

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

7'nci Toplantı
1 Kasım 2019 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

7'nci Toplantı
1 Kasım 2019 Cuma

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 10.45'te açılarak iki oturum yaptı.

Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin (2/2312) maddelerinin görüşmeleri tamamlanarak kabul edildi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 21.10'da toplantıya son verildi.

1 Kasım 2019 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 10.45

BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)

BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)

SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)

BAŞKAN – Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, teklif sahibi çok değerli milletvekillerimiz, Kıymetli Bakan Yardımcımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın çok değerli temsilcileri, basınımızın değerli temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 7’nci Birleşimini açıyorum.

II.- KANUN TEKLİFLERİ VE DİĞER İŞLER

A)KANUN TEKLİFLERİ

1.-Dijital Hizmet Vergisi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/2312) (x)

BAŞKAN – Gündemimizde (2/2312) esas numaralı İstanbul Milletvekili Vedat Demiröz ve 97 Milletvekilinin Dijital Hizmet Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi bulunmaktadır.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam edeceğiz ancak müsaade ederseniz 31 ve 32’nci maddeleri, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüz de gelecek, şu anda İstanbul’daymış, yolda, onun için bir sonraki aşamada bunu görüşelim.

34 ve 35’inci maddelerin birlikte müzakere edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konusu neydi Başkanım?

BAŞKAN – Bu turizm ajansına yönelik, turizm seyahat acenteleriyle ilgili süreyi değiştiren...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Birlikte oyalayalım.” demeden konusunu da söylerseniz...

BAŞKAN - Maddeyi birlikte müzakere edelim. Yani ikisi de aynı madde, birbiriyle ilintili olan iki husus olması nedeniyle müzakerenin birlikte yürütülmesini oylarınıza sundum.

Değerli arkadaşlar, 34 ve 35’inci maddeleri okutuyorum:

MADDE 34- 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin ikinci paragrafında yer alan “2 yılda” ibaresi “3 yılda” şeklinde ve bendin (e) alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“e) Yönetim ve Denetim Kurulu üyeleri ile 11/7/2019 tarihli ve 7183 sayılı Kanun ile kurulan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerini seçmek,”

MADDE 35- 1618 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

*

(*) (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi 30/10/2019 tarihli 5’inci toplantı tutanağına eklidir.

“GEÇİCİ MADDE 5- Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılacak olan seçimlerinde 34 üncü maddenin birinci fıkrasının (A) bendinde yer alan seçimlerin üç yılda bir kasım ayında yapılacağına ilişkin hüküm uygulanmaz.

Birliğin 2019 yılı Kasım ayında yapılan seçimlerinde seçilen Yönetim, Denetim ve Disiplin Kurulu üyeleri ile Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun asıl ve yedek üyelerinin görev süresi 3 yıl olarak uygulanır.”

BAŞKAN – Sayın Demiröz, bilgi talep ediyoruz bu konuyla ilgili olarak, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Size ve bütün üyelerimize hayırlı bir gün dileyerek başlıyorum. Bugün inşallah ülkemiz yararına olan bu yasayı hep beraber bitiririz diye diliyorum.

Bu konuyla ilgili Kültür ve Turizm Bakanlığı Hukuk Müşavirimiz burada, açıklama yapabilir.

BAŞKAN – Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Hepinize hayırlı sabahlar diliyorum.

Sayın Başkanım, kıymetli Komisyon üyeleri, değerli hazırın; bilindiği üzere 15 Temmuz 2019 tarihli Resmî Gazete’de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun yayımlandı. Bu kanuna göre birlik üyeleri seyahat acentesi işletme belgesine sahip üyelerden 1 asıl ve 1 yedek de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının yönetim kurulu üyesi olarak belirlenmesi gerekiyor. Kanuna ve kanunun uygulanmasına ilişkin 26/10/2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Teşkilatı ve Uygulama Esaslarına İlişkin Yönetmelik’te de bu Tanıtım Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulu üyelerinin 31/12/2019 tarihine kadar seçimlerinin yapılacağı ve 1/1/2020 itibarıyla da görevlerine başlanacağı hükmü düzenlenmiştir. 1618 sayılı Kanun’da genel kurulun iki yılda bir yapılacağı düzenlenmiş, 7183 sayılı Kanun’da ise –ajansa ilişkin- üç yıllık bir görev süresi öngörülmüş. Hem Kasım 2019’da yapılacak genel kurulda üç yılla ilişkin bu kanun değişikliğinden bir etkilenme olmasın ve Kasım 2019’da yapılacak seçimlerin 2022’ye aksamaması için 35’inci maddenin birinci fıkrasında bir geçiş hükmü öngörülmüştür. 1618 sayılı Kanun’da yapılan değişiklikle genel kurulun iki yılda değil üç yılda yapılması, aynı zamanda Turizm Geliştirme Ajansı Yönetim Kurulu üyesi olarak birlik tarafından kendi üyeleri arasından kendi kanunlarına göre yapacakları seçim üzerine belirleyecekleri üyenin de aynı üç yıl süreyle görev yapmasını teminen, hem 1618 sayılı Kanun hem 7183 sayılı Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun ve bu kanunun uygulanmasını gösteren 26/10/2019 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan yönetmelik hükümlerinin birbiriyle uyumlaştırılması amacıyla bu kanun değişiklikleri teklif edilmiştir.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, bu seyahat acentelerinden kimse var mı acaba, Ajanstan, Bakanlık adına?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ajanstan kimse var mı? Ajansın Yönetim Kurulundan kimse var mı?

BAŞKAN – Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Şöyle efendim: Ajans Yönetim Kurulu üyeleri seçilecek üyelerle birlikte 15 kişiden oluşuyor. Bunların seçimleri şu an iki aylık süre içerisinde yapılıyor. 1/1/2020’de başlayacak. Şu an

kanuna göre Bakanlık tarafından belirlenen üyelerle geçici yönetim kurulu üyeliği var. Şu an Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi bu Kasım 2019'da 1618 sayılı Kanun'la yapılacak değişiklik uyarınca ve seçimde belirlenecek üyeyle birlikte toplanacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimi seçiyor, kimlerden oluşuyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Tabii, hemen efendim.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı Hakkında Kanun'un 3'üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre Kültür ve Turizm Bakanlığının başkanlığında Bakanlık Tanıtma Genel Müdürlüğünden sorumlu Bakan Yardımcısı, Tanıtma Genel Müdürü, Türkiye Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı, Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü tarafından işletilenler hariç olmak üzere havalimanı ve terminal işletmelerini temsilen en yüksek cirosu olan ilk 2 şirket arasından her üç yılda bir sırayla görevlendirecekleri 1 kişi, Bakanlıktan turizm işletme belgeli tüm tesislerin bulundukları coğrafi bölge bazında temsilini sağlamak üzere Marmara ve Akdeniz Bölgelerinden ikiye üye, Ege, Karadeniz, İç Anadolu ve Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden birer üye olacak şekilde her belge 1 oy yerine geçmek suretiyle kendi aralarında yapılacak seçim sonunda üç yıl süreyle Yönetim Kurulunda görevlendirecekleri 9 kişi ile seyahat acentesi işletme belgesi sahiplerinin ilgili mevzuatları uyarınca kendi aralarında yapacakları seçimle belirlenecek 1 kişi olmak üzere toplam 15 üyeden oluşuyor.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Burada Ajans ile seyahat acentelerinin süre uyumunu sağlamak üzere getirilen bir teklif.

Bununla ilgili olarak Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim. Ben de herkese günaydın diyorum.

Sayın Başkan, bir şey soracağım. Şimdi, bu kanuni düzenleme 7'nci ayda çıktı biliyorsunuz, temmuz ayında. Türkiye Büyük Millet Meclisi yönetmelik yapan bir yer değil, birkaç ay sonra bunu eksik buraya getirip de böyle çıkmasını sağladıktan sonra aradan -yani bir de tatil dönemi girdi- bunun bu kadar eksik olduğunu, yanlış olduğunu görüp de buraya getirmek ne kadar doğrudur? Kim bunun sorumlusu? Yani bu işleri yaparken, bu düzenlemeyi yaparken bunları görmüyorlar mı? Bu düzenlemeyi bu kadar eksik çıkarıp da sorumluluk alan kimse yok mudur? Neden daha önce Genel Kurul iki yılda bir toplanır, kasım ayında toplanır, şimdi 3'e çıkarıyoruz. Gerekçesi nedir? Hangi gerekçeyle 2'den 3'e çıkarıyoruz? Ve yönetim ve denetim kurulu üyelerini bu görevliler arasında sayıyoruz ya, bunlar neden yeniden ekleniyor?

BAŞKAN – Şimdi, tabii buradaki şey şu Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hiç mi yok bunların bir sorumlusu?

BAŞKAN – Evet, bu atlanmış. Açıkçası bizim Komisyonumuzda görüşülmedi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Türkiye Büyük Millet Meclisi şey değil ki "Gönderelim, çıkarırlar..." Böyle bir yer olmaması lazım.

BAŞKAN – Şöyle bir sıkıntıya neden oluyor, şöyle bir sıkıntı yaşanıyor: Tabii, üç yıllığına Ajans yönetimi atanıyor, seyahat acentelerinden de bir başkan galiba doğal olarak atanıyor ancak iki yılın sonunda görevini bitirmesine rağmen bir yıl süresi daha var. Dolayısıyla bir sonraki seyahat acentesi başkanı görev alamıyor yönetimde. Böyle bir sıkıntıyla karşı karşıya olmaları nedeniyle uyumu sağlayan bir düzenleme.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunlar sorulsa, istişare edilerek çıksaydı bunlar söz konusu olmazdı.

BAŞKAN – Evet, Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Günaydın arkadaşlar, herkese günaydın.

Sayın Başkan, hep yasama kalitesinden bahsediyoruz. Daha üç ay önce çıkmış bir yasanın yeniden buraya ,önümüze geldiğini görüyoruz.

Sayın Başkan, size sorum şu: Madem bizden geçmedi niye bu yanlış biz düzeltiyoruz? Biz bu Meclisin yanlış düzeltici kurumumu muyuz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biz ihtisas komisyonuyuz.

BAŞKAN – Yani başka komisyon?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani başka komisyonun hatalarını Plan ve Bütçe Komisyonu mu düzeltecek? Olur mu böyle bir şey? O zaman madem o Komisyon veya orası bu hatayı yaptı ilgili bürokrasi veya Bakanlık bu hatayı yaptı...

SALİH CORA (Trabzon) – Tamamlayıcı bir düzenleme ama mevcut yasaya katkı sağlayan bir düzenleme.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Mesele şu: Benim önerim şu arkadaşlar: Mademki ilgili komisyon, bürokrasi, Bakanlık bu hatayı yapmış, kim hatayı yaptıysa o düzeltsin. Niye öyle çıkarmışlar? O Komisyon tutanaklarına baktık mı? Niye öyle çıkarmışlar? Ve orası tartışsın.

SALİH CORA (Trabzon) – Zaten genişletilmişti.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, anlıyorum ama..

BAŞKAN – Sayın Cora, lütfen...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yanlış o Komisyon düzeltsin arkadaşlar. Ya daha üç ay önce çıkarmış, bakın, on beş yıl önce değil, otuz yıl önce değil, üç ay önce çıkmış bir yasadın bahsediyoruz. Tartışmasını yapmış, derinlemesine tartışmasını yapmış böyle gerek görmüş. Meclis Genel Kurulu da bunu böyle onaylamış, Cumhurbaşkanı da görmemiş, imzalamış, Resmî Gazete’de yayımlanmış, daha üç ay önce; üç ay sonra “Hadi kardeşim, biz bunu yanlış yaptık Plan ve Bütçe Komisyonu düzeltsin.” Olur mu böyle bir şey?

BAŞKAN – “Yanlış” demeyelim de eksik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Peki, eksik, yanlış, her neyse.

Şunu söyleyeyim: Bunun düzeltilmesini de o Komisyon yapsın arkadaşlar.

İlgili ihtisas komisyonuna bunu bir görüşün tali komisyon olarak diye siz yazı yazdınız mı Sayın Başkan?

BAŞKAN – Biz yazımızı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nerede o yazılar Allah’ınızı severseniz? Ne zaman yazdınız, ne zaman geri gelmiş?

BAŞKAN – Lütfen yazıyı aktarır mısınız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Lütfen aktarın.

BAŞKAN – Siz ne zaman yazdınız, ne zaman... Yani çok yoğun başka komisyonlar herhâlde...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu konuda Garo Bey’e katılıyorum.

BAŞKAN – Yani onları görüşemeyeceklerini ifade eden bir yazı geldi.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Burası en ihtisas komisyon...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama tali komisyon olarak görüşünler.

BAŞKAN – Sayın Paylan, şöyle yapalım: Sayın Demiröz herhâlde Garo Bey’in ve diğer arkadaşların çok ciddi katkı sağlayacağını düşündü, o nedenle bunu teklife koydu herhâlde.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aynen öyle. İhtisas komisyonu burası, en güçlü komisyon.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya yapmayın lütfen. Bakın, tali komisyon... Hayır, bakın, niye ihtisas komisyonları var Mecliste, neden yani?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygınlığı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben turizm uzmanı değilim, her konudan anlamamız gerekiyor. Bakın, Plan ve Bütçe Komisyonu olarak öyle, her konudan anlamamız gerekiyor ama niye Sağlık Komisyonu var, niye Eğitim Komisyonu var, niye Turizm Komisyonu var, neden diğer komisyonlar var? O yüzden var. Yani niye kulak burun boğaz uzmanı var, niye ürolog var? İhtisas meselesi çünkü arkadaş. Hepsini ihtisassa Sayın Başkan, sizin de bunu oraya yazmanız lazımdı ve teessüf ediyorum Komisyona da “Dakikasında, biz toplanamıyoruz, çok yoğunuz.” diye.

O yazıyı verir misiniz lütfen, rica ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ağlanacak hâlimize güleriz.

BAŞKAN – Evet, Hukuk Müşavirimiz, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu söyleyeceğim: Yani tali komisyonlar bunu incelemeli, öyle gelmeli arkadaşlar, en azından öyle olmalı.

Diğer soracağım mesele şu: Yani “iki yılda” ibaresi “üç yılda...” Bunun nedenini anlattınız ama yani bunu daha derinlemesine anlatırsanız, tam anlamadım yani onu söyleyeyim, neden üç yılda olacak?

İkincisi: Bu yasa sanıyorum 20 Temmuzda fâlan Resmî Gazete’de yayımlanır.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – 15 Temmuzda efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Pardon, 20 Kasımda Resmî Gazete’de yayımlanır. Bu torba yasanın Genel Kuruldan geçmesi de herhâlde 15-20 Kasımı bulur Cumhurbaşkanının imzalaması ve Resmî Gazete’de yayımlanması 20-25 Kasımı bulabilir. Siz diyorsunuz ki “Seçimi yılbaşına kadar yapsın bütün bunlar.” Yani bir ay kalıyor geriye.

Sayın Başkan, size de soruyorum: Bir aylık süre, hani biliyorsunuz, bu seçimler şeydir, önden hazırlık yapılır, adaylar uğraşırlar, kendilerini tanıtırlar bu Ajansa seçilmek için. Yani bir aylık süre bunun için yeterli midir? Yani 31/12’ye kadar seçim yapacak bu kurula.

BAŞKAN - Sayın Paylan, şöyle: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı ana komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak ise Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Başkanlığına havale etmiş ancak turizmle ilgili komisyona tali komisyon olarak havale edilmemiş. Dolayısıyla bizim yetkimizde olan bir şey değil. Bu sadece bu Komisyona havale edilmiş, şimdi aldığım şey. Bu Komisyon da görüşemeyeceğini ifade eden bir yazı yazmış ancak Millî Eğitim, Kültür ve Turizm Komisyonuna havale edilmemiş Meclis Başkanlığı tarafından.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O atlanmış mı?

BAŞKAN – Evet, tali komisyon olarak havale edilmemiş. Doğrudan Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiş, onlar da yazıyı göndermişler.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama Başkanım, şu anlamda soruyorum: Sizin böyle bir...

BAŞKAN – Benim yetkimde değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En azından uyarma konusunda yani...

BAŞKAN – Uyaralım ama benim yetkimde değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Torbadaki hangi konu hangi bakanlıkları ilgilendiriyor, kaç bakanlığı? Bunlar acaba oraya havale...

BAŞKAN – Onu ne yapıyor? Kanunlar Kararlar teknik düzeyde bakıyor maddelere, ona göre “Şu ana komisyon, şu tali komisyon...” diye yazıyor ve Meclis Başkanlığı da buna göre havale ediyor. Muhtemelen Kanunlar Kararlar Başkanlığının bir eksikliği, öyle görüyorum ben ve uyaralım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu uyaralım o zaman lütfen.

BAŞKAN – Memnuniyetle.

Evet, buyurun, sizi dinliyoruz Sayın Genel Müdür.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Efendim, 7183 sayılı Kanun madde 9’da “Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar 6 ncı maddenin uygulanmasıyla ilgili olanlar hakkında Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle, Bakanlık tarafından yürürlüğe konulan yönetmelikle belirlenir.” diyor. Bu yönetmelik de 26 Ekim 2019 tarihindeki Resmî Gazete’de yayımlandı. “Amaç ve Kapsam” başlıklı 1’inci maddeye göre de Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulunun, İcra Kurulunun, Danışma Kurulunun yetki ve görevleri Ajans yöneticisinin atanması, Ajansın teşkilat yapısı ve çalışması ile Yönetim Kurulunun seçimle belirlenecek üyelerinin seçim işlemlerine ilişkin usul ve esaslar bu yönetmelikle belirlendi. Bu yönetmeliğe göre de iki aylık bir süre öngörüldü. Yönetmeliğin yayımlandığı tarih itibarıyla...

BAŞKAN – Değerli Genel Müdürüm, bunların hiçbiri gerekçe değil. Burada kanun çıkarılırken bir eksiklik yapılmış. Yani bunları yönetmelik... “O zaman yönetmelikte niye böyle yaptın?” diye sorarlar size. Yani böyle bir şey, bu bir gerekçe değil.

Teşekkür ediyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir de bir aylık süre yeterli mi bu seçimler için Sayın Başkanım?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Seçim tarihi alındı, Türkiye Seyahat Acentaları Birliği bu ay içerisinde seçim yapacak, yayınladı, bu ay içerisinde seçim yapılacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasa daha çıkmadı.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Yok, normal, iki yılda bir kasım ayında yapılacaktır...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Diğer ajanslarda...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Onların seçimleri de şu an yapılıyor yani 31/12’ye yetiştiriliyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasa burada, nasıl yapılıyor?

BAŞKAN – Hayır, yönetmelik çıkmış, yönetmeliğe göre...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Hayır, yönetmelik çıktı ya, yönetmeliğe göre diğer...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yasa arkadan mı geliyor?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – Hayır efendim, şimdi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz dediniz ya “1/1/2020’de biz...”

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI HUKUK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ VEYSEL KAZAN – O, Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının Yönetim Kurulu üyelerinin göreve başlamasıyla ilgili. Orada üyelerden bir tanesi Türkiye Seyahat Acentaları Birliği tarafından kendi kanunlarına göre seçilecek üye olduğu için onu tamamlayabilmek için 1618 sayılı Kanun’da değişiklik yapıyor. Yoksa 1/1/2020 itibarıyla TÛRSAB temsilcisi olmadan bir yönetim kurulu çalışmaya başlayacak ki uyumda sıkıntı olacak, temsilde eksiklik olacak.

BAŞKAN – Neticede bu ay TÛRSAB seçimini yapacak, Başkanını seçecek. O da doğal olarak üye olacak oraya. Yani herhangi bir sıkıntı söz konusu değil benim de gördüğüm kadarıyla.

Evet, değerli arkadaşlar, 34’üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

36’ncı maddeyi görüştük.

37’nci maddeyi görüştük.

38’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 38-4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına (z) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(aa) Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere, üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmaların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirmesi ile Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımları,”

BAŞKAN – Evet, bununla ilgili olarak Sayın Demiröz, siz herhâlde bir açıklama yapacaksınız, daha sonra Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğüne söz vereceğim.

Buyurun efendim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Faaliyet ve görev alanı kapsamında yer alan tarımsal ürünlerle ilgili olmak üzere üretimin yetersiz olması nedeniyle ürün fiyatlarında meydana gelebilecek olağanüstü dalgalanmalar gibi acil durumların önlenmesi veya ürünlerde fiyat istikrarının sağlanması amacıyla ilgili bakanın onayı ve Toprak Mahsulleri Ofisi Yönetim Kurulunun görevlendirilmesiyle Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünün ithalat yoluyla yapacağı tarımsal ürün alımları ile buna ilişkin hizmet alımlarının ceza ve ihalelerden yasaklanma hükümleri hariç 4734 sayılı Kanun’a tabi olmamasını öngörüyoruz.

Bu konuda Sayın Genel Müdürüm biraz daha açıklama yapabilir.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdür.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Sayın Başkanım, çok değerli Komisyon üyeleri; Toprak Mahsulleri Ofisi olarak bize, devletimiz tarafından başta hububat ve bakliyat piyasaları olmak üzere görev alanına giren ürünlerde piyasa istikrarını, dengesini, regülasyonunu yapmak ve korumak olarak verilmiş görevlerimiz var. Bunu yaparken de yurt içinde özellikle Türkiye içerisindeki üretim

döneminde kesinlikle herhangi bir ithalat söz konusu değildir. Bunu iç piyasadan, üretim döneminde maliyet, enflasyon, iç ve dış piyasa fiyatları, tarımın, üretimin sürdürülebilirliği dikkate alınarak fiyatlandırma yapıyoruz ve müdahale alımları gerçekleştiriyoruz. Örnek verirsem, bu sene 2,5 milyon ton hububat aldık yurt içi piyasalardan, üreticiden ve 4,5 milyar TL para ödedik ancak bizim en önemli görevlerimizden bir tanesi de üreticiyi korumak olduğu kadar tüketiciyi de kollamaktır yani piyasada dalgalanmalara sebebiyet vermemek, Türkiye piyasasındaki hububat piyasalarında istikrarlı bir seyir takip etmek, bunu da korumak. Bunun için de regülasyon görevimiz kapsamında ihtiyaç durumunda gerek kalite gerekse ihtiyaçtan dolayı yurt dışı tedarik yapıyoruz. Bunu, Türkiye'nin ihtiyacı olduğundan ziyade ticaret için yapıyoruz. Şöyle örnek vermek istiyorum: Türkiye'nin bu sene için 19 milyon ton buğday üretimi vardır ve 19 milyon ton da buğday tüketimi vardır ancak biz 5-6 milyon ton da ithalat yapıyoruz ancak bu ithalatı ne için yapıyoruz? Özellikle un, makarna, bulgur ve irmik gibi ürünlerde biz net ihracatçıyız ve ticaret yapıyoruz. Dünyada un ticaretinde, ihracatında 1'inciyiz, makarna ihracatında 2'nci sıradayız. Bunu yaparken iç piyasanın da bozulmaması gerekiyor. 2018 yılı için 5,8 milyon ton buğday ithalatımızın karşılığında 7,5 milyon ton mamul madde yani un, makarna, irmik ve benzeri ürünleri ihraç etmişiz ve 1,4 milyar TL de tarımsal ihracatımıza katkı sağlanmıştır.

Bütün bunlarla ülkemizin ticaretinde, hububat piyasalarının düzenlenmesinde ve sürdürülebilmesinde önemli bir görev ifa edilmekle beraber, bu süreç devam ederken iç piyasanın korunması amacıyla biz zaman zaman buğday ithal ediyoruz, yem ham maddesi ithal ediyoruz, arpa ithal ediyoruz ve mısır ithal ediyoruz.

Bunu yaparken bizim dış piyasalar son derece dalgalıdır. Sayın Başkanım, günlük değişiyor, hatta saatlik değişiyor, herkes doları nasıl takip ediyorsa Toprak Mahsulleri Ofisi olarak biz de Rusya'da, Ukrayna'da, Kazakistan'da, Amerika'da, Kanada'da buğdayın, hububatın, mısırın fiyatlarını saatlik takip ediyoruz. Hâliyle böyle bir süreci izlerken burada kesinlikle ülkemizin, devletimizin menfaatini düşünerek hareket ediyoruz çünkü 1 lira, 1 dolar hesaplı almamız 1 milyon tonda ciddi rakamlara tekabül ediyor, 5 dolar bir avantaj sağlasak 5 milyon dolar, 10 dolar avantaj sağlasak yıllık ortalama 2 milyon ithalat yaptığımızı düşünürsek 20 milyon dolar gibi ciddi rakamlara ulaşıyor. Hâliyle biz bu süreçte Kamu İhale Kurumuna tabi olduğumuz mevzuatta bu çalışmayı yürütürken zorluk çekiyoruz. Kamu İhale Kurumunun mevzuatı çok teferruatlı ve son derece mükemmeldir ancak yurt dışı piyasalarla alışveriş yaparken biz bununla bu Kamu İhale Kurumu hükümlerine göre çok efektif ve hızlı davranamıyoruz, süreler çok önemli. Çünkü bugün ihale yapsak yirmi yedi günde biz sözleşme imzalama aşamasına geliyoruz ve yabancı firmalar da bu riski göze almıyorlar. Fiyat verdikleri zaman da yirmi yedi gün sonrasının ve teslim süresi de iki ayı buluyor, bu sürenin fiyat opsiyonunu da üzerine koyup bize öyle teklif veriyorlar. Ayrıca, hukukçuları özellikle kamu ihale mevzuatındaki çok uzun maddeleri kendileri için bir risk görüp ihalelerimize katılmaktan imtina ediyorlar. Hâliyle hem süre bakımından hem maliyet bakımından hem temin süresinin ve piyasaya arz kısalığı bakımından Kamu İhale Kurumunun hükümleri bize ciddi manada hem süre hem de maddi kayıp meydana getirmektedir. Bu "KİK kapsamından muaf olmamız hâlinde ihale yapmayacağız." anlamına kesinlikle gelmemektedir çünkü çok hızlı bir şekilde piyasa takibi yaparak ve çok donanımlı, bu konuda deneyimli, kurumsal bir kimliği olan Toprak Mahsulleri Ofisinin kendi mevzuatına göre bu süreci takip ederek ülke menfaatine en uygun zamanda bu operasyonları yapıp...

BAŞKAN – Nasıl bir yöntem izliyorsunuz bu ihalelerde?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Efendim, KİK'e göre değil de bizim...

BAŞKAN – Tamam yani sizin kendi iç düzenlemeniz.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Kendi iç düzenlememizde yani KİK'te yirmi yedi günü bulan sözleşme imzalama süresi kendi mevzuatımızda bir haftayı geçmiyor.

BAŞKAN – Yani açık ihaleye mi çıkıyorsunuz?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Hayır, aynı şekilde kapalı ihale, yarışma şeklinde ve de açık eksiltmeler yapabiliyoruz.

BAŞKAN – Ne demek “kapalı ihale” ya? Ona “kapalı ihale” denmez, “kapalı zarf” denir.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Kapalı zarf, ondan sonra da açık ihaleye dönüyoruz.

BAŞKAN – Açık ihale yapıyorsunuz.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Biz uluslararası açık ihale yapıyoruz efendim. Biz şu anda, bugün, bu dakikada bir ihale ilanı yapsak beş dakika sonra dünyanın her tarafındaki ülkeler duyuyor. Ayrıca biz başka ülkelerin...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman öyle bir ihtiyaç yok.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL - Efendim, az önce arz ettim, katılımcılar isteksiz davranıyorlar; süreler uzun, Kamu İhale Kurumunun mevzuatı onları biraz sıkıyor. Bir de şu çok önemli: Suudi Arabistan 1 milyon tonluk ihaleye çıkınca dünya piyasası birden dalgalanıyor. Ben Suudi Arabistan'ın bir hafta sonra ihaleye çıkacağını bilirim ben ondan erken davranabilirim.

Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

Sayın Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bu teklifteki Toprak Mahsulleri Ofisinin Kamu İhale Kurumu Kanunu'nun dışına çıkarılmasıyla ilgili madde çok önemli bir madde.

Ben bir hakkı da teslim etmek için söz aldım, özellikle son üç yıl içinde fındık piyasasında Toprak Mahsulleri Ofisimizin eliyle Hükümetimizin uyguladığı alım politikası ve regülasyon için ayrıca teşekkür etmek istiyorum Cumhurbaşkanımız başta olmak üzere Tarım Bakanımıza, Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdüremize ve ekibine.

Elbette ticaretin kuralları var. Ticarete anlık, saniyelik kararlar dahi önem arz ediyor. Genel Müdür Bey'in bahsettiği yirmi yedi gün gibi gecikmeyle bir sözleşmenin yapılmasının bedeli hem ülkemize, başta da tüketicilere büyük maliyetlere sebep olabilir. Dolayısıyla son derece yerinde bir değişiklik olduğunu düşünüyorum.

Tabii, fındıktan girdik, fındıktan da tekrar bahsederek sözlerime son vereceğim. Şimdi elime fındık ihracat sezonunun iki aylık rakamı ki 1 Eylülde başlıyor biliyorsunuz, 1 Eylül ile geçen hafta itibarıyla...

BAŞKAN – Sayın Öztürk, Giresun'a mesaj mı veriyorsunuz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sadece Giresun'a değil efendim, fındık Türkiye'yi ilgilendiriyor, Karadeniz Bölgesi'nin Artvin'den İstanbul'a kadar olan bütün sahil kesimindeki illeri de ilgilendiriyor ama Komisyonumuzu da ilgilendirir çünkü ihracat rakamlarını verdiğimde bana hak vereceksiniz. Bakın, bu sene Toprak Mahsulleri Ofisinin müdahale alımları sayesinde fiyatlarda istikrar var, piyasada istikrar var. Türkiye'nin ihracatında da geçen yıla göre yüzde 100'lük artış var. Şu anda Toprak Mahsulleri Ofisinin fiyatlarının üstüne çıktı. Giresun piyasası bu sabah 17,5 liraydı 50 randıman,

Düzce’de de 17 lira ki Toprak Mahsulleri Ofisinin fiyatlarının üstünde. Nitekim Genel Müdür Bey belki bu konuda daha iyi izahat verebilir. Şu anda ürün alamıyorlar çünkü piyasa o regülasyonun yani alım fiyatlarının, müdahale fiyatlarının üstüne çıkmış durumda. Ben size ihracat rakamlarını vereyim, fındıkta iki aylık ihracatımız bu: Geçen yıl 54.690 ton fındık ihraç etmişiz, iç fındık, bu sene ise 93.070 ton. Geçen yıl 294 milyon 494 bin dolar gelir elde etmiş Türkiye ihracattan -tekrar ediyorum, iki aylık bu- bu sene ise 597 milyon 549 bin yani yüzde 100’lük bir fark var. Bu da Toprak Mahsulleri Ofisinin o piyasaya müdahalesi sonucu olmuştur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Cemal ağabey, senin sayende mi oldu?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Estağfurullah ama biz burada arkadaşlarımızın hepsiyle birlikte iyi bir fındık politikası oluşturmak üzere bir fındık çalışma grubu kurduk, bu salonda da Başkandan da izin alarak defalarca toplandık, milletvekili arkadaşlarımızla bir politika oluşması için Tarım Bakanımıza gittik, Genel Müdüşümüz de oradaydı, Cumhurbaşkanımıza gittik ve sezona girilmeden önce müdahale fiyatı açıklandı ve o fiyat sayesinde piyasa oturdu. Niye bunu yaptık? Değerli arkadaşlar, fındık Türkiye’nin hem 1 numaralı tarım ihracat ürünü hem de dünyada tekel sayılabileceğimiz bir ürün çünkü dünya fındığının yüzde 65 ile 70’ini tek başına Türkiye üretiyor ve Karadeniz Bölgesi’nde üretiliyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ama fiyatları hâlâ başka...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, fiyatları bu sene biz belirledik.

BAŞKAN – Evet, neyse, kapatalım artık.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, ben fazla uzatmak istemiyorum...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bilginiz olsun diye söyleyeyim: Türkiye 2014-2015 sezonunda kilosu 6,5 dolardan 434 bin ton fındık ihraç edip 2,8 milyar dolar gelir elde etmiş. Türkiye aşağı yukarı dünya piyasasının...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Doğru, 2,828 milyon dolar, ben onu iyi biliyorum; evet, doğru.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – İki aylık değil de böyle sezonluk kıyaslayıp 2,8 milyar dolar gelir elde eden Türkiye şu anda 2 milyar doların altındadır.

BAŞKAN – Bu sene iyi olacak herhâlde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama iyi yoldayız, bu politikanın devam etmesi lazım.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, 17,5 TL’lik fiyat iyi yolda olmadığımızı gösterir.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, bu fiyatların yükseleceğini tahmin ediyorum ben. Bakın, şimdi, bu iki aylık bir veri, inşallah bu sene 2,8’e ulaşmayı hedefliyoruz ama asıl hedefimiz 4 milyar dolarlara gitmek olmalı fındıkta.

Bu kanunu destekliyoruz, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkür ediyorum Sayın Öztürk.

Değerli arkadaşlar -ben de eski bir Gıda Komitesi üyesi olarak- aslında bu Toprak Mahsulleri Ofisinin şu an gündeme gelen teklifiyle ilgili olarak geçmişte çok yoğun tartışmalar yapıldı. Özellikle üretimin yeterli olmadığı durumlarda veya ani fiyat dalgalanmalarının olduğu sezonlarda Toprak Mahsulleri Ofisinin çok hızlı alım yapmasını istediğimizde -geçmiş dönemlerde- bize bir sürü gerekçeler ürettiler. Nedir? İşte, “Biz İhale Kanunu’na tabiyiz, şu kadarlık süre gerekiyor vesaire.” diye. Şimdi, tabii, bu tür fiyat dalgalanmalarının önüne de anında geçilmesi gerekiyor. Tabii, ben maddenin içeriğine yönelik bir şey söylemek istemiyorum, sizlerin görüşleri, düşünceleri de tabii önemli ama geçmişte bunları yaşadığımız için sizlerle paylaşmak istedim.

Sayın Bekaroğlu, buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, gerçekten Toprak Mahsulleri Ofisinin böyle bir ihtiyacı vardır ve belki de doğru bir maddedir fakat arkadaşlar, bu vesileyle bu KİK'in, Kamu İhale Kanunu'nun neresinde olduğumuza dair birkaç cümle söylemek isterim size. Hatırlayacaksınız, yine bu Komisyondan geçmişti, Devlet İhale Kanunu'nda en son yapılan değişiklik 3'üncü maddeye yeni bir fıkra eklenmesiydi ve şöyleydi: “Türkiye Cumhuriyeti tarafından tertiplenecek uluslararası organizasyonlar ve toplantılardan Cumhurbaşkanlığı tarafından belirlenenler için bu organizasyonların ve toplantıların yürütülmesine yönelik olarak sorumlu idare tarafından yapılacak mal ve hizmet alımları KİK dışındadır, istisnadır.” diye bir madde çıkarmıştık. Gerekçe olarak da “Cumhurbaşkanlığı uluslararası bir toplantı yapıyor, uluslararası toplantılarda uluslararası organizasyonlar görev alıyor, KİK’le uğraşamayız.” filan diye bir gerekçe göstermiştiniz ve bu, istisnaların “z” maddesiydi değerli arkadaşlarım. Yani a, b, c, d, e, f, g gitti, “z”. Şimdi yaptığımız değişiklikle ekliyoruz yeni bir madde “aa” maddesi arkadaşlar, “aa” maddesi. Bakın, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde, gülmeyin, gerçekten oturup ağlayın, sizin bu ülkede idari yapıda yapmış olduğunuz tahribat onlarca yıl düzeltilemeyecek değerli arkadaşlarım, öyle şeyler yapıyorsunuz, gülmeye de devam edin! Bakın, Türkiye Cumhuriyeti tarihinde en önemli 2 tane “cumhuriyet” kelimesine uygun, hani, kimsesizlerin kimsesi, eşit yurttaşlık dediğimiz temel esprilere uygun 2 tane, önemli kanun çıkmıştır. Onlardan bir tanesi Kamu İhale Kanunu’dur, bir tanesi de Devlet Personeli, KPSS’yle ilgili yasadır. Yani devlet gözünü kapatacak, liyakate göre memur alacak, liyakate göre, uygun olana, en ucuz, en kaliteli malı alacak şekilde ya da yaptırarak şekilde ihale yapılacak, Kamu İhale Kanunu bunun için çıkmıştır 2002 yılında değerli arkadaşlar. Amacı da kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan yahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri tespit etmek amacıyla yapılmıştır değerli arkadaşlar.

Şimdi, siz, sizin döneminizde 24 adet kanun veya kanun hükmünde kararname çıkararak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda 193 tane değişiklik yaptınız, 193 kez değişiklik yaptınız değerli arkadaşlar. Kaldırın bu kanunu. Böyle bir şeye... Arkadaşlar, istisnalara a'dan başladınız, şimdi z'ye geldi, şimdi “aa” diye başlıyorsunuz. Gelin buraya arkadaşlar, bir kanun çıkaralım bir maddelik “Kamu İhale Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.” deyin. Artık Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihale yok değerli arkadaşlar, yapılan ihale yok, hiçbir yerde yok. Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihale kalmadı yani. En büyük değişiklikleri de bu istisna ile ilgili maddelerde yapıyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, peki, şimdi acil bir şekilde ihtiyacı var, Genel Müdüre soruyorum: “Büyük kayıplar yaptık bugüne kadar.” dedi, “kayıplar” demedi de, “Biz acil bir şekilde, yirmi beş gün falan kullanmadan bu ihaleleri yapabilirsek 1 dolar kâr edersek şu kadar, 5 olursa şu kadar, 50 milyon, 100 milyon devlet kâr ettirilecek.” falan dedi. Peki, ben soruyorum: Bu maddenin istismarını önlemek için ne gibi tedbirler alacaksınız, yani bunun istismarını önlemek için bu ülkede, kanunlarda? İşte, söylenir, anlatılır, kitaplarda da yazılmıştır, isimler verilerek gemiyi de, bir yerde bir şey beklemektedir birisi, bir yakının, bir gecede bir değişiklik yapılır, ondan sonra o değişiklik ortadan kalkar... Nitekim, böyle değişiklikler sizin zamanınızda da oldu, bu istismarları kim önleyecek değerli arkadaşlar?

Bakın, ihaleyle ilgili, yani sizin siyasi heyetinizin yarın gerçekten hukukun önünde hesap vermesi için sadece bu İhale Kanunu'yla ilgili yaptıklarınız yeter, sadece bu ihalelerin incelenmesi yeter değerli arkadaşlar. Milyarları bulan şeyleri, 5 tane firma davet usulüyle çağırılıyor, bakıyorsunuz, 5 tane firmanın önceki ilişkilerine bakıyorsunuz... Bir tane örnek vereyim ben size: Bu sene yaz aylarında “Rize'nin Ayder Yaylası'nı” düzelterek.” filan diye, gerekçe, “Bu kalabalığı, bu izinsiz yapılaşmayı,

çarpık yapılaşmayı önleyeceğiz.” filan diye aslında ranta yönelik, -buradaki küçük firmaları çıkarıp büyük şirketlere vereceğiz, espri budur- orada bir ihale yapıldı. Bütününü düzenleyecekler filan sanıldı ama öyle değilmiş, bin araçlık bir otopark ihalesi diye yapıldı. Davet edilen firmaları inceledim değerli arkadaşlarım, isim isim de verebilirim, bu firmalar, bir başka ihalede davet edilen A firması, B firmasının taşeronu, öbür ihalede, başka bir işte o onun taşeronu, yani muhtemelen de -kurucuları ticaret siciline aynı insanlar gözükmüyor ama- belki de aynı insanların firmaları. Bütün bunlar ortada duruyor.

Bu vesileyle, aslında Kamu İhale Kanunu üzerinde konuşmamız gerekiyor. İnsaf edin değerli arkadaşlarım, istisna etmediğiniz konu kalmadı. Yani bugün a’dan z’ye devlet neler alır, verir, şey yapın, a’dan z’ye ve öyle maddeler vardır ki belki bu Sayın Genel Müdür önceki istisna maddelerini incelese, önceki istisna maddelerini incelese, orada öyle genel cümleler var ki belki de Toprak Mahsulleri Ofisinin bu ihalelerini de kapsayacaktır. O incelemenin bile yapıldığı kanaatinde değilim. Bugün idare isterse istisna edemeyeceği bir tek ihale yoktur, hiçbir şeyde bir tek ihale yoktur arkadaşlar. Milletle, gerçekten, seçmenle, hani siz sürekli dersiniz ya “millî irade”, bu millî iradeyle, insanlarla alay etmektir bu değerli arkadaşlar. “Aa” diye bir kanun maddesi getirmek, “Ekleme yapıyoruz, işte, Kanun’un 3’üncü maddesine yeni bir fıkra ekliyoruz ve bunun numarası da ‘aa’dır.” demek, sizin on sekiz senede yaptıklarınızı çok açık, net bir şekilde ortaya koyuyor değerli arkadaşlarım.

Arz ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Vekili İsmail Faruk Aksu geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bekaroğlu.

Sayın Güneş, buyurun.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Daha sonra söz alacağım Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, buyurun.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok Kıymetli Bakan Yardımcım, çok değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, çok değerli hazırun, basınımızın çok değerli temsilcileri; ben de sözlerime başlarken hepimizin cuması mübarek olsun diyorum, cumanın feyz ve bereketi üzerimize olsun inşallah.

Ben Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüze teşekkür etmek istiyorum. Hakikaten her geçen gün değerlerine değer katıyorlar. Müstahsilin yanında olduklarını her zaman gösteriyorlar, sağ olsunlar. Ben de bir Manisa Milletvekili olarak Manisa adına, tüm üzümçüler adına, mısırcılar adına sizlere teşekkür ediyorum. Sizler sayesinde hakikaten üzüm müstahsilinin yüzü geçen sene de bu sene de güldü, gülmeye devam ediyor. Eğer arkadaşlar, Toprak Mahsulleri Ofisi olmasaydı bizim müstahsilimiz, üzümçülerimiz bugün sattıkları üzümün yarısı değerinde ancak üzümleri satabilirlerdi, yani maliyetlerini dâhi kurtaramazlardı. Ama Toprak Mahsulleri Ofisi sayesinde müstahsil alın terinin karşılığını çok rahat bir şekilde buldu ve yüzü güldü. Yani her şeyin altında bir art niyet aramamak lazım, bir de yaptıkları işe bakmak lazım. Yani somut şeylerle konuşmak lazım. Biz en somut şekilde teşekkürümüzü sunuyoruz. Yaptıkları iş ortada, icraatları ortada, teşekkürü hak ediyorlar. Yanlış bir şeyleri de varsa burada eleştirelim. Ama bir şey arama durumunda her zaman olmayalım arkada çünkü marifet de iltifata tabidir. Biz arkadaşlarımıza da teşekkür edelim, inşallah onlar bu teşekkürle daha da güzel işler yapacaklar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Çok güzel işler yaptılar, bu kanun değişikliğine ihtiyaç yoktu.” diyorsunuz.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Evet, daha rahat hareket etmek için.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha rahat hareket etmek için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Az önce Sayın Genel Müdürümüz ifade ettiler. “Bizim dakikada işlemler değişiyor, biz borsayı takip ediyoruz.” dediler. Yani her daim uyanık olmak zorundalar, işlerine geldiği an bir saniye önce bile mal almaları lazım, işte, buğday almaları lazım, işte, ne alıyorsa almaları lazım veya satmaları lazım. Piyasadaki bu esnekliğe ayak uydurabilmeleri için, uyum sağlayabilmeleri için Genel Müdürlüğün, Toprak Mahsulleri Ofisinin hızlı hareket edebilmeleri için, Toprak Mahsulleri Ofisini kâra geçirebilmeleri için, bizim müstahsillerin veya Türkiye’deki bu işleri yapan arkadaşların yüzlerini güldürebilmeleri için esnek davranmaları lazım, rahat hareket etmeleri lazım, bence yerinde bir düzenleme. Toprak Mahsulleri Ofisine her şey helal olsun. İnşallah onlardan daha güzel hizmetler bekliyoruz. Teşekkür ediyoruz Manisalılar adına, ülkemiz adına.

Sağ olun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Aydemir.

Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarımız; ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, Toprak Mahsulleri Ofisimizin son yıllarda gerçekten de üreticiyi koruma anlamında hızlı hareket etmesinin meyvelerini aldık yani. Bu yıl gerçekten Uşak’ta da bu özellikle buğday, arpa alımlarında erken fiyat belirlenmesi, alımlara geçilmesi sayesinde üreticiler daha ucuza satmaktan kurtuldular. Yani eskiden geç açıklıyorlardı fiyatları, dolayısıyla da tüccarlar daha ucuza alıyorlardı ama erken açıklayınca ve Toprak Mahsulleri Ofisi de alınca da bu haksız rekabetten üreticiler kurtuldu. Bundan dolayı teşekkür ederim.

Burada, tabii, Kamu İhale Kanunu 4734’ün g bendi “istisnalar”. Tabii, Kamu İhale Kanunu normalde şeffaflıkta, eşitlikte, yarışmada, adil olmada, gerçekten hesap verilebilirlikte iyi bir kanun, yani bu zaten önemli merhalelerin sonucunda çıkmış bir kanun. Fakat bazen, yönetici olarak, ihale yapmak için belli bir ilan süresi var ve dolayısıyla da çok zaman alan bir şey, bu kanunun 3’üncü maddesi de tam bir istisna yani hareket kabiliyetini artırma anlamında daha çok bunu kullanacaktır. Yani her istisna olanı kötü anlamak da şey değil. Tabii ki istisna olmayan yerlerde de suiistimal olabilir mi? Olabilir.

Diğer taraftan ben şunu ifade etmek istiyorum: Sayın Genel Müdürüm, bizim, tabii ki, sizlerin de malumunuz olduğu üzere, haşhaşla ilgili Türkiye’de sıkıntılarımız var. Şöyle bir şey: Haşhaş yurt dışına geçen sene ihraç edildi, dolayısıyla da haşhaşın tohumu bayağı bir değerlendi ve çiftçi de bundan son derece memnun ve diğer ürünlere göre kazanç miktarı da arttı. Ama tabii ki haşhaş, afyon kontrol edilmesi gereken, kontrollü dikilmesi gereken bir üründür ve dolayısıyla da devlet de kontrolünü kabuğunu alarak sağlıyor bunun ve tabii ki, bizim öğrendiğimize göre, Toprak Mahsulleri Ofisinin stoklarında çok fazla miktarda haşhaş kabuğu var. Bundan üretilen morfin türü ilaçlar da stoklarda fazla ama bunun yanında, tabii ki çiftçimiz neye bakıyor? “Ben bunun tohumunu satın para kazanmak istiyorum.” Bu yıl da siz bu kotalarda bir düşürme getirdiniz. Uşak’ta da biz vatandaşın bu yönde çok büyük bir talep alıyoruz ve hiç olmazsa eski kotalarımızı, diyelim ki -yanlış hatırlamıyorsam- 70 bin hektar Türkiye’nin kotası var, işte, 90 bin dekar da Uşak’ın kotası vardı, bunu 60 bin dekara düşürdünüz ve Uşaklı hemşehrilerimizin bu konuda, bunun tekrar 90 bin dekara çıkarılması yönünde sizden talepleri var ve bu gerçekten de bizim çiftçimizi çok mutlu edecektir diyorum.

Teşekkür ediyorum. Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Güneş.

Sayın Kırkpınar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyelerimiz ve çok değerli bürokratlarımız, basınımızın değerli mensupları; ben de hepinizi sevgiyle, saygıyla selamlıyorum. İnşallah yasa çalışmamız hayırlara vesile olur.

Tabii, tarım sektörü deyince, çok önemli bir sektör, benim kendi nitelendirmem, hem çok önemli bir stratejik sektör, özellikle ülkemizin geleceğiyle ilgili, bölgemizin geleceğiyle ilgili çok üzerinde durulması gereken bir sektör. Bu anlamda, Değerli Genel Müdürümüzün çalışmalarını, tabii, yakından takip ediyoruz, kendisini çok iyi tanıyoruz İzmir’de görev yaptığı için, hem ürün alımlarıyla ilgili önceden fiyatların belirlenmesiyle ilgili hem bu regülasyonla ilgili yapmış oldukları faaliyetleri yakından takip ediyoruz. Kendisine ben de sözlerimin başında ayrıca teşekkür ediyorum.

Diğer taraftan, tabii, tarım sektörünün çok korunması ve kollanması gereken bir sektör olduğunu hepimiz biliyoruz. Özellikle dünya genelinde de aslında mukayeseli üstünlüklerin de kullanılmaması, belki iktisat kuralına ters bir kavram ama mukayeseli üstünlüklerin de kullanılmaması gereken bir sektör. Avrupa Birliğinin tarım politikasına da baktığımızda bunu görüyoruz. Serbest piyasa koşullarının da bu anlamda dikkate alınmaması gerekiyor zaman zaman. Çünkü hakikaten tarımımızın, bizim ve bu sektörün desteklenmesi lazım. Bunun dünyada da çok fazlaca örneği var. İşte, Toprak Mahsulleri Ofisimizin de böyle bir görevi var ve bu görevi de çok iyi bir şekilde ifa eden bir kadro söz konusu. Özellikle net ihracatçı olmamız ve içerideki regülasyona katkıda bulunmamız açısından bu teklifin çok yerinde ve anlamlı olduğunu ifade etmek istiyorum. İşte, üzüm, incire ve zeytine zamanında, önceden fiyat belirlemeleri hem üreticimizin yüzünü güldürmüştür hem de bu anlamda ülkemizdeki fiyat ayarlamalarıyla ilgili çok önemli bir girişim olmuştur. Şimdi, bizim burada Toprak Mahsulleri Ofisini desteklememiz, bu yasasını, bu tekliflerini desteklememiz onların elini rahatlatacak, hem dünya piyasasını hem uluslararası piyasada hem de iç piyasada çok ciddi anlamda bir rahatlatma söz konusu olacak.

Tabii, bunun devamının da ben gelmesini istiyorum. Özellikle hayvancılıkla ilgili et ve süt en önemli fiyat ayarlamasının maliyet girdilerinin olduğunu ifade etmek istiyorum. Burada, tabii, yem fiyatları söz konusu. Eğer Toprak Mahsulleri Ofisimizin böyle bir yetkisi olursa dolaylı olarak yem bitki fiyatlarını ve bunların alımında da çok ciddi anlamda erken hareket edilip bu yem girdilerinin ucuza mal edilmesi ve dolayısıyla bunun ülkemizdeki et ve süt üretiminin maliyetlerinin düşürülmesi ve bunun da tüketiciye yansıtılması söz konusu olur ki bu anlamda da çok önemli bir görevleri var. Tabii, belki ilerleyen süreçte bu maddeyle birlikte daha farklı maddelerle de desteklenmesi gerekir.

Ben konuşmamı burada sonlandırırken bir kere daha böyle bir düzenleme yaptıkları için ve böyle bir teklif verdiği için Sayın Milletvekilimize ve Genel Müdürümüze de teşekkür ediyorum ayrıca.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kırkpınar.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Önemli bir madde olduğunu düşünüyorum. Şimdi, Sayın Genel Müdür hububat ve bakliyat çerçevesinde anlattı. Gerçi biz içeride başka bir konuyu görüştük, bu konu konuşuldu mu, bilmiyorum ama...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İşler içeride bitiyor, biz burada konuşuyoruz. Ne oluyor ya?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sonuç olarak Toprak Mahsulleri Ofisinin konusu hububat ve bakliyatla sınırlı mıdır? Değildir herhâlde değil mi? Topraktan çıkan her mahsul Toprak Mahsullerinin konusudur. Geçen kışın da en popüler konusu neydi arkadaşlar? Soğan ve patatesti. Yani en popüler konumuz buydu. Millet 10 liraya soğan, 8 liraya patates aldı geçen kış bir aralar. Sonra siz pazarlar kurdunuz, tanzim satış merkezleri, o da büyük rezaletti, size büyük oy kaybettirdi, onu söyleyeyim, AK PARTİ’ye çok büyük oy kaybettirdi. Gerçekten öyle.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Oy için yapmadık, milletin patates, soğan ihtiyacını karşılayabilmek için yaptık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Düşünün, ben çocukluğumda Sana yağı kuyruğuna girdim, annem beni Sana yağı kuyruğuna sokuyordu, siz de girmiştiniz, 7 yaşında, 6 yaşında; siz vatandaş 2019’da soğan, domates, patates kuyruğuna soktunuz arkadaşlar, 2019 yılında.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bu yasa olsaydı olmayacaktı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O ayrı.

Arkadaşlar, şimdi bu yasanın konusu buğday ve nohut mu?

Sayın Genel Müdür, size soruyorum: Soğan, patates mi bu yasanın konusu, havuç mu, domates mi?

BAŞKAN – Arkadaşlar, uğultu var, lütfen sessiz dinleyelim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, diyelim ki “Havuç 10 lira oldu, ben gidip bir anda hemen Gürcistan’dan 3 liraya havuç getireceğim.” diye mi bunu yapıyorsunuz veya “Soğan 5 liraya çıktı, hemen 2 liraya Mısır’dan soğan getireceğim.” diye mi bunu yapıyorsunuz, yoksa... Çünkü buğdayın fiyatları o kadar oynak değildir. Siz onu söyleyin istediğiniz kadar ama tabii, bazen çok oynar ama şu verdiğiniz örnek çok yanlış. “Efendim, o anda buğday 400 dolardan 390’a düştü, ben hemen alırım.” Böyle bir şey yok ki... 380’e de düşebilir, öbür gün 350’ye de düşebilir. Öyle değil mi yani? 5 dolar düştü...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Düşmeyebilir de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, tabii, yükselebilir de ama “Buğday fiyatı 390’a düştü, a çok ucuz.” dediğinde bir anda 350’de görürsün.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İhtiyaca göre hareket edilecek, ihtiyaç kadar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şunu diyorum arkadaşlar: Buğday stoklanan bir şeydir zaten, bir ülkenin stratejik rezervleri vardır buğday konusunda. Yani, buğday dediğiniz bekleyebilen bir şeydir, domates, havuç gibi değildir, stratejik rezervi vardır bir ülkenin, öyle değil mi yani? Petrol rezervi stratejik rezervdir, buğday rezervinin de stratejik bir rezervi vardır. Piyasa oynaklığını zaten TMO o anlamda “Yirmi gün önce aldım, hemen piyasa oynaklığını bozdu.” değil yani böyle değil bu. Bu anlamda bu yanlış bir örnek arkadaşlar. Ben bu yasanın konusunun buğday olduğunu düşünmüyorum, değil.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Buğday değil zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – E tamam, niye öyle örnek verdi o zaman Genel Müdürünüz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Örnek verilsin.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, soğan diye konuşalım arkadaşlar, soğan ya! “Mesele soğan” deyin, gelin “soğan” deyin konusu.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya “soğan” dese “Niye soğan?” diyeceksin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Paylan bitirsin konuşmasını.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değerli arkadaşlar, şimdi, bir de bakın, bu ihale meselesini “Buğdaydan çıkaracağım” filan demesi tehlikelidir bakın, onu söyleyeyim çünkü buğday ihale edilebilen bir şey, stoku olan bir şey, saklanabilen bir şey; domates, havuç gibi değil, stratejik rezervi olan bir şey ve bu opsiyon meselesi de, onu söyleyeyim... Yani 390’a düştü, hemen aldım, 350’yi de görebilirsiniz ve zarar edersiniz, yirmi beş gün sonra 350 de görürsünüz. Opsiyon meseleleri büyük maliyetler değildir. Yani bu döviz kurunda da ileri vadeli opsiyon yaparsın, bu riski alır o firmalar. İhaleye girenler yirmi beş günlük opsiyon yapar buğdayda, 390 yerine 391’den fiyatını verir ve ona göre 1 dolarlık diyelim ki opsiyon maliyeti olur. Bir de şunu söyleyeyim: İhale duyurusu yapılır, daha çok firma ilgi gösterir ama öbür türlü “Ben iki günde alacağım.” dersin belki daha az firma buna ilgi gösterecek. Böyle bir şey olabilir mi ya, bu örnek olabilir mi? Bu örneği bu Meclis kabul etmemeli arkadaşlar. Yani ihaleye çıkılsın, bütün oyuncular bu ihaleyi görsün, bütün oyuncular görsün buğdayda, herkes fiyatını görsün.

SALİH CORA (Trabzon) – Görüyorlar zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama arkadaşlar “Ben iki günde buğday alacağım.” diyor Genel Müdüşümüz, bu örnek çok yanlış bir örnek. Mesela, fındıkta da değil mi, fındığın borsasını keşke biz belirlesek.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kim belirliyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani burada olsun ama bunun borsası, bütün dünya fiyatı burada oluşsun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Fındık borsası Giresun Ticaret Borsasında, Düzce Ticaret, İstanbul’da belirleniyor. Artık o Hamburg efsane oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama bunun merkezî bir fiyat borsası...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İnternette belirlenir, “web” sitesinde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, bakın, Cemal Bey, çok önemli bir şey yapmışınız, sizi tebrik ediyorum, bu fiyat Türkiye’de belirlenmeli.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle ama.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama buğdayda da mesela, buğday stratejik bir ürün yani bu anlamda da ihalenin dışına çıkarılması doğru değil.

Şunu kabul ederim bakın, şunu kabul edebilirim: Soğan fiyatı geçen yıl çok oynadı. Niye? Plansız üretim yaptığımız için. Ya, Allah’ımızı severseniz, 80 milyon insanın bir kışta kaç ton soğana ihtiyacı olduğunu bir Tarım Bakanlığı planlayamaz mı ya? Soğan stoklanabilen bir şey bir de.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hastalık da vardı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama hastalık varsa... Arkadaşlar, bakın “Hastalık var.” diyorsunuz. Hastalığı da önceden göreceksin. Hastalığı sonuç olarak... Üretim ne zaman yapılıyor? Üretim temmuz, ağustos, eylülde yapılıyor. O hastalığın raporu Tarım Bakanlığına ulaşacak, Tarım Bakanlığı bilecek, atıyorum, 5 milyon ton eksik soğan var, o zaman ihalesini açacak, bunun tedbirini alacak. Ya, 80 milyon vatandaşın –çok basit bir şey- kaç ton soğan tüketeceğini Tarım Bakanlığı bilmiyorsa, bunun planlamasını yapmıyorsa, hastalığın olduğunu tespitini önden yapamıyorsa bu Tarım Bakanlığı ne işe yarar?

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlar mısınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Toparlıyorum.

Değerli Başkan, şimdi az önce dedik ki: “Turizm Bakanlığının konusunu niye burada görüşüyoruz?” Bu konu kimin konusu, hangi tali komisyonun konusu Sayın Başkan? Tarım Komisyonunun konusu, değil mi?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Burası da Plan Bütçe canım, ihalesi yoksa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır ama Tarım Komisyonunda görüşülmesi lazım öncelikle tali komisyon olarak.

Şimdi, Sayın Başkan “Tarım Komisyonunda görüşülmesi için yazı yazıldı mı?” diye size soruyorum.

BAŞKAN – Siz konuşmanızı bitirin, cevap vereceğim.

Buyurun siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, ben soruyorum, yazıldı mı...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Garo Bey, bu direkt Kamu İhale Kanunu’yla...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar ama tali komisyon olarak görüşülmesi gerekmez mi?

AYŞE KEŞİR (Düzce) – Her şey tali komisyonlarda görüşülsün, burası hiçbir şey yapmasın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, geri buraya gelecek zaten.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Parasal bir şey, direkt...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar “tali komisyon” tanımını niye var? Tabii ki sonra buraya gelecek, tabii ki görüşülüp sonra gelecek ama öncelikle tali komisyon olarak Tarım Komisyonunda görüşülüp buraya gelmesi önemliydi, orada daha derinlemesine tartışıldı.

Şimdi, buradaki amacın, ben açıkça söyleyeyim, buğday olduğunu düşünmüyorum, mercimek olduğunu düşünmüyorum ve olmasının, öyle tanımlanmasının tehlikeli olduğunu düşünüyorum. Olması gereken, etkin bir planlamayla bütün ürünlerimizle ilgili planlama yapmak ama hastalık gibi meseleler de varsa... Diyelim ki havuçta hastalık var, yeterli üretim olmadı, sarımsakta aynı şey olabilir, soğanda aynı şey olabilir, patatesten olabilir; bunlarla ilgili bir tedbirin düşünülmesi lazım. Buğdayla ilgili, nohutla ilgili ihalesiz olarak alım yapmak doğru değil arkadaşlar, bu örnekler de yanlıştır.

Ben bu yasaya karşı olduğumuzu söylüyorum. Bunun tanımının buğday ve hububat dışı olarak tanımlanması, diyelim ki soğan gibi ürünlerde veya havuçta veya diğer ürünlerde hastalık olma durumunda bu tip tedbirler alınması, tanımın daraltılması gerektiğini düşünüyorum. Ona göre de Tarım Bakanlığının da burada etkin planlama yaparak bütün ürünlerde aslında çok olağanüstü durumlar dışında planlama yaparak bu fiyatları regüle edebileceğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Herkese iyi sabahlar diliyorum.

Şimdi arkadaşlar, öncelikle ben Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdüremize teşekkür ediyorum yaptığı açıklamalardan dolayı. Arkadaşlarımız da Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürüne teşekkür ettiler bugüne kadar yaptıkları çalışmalardan dolayı.

Tabii, şunun altını çizmek lazım: Toprak Mahsulleri Ofisi hepimizin kurumu. Evet, bugün iktidarda A partisi olur, B partisi olur ama bu ülkenin çok değerli ve önemli bir kurumu. Biz de çok önemsiyoruz yaptığı çalışmaları, verdiği hizmetleri, onun altını çizmek istiyorum.

Fındıkla ilgili de Sayın Öztürk'ün söyledikleri üzerine bir ekleme yapmak istiyorum ben. Sayın Öztürk fındıkla alımı ve fiyat açıklamasıyla ilgili Toprak Mahsulleri Ofisine teşekkür etti. Tabii ki biz de teşekkür ediyoruz ama bir şeyi de hatırlatmak istiyorum: Yani Toprak Mahsulleri Ofisi bu işleri iyi yapıyorsa sadece iktidar partisi istediği ya da desteklediği için değil, tabii ki biz de destekliyoruz, biz de bu konuda kendilerini uyarıyoruz. Kaldı ki fındık fiyatıyla ilgili, Cumhurbaşkanı açıklama yapmadan önce, beş gün önce biz Giresun'da bölge milletvekilleri, il başkanları olarak, Cumhuriyet Halk Partisi olarak fındık fiyatının bir an önce açıklanmasıyla ilgili bir basın açıklaması yapmıştık. Burada bizim de muhalefetin de bu noktadaki katkısının altını açıkçası çizmek istiyorum.

Şimdi, öncelikle, Toprak Mahsulleri Ofisinin ithal ürünleri almasıyla ilgili soruna bakmadan önce, Türkiye'de, tabii, tarımın içinde bulunduğu durumu da şöyle bir iki rakamla değerlendirmek, kayıt altına almak istiyorum. 2002'den bu yana çiftçimizin ekmekten vazgeçtiği tarım arazisi toplamı 4 milyon 167 bin hektarı geçmiş durumda yani bu 2 Trakya büyüklüğünde bir alan.

Yine bir hatırlatma yapmak istiyorum ithalatla ilgili. Tarım Bakanımız Bekir Pakdemirli 2018'de 25 ilde patates ekimini yasaklamıştı, bu da kayıtlara geçerse iyi olur. Özellikle ithalatı rahatlatmak için biz bugün burada sürekli vergiler koyuyoruz ama ithal tarım ürünlerinde de vergilerin sıfırlandığı genelgeler yayımlandı. 15 Ocak 2019 tarihinde Cumhurbaşkanı tarafından imzalanan kararda kuru baklagil 100 bin ton, 1 milyon ton buğday, 700 bin ton arpa, 700 bin ton mısır, 100 bin ton pirinç için sıfırlanmıştı, bunların da altını çizmek istiyorum. Aslında burada ithalatın yanında üretimin de nasıl desteklenmesi gerektiği tabii tartışılması gereken uzun bir konu ama asıl mesele Kamu İhale Kanunu'yla ilgili konudur değerli arkadaşlar.

Şimdi, Kamu İhale Kurumu İzleme Raporu'ndan bir iki rakam paylaşmak istiyorum. 2018 raporunda ilk açıklanan rapora göre istisna tutulan ihale tutarı 33 milyar 37 milyon 720 bin TL olarak açıklanmış. Daha sonra bu rapor geri çekilerek bir düzeltme yapılmış yani büyük bir hata yapmışlar bu raporda. 9,7 milyar azaltılarak bu tekrar yayımlanmış, bu rapor. Kamu İhale Yasası çok önemli bir yasa gerçekten. Kamuda alım satım işleri her zaman suistimale açık bir konudur ve Kamu İhale Yasası da bu suistimallerin engellenmesi için önemli bir yasadır. Fakat bugüne kadar Kamu İhale Yasası'nda yapılan değişikliklerle –Sayın Bekaroğlu 193 kez değişiklik yapıldığını belirtmişti zaten- Kamu İhale Yasası bir elek hâline gelmiştir. Yani her şey artık istisna tutulur hâle gelmiştir ve biz hakikaten (z) maddesini görüyoruz burada. Asıl vahim olan budur. Kamu İhale Yasası'yla ilgili bizim yeni bir çalışma yapmamız lazım. Artık daha nereye gideceğiz “aa” “ab” “ac” “ad”? Yani bunun artık gideceği bir yer gerçekten yok. Bunun ciddi anlamda tartışılması ve artık bu konuyla ilgili bir çalışma yapılması gerekiyor. Yoksa, burada Toprak Mahsulleri Ofisinin zaman zaman ithalat yapması gerekiyor olabilir.

Ama şunu da sormak istiyorum Sayın Genel Müdüre: Yani ne zamandan beri bu zorlukları yaşıyorsunuz? Kamu İhale Yasası'nda bu yirmi yedi günlük süre sizi ne zamandan beri bu kadar çok zorluyor ve neden bugün bu konu gündeme geldi? Bunu da açıkçası sormak istiyorum.

Şimdilik bu kadar. Tekrar söz alabilirim.

Teşekkür ederim.

(Oturum Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Kamu İhale Kanunu'yla ilgili bir yıl önceki bilgi şuydu: 86 ayda 89 defa değişiklik yapıldı. Bekaroğlu Milletvekilimizin söylediğine göre en son 193'üncü değişiklik yapılmış.

Şimdi, bu yasa çıktığında biz IMF'yle bir stand-by anlaşması yapmıştık. O stand-by anlaşmasının performans kriterlerinden biriydi ve o çerçevede bu yasa çıkarıldı. Bu yasa bizim ülkemizin uluslararası piyasalarda güven artırıcı unsuru olarak algılandı ve dolayısıyla sermaye akımları bunun için geldi çünkü yasayla ortaya çıkan çerçevede ülkedeki usulsüzlük, yolsuzluklar, adam kayırmalar vesaireler ortadan kalkacaktı. Dolayısıyla, biz bunun faydasını gördük. Eğer bugün 193'üncü değişiklik yapıldıysa ve hâlâ da ihtiyaç var ise o zaman ya bu yasa baştan yanlış yapıldı ya da bu yasa ömrünü doldurdu.

Dolayısıyla, Toprak Mahsulleri Ofisinin söylediği şeyde bir an için haklı olduğunu kabul etmek bile toplumda Kamu İhale Yasası'yla ilgili bir değişiklik, istisna geldiği zaman o, otomatik olarak herkesin aklına yeni bir yolsuzluk geliyor, yeni bir kayırmacılığın ortaya çıkacağı varsayılıyor, haklı veya haksız. Dolayısıyla, bu kamu otoritesinin iletişim açısından son derece tehlikeli ve ekonomi için de hiç hayra alamet değil. Ekonominin maliyetini artırıyor.

Ya bu kanun yeniden gözden geçirilsin ya da gerçekten yirmi yedi günlük süre niye aşağıya çekilemiyor? Belgesini düzenlersin, her şeyi yerli yerine getirirsin, götürürsün üç günde, beş günde de bu iş olabilir ya, niye olmasın?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Oluyor nitekim. Bugüne kadar yapılıyordu zaten.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Dolayısıyla, bunlar kısa vadede çözüm gibi görünüyor fakat uzun vadede ekonominin başını derde sokuyor, toplumun başını derde sokuyor ve dolayısıyla, işlerimizi kolaylaştırmıyor zorlaştırıyor.

Dolayısıyla, bugün bu istisnayı tanımakla biz sizin işinizi kolaylaştırmış oluyoruz ama orta ve uzun vadede Türk tarımının, Türk ekonomisinin sorununu çözmediğimizi düşünmüyorum çünkü geçmişteki tecrübeler de bunu gösteriyor.

Biraz önce sayın milletvekili arkadaşımız da söyledi, işte, geçen yıl şu şu şu ürünlerde şu kadar tonluk ithalata izin verildi vesaire. Bugün kasım ayındayız. Ekimin olduğu mevsimde ekilmeyen bir sürü arazi var. Eğer bugün bu ekime ayrılan kaynaklar -sıfırlanan gümrükler vesaireler- bu insanlara “ekin” denilse ve ekimde ekilse mayısta, haziranda hasat yapacağız biz ya! Beş yıl, on yıl yatırım yapıp da bunun geri dönüşünü beklemek diye bir şey yok. Tarımda bekleme süresi yedi ay, sekiz ay. O kadar mercimeği, o kadar buğdayı, o kadar salçalık domatesi üretebiliriz biz. Niye oralara bu kaynaklar harcanmıyor da bu ithalata yöneliniyor? Tabii, bu, sizin sorunuz değil. Bu, Tarım Bakanlığının sorunu. Ekimde ekeceksin, mayısta hasat edeceksin ya! Niye bu ithalata izin veriliyor bu kadar ekilmedik arazi varken?

Dolayısıyla, bence, bu kısa vadeli çözüm uzun vadede bizi kurala dayalı toplum olmaktan çıkarıyor, günübirlik tedbirlere yöneltiyor ve başımızı da dertten kurtaramıyoruz.

İki gün önce Ziraat Bankası, Halk Bankası, kamu bankaları istihdamı desteklemek için yeni bir tedbir aldılar. Bu da bir kısa vadeciliktir. Uzun vadede bu, işsizliği çözmez. İleride daha büyük sorunlara neden olacak.

Dolayısıyla, bu kısa vadecilikten vazgeçin, uzun vadeli çözümler neyse onun üzerinde yoğunlaşalım ve daha büyük problemlerle karşılaşmamak için de kurallı toplum olmak için elimizden geleni yapalım. Kurallı toplum olmanın dışına çıktığımız zaman her şey mübah, her şey mümkün ve sonuçta da her şeye katlanmak zorunda kalırız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkan, kısaca görüşümüzü ifade edeceğim.

Evet, Sayın Genel Müdürümüz maddenin gerekçesini açıkladı. Tabii ki Toprak Mahsulleri Ofisimiz çok önemli bir kurum. Biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Toprak Mahsulleri Ofisinin hem üreticiyi koruma hem tüketiciyi koruma noktasında daha da etkin bir konuma gelmesini; piyasayı düzenleme, denetleme konusunda daha da yetkilerinin artırılmasının gerektiğini düşünüyoruz.

Tabii, bu düzenlemeyi yaparken şunu da göz ardı etmeyelim: Ben Konya Milletvekiliyim, Konya’da tarım sektöründeki durumu çok yakından takip ediyorum. Tarımla ilgili yapılması gerekenler de var. Yani ithalat son çare olmalı. İthalata bağımlılıktan kendimizi kurtaracak politikalar geliştirmeliyiz.

Nedir bunlar? İşte biraz önce de ifade edildi, hem fiyatlarda istikrarı sağlayacak, arz-talep dengesini sağlayacak bir üretim planlaması, yine üreticiden tüketiciye ulaşmaya kadarki zincirdeki sorunların giderilmesi, yine girdi maliyetlerinde düşüş sağlayacak tedbirler alınması... Son durumu söyleyeyim: Konya’da tarımsal sulama fazla, müthiş bir elektrik faturası geliyor. Yani bunun altında çiftçinin kalkması hakikaten çok zor. Bu konularda tedbirler alınmalı.

Kısaca görüşlerimizi bu şekilde ifade ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Erim...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli üyeler, kıymetli bürokratlar, değerli basın; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben, Aydın Milletvekili olarak... Toprak Mahsulleri Ofisi Aydın’da incir alımına başladı, on yedi günde bin ton kuru incir aldı. Bu da piyasada belli bir regülasyon sağladı çiftçinin lehine, daha da devam ediyor. Bu konuda Toprak Mahsulleri Ofisinin ürün çeşitliliğini artırması çiftçinin lehine olan bir olay.

Bu Kamu İhale Kanunu’na gelince: Kamu İhale Kanunu güzel bir kanun ihale açısından ama uzun süreli ürünler için yani zamanla alakası olmayan ürünler için. Ama ilan süresi zaten yirmi bir gün belli bir rakamdan sonra, sözleşme süresi on beş gün falan derken iki ayı, üç ayı buluyor. Bir de itiraz oldu mu daha fazla uzun sürüyor. Toprak Mahsulleri Ofisi kurumsal kimliğiyle, kurumsal kendi iç kurallarıyla zaten mutlaka yine kendisi de ihale yapacaktır, daha kısa sürede ihale yapacaktır. Ben bu nedenle bu değişikliği destekliyorum.

Teşekkür ediyorum söz verdiğiniz için.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Ben de bu maddenin yerinde bir düzenleme olduğunu düşünüyorum. Bu düzenlemeyle Toprak Mahsulleri Ofisine, uluslararası tarım piyasasında etkin bir rol yüklenmektedir, alacağı hızlı kararlarla bu piyasaların âdeti önemli bir aktörü hâline gelecektir.

Ofisin, çiftçinin kara gün dostu olarak nitelendirildiği bir kuruluş olduğunu hatırlamamız gerekiyor. Bu düzenlemeyle Ofisin, sadece çiftçinin değil tarımsal ürünlerde milletimizin de sağlıklı, kaliteli ve ucuz bir şekilde bu tarımsal ürünlere erişimi açısından hakikaten milletin de aynı zamanda kara gün dostu olacağı bir düzenleme gerçekleşecektir. Tarımsal ürünlerdeki fiyat spekülantörlerinin pabucu dama

atılacaktır. Siyasete ve millî iradeye yönelik -vakti zamanı geldiğinde- algı operasyonu oluşturmaya çalışanların, sabotaj düzenlemeye çalışanların da bu kararlarının bertaraf edilebileceği doğru ve yerinde bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.

Bu şekilde bu düzenlemeden dolayı teklif sahibi bir milletvekili olarak da desteklerinizi bekliyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Katircioğlu, buyurun lütfen.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Doğrusu, tabii ki biliyoruz tarım, dalgalanmalarla yürüyen bir üretim yapısı arz ediyor ve dolayısıyla da özellikle kamu perspektifi açısından, çiftçilerin zarara uğramaması için, tüketicilerin zarara uğramaması için düzenleyici rol bu tür kurumlara düşüyor. Bunu tartışmamıza gerek yok, dolayısıyla biz de buradan bakıyoruz. Böyle bir kurumun fonksiyonunu doğru buluyoruz. Fakat benim anlamakta zorlandığım şey şu: “Bu görevi icra ederken neden Kamu İhale Kanunu’nun dışında kalmak ihtiyacı var?” konusu bence yeteri kadar açıklanmadı diye düşünüyorum. Daha doğrusu, benim kafamda şöyle bir şey oluştu: Yani dijital imkânların bu kadar arttığı bir dünyada ve ülkede -bizde de arttı, yani bizde belki Batı’da birçok ülkeden daha hızlı arttı bu işler- neden bu kadar süre beklemek zorunda kalıyoruz, bunu anlamakta zorlanıyorum. Bakın, şöyle bir şey söyleyeyim: Evet, bu tür kararlar yavaş kararlar olabilir bazen ama hızlı karar almak da doğru karar almak demek değildir ki. Demokrasi mesela yavaş çalışan bir sistemdir ama daha doğru kararlar alınmasını sağlayan bir sistemdir. Onun için, demokrasiyi de hızlandırmaya kalkarsanız... Ki bence Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi böyle bir amaçla getirildi, yanlış kararlar alma ihtimalini büyüttü.

Şimdi, dolayısıyla da Sayın Genel Müdürden ben rica ediyorum, yani Kamu İhale Kanunu’nun sınırlarını daha dijital bir çerçevede çözüp de süreyi yirmi küsur gün beklemeden halletmemiz mümkün değil mi? Yani e-imzanın olduğu, efendime söyleyeyim, bütün bilgilerin internet üzerinden akabildiği bir ortamda bu niye aşılamıyor? Bir sorun bu. İkincisi de, diyelim ki yanlış bir karar verdiniz -yani illa bir şey ima etmek istemiyorum ama yanlış bir karar verdiniz- fiyatların bilmem ne olacağını düşünüyordunuz öyle olmadı, peki sizi kim denetleyecek? Yani bir zarar vermiş olacaksınız ve bu kim tarafından denetlenecek, kim tarafından değerlendirilecek? Doğrusu bu da beni çok ikna eden bir çerçeve olmadı konuşmanızda. O bakımdan, bu 2 soruya cevap vererseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Arı, buyurun lütfen.

CAVİT ARI (Antalya) – Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım, değerli bürokrat arkadaşlarımız, sivil toplum örgütlerinin değerli temsilcileri; ben de hepinizi bir kez daha selamlayarak sözlerime başlamak istiyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi, bilindiği üzere üretimde sürdürülebilirlik ve kalite ilkeleri doğrultusunda özellikle ürün stoklarının depolanması ve muhafazası amaçlı ve faaliyet alanında ürün piyasasını düzenleme görevi üstlenmiş bir kurum. Sayın Genel Müdür, özellikle bu teklifin, kurumun son saydığım amacına daha çok hizmet edeceğini ifade etti yani iç piyasa dengelenmesini sağlayabilmek amacıyla böyle bir kanuna ihtiyaçları bulunduğunu ifade ettiler.

Şimdi, piyasa koşulları içerisinde Kamu İhale Kanunu hükümlerine dâhil olup olmama meselesi, efendim, ihtiyaç olan ürünün hızlı bir şekilde alınabilme durumu, bu konular teknik konular. Yani kurumun çalışanları içerisinde böyle bir kanuna ihtiyaç olmuş olabilir, bu tarafına bir şey demiyorum. Ancak, kurumun esas kuruluş mantalitesiyle beraber bunu bir bütün hâlinde düşünmek gerektiğini ifade etmek istiyorum. Şimdi, Toprak Mahsulleri Ofisinin -ki benim ilçemde de Toprak Mahsulleri

Ofisi vardı ve döneminde inanın sokakta en itibarlı, kredisi yüksek, kendisine saygı duyulan müdür Ofis müdürüydü. “Ya, şu vatandaş Ofis müdürü.” diye gösterilir, kendisine her zaman böyle saygıda bulunulan bir kişiydi. Çünkü Ofisin o dönem, özellikle çiftçinin yanında olduğu hissettirilmekteydi-bugün görüyorum ki mantalitesinin üreticiden yana değil, diğer, tali gibi -bana göre- gördüğüm ürün piyasasını düzenleyici yönünde daha öne geçtiğini görebiliyoruz. İhale Kanunu’nun süreleri var, bu sürelerden yararlanma, yararlanmama, ürünü daha ucuza yurt dışından alma konuları gündelik hayatın içerisinde olabilecek hususlar.

Değerli arkadaşlar, biz olaya daha geniş pencereden bakamadığımız müddetçe burada çok kanuna ihtiyacımız olur, çok ihale düzenlemelerine ihtiyacımız olur. Bugün Türkiye’nin en önemli sorunu, İhale Kanunu’yla ürünü yirmi sekiz günde alma meselesi değildir. Bu, tabii, tek başına kurumun veya Sayın Genel Müdürün sorunu değil, bu konu, Türkiye’de tarıma bakış açısıyla ilgili bir konudur. Siz şimdi ürünü Türkiye’de belli bir planlamaya tabi tutamazsanız, ürüne Türkiye’de nerede, ne kadar ihtiyaç olduğunu hâlen planlayamazsanız fiyat dengelemesini bir türlü beceremezsiniz, beceremediğiniz için de devamlı yurt dışından mal almaya ihtiyacımız olur ülke olarak.

Değerli arkadaşlar, bakın, nohutta bugün 2,80 veya 3 TL civarında bir fiyat belirledi Ofis. Şu an üreticinin bununla çok fazla bir para kazanması mümkün değil. Ancak, Ofisin vermiş olduğu bu fiyat üretici yönünden bir garanti sayılabilir. Yani üreticimiz -en kötü ihtimalle- en azından Ofisin verdiği bu fiyata razı olarak ürününü gidip oraya verebilir. Ancak bu fiyat dengelemeleri üründeki üretim dengesizliklerinden kaynaklanmaktadır. Örneğin arpada bu yıl açık var, bir önceki yıl da 15 milyon ton civarında arpa üretimi gerçekleşmiş, bir bakıyorsunuz ki üretim bir anda 5 milyon tona kadar inebiliyor. E, ne olacak? Fiyat yükselecek. Fiyat yükselmesini durdurmak için de Genel Müdürlük haklı olarak bir müdahale yapmakta. Yani fiyatı 1,3-1,4 seviyelerinde tutabilmek adına ithalatı, söz konusu kanundan da yararlanarak hızlı yapacak. Eğer bunu yapmazsa zaten, örneğin arpadan elde edilen diğer gıdalar, ürünler ve özellikle de hayvancılık bundan etkilenecek.

Yani kısa, öz, bunların hepsi birbiriyle bağlantılı konular. Yani şimdi tek başına, bu kanunun niye getirildiğinin değerlendirilmesinden öte, tarım politikamızın doğru değerlendirilmesine ihtiyaç var. Burada almış olduğumuz karar, bakın, sadece günlük bir soruna belki bir çaredir. Ha, siz böyle bir kanun getirdiğinizde insanların kafalarında hemen değişik soru işaretleri doğar. “Acaba hangi ürünle ilgili bir çalışma yapıldı veya yapılıyor?” Bununla ilgili “Kuş gribi vardı da yumurta mı ithal edilecek?” soruları akla gelebilir. Parantez içinde söylüyorum, yaşamış örnekler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın bu ülkede et ithalatı yapıldı, yine geçtiğimiz son dönemlerde. Öyle bir ithalat yaptık ki neredeyse ithal ettiğimiz eti ihraç noktasına geldik. Satmak zorundayız yoksa depolardaki bu etlerin gün gelip kullanım süresi geçecek. Yani iç piyasayı dengeleyeceğiz diye de kontrolsüz ithalatlar yapılmasının da doğru olmadığını savunuyorum. Yani etin fiyatını biz aşağı çekti, bu sefer yerli üreticimiz perişan. Yerli üreticimiz kendi ürettiği hayvanı neredeyse zararına keser vaziyete geldi. İşte, temel konu, değerli arkadaşlar, Türkiye’nin tarım politikasında hâlen düzenli bir ekim dikim yapılamayıpından kaynaklanmaktadır.

BAŞKAN – Sayın Arı, lütfen tamamlayabilir misiniz.

CAVİT ARI (Antalya) – Biz bu tip geçici çareler arayacağımıza kendi üreticimizi destekleyerek daha kalıcı çözümler bulmak zorundayız. Örneğin, ben size söyleyeyim, ürün bazlı yapılan teşvikler şu an iki yıldır ödenememekte değerli arkadaşlar. Çiftçimize “Yarısı sizden, yarısı bizden.” diye söylendi ya mazot, bakın, mazotla ilgili litre başına yapılan destekleme hâlen yaklaşık on yıldır yapılagelen

destekler. Bugün Türk çiftçisinin 155 milyon bu iktidardan alacağı var. Değerli arkadaşlar, biz geçici günlük çözümlerle meşgul olmayalım, Türk çiftçimizi kalıcı çarelerle güçlendirelim, kendi tarım politikamızı düzgün hâle getirelim ve böylelikle de bu tip kanunlara artık ihtiyaç olmasın diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Akif Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, maddenin gerekli olduğu kanaatinde değilim. Toprak Mahsulleri Ofisi bugüne kadar piyasanın ihtiyaçlarını, ülkenin tarımsal ürünlerdeki üretim durumunu görerek, gözeterek hiç ithalat yapmadı mı? Kamu İhale Kanunu 2002 yılından bu yana yürürlükte yani aşağı yukarı on yedi yıldır yürürlükte olan bir kanun çerçevesinde Toprak Mahsulleri Ofisi bugüne kadar bu ihtiyaçları karşılıyordu. Neden zorunlu oldu? Asla bir ihtiyaç olduğunu düşünmüyorum, Kamu İhale Kanunu çerçevesinde her türlü ihtiyacı karşılamak mümkündür. Kamu İhale Kanunu 2002 yılında reform düzenlemeleri kapsamında getirilmiş olan bir kanundur. 1983 tarihli 2886 sayılı eski İhale Kanunu’nun tüm kamu kurumlarını kapsamadığı, o nedenle yetersiz kaldığı düşüncesiyle tüm kamuyu kapsayan ve tüm kamuyu aynı kurallara tabi kılan bir kanuna ihtiyaçtan doğmuştur. Kanunun gerekçesinde bu çok açık bir şekilde ifade edilmiştir. Açıklık, rekabet, güvenilirlik, kamuoyu denetimi bu kanunun, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun öngördüğü ilkelerdir. Kamuoyu denetimi, bakın, kanunun gerekçesinde çok açıkça vardır. İhale Kanunu kapsamı dışına çıkardığınız zaman kamuoyu denetimini engelliyorsunuz, açıklığı engelliyorsunuz. Ben nereden bileceğim bu ihale nasıl yapılıyor? Sistem hiçbir zaman kişilerin iyi niyetine emanet edilemez. Toprak Mahsulleri Ofisi yönetimindeki arkadaşlarımı asla itham etmiyorum ama asla kişilerin iyi niyetine emanet edilemez. Son derece yanlış bir düzenlemedir. O zaman bu reform kapsamında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu düzenlendi, yasalaştırıldı. Kamu İhale Kurulu oluşturuldu, hem idarenin, devletin etkisinden hem piyasanın etkisinden uzak bu alanı kurallarına göre yönetecek şekilde bir yapı kuruldu ama sürekli olarak bu kanuna istisnalar getirildi, getiriyorsunuz, devam ediyor. 167 mi oldu, 170 mi oldu, 180 mi oldu, 190 küsur mu oldu, bakın, bu kabul edilebilecek bir şey değil. Bir karanlık, gri alan oluşturuluyor burada, buna ben güvenmiyorum, şahsen olumlu bulmuyorum.

İkinci söyleyeceğim, Sayın Cemal Öztürk fındığa değindi, Sayın Öztürk fındığı iyi bilen bir arkadaşımız ama birkaç rakamı bir daha tekraren vermek istiyorum. İlk olarak şunu söyleyeyim: Bunu daha önce Genel Kurulda da söyledim, burada aynı cümlelerle bir daha söyleyeceğim, aslında itiraz bekliyorum, Genel Kurulda da bunu söylediğimde ben itiraz bekliyorum Hükümetten dedim ama hiç kimse itiraz etmedi o zaman Giresunlu arkadaşlarımız, bakanlarımız dâhil. Fındık üreticisinin 2004 yılındaki don afetinden 169 milyon liralık alacağı var, AK PARTİ iktidarları bu alacağı gasbetmiştir. Bunu özellikle söylüyorum, gasbetmiştir, Genel Kurulda da söyledim, gasbetmiştir, itiraz bekliyorum, açıklama bekliyorum. Bilmiyorum muhatap siz mi olursunuz, kim olur, bilemiyorum, bunu soruyorum.

“Fındıktaki ihracat rakamını 4 milyar dolara çıkaracağız.” dedi, eminim Sayın Öztürk bunda samimidir ama onun yapabileceği bir şey olduğunu sanmıyorum şu anda, keşke yapabilse, etki edebilse. Rakam vermek istiyorum: Türkiye 2014-2015’te kabuklu fındık olarak kilosu 6,5 dolardan 434 bin ton fındık ihraç edip 2,8 milyar dolar ihracat geliri elde etmiştir. Bakın, bu eşik rakam olmak zorundadır. Efendim, üretimin miktarı vesaire bunlar elbette etkilidir ama dünya üretiminin aşağı yukarı üçte 2’sini gerçekleştiren ve ürettiği fındığın dörtte 3’ünü, belki üçte 2’sini ihraç eden –üçte 2’nin asla altına inmez, dörtte 3’e yakındır– Türkiye fındık piyasasında fiyatı belirleyecek olan ülkedir. Türkiye’de fiyat neyse dünya fiyatı o olur. Bir dönem İspanyol üreticiler geldi Türkiye’ye, “Bu fındık fiyatını niye bu kadar düşük belirliyorsunuz, biz de burada, İspanya’da perişan oluyoruz.” dediler, bu kadar önemlidir.

BAŞKAN – Lütfen Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Toparlıyorum Sayın Başkan, çabuk geçti galiba, sağ olun. Çok kısaca hemen toparlıyorum.

2 rakam daha veriyorum: 2017-2018’de kilosu 3,1 dolardan 572 bin ton fındık ihraç edip 1,8 milyar dolar gelir elde etti Türkiye, fiyat yarıya indi, son rakama baktım, 2018-2019’da 540 bin ton fındığı kilosu 3 dolardan ihraç edip 1,5 milyar dolar gelir elde etmiştir. 2,8 milyar dolar ihracat gelirinden 1,5 milyara iniyorsak aradaki 1,3 milyar doları biz Avrupa’daki çikolata üreticilerine hediye ediyoruz demektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, sorunuz mu var?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, tekrar söz verdiğiniz için teşekkür ediyorum.

Sayın Vekilimizin söylediği şey, Türkiye’de dış ticaret hadleri –sizin de en iyi bildiğiniz konulardan bir tanesi- Türkiye’nin aleyhine çalışıyor. Aynı miktar döviz kazanabilmek için daha fazla mal satmak zorunda kalıyoruz ve biz başkasına çalışıyoruz.

Sayın Genel Müdürüm, benim sizden istirhamım şu: Şuradan çıktıktan sonra Tarım Bakanlığına karşınızda kim varsa –bakan mıdır, müsteşar mıdır, ilgili genel müdür müdür- gitseniz, deseniz ki: “Biz ithalat için izin istedik, bu izin için de Kamu İhale Kanunu’ndan istisna istedik. Bunu bize verdiler ama biz bu ithalatı gerektiğinde yaptığımızda şu kadar döviz harcıyoruz. Bunun yerine “Biz sizi ortak olarak... Veyahut da biz size söylesek ki: ‘Şu anda ekilmeyen şu kadar arazi var, buraya gitseniz, ihtiyaç duyduğumuz kadar, bugünden de ileriye yönelik plan çerçevesinde, şu kadar şunda açık var, bu kadar bunda açık var, bunun şu anda ekim mevsimi, ekseniz de mayısta, hazıranda, temmuzda coğrafi bölgelere hasat etsek bu ülke daha iyi olmaz mı?’” deseniz ve bu ithalattan vazgeçseniz daha iyi olmaz mı?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, Tarım Bakan Yardımcımız buradaydı açılış günü, dün de sanıyorum buradaydı, burada gördüm kendisini ama madde görüşüldüğü gün Tarım Bakanlığından bir yetkilili dinlemedik. Çünkü tabii ki bizim Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüz burada, sağ olsun ama tarım planlamasıyla ilgili bu neye tekabül ediyor...

BAŞKAN – Bütçede görüşürüz inşallah.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yapmayın, bu madde görüşülecek. Tarım Bakan Yardımcımız niye ilgili madde görüşülürken burada değildi, bunu merak ediyorum yani.

BAŞKAN – İlla bir gerekçe bulacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, biz kamunun regülatör olmasını destekliyoruz ama bir planlama meselesi bu, bu yalnızca ihale meselesi değil, bir planlama meselesi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bir şey daha söyleyeceğim, bir suç duyurusunda bulunmak istiyorum: Dün burada Kombassanın Genel Müdürü oturuyordu biliyorsunuz, yanında da SPK’nin yetkilisi vardı ve dedi ki: “Hisselerimiz yükselecek.” Ben suç duyurusunda şöyle bulunayım: “Kombassan hisseleri son bir ayda yüzde 50 yükselmiş, ağustos başından beri de yüzde 85 yükselmiş

arkadaşlar. Bu şu demek: Birileri Kombassan hisselerini zamanında toplamış bu yasanın buraya geleceğini bilerek ve iki buçuk ayda yüzde 85 yükseliş var. Daha önce burada Kalkınma Bankasının hisseleri görüşüldü biliyorsunuz, sermaye artırımını, görüşülmeden önce birileri o hisseleri paketlemişti, yüzde 1000 yükseldi arkadaşlar. Bakın, bu ciddi bir sıkıntı Sayın Başkan, siz de biliyorsunuz.

BAŞKAN – Bu uyarıyı ben yaptım biliyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben buradan suç duyurusunda bulunuyorum ve bunu itiraf etti Genel Müdür. Bu büyük bir skandaldır ve biz de buna aracılık ediyoruz maalesef. Bu skandalı bence görüşmeliyiz ve bunu geri çevirmeliyiz. Mutlaka SPK devreye girmeli, biz de eğer bu spekülasyon varsa ortada buna aracılık etmeyelim derim arkadaşlar.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Öztürk, lütfen çok kısaca...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli Başkanım, tabii, konumuz 38’inci madde. Kamu İhale Kanunu’na bir ilave söz konusu Toprak Mahsullerinin şeyiyle ilgili. Konu fındık oldu. Ben fındık konusunu açtığım için de herhâlde uzadı, bana hep öyle oradan izah ediyorsunuz.

BAŞKAN – Vallahi bir saat uzattınız Sayın Öztürk.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama cevap vermek zorundayım. Değerli Akif Hamzaçebi Bey 2004 yılından bahsetti, ben o yıl Genel Müdürdüm FİSKOBİRLİK’te, o olayı iyi hatırlıyorum.

Tabii, sadece fındık müstahsilinin dondan alacağı değil ama bakın 2010 yılından itibaren -2009’da çıktı- bugüne kadar yaklaşık 10 milyarın üzerinde doğrudan gelir desteği ödendi sadece fındık müstahsiline ki bu seneki bütçede de var yine, geldi, gördüm, yaklaşık 900 milyon TL’ye yakın. Tabii onları da unutmamak lazım. Bunları ayrı bir şeyde tartışırsınız, müzakere ederiz. Tabii muhatap ben değilim, elbette ki Hükûmet ama konumuz fındık olmadığı için ben bunu burada bırakmak istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Gerçi o zaman fındık piyasası da battı zaten.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Arkadaşlar, karşılıklı konuşmayalım lütfen.

Sayın İpekyüz, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Fındık batmıştı zaten genel müdür olduğunuz dönemde.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Öyle değildi, ben bıraktığımda FİSKOBİRLİK en iyi mevsimini yaşıyordu.

BAŞKAN – Lütfen buyurun Sayın İpekyüz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – En kötü dönemini yaşıyordu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben bıraktığımda en iyi dönemindeydi FİSKOBİRLİK.

BAŞKAN – Sayın Tanal, yine geldiğinizi hemen hissettirdiniz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, sayın vekilimiz genel müdür olduğunu söyledi de o dönem en kötü dönemi yaşıyordu, onu söyledim.

BAŞKAN – Sayın İpekyüz, buyurun.

NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Benim özellikle vurgulamak istediğim şu: Aslında bu yılın başında da, 2019’un başında da Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bir ithalat izni çıkmıştı, gümrük sıfır olarak belirlenmişti. Bu tümüyle kullanıldı mı, yetti mi yetmedi mi, arttırdınız mı? Ve tümle beraber gümrükte sıfır olarak... Üretici yaşamında şöyle düşünüyor: Fiyatı baskılamak için ve herhangi bir

düzenleme de yapılmadığı için -az önce arkadaşlarımızın dile getirdiği gibi- Tarım Bakanlığıyla yeterince paslaşmadığı için üretici ikinci yıl zarar gördüğünde bir daha ekmiyor o ürün ve bu sefer ürün ihtiyacı fazla oluyor ve üretici perişan duruma düşüyor. Bu düzenlemeler daha çok ne gibi düşünülüyor? Fiyatı baskılamak ve üretim ile tüketim ilişkisini zedelemek gibi algılanıyor.

Bir de en çok merak ettiğim, sizlerde herhangi bir çalışma var mı yani daha çok hangi ülkelerin firmaları almış oluyor bunu? Mesela buğday geçtiğimiz yıl veya bu yılın içinde en çok nereden, hangi şirketlerden alınmış?

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdüremize söz veriyorum.

Buyurun.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Çok kısa cevaplar ya da bilgilendirmeler yapmak istiyorum.

2013 yılından itibaren bu istisna kapsamında değerlendirme çalışmaları yapılmış, KİK’le de bu süreçte mutabık kalınmıştır. Bu konular benim de bu sürecin başlangıcından itibaren Kamu İhale Kurumuyla görüştüğüm, mutabık kaldığım hususlardır. Burada yapılan değişiklik Kamu İhale Kurumunun süreler noktasında getirdiği dezavantajları ortadan kaldırmaya yöneliktir ve bu süreler de kanunda geçmektedir. Dolayısıyla bahsedildiği gibi kısaltmak mümkün değildir.

Bir diğer konu, Cumhurbaşkanı kararıyla verilen yetkiler, sıfır gümrük sadece TMO’ya aittir ve TMO için sıfırlanmıştır. İş yerleriyle ilgili, özel sektör için herhangi bir sıfırlanma şu anda söz konusu değildir.

Ayrıca az önce -son- söylenilen Tarım Bakanlığıyla paslaşma noktasında, ürün müdahale alım fiyatlarını belirlerken Sayın Bakanımızla, Bakanlığımızın yetkili birimleriyle iş birliğimizi ve de özellikle hububat ve bakliyatıdaki prim ve destek ödemelerinde de TMO’nun Bakanlığa olan katkılarını sürdürüyoruz, bu da sıkı bir şekilde yapılıyor. Örneğin özellikle buğdayda ki en stratejik ürünümüz buğdaydır; 5 kuruş olan prim 10 kuruşa, gübre de 2 katına yani 4 kuruştan 8 kuruşa çıkmıştır; 2019 yılı itibarıyla da uygulanmaya başlamıştır, 2020 için uygulanacaktır.

İhale Kurumunda sadece sürelerle ilgili değişiklik söz konusudur. Ceza ve yaptırımlar maddesi devam ediyor aynı şekilde. Gene ihale yapılacaktır ancak süreler kısıllacaktır, maliyet kısıllacaktır, kısa fiyat opsiyonu avantajı sağlanacaktır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Soğanı kapsar mı bu?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Soğan ve patates efendim bizim görev alanımızda olan ürün...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Geçici görev verilemez mi?

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Sayın Cumhurbaşkanı Toprak Mahsulleri Ofisine her türlü tarımsal ürünle ilgili görev verebilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kapsar yani.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Görev verdiği zaman görev alanımıza girer. TMO’nun maksimum 12 tane görev alanında olan ürün vardır, haşhaş dâhil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, geçici görev verebiliyor ama, kapsıyormuş.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – İhtiyaç hâlinde verebilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam.

BAŞKAN – Evet arkadaşlar, teşekkür ediyorum.

TMO GENEL MÜDÜRÜ AHMET GÜLDAL – Ben teşekkür ediyorum efendim.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

39’uncu maddeyi okutup ara vereceğim.

39’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 39- 4734 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesinin beşinci fıkrasının ikinci cümlesine “yapım işlerinde” ibaresinden sonra gelmek üzere; “Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğünün idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında” ibaresi ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Beşinci fıkra kapsamında Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından yapılacak alımlarda uygulanacak usul ve esaslar Kurum görüşü üzerine Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü tarafından belirlenir. Bu kapsamda yapılacak alımlarda Kanunun 5 nci maddesinin birinci fıkrasında belirlenen temel ilkelere uyularak, ihaleler en yüksek katılımı sağlayacak şekilde gerçekleştirilir.”

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, saat 13.30’a kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati:12.26

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 13.39****BAŞKAN: Lütfi ELVAN (Mersin)****BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)****SÖZCÜ: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)****KÂTİP: Şirin ÜNAL (İstanbul)**

BAŞKAN – Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, 7’nci Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Devlet Malzeme Ofisiyle ilgili bir madde. Bu maddeye yönelik, Sayın Demiröz, -Sayın Genel Müdür de burada- bir açıklama yapacaksınız sanıyorum.

Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, saygıdeğer üyeler; bu maddede Devlet Malzeme Ofisinin idareler adına gerçekleştireceği taşıt alımı, taşıt kiralama, akaryakıt alımı ile ilaç, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz alımlarında 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde yer alan parasal limitin uygulanmaması öngörülmektedir. Maksat, daha çok, sayı olarak ihtiyaç olan bu türdeki malzemelerin alımında parasal limiti 13 milyondan fazla, mesela 130 milyonluk bir alış varsa daha fazla bir iskonto alma şansı var. Bu amaçla talep ediyoruz.

BAŞKAN – Evet, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Genel Müdür, şimdi size söz vereceğim, önce kendinizi bir tanıttın, daha sonra da neden böyle bir maddeye ihtiyaç duyduk, bunu dinlemek istiyoruz. Mevcut uygulamalarınız nasıl, bunu duymak istiyoruz.

Buyurun.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR - Sayın Başkanım, sayın vekillerim, kıymetli hazırın; sözlerime başlamadan önce herkesi saygıyla selamlıyorum.

Devlet Malzeme Ofisi 1926 yılında kurulmuş, 1954 yılında genel müdürlüğe dönüştürülmüş, 1984 yılında da likit olarak yeniden tasarlanmış, ticari mantaliteyle çalışmak üzere dizayn edilmiş, 2000’li yıllarda son yapılandırılması yapılmış bir organizasyondur. Taşıttan iş makinalarına, sağlık, medikal, tıbbi medikal, bilişim, mobilya ve dayanıklı tüketim ürünlerine kadar kamunun ihtiyaçlarını maliyeti etkin bir şekilde ve kaliteli bir şekilde sonuçlandıran güvenli bir platform olarak kamunun büyük ölçüde ihtiyacını görmektedir.

Mevcut çalışma şekliyle, DMO son olarak bir ana statüsüyle tasarlanmış ve ana statüsü Resmî Gazete’de 2008 yılında yayımlanmış. Bu usul, esaslar çerçevesinde alım yapan bir organizasyondur. Orada açıkça alım satım usulleri belirlenmiştir. Daha sonraysa DMO’ya bazı istisnalar tanınmış, yine KİK kapsamında çalışmaktadır DMO ama 13 milyon TL’ye kadar kendi alım usul, esasları çerçevesinde dosyaları sonuçlandırmaktadır. Kamu taşıt portföyünün yaklaşık yüzde 90’ı DMO üzerinden alınmaktadır. Onun dışında da yine büyük ölçekli alımlar DMO üzerinden yapılmakta, yıllık ortalama 2 bin civarında bir ihale rakamına ulaşılmaktadır. DMO bu hâliyle yaklaşık 3,5-4 milyar TL bir satın almaya aracılık etmektedir, kamu adına satın alma yapmaktadır ve bunların hepsi zaten KİK istisnası içinde, 13 milyon TL’lik limit içinde yapılmaktadır.

Şimdi, dünyada genel trendlere baktığımızda, 2008'den sonraki küresel krizden sonra merkezi satın alma örgütlerinin yeniden yapılandırıldığını görüyoruz. Ancak DMO'nun bu yapılandırmada biraz geç kaldığı ortaya çıkmakta. Kamu alımlarında OECD'ye bağlı ülkelerde sürekli bu raporlar izlenmektedir. Bizim muadil organizasyonlarımızı incelediğimizde dünyada son trendlerin elektronik ihaleler, çerçeve anlaşmalar, taleplerin toplulaştırılması, dinamik satın alma süreçleri dedikleri değer bazlı satın almalar, KOBİ'lerin korunduğu, yenilikçi ürünlerin, yapıların teşvik edildiği satın almalar ve yeşil tedariklerin özendirilmesi olarak ön plana çıkmaktadır. Biz de dünyanın en iyi uygulamalarını incelediğimizde, özellikle İngiltere, Portekiz, İtalya ve Avusturya'da bunun çok rasyonel bir şekilde, özellikle 2008 sonrası yaşanan dünyadaki küresel ekonomik türbülans sonrası satın almaların en baştan, yeniden dizayn edildiği ve talep toplulaştırmasının küresel bir uygulama olarak özellikle İngiltere, Portekiz, İtalya ve Avusturya'da yoğun bir şekilde kullanıldığını görmekteyiz.

Zaten dediğim gibi, DMO 13 milyon TL içinde mevcut alımlarını yapmaktadır ama bu talep toplulaştırmalarını, talebin etkin bir şekilde daha en başından yönetilmesi, etkin çerçeve anlaşmalar yoluyla mevcut tedarikçi listesinin artırılması ve nitelik kazandırılmasıyla daha etkin bir maliyet yönetimi ve tasarruf sağlanması mümkündür. Bu şekilde, aynı zamanda bir ölçek etkisi yaratılabilecek ve daha önemli iskонтolar alınması gündeme gelebilecektir. Ayrıca her birim bazında dizayn edilmiş satın alma yapılarındansa belli başlı alımların, özellikle akaryakıt gibi toplulaştırmaya konu olabilecek alımların, yine taşıt aynı şekilde, zaten DMO'dan yapılmakta fiilen, bunların fiilen bir demetleştirilerek, bütünleştirilerek operasyonel masrafların da azaltılması mümkündür. Bu şekilde taleplerin daha rasyonel yönetilebileceğini ve planlamaların etkinleştirilebileceğini düşünmekteyiz.

Sayın Bakanımız da son YEP programında DMO'nun merkezi satın alma teşkilatı olarak yeniden yapılandırılmasının bir gerekliliğinden bahsetmiştir, bu YEP programına da girmiştir.

Bizim düşüncemiz bu şekilde. Zaten dediğim gibi, biz bunu fiilen uygulamaya çalışıyoruz ama çok fazla dosya açıyoruz. Şöyle örnek vereyim: Yıllık 1,5-2 milyar taşıt alıyorsak, bunu 13 milyona bölüyoruz, idarelerin bunu parça parça göndermesini istiyoruz ve maalesef bu da arzu ettiğimiz o sonucu vermiyor. Biz yeni dönemde de aynen Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürümüzün söylediği gibi Kamu İhale Kurumuyla istişarelerimizi yaptık ve onların gözetiminde, açık ihale sisteminin esas alınacağı ve tüm isteklilerin talep verebileceği bir şekilde, bu büyük alımlara özellikle akaryakıtlı başlamayı düşünüyoruz. Proje bayağı ilerlemiş durumda. Bu şekilde özel indirimlerle, özellikle de bu dönemde, tasarrufun bu kadar önem kazandığı bir dönemde ciddi iskонтolar sağlanabilmesi...

BAŞKAN – Şimdi, Mücahit Bey, 13 milyon liraya kadar kendi ihale yönteminizi kullanıyorsunuz, Kamu İhale Kanunu'na tabi olmadan alım gerçekleştiriyorsunuz.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Evet Başkanım.

BAŞKAN – 13 milyon liranın üzerinde de Kamu İhale Kanunu'na tabi olarak ihaleleri gerçekleştiriyorsunuz. Doğru mu?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Evet Başkanım.

BAŞKAN – Bu arada şunu istiyorsunuz, bizden talebiniz: Akaryakıt, taşıt ve ilaçta 13 milyonluk bariyerin kaldırılması ve kendi ihale yönteminizle bu alımları gerçekleştirmek istiyorsunuz.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Evet.

BAŞKAN – Peki, şu anda 13 milyon liraya kadar olan kısımda yani Kamu İhale Kanunu'na tabi olmadan nasıl bir ihale yapıyorsunuz, onu bir anlatın bize.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Tamam Başkanım.

Biz mevcut ana statümüzde şöyle, kurumun kuruluş amacı şu şekilde tarif ediliyor...

BAŞKAN – Onları kaldır, sen kafandakileri anlat, sen Genel Müdürsün, boş ver kâğıdı.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Açık ihale yapıyoruz Sayın Başkanım. Yani esasen, birinci amaç, öncelikli açık ihale. Kapalı zarf aynı şekilde TMO’nun bahsettiği gibi...

BAŞKAN – Mesela taşıt alacaksınız, diyelim ki 500 taşıtı nasıl alıyorsunuz? Bunu bir anlatın bize. 13 milyonun altında bir taşıt alacaksınız, mesela elektronik ortamda açık ihale mi yapıyorsunuz, yoksa firmaları davet mi ediyorsunuz, nasıl oluyor bunu bir anlatın?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Hepsi var Sayın Başkanım. Yani şöyle, öncelikle açık ihaleyi benimsiyoruz, belli isteklilerin olduğu bir piyasaysa belli istekliler davet ediliyor; sadece tek tedarikçi var ve standart bir ürün ya da kamunun onu alması tüm yapının uyumluluğu açısından önem arz ediyorsa aynı Kamu İhale Kanunu’ndaki mantık çerçevesinde o zaman pazarlık usulünü deniyoruz. 3 tane alım yöntemimiz var ama alımlarımızı büyük ölçüde açık ihaleyle sonuçlandırıyoruz.

BAŞKAN – Peki, siz dediniz ki işte “Çok sayıda taşıt alacağız, toplu akaryakıt alacağız; maliyetler düşecek.” İhale Kanunu çerçevesinde bunları yapamıyor musunuz?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Yani 13 milyonluk istisna içinde yapmaya çalıştığımız için -zaten bize verilmiş istisna- yani dosyaların bölünmesi gündeme geliyor maalesef, dediğim gibi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neden yani?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Bir tane örnek vereyim ben...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kamu İhale Kanunu’na göre yine yap.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – İhale Kanunu’yla yapıyoruz.

BAŞKAN – Neden buna ihtiyaç duydunuz, onu bize anlat.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Şimdi, 1,6 milyarlık kamunun akaryakıtı var Sayın Başkanım, şimdi o projeye hazırlık yapıyoruz. Sayın Bakanımızın da bize verdiği görev çerçevesinde bunu Türkiye genelinde tek bir merkezden tabii ki açık ihaleyle, mümkünse kaynağından...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tek merkezden mi alacaksınız?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Tek merkezden yapacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye tek merkezden?

BAŞKAN – Açık ihale diyor Sayın Vekilim. “Tek merkezden” dediği şey şu, yanlış anladınız Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – “Tek merkezden alacağım.” diyor.

BAŞKAN – Yok, öyle demiyor. Sayın Bekaroğlu, “tek merkezden” dediği şey şu: Ben 2 bin taşıt alacaksam bunu 500, 500, 500, 500 almayacağım, tek bir ihaleyle, tek merkezden yani DMO’dan tek bir ihaleye çıkacağım, o açık ihaleyle yapacağım ve...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İhaleyi çok sayıda firma alabilir mi?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR - Tabii ki.

BAŞKAN – Alacak tabii canım.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR - Bütün ihalelerimiz Resmî Gazete’de yayımlanmaktadır yani herkesin erişebileceği formatta.

Düzelteyorum, kesinlikle öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani ilk kastettiğiniz bir firmadan almaya...

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Hayır, hayır, onunla ilgili...

BAŞKAN – Ya sevgili kardeşim, bana anlattıklarını anlatsana burada. Niye heyecanlanıyorsun?

Ben dinledim daha önce, bana anlattıkları şu, ben tercüme edeyim. Ben çağırdım daha önce, konuştum kendisiyle, biraz heyecanlandı herhâlde burada. Bana anlattığını söylüyorum: “Biz elektronik ortamda ihaleye çıkıyoruz açık eksiltme yöntemiyle, tüm firmalar, isteyenler elektronik ortamda başvurularını yapıyorlar ve gayet açık ve şeffaf bir şekilde, 13 milyonun altında yani Kamu İhale Kanunu’na tabi olmadan biz bunları gerçekleştiriyoruz.” dediniz mi bana?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Evet dedim Başkanım.

BAŞKAN – İşte bunu anlat.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Yani ben akaryakıttan şöyle örnek vereyim: Şimdi bütün idareler tek başına ihaleye çıkıyor. Bizim zaten tek bir yere yapmamız mümkün değil yani onu temin edebilecek bizim standartlarımızda verebilecek herkes açık ihale formatında mutlaka gelecektir. Tek bir ihale yapacağız, doğru ama birçok katılımcı olacak. Yani onu sağlayabilecek...

BAŞKAN – Şimdi biraz heyecanlandı arkadaşım.

Burada şunu da ifade etti bana. Birkaç gün önce kendisini çağırdım, bilgi aldım. “Toplu yapmış olduğumuz ihalelerde evet bir maliyet düşüşü olacak. Eğer Kamu İhale Kanunu’na tabi olarak biz bunu yaparsak -diyelim ki taşıt alınacak- hemen KİK’e itiraz oluyor. KİK itirazından sonra mahkeme süreci başlıyor ve bir türlü... Mesela araç ihtiyacı var, bir yıl karşılayamıyoruz, bir yılına araç alacağız veya kiralayacağız, bunu sağlayamıyoruz. Hâlbuki KİK Kanunu’na tabi olanlarda yüzde 20 civarında bir indirim varken, iskonto varken biz açık ihale usulüyle, kendi yöntemimizle yapmış olduğumuz ihalelerde...” Yüzde 33 mü dedin?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – 33 efendim. Bunlar kayıtlıdır zaten.

BAŞKAN – “...yüzde 33’lük bir indirim sağlıyoruz.” gibi bana açıklamalarda bulundu arkadaş.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Yani ekstra, marjinal olarak yüzde 13 DMO’nun bir katkısı var. Yani yaklaşık maliyetlere göre...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yetkisi var. Kamu İhale Kurumu ihale yaptığı zaman niye yaptırmıyor?

BAŞKAN – “İtirazlar dolayısıyla taşıt alamıyoruz.” diyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) - Almasın.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hangi kalemler?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Bizim birebir benzeyen kalemlerimizde; araç, sağlık, bilişim...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Araç niye?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Hayır, iş makineleri...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kanuna uygun alım yapalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arada kâr marjı yok mu?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Ben onu şöyle izah edeyim: KİK’te zaten kayıtlı bu yaklaşık maliyetlere göre, bağitlanan sözleşme tutarı DMO’nun sattığı kalemlerle ilgili olarak taşıt, medikal, bilişim kalemlerinde, KİK ihalelerinde ortalama yaklaşık maliyete göre sözleşmeye

bağıtlanan tutarları yüzde 20 daha az altındadır ama Devlet Malzeme Ofisinde yüzde 33 olmaktadır. Bu ekstra yüzde 13, DMO'nun aslında fiyat ve ürün uzmanlığından kaynaklı. Bizim için mesela şöyle: İhaleleri sonuçlanmış rakam nihai mutlaka uzlaşılması ve bağlanması gereken bir tutar değildir, o tutarın doğruluğu da yine uzmanlarımız tarafından araştırılmaktadır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Kusura bakmayın, ben biraz açtım konuyu yani biraz daha açıklık kazandırmak amacıyla. Sorularınız da varsa buyurun görüşlerinizi, düşüncelerinizi lütfen aktarın.

Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, Kamu İhale Kurumundan bir arkadaşı da dinleyelim. Kamu İhale Kanunu'na tabi olmak neden bu kadar maliyetli yani otomobilde kâr marjı çok düşüktür. Yüzde 3-5'lerle ifade edilen bir kâr marjı. Şimdi Sayın Genel Müdür diyor ki: “Biz Kamu İhale Kanunu'na tabi olarak yüzde 20 indirim yaptırıyoruz.”

BAŞKAN – O yalnız sadece otomobil değil, genelini söylüyor. Paçal alınmış şeyi söylüyor anladığım kadarıyla.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani onu da anlamadım, neden kaynaklanıyor ki? İhale Kanunu sonuçta bir ihale yöntemi, devletin kanunu. Şimdi bu İhale Kanunu'na tabi olan kaldı mı Sayın Başkanım? İhale Kanunu'na tabi olan... Gerçekten o zaman kaldırım İhale Kanunu'nu. Yani böyleyse, bu kadar ayak bağı oluyor, bu kadar maliyetleri yükseltiyorsa bu Kamu İhale Kurumunu da kanunu da kaldırım Başkanım.

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisi tabi, Karayolları tabii, Devlet Su İşleri, büyük yatırımcılar tabi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yok, yok. Herkes bir şekilde...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İstisnalar var. Karayollarında da var.

BAŞKAN – Yok, istisna yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var, var.

BAŞKAN – Ulaştırma Bakanlığı yaptım. Yapmayın ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi var.

BAŞKAN – Yok, Karayollarının, Devlet Su İşlerinin yok.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 200'e yakın şey var. Kamu İhale Kurumundan birisi varsa dinleyelim, sonra tekrar söz isteyeceğim.

BAŞKAN – Şimdi Osman Bey'e bir söz vereceğim, daha sonra... Kamu İhale Kurumundan kimse var mı arkadaşlar? Evet, sizi de şöyle öne alalım, Uğur Bey'in yanına.

Buyurun Osman Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkanım, bir katkıda bulunmak istiyorum. Kamu İhale Kurumunun düzenleyici kurum olma özelliği var yani devletin muhtelif kurumlarının açtığı ihalelerde olası bazı konuları, bazı pürüzleri Kamu İhale Kurumu görüş vererek hallediyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunları da halletsin Sayın Bakan, bu konuları da halletsin, düzenleyiciyse bunları da düzenlesin. Burada -abartmıyorum- 200'e yakın oldu. Her kurum kanununda “Kamu İhale Kanunu'ndan muaftır.” diye ibare var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, şu anda -siz benden daha iyi biliyorsunuz- hem DMO hem KİK aynı şekilde gerekli satın almayı yapabilecek kapasitede kurumlar. DMO’nun sahip olduğu uzmanlıktan dolayı daha reaktif, daha elastikler. Bunu kötü anlamda söylemiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Vallahi Devlet Malzeme de bu kanuna tabi olmazsa hiç kimse tabi olmasın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, tabi olmasın demedik, sadece...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Devlet Malzeme de tabi olmayacaksa...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Şimdi efendim, arkadaşların söylediği 1,3 trilyonluk veya milyarlık bu yakıt alımında 13 milyona uyabilmek için 100 küsur burada şey harcadılar. Bu anlamsız derecede komplike bir harekettir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Niye yapıyorlar? Yapmasınlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İhale Kanunu’na göre yapın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Çünkü, efendim, daha efektif bir fiyat da getirebiliyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 13 milyonun yukarısı olsun. Neden? İşte onu anlamadım. Osman Bey, neden efektif fiyat oluyor, yani Kamu İhale Kanunu olunca neden efektif, fiyatı nasıl etkiliyor? Onu hiç anlamadım.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Kamu İhale Kurumu anlatsın, aslında onlar da burada.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yok öyle bir kurum ya. Kurum mu kaldı?

BAŞKAN – Şimdi şöyle. Müsaade edin ben biraz açıklayayım.

Şimdi Bülent Bey, şöyle: Diyelim ki 10 tane kurum, her birisi ayrı ayrı taşıt alımı için Devlet Malzeme Ofisine başvuruyor ve her bir kurum için ayrı ayrı taşıt ihaleleri yapıyor. Kimin tarafından? Devlet Malzeme Ofisi tarafından. 13 milyon sınırı olması nedeniyle kendi İhale Kanuna tabi tutarak -değil mi- her bir kurum için ayrı ayrı taşıt ihaleleri yapıyor. Toplu yapabilmesi için Kamu İhale Kanunu’na tabi olarak yapması gerekiyor. Dolayısıyla daha hızlı yapabilmek adına, anladığım kadarıyla şey açısından...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye o hıza ihtiyaç var? Onu anlamadım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hız demiyor, maliyet için.

CAVİT ARI (Antalya) – Daha ucuza alabilme.

BAŞKAN – Hayır ama hızda da bir şey var benim bildiğim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Araç sayısı artıyor. Aracı yirmi gün sonra alsa ne olur ya! Araba bu, piriğin değil ki, soğan değil ki. Soğan mı alıyor yani? Araba alıyor.

BAŞKAN – Buyurun Mucahit Bey.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Başkanım şöyle: KİK’le aslında bir rol çatışması yok aramızda. Kamu İhale Kurumu esasen usulün kontrolünü yapmaktadır. Biz esastan bu işin doğru olduğunu yani doğru bir alım olduğunu denetleyip ona göre sonuçlandırmaya çalışıyoruz. Yani doğru bir alım doğru fiyata sonuçlanmış mıdır? Yoksa Kamu İhale Kurumunun gereksizliği diye bir durum olduğunu düşünmüyorum ben de.

BAŞKAN – Osman Bey, buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, arabaya lütfen takılmayın. Yüzde 33, bize paçaldan gelen bir avantaj.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O zaman takılmayacaksak arabayı çıkarın oradan. Niye koydunuz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Peki, çıkartın efendim. Gene paçalda, geri kalanında yüzde 33 paçal fiyat avantajı sağlıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Kamu İhale Kurumunun temsilcisi...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl, hepsi ihaleye katılıyor, bu verince daha ucuza veriyor, nasıl oluyor?

BAŞKAN – Garo Bey, müsaade edin, Kamu İhale Kurumu temsilcisini...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kamu İhale Kurumu biz fuzuli, gereksiz bir kurumuz der ve Komisyon...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, Kamu İhale Kurumunun temsilcisini dinleyelim. Size söz vereceğim efendim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dinliyorum. Öneride bulunuyorum artık.

BAŞKAN – Buyurun.

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – DMO'nun bu istisna alımına ilişkin, limitin kaldırılmasına ilişkin yaklaşımını biz de benimsiyoruz. Dünyadaki genel trend merkezî alımların yapılması yönünde. Belli başlı korunması gereken stratejik alanlarda bu hususun tek elden yürütülmesi, ortak alım yönüyle ya da ölçek ekonomisinden faydalanarak da maliyet avantajının ve yerleşirmenin sağlanmasına yönelik bir istisna olarak kabul ettik.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Araba kiralamanın stratejisi ne ya!

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Bunun alımlarda indirim yapılması ve yerleşme anlamında, yerli firmaların, yerli isteklilerin, yerli malının korunmasının anlamında bir etkisinin olacağına inanıyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl olacak yerli, yerli malı nasıl yerleşecek?

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Yani DMO kendi esas usulleri çerçevesinde yapacağı yerlilikle ilgili düzenlemeler çerçevesinde bunu sağlayabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben bir sorabilir miyim bunu?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani şunu diyorsunuz: Kamu İhale Kanunu yerliyi, yerli alımları teşvik etmiyor. Tam tersi, ayak bağı oluyor, sıkıntı çıkarıyor. Yani Kamu İhale Kanunu, o zaman dediğim doğru, kaldıralım, hakikaten kurumu da kaldıralım, Kamu İhale Kanunu da kaldıralım. Ayrıca bir şey soracağım. Hizmet alımları dışında satın almalarla ilgili ne kadar yani Türkiye'deki satın almaların, hizmet dışında -tekrar söylüyorum- ne kadarı Kamu İhale Kanunu'na tabi?

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Şimdi istatistiklere bakmam gerekir ama 2019’un ilk altı ayındaki parasal tutarlara baktığımızda 56 milyonluk bir kamu alımları tutarı var, bunun yaklaşık 10 milyonu kadarı istisnai alım.

BAŞKAN – 56 milyardır o.

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – 56 milyar.

10 milyarlık kısmı bir istisnai alım, yaklaşık yüzde 15’e tekabül ediyor ama hizmet için ayrıca bakmam gerekir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani tabi olan yüzde 15 mi oldu?

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Tabi olan yüzde 85. Yüzde 15’i istisnai alım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hizmet dışında mı, içinde mi bunun?

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Bunun içinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben hizmet dışında diyorum, hizmet alımları dışı.

KAMU İHALE KURUMU DÜZENLEME DAİRESİ BAŞKANLIĞI GRUP BAŞKANI AVŞAR KEMAL KEK – Ona bizim kamu alımları istatistiğinden bakmam gerekiyor Sayın Vekilim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu durumda gerçekten gerek yok Kamu İhale Kanunu’na da kurumuna da. Hakikaten gerek yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hizmet alımları dışındaki oran çok daha yüksektir çünkü ağırlıklı olarak Karayolları ve DSİ’nin ihaleleri var ama aşağı yukarı yıllık Karayollarının 30 milyar lira civarında bir şeyi var, normal ödenek 25-30, bir 10 milyar da DSİ’nin vardır.

Evet, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Gerçekten Kamu İhale Kanunu’nu kaldıralım, kurumu da kaldıralım, kanunu da kaldıralım. Yani beklenen verim alınmadı yani hakikaten alınmadı, samimi söylüyorum.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Tartışılabilir yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu durumda öyle. Şimdi, yetkilisinin de ifadesi Devlet Malzeme gibi bir kurumun, devlet alımlarını yapan bir kurumun Kamu İhale Kanunu’na tabi olmadan alım yapması durumunda daha avantajlı olacağı şeklinde. Biz ayak bağı oluyoruz, biz sıkıntı çıkarıyoruz; süreyi de uzatıyor, maliyeti de artırıyor bizim kanunumuz dediğine göre. O zaman kuruma da gerek yok, kanuna da gerek yok. Çok açık. Devlet Malzeme gibi devlet alımlarının yapıldığı bir yer için bu söz konusuysa gerçekten kaldırılması lazım.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kendi kanunu varken kendi kanunda mutlaka denetim mekanizması vardır.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, Devlet Malzemeye de güvenmek zorundayız. Tabii, orası da bir devlet kurumu. O zaman orayı kaldıralım, tümüyle, daha avantajlı yapıyorsa orası yapsın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kaldırma yerine belki Kamu İhale Kanunu’nun dışına çıkarılabilir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çıkarılıyorsa zaten gerek yok diyorum ben de.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – İhale Kurumu sadece DMO’yla ilgili değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kardeşim (z)’ye geldik istisnada. (a) diye tekrar başladık, hepsi istisna.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 200’e yakın. Oradakiler ayrı, ayrıca ilgili kanunlardakiler var.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Neyse, bugünkü konumuz değil bu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kamu İhale Kanunu’nda, dediği gibi (z)’ye geldik istisna ve muafiyetlerde ama onun haricinde, her kurumun kendi kanununda da ayrıca bir muafiyet ve istisna var. Dolayısıyla da 200’e yaklaşmış yani anlamı kalmadı kurumun da kanunun da.

Sayın Başkanım, gerçekten bunu samimi olarak söylüyorum, fonksiyonu kalmamış bir kurum ve kanun olduğu için kaldırılmasının doğru olduğunu düşünüyoruz.

BAŞKAN – Buyurun Osman Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, Kamu İhale Kurumunun, daha önce söylediğim gibi, çok önemli bir düzenleyici kurul görevi var. Ayrıca Devlet Malzeme Ofisinin, ismiyle mütenasip, malzeme satın alımı da söz konusu. Kamu İhale Kurumu, çok ciddi boyutta devlette inşaat işleri üstlenmesi var, yapım işleri... DMO’nun böyle bir fonksiyonu yok.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Var diyen mi oldu? Öyle bir iddiada bulunmadık.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – “Kaldıralım, gerek olmadı.” dediniz de efendim, öyle bir şey söz konusu olamaz, KİK’in çok önemli bir fiziki fonksiyonu var devlette.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ne diyor?

BAŞKAN – Kamu İhale Kurumumuz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – İnşaat efendim, yapım, inşaat.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öbür dilerim Başkanım, devam edeyim.

Yapım, inşaat da sadece ihaleye girenler birbirlerini şikâyet ediyorlar, Kamu İhale Kurumu onları değerlendiriyor. Hiçbir şekilde, daha fonksiyonel, daha bu işle ilgili gerçek yükleniciyi tespit etmede bir rolü yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, şu anda kabaca KİK’in üzerinden geçen ihalelerin yarısı inşaat, yüzde 50’si. Bütün Türkiye için düşünürseniz çok büyük bir meblağ bu yani azımsanacak bir şey değil diye düşünüyorum naçizane.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kamu İhale Kanunu tüm satın almalar, hizmet, imalat, inşaat, tüm satın almalar için getirilmiş; adı üzerinde, Kamu İhale Kanunu ve istisna olmaması amaçlanmıştı. Onun için getirildi. Şimdi inşaatın yarısı, imalatın zaten hiçbirisi yok, hizmet alımları biraz tabi bildiğimiz kadarıyla. Şimdi Devlet Malzemeyi de çıkarıyoruz, hiçbir önemi kalmayacak bundan sonra ve düzenlemeyle ilgili, düzenleyici kurum olma işlevini de yerine getirmiyor. Neyi düzenliyor?

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun Osman Bey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – KİK’in çok önemli düzenleyici işlevi var efendim. Muhtelif pürüzleri onlar gideriyor. Burada size gerekirse zaten...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O düzenleme değil ama Sayın Bakanım. Bakın, düzenleme ayrı, şikâyetleri değerlendirme ayrı. Bunlar şikâyetleri değerlendiriyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, görüş yayınılıyorlar. Bu düzenleyici kurum fonksiyonu değil midir? Siz daha iyi bilirsiniz. Görüş yayınılıyorlar efendim yani hakem değiller.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Düzenleyici olmak biraz daha farklı bir şey.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Peki.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani düzenleyici olmaksızın Devlet Malzemenin sıkıntısını giderebilirdi en başta yani en fazla devlet alımı yapan kurum ve şikâyetleri var.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Kurum kendisi bir düzenleme yapıyor, orası yapmıyor o düzenlemeyi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, bazı ifadeleri tekrar edeceğim.

Şimdi, Kamu İhale Kurumu ölçek olmasından, yerlilik olmasından bahsetti ve Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü de şunu söyledi: “1,6 milyar TL’lik akaryakıt alacağız.” Hani rakam daha da büyüdüğünde daha büyük avantaj yakalayabiliriz diye söyledi, doğru anlıyorum. Yani ölçeğe önem verdi.

Şimdi, bakın, biz Karayollarından örnek verelim. Karayolları veya DSİ’nin veya şehir hastaneleri projelerine bakalım; arkadaşlar, gittikçe 5 şirketin devletin müteahhidi olduğu bir duruma geldik. Bakın, Türkiye’de binlerce müteahhit var, öyle değil mi? Herhâlde, on binlerce belki müteahhit var. 5 tane müteahhit devletin müteahhidi oldu ölçek dediğiniz anda yani Cengiz, Kolin, Limak, Rönesans, Kalyon; bu 5’i devletin müteahhidi hâline geldi yani maalesef Rus oligark modelinin başka bir modeli buraya taşındı bu modelle.

Şimdi, ölçek dediğimiz zaman, belli kriterlere vurduğumuz zaman... “Makine parkuru şundan az olan bu ihaleye giremez.” dediğin anda bu 5’in dışına çıkamıyorsun, bu 5 firma alıyor yalnızca bütün ihaleleri çünkü bu 5’inde bu makine parkuru var.

Şimdi ben ürperdim. Hani devletin ihalelerinin yüzde 70-80’i bu 5 şirkete gidiyor ve gittikçe bir yandaş ekonomisi oluşuyor yani sarayın yakınındaki müteahhitlere beraber götürülen bir yandaş ekonomisi oluşuyor.

Şimdi, başka bir boyuta geldik, geriye kalan Devlet Malzeme Ofisi de 10 milyar TL’lik geniş ihale yapıyor ya, KOBİ’ler katılıyor, küçük şirketler katılıyor. “Yok, bu da olmayacak, bunları da biz ölçek ekonomisinde tanımlayacağız.” dediğimiz anda, “1,6 milyar TL’lik akaryakıtı bir yerden alacağım.” dediğin anda burada da bir ölçek tanımlayabilirsin. Mesela Türk Hava Yolları geçen aylarda bütün akaryakıtını Demirörenden alacağını belirtti. Nasıl oldu, bilmiyoruz. Başka bir şirketten alıyordu, bir baktık tüpçüden almaya karar verdi, Demirörenden almaya karar verdi. Hangi ilişkilerle oldu, nasıl oldu, bu ayrı bir boyutu çünkü sonuç olarak o da yakınında yani iktidarın yakınında olan bir firma olarak bunu aldı.

Şimdi, “1,6 milyar TL’lik akaryakıtı da bir yerden alacağım.” deyince, “ölçek” de deyince, “yerlilik” de deyince şöyle bir noktaya varacak. Atıyorum, şu kadar tonluk deposu olma şartı koyacaksınız diyelim ki İstanbul’da, o da ne hikmetse bir tek Demirörende olacak, Demirören’in şirketinde olacak ve bir bakacağız ki...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Niye isim veriyorsun ki? İsim vermeden, “Bir şirket...”

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Niye söylemeyeyim ki ya? Söylerim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Verelim, verelim; onun şahsi şirketinin ismini her yerde konuşalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Verelim, verelim. Çünkü niye? Bakın, bütün kaynaklar eğer ki...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ben onu tanımam ama yani çok hoş değil. Hayır, önce “tüpçü” diye küçümsediniz, sonra şimdi ismini veriyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tüp satıyor ya, tüpçü, Allah Allah. Ben ayakkabıcıyım, o da tüpçü. Ben ayakkabıcıydım, o da tüpçü. Ne var? Tüp satıyor yani. Kötü bir şey mi? Hakaret mi ediyoruz?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Petrol şirketi de satın aldı herhâlde.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, neyse, petrolü de var, tüpü de var; tüpçü ve petrolcü. Ayıp bir şey mi? Tüpçü olmak ayıp bir şey mi?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yani “Demirören” demek çok mu zor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır canım, ben de ayakkabıcıyım. “Ayakkabıcı” deyince küçümsemiş mi oluyorsun yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, şirketin ismini veriyorsun hadi, “tüpçü” demene gerek mi var yani?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öyle biliniyor kamuoyunda.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “Tüpçü” diye biliniyor?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Evet, evet; herkes “tüpçü” der.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İş dünyasında “tüpçü” diye bilinir.

BAŞKAN – Sayın Paylan, madde üzerindeki görüşlerinizi alabilir miyiz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi şöyle söyleyeyim: Ölçek ekonomisi dediğimizde, bakın, bütün dünyada bizim gibi ülkelerde böyle gidiyor, demokratik olmayan ülkelerde. Yandaş ekonomisi belli alanlara doğru yani bütün derelerin belli nehirlerle doğru akıtılmasını getiriyor ve yalnızca birkaç oligark, o da iktidara yakın birkaç oligarkın bütün ihaleleri almasını getiriyor. Yani bu anlamda da kriterler o noktada konuluyor ve bu çok tehlikeli bir madde arkadaşlar. Yani bakın, yüzde 33’lük, yüzde 20’lik avantajlar; ben buna inanmıyorum çünkü akaryakıttaki kâr marjı, arkadaşlar, kuruşlarla ölçülür, ya ne yüzde 20’si, ne yüzde 33’ü. Arabada kâr marjları yüzde 2’yle, 3’le, 4’le ölçülür yani yüzde 1, 2, 3, 4.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Yüzde 3’ün yüzde 20’si olmaz mı?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Nasıl oluyor ya?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Basbayağı. Yüzde 3 kârla alıyorsa öbür taraf yüzde 20 daha kârla verir yüzde 3’ü, yüzde 2,5 olur.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, hayır; öyle değil. Hayır, hayır; öyle anlattı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, dil oyunu yapma, şey oyunu yapma ya. Yani anlamadık sanki cümleyi.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bir defa, petrolde yüzde 20 kâr diye bir şey yok, olamaz yani, mümkün değil. Nasıl yüzde 20 olacak?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Onu soruyoruz zaten.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, olamaz, kuruşlarla. Hayır ama bakın, diyorum ya, ihaleye çıkılırken...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hayır, olmaz, öyle bir şey yok yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bakın, bu iş şöyle oluyor: Dedim ya Karayolları ihalelerinde “Makine parkuru şunun altındaysa ihaleye giremez” diyor, bitiyor. 5 şirket dışında girebilen yok zaten. O şirketler de kendi aralarında bir kartel kurmuş durumdalar, o kartel kendi içinde fiyatını belirliyor ve yürüyor.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öyle bir şey yok ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, niye peki 5 ihalenin hepsini aynı şirket alıyor?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O şartı koymazsa bu sefer yol yarıda kalıyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkadaşlar, o zaman tamam, 5 müteahhide bütün kaynaklarımız aksın, bütün kaynaklarımız 5 şirkete aksın. Ben size söyleyeyim, bu işin sonunda, bakın, kayıtlar burada, nasıl Türk Hava Yolları ihalesini Demirören’e verdiyse belli şartlar dâhilinde tabii, “Deposu şurada yoksa olmaz, giremez.” dediğin anda bir tek Demirören’in deposu oradaysa o ihaleyi kazanır tabii. Burada da aynı şartlar söz konusu olabilir, ölçek ekonomisi devlete avantaj sağlayabilir ama çok tehlikelidir, bütün devlet kaynakları bir şirkete doğru akar, belli yandaş şirketlere doğru akar. Oysa yapmamız gereken KOBİ’lerin, her yerelde, atıyorum Trabzon’da da bir akaryakıt şirketi varsa bunun da ayakta kalmasıdır, Diyarbakır’da varsa onun da ayakta kalmasıdır; her şeyi tek bir şirkete aktarırsak KOBİ’ler ölür, oligarklar kalır; arkadaşlar, bütün kaynaklar da oligarklara akmış olur. Bunu çok tehlikeli bir madde olarak değerlendiriyorum. Bu anlamda bunun geri çekilmesini öneriyorum arkadaşlar.

(Oturma Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şu ana kadar yapılan açıklamalardan, ortaya konulan tartışmalardan çıkardığım sonuç şu: Az gitmişiz, uz gitmişiz, dere boyu düz gitmişiz; başladığımız yere geri dönmüşüz. Başladığımız ve döndüğümüz yer neresi? Başladığımız ve döndüğümüz yer, keyflik, şeffaf olmamak, hesap vermemek ve bunun sonucunda da yüzde 15’lere varan kamu mali borçlanma gereği, efendim, Merkez Bankasından yüzde 15 avansla kapatılan bütçe açıkları ve bütün bunların sonucunda batan 20 küsur banka, bunun sonucunda yeniden yapılandırma için üstlendiğimiz, milli gelirimizin yüzde 33’üne yaklaşan bir maliyet. Bunlara tepki olarak, bunlar bir daha olmasın diye bu kanun çıkarıldı, Kamu İhale Kanunu çıkarıldı dünya örneklerinden hareketle. Ülke proje çöplüğüne dönmüştü, adam kayırmacılık had safhaya varmıştı, yarım bırakılan bir sürü iş vardı, kimin ne yaptığı da belli değildi; buna tepki olarak bu yasa çıktı. Aslında bu yasayı bizim 5018 sayılı Kanun’la birlikte düşünmemiz lazım, o dönemde çıkan Borç Yönetimi Kanunu’yla birlikte düşünmemiz lazım ve o kanunun bize geçen dönemde ne tür faydalar sağladığını da dikkate almamız lazım. Ayağı yere basan planlarımız, ekonomi politikalarımız vardı; bütün bunlardan hiçbir ders çıkarmadık, bugün tekrar keyfilğe, hesap vermekten uzaklığa, şeffaf olmamaya geri dönüyoruz ve bunun bedelini de biz nasıl 90’lı yılların sonucunda geldiğimiz 2001 kriziyle ödediysek tekrar ödeyeceğiz. Bu gidişat, gidişat değil. Lütfen, eski, rasyonel, akılcı, hesap verebilir, şeffaf aklın öngördüğü uygulamalara tekrar dönelim ve bunun için de altyapı var. Bu yasalara

uymuyoruz, bu yasalara uymamakla da suç işliyoruz. Şu anda görüşmekte olduğumuz bu yasanın 5018’e göre bir değerlendirmesinin ve etki analizinin yapılması lazım. Bir maddede 70 milyar dolarlık borçlanma var, bunun yine Borç Yönetimi Yasası’na göre yapılması lazım, her şeyin yerli yerinde olması lazım ama maalesef yaptığımız hatalardan hiç ders çıkarmamışız, şu anda başladığımız yere geri döndük. Tamamen sizin bileceğiniz bir iş ama bu gidişat, gidişat değil.

Geçmişte ne yaptığımızın sonucunu gördük. Ne gördük? Kesintisiz 29 çeyrek büyüyen ekonomi gördük, gelir dağılımında düzelme gördük, onu gördük, bunu gördük vesaire gördük, dünyada para da boldu, ondan da istifade ettik ama en azından bir rasyonalite vardı, bir akılcılık vardı, bir hesap kitap vardı, bir şeffaflık, bir hesap verebilirlik vardı. Bütün bunların hepsi bugün bitmiş vaziyette. Dolayısıyla biz eskiye, hatta onun da gerisine döndük ve bu gidişat, gidişat değil. Lütfen herkes aklını başına alsın. Eğer ekonomi büyüyecekse, işsize iş, aşsıza aş bulacaksak kurala dayalı bir toplum olmamız lazım, kurala dayalı bir ekonomi yönetimimizin olması lazım, belirsizliklerin ortadan kalkması lazım. Elini taşın altına koyacak olan yatırımcının önümüzdeki üç yılda, beş yılda kuralların değişmeyeceğini bilmesi lazım. Artık günübirlik yaşıyoruz, günübirlik karar alıyoruz ve bu bizim mevcut günübirlik sorunumuzu bile çözmiyor, ileriye problem biriktiriyoruz. O nedenle lütfen bu tür davranışlardan vazgeçin ve akılcı, rasyonel, hesap verebilir, şeffaf bir yönetime tekrar gelelim. Ve dolayısıyla bu tür düzenlemeleri lütfen Meclisin, Komisyonun önüne getirmeyin. Akılcı, rasyonel bir kurala dayalı sisteme tekrar dönelim. Bunu söylüyorum. Eğer bu yapılmazsa bugünü kurtarırsınız ama üç gün sonra, üç ay sonra tekrar bize yeni bir şeyle geleceksiniz, kesin. Ben 24 Haziran seçimlerinden bu tarafa Trafik Kanunu’yla ilgili aynı maddenin değiştirilmesi için 3 kere Meclise geldiğini hatırlıyorum, böyle kanun yaptık biz bu Mecliste. Maalesef, yaptığımız iş, iş değil, doğru değil. Dolayısıyla, geçmişteki hatalarımıza, adam kayırmacılığa, şeffaf olmayan, hesap vermeyen bir sonucun ortaya çıkardığı probleme reaksiyon gösterdik ve doğru kararlar aldık. O doğru kararlarda lütfen ısrar edin.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, bu Kamu İhale Kanunu çıkarken şöyle bir cümle yazılmış: “İdareler, bu Kanuna göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenirliliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur.” Kötü cümleler mi bunlar? Bunlar kötü cümlelerse, biraz evvel arkadaşların ifade ettiği gibi Kamu İhale Kanunu’nu kaldıralım “Bu, ülkeye zarar veriyor.” diye kaldıralım.

Arkadaşlar, bu kamu dediğimiz şey ne kadar kötü bir şey ya, herkes kamudan kaçıyor ya. Bakın, defalarca okudum, gerçekten “Böyle yeni bir istisnaya ihtiyaç var mı?” diye, uzatmayayım, birkaç cümlesini okuyayım:

“İstisnalar

Madde 3-

Kanun kapsamına giren kuruluşlarca, kuruluş amacı veya mevzuatı gereği işlemek, değerlendirmek, iyileştirmek veya satmak üzere doğrudan üreticilerden veya ortaklarından yapılan tarım veya hayvancılıkla ilgili ürün alımları...” böyle gidiyor, acil durumlarda, stratejik durumlarda, kar yağdığında; gidiyor, gidiyor; istisnalar bütün kurumları kapsıyor. “Karayolları bu işin dışında.” falan dedi Sayın Başkan, ilgisi yok. Karayolları da işin içinde. Yani isterse idare Kamu İhale Kanunu’nu

kullanmadan bütün ihaleleri yapabilir. Bu, olmaz yani buradaki amaç hiçbir şekilde... “Biz hızlı, etkili ve daha ucuz yapmak için bunu yapıyoruz.” Genel mantığınız da bu yani “Biz başkanlık sistemine geçmek istiyoruz.” Niye? “Daha hızlı, daha çabuk yapacağız.” filan. Peki, burada sayılanlar ne olacak değerli arkadaşlar? Saydamlık, rekabet, eşit muamele, güvenilirlik, gizlilik, kamuoyunun denetimi, ihtiyaçların uygun şartlarla karşılanması; ne, bunlar ne yani, bunlar boş laflar mı? Biz gerçekten devlet değil miyiz ya? Yani şu kadar geçmiş olan, kuruluşlarımız için diyoruz bunu, işte, “Emniyet şu kadar sene önce kuruldu.” “Bu, bu kadar sene önce kuruldu.” Yani dün kurulan bir çadır devleti, muz cumhuriyeti değil ki bu ülke. Ne kadar yerleşik, alışılmış gelenek varsa, kural varsa, kurum varsa hepsini yerle bir ediyorsunuz değerli arkadaşlarım. Ya, Kamu İhale Kurumunun görevlisi geliyor buraya, diyor ki: “Kamu İhale Kurumuna gerek yoktur.” Böyle bir şey olabilir mi değerli arkadaşlarım? “Yoktur.” diyor ya, “Biz fuzuli, ayak bağıyız” diyor, böyle bir şey olabilir mi! Bakın, yaptığımız iş birçok yönden yanlış ama önemlisi de tekel oluşturuyor Sayın Paylan’ın ifade ettiği gibi. 5 tane firmaya veriyorsunuz bütün işlerinizi, bütün ihaleleri, inşaatları, büyük alımları, hepsini 5 tane firmaya veriyorsunuz değerli arkadaşlarım. “Şu kadar kâr ediyoruz.” Özellikle kendini ele vermek için, bir şekilde, akaryakıt, otomobil filan, kâr marjları belli olan konularda, karşımıza çıkıyor Sayın Genel Müdür “Biz burada yüzde 13 kâr edeceğiz” filan gibi bir laf ediyor. Bunlar inandırıcı şeyler değildir değerli arkadaşlarım. Eğer bu, normal ihaleyle yapılırsa işte, Rize’nin ihtiyacı Rize’de, Samsun’un ihtiyacı Samsun’da yapılırsa oradaki firmalar da işin içine girecek, oradaki insanlarda... Dolayısıyla yani adalet de temin edilecek. Sizin yaptığımız şey 5 tane adama kalıyor.

Bakın, arkadaşlar, size bir olay anlatayım. Sizin döneminizde yaşandı, hâlâ gözde. İsim verildiği için daha evvel, ben de vereceğim: Demirören. Bu arkadaş Futbol Federasyonunun filan başkanıydı, hatırlayın, o kumar ihalelerini yani oyunlar, bilmem ne, neyse, tam ismi nedir bilmiyorum, Cemal bilir bu işleri...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İddaa.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – İhale şartnamesini hazırladı, ihale gününü tespit etti, ondan sonra istifa etti, geçti öbür tarafa ve bu ihaleleri aldı değerli arkadaşlarım. Bu ülkede yaşandı bunlar, bu ülkede yaşandı. Burada oturdum, ihale şartlarını hazırladım, işte, biraz evvel ifade edildiği gibi, depo nerede, tam yerini belirttim, bana uygun şekilde yaptım. Belki de böyle yapmamıştır ama kapalı olduğu için, şeffaf olmadığı için ben şüpheleniyorum. Gitti, öbür tarafta, onaylanmaması gerekirdi şeyin, burada ihaleyi hazırladı, yarın istifa etti, geçti öbür tarafa, firması gitti, onu aldı ve şimdi bu memlekete kumar oynatıyor bu arkadaşımız. Kumardan da paraları indiriyor cebimize. Devlet de vergisini alıyor en yüksek şekilde. Olmaz değerli arkadaşlar. Bunlar doğru şeyler değil.

Bakın, burada istisnayı arkadan dolanıyorsunuz. Hani istisna koyuyorduk ya, biraz evvel Toprak Mahsulleri Ofisini isim belirterek filan... (a) bendi, yani (z)’ye kadar istisna yapmışız, (aa) diye yeniden başladık alfabeyle ve Toprak Mahsulleri Ofisine bazı ihalelerde istisna tanıdık. Burada yani artık ayıp oldu herhâlde, (bb) olmazdı, gittiler, işte, geçici 4’üncü madde üzerinde, meblağ, tutar üzerinden yeni bir istisna getirdiler. Bu olmaz arkadaşlar, görevinizi yapın, bu ülkenin bürokrasisi... Siz seçildiniz, şu kadar sene yöneteceksiniz, seçildiğiniz müddetçe de siz yöneteceksiniz ama sizle sınırlı değil ki bu devlet değerli arkadaşlar, gerçekten bütün kurumlar yerle bir edildi.

Bu Kamu İhale Kanunu çıkarılırken ben Türkiye Büyük Millet Meclisinin üyesiydim. O meşhur Derviş geldi, buralarda rüzgârlar estirdi, on beş günde on beş yasa bunlardan bir tanesiydi ve tek desteklediğim kanun. Niye? Okuduk, baktık. Bu ihale işi o kadar şaibeli ki şüpheyle... Devlet bir şeyi ihale etsin de vatandaşın şüphelenmediği mümkün değil değerli arkadaşlar. Burada bir iş var, alacağı belli, hakikaten de belli. Sizin zamanınızda artık siz hiçbir şeyden korkmuyorsunuz, gözünüzü

sakınmıyorsunuz, açıkça yapıyorsunuz, kime verileceği belli. İddia ise bütün iddialar kazanacak, ihaleleri kimlerin alacağı... O zaman da böyle şaibeler vardı, sıkıntılar vardı ve Türkiye Cumhuriyeti devleti bütün güvenilirliğini kaybetmişti. Çökerken yani bankalar, finans krizi falan filan ama en önemli sebep güvenilirlikti değerli arkadaşlarım. Güvenilirliğin de en önemlisi hukuk devletiydi. Belli değil, ne yapacağınız belli değil. Ben şu kadar hazırlıkları yapacağım, dosya hazırlayacağım, şu ihaleye gireceğim ama güvenmiyorum, belli. Ha, o zaman ne yapacağım? Diyor ki adam, önceden hazırlanmamız gerekiyor. İddia ediyorum arkadaşlar, Rize’de bir ihale yapıldı, biraz evvel de sözünü ettim, Ayder otoparkı diye, insanlar iddia ettiler, “Şu kadar firma katılacak, geçen şurada yapılan ihaleyi A kazandığı için şimdiki B kazanacak.” dediler ve aynı şey oldu. Onlar davet edildi, onlarla konuşuldu, aynı şey oldu değerli arkadaşlarım.

Ha, “Bizi millet seçiyor.” filan ya, ya seçiyor meçiyor filan ama bu ülke bizim ülkemiz değerli arkadaşlar. Yarın siz olmayacaksınız, başkaları gelecek, yeni kuşaklar gelecek, “tüyü bitmemiş yetim hakkı” filan diyoruz. Sayın Genel Müdür bize “İşte yüzde 20’ydi, yüzde 33 devlete kazandıracağız.” filan diyor. İnanmıyoruz Sayın Genel Müdür. Devlete kazandırma filan yok. Bakın, bu ülkede, o 5 tane, devletin önemli müteahhitlerinden biri geliyor, iptal ettiriyor ihaleyi, bunları konuşuruz. “Hayır, 500 milyon TL değil, bu ihale 800 milyon TL olacak.” diyor. Yirmi gün sonra, üç hafta sonra 800 milyon TL’ye ihale ediliyor. Öyle “Kazandıracağız, mazandıracağız.” diye şey okumayın. Bir de siz çok iyi bir insansınızdır Sayın Genel Müdür, bak, genç, sakallı, güzel, iyi bir Genel Müdürsünüz. Sizin kişiliğinizle ilgili bir problem yok ki, en güvenilir insan sizsinizdir yani Mustafa Beydir. Mesele o değil arkadaşlar, kurallara bağlayacaksınız.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Demirören” ismini kullanıyorsunuz da 500’ü 800’e çıkaranın da ismini söyleyin bilelim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Söyleriz, onu da söyleriz de çok tazminat davalarım var. Garo söylediği için Garo’ya açacaklar tazminat davasını, bana açmayacaklar, kalmadı yani.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bakın, gülün...

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, tamamlar mısınız lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum efendim, son cümlelerim.

Sayın Vekilim, teklif sahibi Vekilim, gülün, gerçekten gülün, ben de fotoğrafınızı çekiyorum yani. Bu yaptığınız şey akıl işi değil. Gerçekten hepimizin ayak bastığımız zemin altımızdan gidiyor değerli arkadaşlarım. Biz sizin düşmanlarınız değiliz ki. Altımızdan gidiyor, siz şimdi burada gülüyorsunuz değerli arkadaşlarım. Bunun değişik sebepleri olabilir, bilmiyorum yani. Bu iş size ısmarlama gelmiştir, başka şekilde olmuştur, bunları bilmiyorum ama gülmeyin, gülmeyin Cemal Öztürk, gülmeyin, gerçekten gülmeyin.

Teşekkür ederim.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İsmarlama ne gelecek ya Sayın Başkanım?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir sürü şeyler geliyor ısmarlama. Niye? Lobi şeyleri getiriyor size. “Şunu yapın.” deniyor, ısmarlama işte. İsmarlama geliyor.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakın, konuşturmayın, kızdırmayın, ısmarlama geliyor. Bak, önergeler de gelecek biraz sonra.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ağır konuşuyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ağır konuşuyorum, evet.

BAŞKAN – Sayın Aydemir, bir dakika...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ama ağır konuşuyor Sayın Başkanım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ağır konuşuyorum, ağır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Kötü emsal örnek teşkil eder mi?

BAŞKAN – Sayın Aydemir, söz talebiniz varsa söz vereceğim size.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kurum ağır, madde ağır. Tüyü bitmemiş yetimin hakkı...

BAŞKAN – Sayın Katırcıoğlu, buyurun lütfen...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Suç duyurusunda bulunun kardeşim. Burada herkesi zan altında bırakıyorsunuz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Siz “hayır” deyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam, siz bulunun suç duyurusunda. Beni zan altında bıraktı diye siz gidin şey yapın.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O kadar bulunduk ki hiçbir netice alamadık. Mahkeme mi kalmıştır bu ülkede? Nereye suç duyurusunda bulanacağım?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bunu gelecek zamanda konuşacağız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Az önce Sayın Yılmaz anlattı.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ben yasama ve denetleme görevimi yaptığım için...

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Hangi dönemi söylüyorsunuz? Sayın Yılmaz özetledi az önce.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – ...bu ülkenin Cumhurbaşkanı Yardımcısı beni mahkemeye verdi değerli arkadaşlarım. Yasama ve denetleme görevimi yaptığım için. (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar... Arkadaşlar...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Belçika’da da...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, böyle bir usul yok.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ya ama olmaz ki böyle bir şey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Uğur Bey’e de söyleyin.

BAŞKAN – Bir dakika arkadaşlar... Bakın, Sayın Katırcıoğlu’na söz verdim. O sözüne başlayamıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O tarafa dönerek konuşun.

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, sizin en azından Sayın Katırcıoğlu’na bir saygı göstermenizi beklerdim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Güzel de biraz o tarafa... Sataşma orada ya, biraz oraya dönün ya!

BAŞKAN – Hayır, hayır.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya bu kadar da olmaz kardeşim ya!

BAŞKAN – Ben orayı uyardım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede uyardın?

BAŞKAN – “Söz hakkı istesin, vereyim.” dedim. Olmaz.

CAVİT ARI (Antalya) – İnsicamı bozan karşısı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şu anda da Sayın Bekaroğlu bozuyor insicamı. Lütfen...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kapat şu mikrofonu da bozmayayım.

BAŞKAN – Sistemde hata var kapatamıyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle mi? Ben kapatacağım.

BAŞKAN – Lütfen kapatır mısınız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kapattım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Katircioğlu.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; şimdi Devlet Malzeme Ofisini konuşurken birden bire Kamu İhale Kanunu’yla ilgili bir tartışmaya döndük. Doğrusu muhalefetten gelen sesler makul geliyor bana da zaten. Yani Kamu İhale Kanunu öyle bir istisnalarla örülmüş vaziyette ki olmaması belki de daha iyi diye düşünmek mümkün. Fakat arkadaşlar, şimdi, burada, tabii, bu süreler kısa ve çok uzun konuşamıyoruz, onun için de çok uzun konuşmaya ihtiyacı olan bir konu esas itibarıyla ama şöyle söyleyeyim size, özetlemeye çalışayım düşündüklerimi: Bugün Adalet ve Kalkınma Partisinin ekonomi perspektifi 1980’li yılların liberal rüzgârlarından hâlâ etkilenmiş olarak devam ediyor. Yani ticarileştirme, özelleştirme, serbestleştirme gibi bir perspektif var geri planda fakat öte yandan da 2008 krizinin getirdiği bir sonuç olarak da bir Hükümet müdahalesi, devlet müdahalesi sayılabilecek olan bir anlayış da bu çerçevenin içine konmuş durumda.

Şimdi, ben demin bir cümle sarf ettim. Bence o cümle çok önemli ve altını tekrar çizmek istiyorum. Demokrasi ağır işler, doğrudur ama demokraside hata yapma olasılığı daha düşüktür. Tam aksine, diktatörlükler çok hızlı işler, çok hızlı kararlar alınır fakat o kararların yanlış olma ihtimali de çok fazladır yani bir zamanlar, mesela, bir anekdot aklıma geliyor bu ölçek ekonomilerinin önemiyle ilgili olan, ki bu aşağı yukarı İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra giderek önemsenmiş bir konudur, ölçek ekonomileri esasında bir yanıla maliyet tasarrufu sağlayan imkânlar önümüze serer ama öte yandan da ölçek ekonomilerini gerçekleştiren şirketlere, firmalara bir piyasa gücü yani fiyatı belirleme gücü sağlar. Dolayısıyla da böyle bir çerçeveden baktığımızda, dünyada bu gelişmeler aslında, özellikle 2008 krizinden sonra, büyük şirketlerin ve ticarileşmenin vardıgı olumsuz sonuçlardan sonra, dünyada benim görebildiğim kadarıyla tam tersi bir eğilim var. Yani KOBİ’lere yönelik olmak üzere, bazı işlerin küçük ölçekli yapılmasının daha hızlı olabileceğine dair, esnek üretim biçimleri denilen, esnek üretim denilen, özellikle dijital devrimin getirdiği imkânları kullanan küçük firmaların daha etkili olduğuna dair anlayışlar var ve bu sebeple de dünyada böyle bir, küçük olanın daha etkin olduğu bir yeni gelişme trendi var. Şimdi, bütün bu tartışmalar ortamında biz öyle bir şey tartışıyoruz ki İhale Kanunu’yla Devlet Malzeme Ofisinin devlet adına alacağı, açacağı ihalelerde Kamu İhale Yasası’ndan uzaklaşarak bu işleri yapamaz mıyız? Daha hızlı yapamaz mıyız? Daha hızlı yapmanın daha doğru yapmak olmadığı bilinciyle baktığımızda, bir kere bunun, üzerinde düşünülmesi gereken bir nokta olduğunun altını çizeyim.

Şimdi, arkadaşlar, bugün Türk ekonomisine baktığımızda yani biraz mikro iktisattan anlayan insanlar olarak Türkiye ekonomisine baktığımızda, Türkiye ekonomisinde küçük-orta ölçekli şirketlerin egemen olduğu çok az piyasa vardır, tam aksine, büyük şirketlerin hâkim olduğu sektörler görüyoruz. Bunu ben söylemiyorum, açın TÜİK'in yoğunlaşma oranları indekslerini -ki bize bir ölçüde ipucu verir- Türk imalat sanayisinin yüzde 60'ına büyük şirketlerin egemen olduğu bir yapıya sahip olduğunu görüyoruz ve biliyoruz. Şimdi, bu ölçüler bence yeteri kadar da göstermemekte var olan durumu ama böyle baktığımızda şu anlama gelir bu: Demek ki herhangi bir ihale açtığınızda sizin karşınızda büyük ölçekli firmaların alıcı olma ihtimali veya satıcı olma ihtimali var ve üstelik de devlet olduğu için de -genellikle bu bir gelenektir- bir tür kartel kurarak ihalelere girme eğilimi var. Hatırlayın, geçmişte Sağlık Bakanlığında gerçekleşen bu kalp piliyle ilgili olan davayı hatırlayın. Devlet Güvenlik Mahkemesi açmıştı ama esas itibarıyla aynı zamanda bir rekabet davasıydı bu çünkü Sosyal Sigortalar Kurumuna kalp pili satan firmalar kendi aralarında anlaşmışlar ve dünya fiyatlarının çok üzerinde fiyatlarla kalp pili sağlıyorlardı SSK'ya yani devletten nemalanıyorlardı. Arkadaşlar, Türkiye'nin çıplak gerçeğini görelim, Türkiye'de servet edinme aracı hâlâ devlettir. Devlet olduğu için o nedenle Türkiye siyaseti her zaman için ekonomiden çok daha önemlidir.

Şimdi, Sayın Durmuş söyledi, ben de o yılları hatırlıyorum, 2000'li yıllarda büyük bir kriz yaşarken krizden çıkmayla ilgili olarak alınan tedbirlerden bir tanesi de bu Kamu İhale Kurumuydu. Bir anlamda, sağlayacağı bir kredibilite anlamında etkisi olan ve aynı zamanda olası kuralsızlıkların, kanunsuzlukların da önüne geçecek bir kurum olarak dizayn edildi fakat arkadaşlar yani geldiğimiz nokta, Bülent Bey'in söylediği gibi, hakikaten Kamu İhale Kanunu'na dahi ihtiyaç duyulmayacak bir yere geldik. Niye geldik? İşte altını çizerek söylüyorum, özellikle Sayın Cumhurbaşkanımız hızlı karar almak ihtiyacında, sanki hızlı karar almayı doğru karar almakmış gibi bize anlatıyor ama böyle bir şey yok; tam aksine, doğru karar almak daima daha fazla sayıda insanın fikirlerini alarak verilecek kararlardır. Eğer hata yapmak istemiyorsak bu böyledir. Bakın, bir örnek vereyim size, zaman zaman bu örneği veriyorum: Karadeniz Sahil Yolu Projesi... Karadeniz Sahil Yolu Projesi'ni o zamanlar, Mesut Yılmaz'ın Başbakan olduğu zamanlar 3-4 bakan verdi ve ortada büyük bir skandal olarak yaşadığımız bir Karadeniz Sahil Yolu Projesi'yle baş başa kaldık. Şimdi, arkadaşlar, dolayısıyla da -uzatmadan- esasında prensip olarak tartışmamız gereken şey anladığım kadarıyla Kamu İhale Kanunu'na ihtiyacımız var mı yok mu? Şimdi, eğer çok hızlı işler yapmak istiyorsanız galiba yok yani gözüken o. O zaman belki de bu tartışma oraya uzatılmalı, Bülent Bey'in söylediği gibi, Kamu İhale Kanunu'nun anlamsızlığı kararı verilerek en azından Meclise öneri olarak getirebiliriz ki bu yasa yürürlükten kalkmalıdır diye ama aksi takdirde eğer gerçekten -yine Durmuş Bey söyledi bence ve çok doğru söyledi- kapitalist sistem bile olsa kurumlara ihtiyaç var, kurallara ihtiyaç var, dolayısıyla da Kamu İhale Kanunu gibi bir kanuna ihtiyaç var.

Teşekkür ederim.

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İstisnalarla ilgili, Toprak Mahsulleri Ofisiyle ilgili 38'inci maddede görüşümü ifade ettiğim için o konuya tekrar girmeyeceğim ancak şunu söyleyeyim, Kamu İhale Kanunu'na getirilen her istisna bir ihtiyaçtan değil, birtakım taleplerden kaynaklanmaktadır, genel kanaatim budur arkadaşlar. Yıllardır yürürlükte olan bir sistem, kural değişiyorsa ben bunun idarenin ihtiyaçlarından kaynaklandığını kanaatinde değilim, idareye teklif veren iş sahiplerinin taleplerinden kaynaklandığını düşünüyorum.

Burada şu yapılıyor, o konuda Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürü yeterince bilgi verdi mi bilemiyorum, biraz toplantıya gecikerek geldim ama geldiğimde kendisi Kamu İhale Kanunu’nun 3/(g) maddesindeki limitin kendi ihtiyaçları için yeterli olmadığını ifade ediyordu ve bu nedenle bu limiti burada Devlet Malzeme Ofisinin maddede sayılan alımlarıyla ilgili olarak aşmak istediklerini söylediler. Şu dikkatimi çekiyor: Düzenleme Kamu İhale Kanunu’nun geçici 4’üncü maddesinde yapılıyor. Geçici 4’üncü madde istisnalarla ilgili genel hükümleri düzenliyor yani Kamu İhale Kanunu’nun 1’inci maddesinde kapsamı belirlendikten sonra 3’üncü maddede istisnaları sayıyor, daha sonra istisnalarla ilgili geçici 4’üncü maddede bir genel düzenleme yapıyor, istisnaların tabi olduğu ortak hükümler bunlar. Nedir bunlar? “Enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektöründe faaliyet gösteren şirketlerle ilgili olarak özel kanunları yürürlüğe girinceye kadar bu kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendi hükmüne tabi olurlar.” Hüküm bu. Enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörleriyle ilgili ayrı bir ihale kanunu düzenlemesi AB direktiflerinin gereğidir, o nedenle böyle bir geçici maddeye ihtiyaç duyulmuştur. Bugüne kadar Türkiye bu konuda özel bir yasayı çıkarmadı, böyle bir düzenlemeye gitmedi hâlâ bu geçici 4’üncü madde rejimi çerçevesinde bu konulardaki alımlar sürdürülüyor. Bir kere burada 2012 yılında bu yasa çıktığına göre ve 2012 yılından bu yana bir yeni yasa yürürlüğe girmediğine göre, hâlâ bir geçici madde çerçevesinde bu düzenlemeler yürütüldüğüne göre burada bir eksiklik var. Diyelim ki buradaki parasal limiti, kanunun 3/(g) maddesindeki parasal limiti bu düzenlemeyle aşıyor Devlet Malzeme Ofisi. Peki, maddenin yani teklifin 39’uncu maddesinin ikinci fıkrasıyla Kamu İhale Kanunu’nun öngördüğü ihale usulleri dışında bir başka usul öngörüyor. İkinci fıkraya neden ihtiyaç duyunuz? Birinci fıkrayla parasal limiti aştınız, ikinci fıkraya neden ihtiyaç duyunuz? Ayrıca, geçici 4’üncü maddesinin söz konusu hükmü enerji, su, ulaştırma ve telekomünikasyon sektörüyle sınırlıydı, daha sonra buraya Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığının Türkiye kara suları ile uluslararası sular dâhilinde petrol ve doğal gaz arama faaliyetleri de dâhil edildi. Dikkat edilirse çerçeve belli, enerji, su, ulaştırma, telekomünikasyon. TPAO da enerji, petrol arayan bir şirkettir. Bu çerçevenin içerisine getirip bu çerçeveye hiç ilgisi olmayan Devlet Malzeme Ofisinin akaryakıt alımını, ilaç alımını sokuyorsunuz. Bu asla olamaz arkadaşlar, yapmayın. Yani kanun yapmanın da bir tekniği vardır, bir şeyi vardır. Yani göz göre göre, insanın gözünü çıkara çıkara bir işlem yapıyorsunuz. Yapmayın.

Bunun idarenin ihtiyaçlarından kaynaklandığını düşünmüyorum, tekrar söyleyeyim, talep sahiplerinin talepleri bu maddeyle yerine getiriliyor; kanunun kafası, gözü yanla yanla.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Güneş, buyurun lütfen.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Başkanım.

Tabii, Kamu İhale Kanunu çıktıktan sonra kurumların alım satımları ve yaptığı işlemlerin şeffaflığı, denetlenebilirliği konusunda Türkiye çok mesafe katetti fakat Kamu İhale Kanunu’nda, tabii, her şey dört dörtlük değil. “Bunun da zorlukları var mı?” dersiniz... Yani “Bundan vazgeçelim.” anlamında değil. Diyelim ki ben bir hekim olarak hastanede herhangi bir kırık hastası geldiği zaman ortopedi malzemesi alacağım. Diyelim ki teklif usulü doğrudan temin alacaksınız, işte, teklifleri göndereceksiniz, değerlendireceksiniz, en az üç-dört gününüzü alır, en az üç-dört gün hasta burada yatmak zorunda kalır, diğer hastalıklarda da... Bu gibi dezavantajları da var fakat bir de şu var: Tüm kurumlar, diyelim ki...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Devlette bir stok var.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Yok, stoklanamaz malzeme.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – İdareye çıkmıyor.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Hayır, bunlar stoklanamaz malzemeler ve bunlar hasta gelince, hasta bazı almanız gereken malzemeler.

Burada, tabii, şu faydası var Devlet Malzeme Ofisinin: Mesela siz kırık gelmezse günlük bu malzemeyi almıyorsunuz veya toptan ihaleye çıkıyorsunuz, bu sefer de o tahmin ettiğiniz, almanız gereken malzemenin en az yüzde 80’ini almak zorunda kalıyorsunuz kullanmasanız bile. Mesela siz “Ben 100 tane malzeme almak istiyorum.” dediniz ve bunu diyelim ki kullanmadınız veya 60 tanesini kullandınız, geri kalan o 40 tanesini de almak zorundasınız yani Kamu İhale Kanunu’na göre. Dolayısıyla da bu gibi dezavantajları var.

Şimdi “Devlet Malzeme Ofisi neyi sağlıyor bize?” derseniz, Devlet Malzeme Ofisinden kamu kurumları alım yaparken Kamu İhale Kanunu’na tabi olmuyor, direkt alabiliyorlar. Bir de Devlet Malzeme Ofisinin şu avantajı var: Yani sizin tek tek, parça parça alacağınız şeyleri Türkiye’nin genelinde toplu olarak alıyor. Bu tıbbi malzeme olabilir, araç olabilir, bu gibi şeylerde.

Tabii, burada, kanunda yapılan şu: Sadece bu limiti artırıyoruz. Tabii, Devlet Malzeme Ofisi, Sayıştay denetimine tabi mi? Tabi. Burada şu var: Kamu İhale Kanunu’na tabi olup da Kamu İhale Kanunu’nu uyguladığımız yerlerde suistimal olmuyor mu? Olabiliyor çünkü bakıyorsunuz, karşı taraftaki ihaleye giren firmalar anlaşıyor ve bunu delebiliyorlar. Bu gibi şeyler de olabilir ama diyelim ki Kamu İhale Kanunu olmadığı hâlde düzgün, dürüst insanlar düzgün iş yapmıyor mu bu Türkiye’de? Yapıyor. Tabii, o açıdan bakmak lazım. Bu kanunda sadece diyelim ki Devlet Malzeme Ofisinin parça parça aldığı şeyleri bütünleştirip tek seferde ve belki de daha ucuza alacaktır diye ben düşünüyorum.

Saygılar sunarım.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Önce bir soru soracağım: Yani Devlet Malzeme Ofisi ilaç, tıbbi malzeme alımı mı yapıyor mevcutta? Yani daha önce bir düzenleme yaptık, Komisyon üyelerimiz de hatırlayacak, USAŞ diye bir şirket kurduk, Bakan Yardımcımız burada bilgilendirdi, çok önemli tasarruf sağlayacağını söylemişti. İlaç, tıbbi malzeme alımlarının o kanaldan alınacağı söylenmişti. Daha sonra da Bakanlığın alabilmesi için yine İhale Kanunu’na istisna getirilip iki ayrı düzenleme yapmıştık. Yani Devlet Malzeme Ofisi hangi kapsamda alıyor, onun izahını verirlerse memnun olurum.

Tabii, kamu ihale sistemimizle ilgili yapılan eleştirilerin bir kısmına biz de katılıyoruz yani öteden beri bizim de Milliyetçi Hareket Partisi olarak eleştirdiğimiz bir konu. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun en göbekli maddesi istisna maddesi, 3’üncü madde. Sadece 3’üncü maddeyle yetinilmedi, geçici maddeler ve Kamu İhale Kanunu’nda değil de, kendi kanunlarında, diğer kanunlarda getirilen istisnalar yoğun bir şekilde kamu ihale sisteminden bir anlamda kaçınma sağladı. Yani şunu diyeceğim: Sayın Bekaroğlu da ifade etti, amaç nedir? Kamunun ihtiyaçlarının uygun zamanda ve uygun şartlarda temin edilmesi. Şimdi, kurum kurum dinlediğimiz zaman -biraz önce Toprak Mahsulleri Ofisi, şimdi Devlet Malzeme Ofisi- daha önceki düzenlemelerde de bu sürelerin sıkıntı olduğu gerekçe gösteriliyor, işte, başka gerekçeler, uygun şartların oluşmadığı gerekçeleri gösteriliyor. Yani bunlar böyle diye her alım için ya da her kurum için ayrı ayrı istisna düzenlemesi yapmak bir anlamda kurallardan kaçınmak anlamına gelir. Yani 2002 yılında gerçekleştirilen, gerçekten, en önemli reformlarından biriydi Kamu İhale Kanunu. Bizim yapmamız gereken ne? Elbette teknolojiadaki gelişmeler, alım sistemindeki gelişmeler Kamu İhale Kanunu’na işlenmeli yani Kanun’u güncellememiz lazım bizim. Süre konusunda -biraz önceki görüşmede de gündeme geldi- yani bu çağda belki uzun süreler koymaya gerek yok çünkü elektronik ortamda birçok işlem yapılabilir. Bu anlamda, biz sistemi rehabilite edelim, Kamu İhale

Kanunu’nu günün ihtiyaçlarına göre yeniden düzenleyelim ve tek istisnası olmasın, bizim düşüncemiz bu. Yani bütün alımlar, kamu ihtiyacı için yapılacak alımlar kanunla konulmuş kurallara çerçevesinde gerçekleştirilmesi gerekir. Bu uzayıp gidecek, artık biz bunu yapmadığımız müddetçe her gün bir genel müdürlük gelecek buraya “Ya, ben şu alımı şöyle yapıyorum ama Kamu İhale Kanunu’ndan dolayı 100’e alacakken 150’ye alıyorum ya da zamanında alamıyorum, amacımı karşılayamıyorum” gibi gerekçeler sunacaklar. Gerekçe bazında baktığımız zaman haklı da olabilirler yani.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bugüne kadar 74 defa değişmiş, bu 75’inci yani.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabii yani bu gerekçelerde haklılar ama bunun çözümü tümüyle Kamu İhale Kanunu’ndan, kamu ihale sisteminden istisna kılmak olmamalı. Yani neyse, hangi maddesinde ne tür revizyonlar yapılması gerekiyorsa bizim ona çalışmamız lazım. Kamu İhale Kurumumuzun da bana göre bu sistemi savunması lazım; yani sistemden çıkışlara izin vermek bir yana, sistemi savunması lazım, Kamu İhale Kanunu’nun yenilenmesi gereken maddeleriyle ilgili çalışması lazım. Bu konuda yeni bir düzenlemeyle Kamu İhale Kanunu’nu yeniden düzenleyen, günün şartlarına uygun bir şekilde, kurumların da ihtiyacını karşılayacak bir şekilde yeniden gözden geçirilmesi gerekir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kalaycı.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

40’ıncı maddeyi okutuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sorularımıza, görüşlerimize cevap almadık. Sorularımıza ne diyorlar? Biz iki saat konuştuk.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Böyle şey olmaz ya!

BAŞKAN – Müsaade edin arkadaşlar. Kusura bakmayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – O zaman boşuna konuşuyoruz ya.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya vallahi ya.

BAŞKAN – Arkadaşlar, ne olur ya. Tamam, her zaman yaptığım bir şey kardeşim, unutmam bu şekilde davranmanızı gerektirir mi kardeşim?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Böyle olmaz ki.

BAŞKAN – Allah Allah, her zaman yaptığımız şey, her türlü müsamahayı gösteriyoruz size.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Unutmuş olabilirsiniz Başkanım.

BAŞKAN – Evet, onu söylüyorum ben de.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – “Tamam” dedi zaten.

BAŞKAN – “Tamam.” dedim açtım mikrofonu, vereceğim işte karşı tarafa.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Ben onu duymadım ama yani hep yapıyorsunuz ya.

BAŞKAN – Ne zaman yaptım?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Havaya konuşuyoruz ya, nasıl bir şey bu ya, Allah Allah.

BAŞKAN – Ya, Sayın Katircioğlu, benim unutmam sizin bu şekilde davranmanızı gerektirir mi?

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Hayır “Unutmuş olduğunuzu duymadım.” diyorum.

BAŞKAN – Sayın Paylan söyler söylemez, kendisi gördü işte, hemen “Tamam.” dedim, mikrofonu açmaya elimi uzattım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Oylandı.

BAŞKAN – Arkadaşlar, oylandıktan sonra söylediniz ya.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Böyle bir şey olmaz ki ya.

BAŞKAN – Tekrar bir daha oylarım, ne olacak.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim oyumuzun rengi belli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ha, değişmeyecek yani?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Bizim oyumuzun rengi değişmeyecek, evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Padişah ne derse o.

BAŞKAN – Arkadaşlar, öyle bir şey yok ya, lütfen ya.

Sayın Aydemir...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değişebilir, beni ikna etsin değişir, beni ikna etsin değiştiririm oyumu.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarım; sakın olmak lazım. Kanun çıkarıyoruz, başta da dedim, sizin eleştirileriniz, görüşleriniz, desteklerinizi bekliyoruz ama haklı olanlar için evet, burada eleştirirken tabii, başka yönlere de, burada olmayanlara farklı farklı şeyler söyleyerek de eleştiriler getirdiniz.

Evet, Kamu İhale Kurumu önemli bir kurum. Bugün için 250 milyar liraya yakın –ben kendi düşüncelerime göre söylüyorum- bir hem yapı hem hizmet hem de mal alımıyla ilgili yönlendirme, düzenlemeyi organize ediyor. Bunun içerisinde alımlar aşağı yukarı 60 milyar, 60 milyar lira civarında da hizmet var, 120 civarında da yapı işleri var. Bu kadar devasa bir rakam içerisinde hizmetleri var.

DMO’nun alacağı sadece, burada, hastaneler için büyük ölçekli sağlık ürünleri -işte tomografi cihazı bilmem ne, bildiğiniz şeyler- sarf ve dünyada bu alımlarda yüzde 50’lere, 60’lara varan indirimler var. Ayrıca, yerli taşıtlarla ilgili alımlarda gerçekten şey var. Yani akaryakıtı takılıp orada 3 kuruş, 5 kuruşa değil. DMO’nun alımları, alımlar içerisindeki pay yüzde 10 civarında.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 1,6 milyardan bahsediyorsunuz, öyle 3-5 kuruş değil.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte 1,6 milyar. 60 milyarda 4-5 milyar alımları var. Onların da yüzde 75’i...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Az mı? Az rakam mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Onlarda sağlanacak yüzde 33’e gelen paçal bir indirim var. Yani kamu yararına olmasa bunu ne biz getiririz, kimsenin keyfine de değil... Sayıştay denetliyor. Ben size rakamları açıkladım, konuştuğumuz bunlardan ibaret.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İsmarlama değil yani.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kurulları dinledik, ihtiyaçları var, bakıyoruz. Yani niye ismarlama olsun?

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – “İsmarlama yapıyorsunuz.” dedi.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Söyleyecekler. Söylesinler. Biz de kendimizi bu şekilde izah etmeye çalışacağız.

Hepinize teşekkür ediyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Demirören ihalesini bir açıklayın. Mutlaka bir bilen vardır.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ederiz.

Fakat hangi gerekçeyle gerçekten de bu alımların Kamu İhale Kanunu’ndan muaf tutulduğunu anlayabilmiş değilim, hakikaten anlayamadım. Hiçbir beis yok. Neden değişiklik yapıyoruz, gerekçe nedir, ne kadar alınıyor? Yani daha ucuz, Kamu İhale Kanunu’na tabi olmak dışında DMO yöntemleriyle ucuz olmasının sebebini gerçekten anlayamadık.

Şimdi, tabii, iktidara mensup arkadaşlarımızın bir an önce kanunu geçirme çabasını anlıyorum, öyle bir görevleri var ama. Onlar da herhâlde anlamak isterler yani. Neden Kamu İhale Kanunu varken maliyet daha yükseliyor? Bunu bilebilmemiz lazım. Varsa böyle bir durum da gerçekten kanunu ve kurumu kaldırmamız lazım ya da reorganize etmemiz lazım. Gerçekten anlayamadık.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, Sayın Kuşoğlu, birincisi, şahsen benim bir an evvel bitireyim, bu işi kapatalım gibi bir düşüncem, zihniyetim hiçbir zaman olmadı, olmaz da. Süre sınırı koymuyoruz, kim konuşmak isterse söz veriyoruz, 2 defa, 3 defa, 5 defa arka arkaya konuşan arkadaşlarımız oluyor, hepsine teker teker söz veriyorum. Zaman zaman, tabii, dalgınlık anında belki bizim de ufak tefek hatalarımız olabilir, yanlışlarımız olabilir. Bunu da, tabii, sizin hoş görmenizi arzu ediyorum.

Bu arada, tabii, ben özellikle Sayın Genel Müdülden... Bakın, Sayın Kuşoğlu çok net bir soru sordu. Buna da çok net cevap vermenizi istiyorum.

Buyurun.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Şimdi, DMO alım sistemi zaten istisnalar tanımış Sayın Bakanım. Yani biz sadece istisna tutarının artırılmasını istiyoruz sayın vekilimiz gündeme getirdiği için söylüyorum.

İlaveten, yine, sayın vekilimiz sordu. Sağlık Bakanlığında çok kapsamlı çalışmalarımız var. Şu anda 81 ilde 889 sağlık tesisinin 2.714 e-ihale yöntemiyle dijital olarak yaklaşık 120 milyon TL’ye ulaşan işini 5.574 oturumlu bir şekilde ve piyasa fiyatlarına göre yüzde 34 –bunlar Sağlık Bakanlığının bize verdiği rakamlar, kayıtlıdır hepsi- tasarruflu olacak şekilde sonuçlandırdık. Yani bunu zaten yapıyoruz biz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yapmışsınız zaten.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Yok yapıyoruz. Anlatacağım...

Yani geldiğimden beri bütün ekibi çalıştırıyorum, canları çıkıyor. Yani bu binlerce ihale demek, binlerce dosya demek, evrak demek, hepsi kayda alınıyor.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizden evvel yok muydu?

BAŞKAN – Elbette oluyordu canım. Daha önce de oluyordu.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Bu yeni bir proje olduğu için. Şimdi bu toplulaştırma yani dünyada genel bir trend, bahsedilen o risk faktörleri bütün satın alma birimleri için söz konusudur. Ben daha önce KİT’lerde çalışmış biriyim. Bülent Bey sorduğu için söyleyeyim.

Evet, Kamu İhale Kanunu kapsamında yapılan yaklaşık maliyetlerde 1 lira bile altında olsa KİT’lerde o ihale bağlanırlı çünkü çok bir uzmanlık yoktur. Ama DMO’da yıllar içinde oluşmuş devasa bir uzmanlık var. Yani bizim merkez satın alma uzman kadromuz var. Ortaya çıkan bütün fiyatlar takip ediliyor, zaten KİK ihaleleri EKAP ihalelerinden tutun...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İhaleyi siz yapıyorsunuz yine. Kamu İhale Kanunu’na tabi olsa da siz yapıyorsunuz yine.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Biz o fiyatın uygunluğunu da araştırıyoruz Sayın Vekilim. KİT’lerden farklı çalışıyoruz. Dediğim gibi, normalde belirlenmiş yaklaşık maliyetin 1 lira bile altı olsa çoğunlukla o ihale o şekilde bağlanırlı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Her ikisinde de sizin uzmanlarınız, sizin kurumunuz çalışıyor. Kamu İhale Kanunu’na tabi olarak ihaleyi yapmanızla kendi mevzuatınıza göre ihale yapmanız arasında neden sizin mevzuatınız...

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Bizde ortalama bir açık ihale maksimum bir ayda sonuçlanır, maksimum. Ama ben yine KİT’lerde çalışmış biri olarak söylüyorum, bu ortalama üç ayı bulur mahkemeye gitmiyorsa ve sonuca bağlanmama ihtimali de çok yüksektir. Ama DMO kendi usul ve esasları çerçevesinde bunu finalize eder, itiraz süreleri çok daha kısadır, fiyat uygunluğu araştırması...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şöyle: O zaman İhale Kanunu’nda bu şikâyet edilen konuları düzeltelim. Yani oturalım, gerçekten, KİK böyle bir düzenleme yapsın, Osman Bey’in dediğı gibi düzenleyici bir kurumsa, kendi mevzuatını düzenlesin de bu sakıncaları giderelim o zaman. Öyleyse, öyle olduğunu iddia ediyor Sayın Genel Müdür, o zaman bunları düzeltelim.

BAŞKAN – Şunu da ifade edeyim ben: Bildiğim kadarıyla, yıllarca ben de bürokrat olarak görev yaptım, Devlet Malzeme Ofisiyle ilgili şu ana kadar en ufak olumsuz bir şey duymadım açıkçası. Bilmiyorum sizlerin böyle bir duyumu oldu mu?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Müsaade edin ya Sayın Yılmaz, bir dakika da ben konuşayım; vereceğim...

Burada benim anladığım şey şu: Yılda 2 binin üzerinde ihale yapıyorlar, bu ihalelerin birçoğı aynı ihaleler. Diyelim ki işte 500 tane taşıt ihalesi yapıyor, 300 tane taşıt ihalesi yapıyor ve bunları elektronik ortamda yapıyor, elektronik ilanda yapıyor, açık ihale yapıyor...

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Açık eksiltme yapıyoruz.

BAŞKAN – ...açık eksiltme yapıyor. Yani şeffaf bir ortamda yapıyorlar. “İşte, sen gel, ben sana bunu vereyim.” anlayışı falan yok. Bana anlattı detaylı olarak. Tamamını elektronik ortamda, Devlet Malzeme Ofisi, kendi yöntemiyle, açık eksiltme yöntemiyle bunu yapıyor.

Ha, bu 13 milyon limitini bu ürünler için kaldırdığında ne olacak? Belki bu 2 bin ihale 300’e düşecek. Böyle bir artışı olacak benim anladığım şey bu.

Bir de süreden istifade etmiş olacak. Kamu İhale Kanunu’na tabi olduğunda, hele hele bir KİK’e başvuru ve mahkemeye başvuru süreci olduğunda... Ben dört yıldan beri Mersin Milletvekiliyim, bir Gülnar-Silifke yolu var. İnanın dört yıldan beri ihale yapılır, itirazlar olur, KİK’e gider, KİK’ten mahkemeye gider, daha bir çivi çakılmadı, tekrar ihaleye çıkacaklar.

Bu tür sıkıntılar var. Bülent Bey’in bahsettiğı, Kamu İhale Kanunu’nda sıkıntılar, sorunlar var. Bunların bir bütün olarak gözden geçirilmesi gerektiğine inanın canı gönülden ben de inanıyorum.

Bir de Akif Hamzaçebi Bey'in söylediği önemli bir şey var. Avrupa Birliği müktesebatında sektörlerle yönelik farklı bir düzenleme var. İşte enerjidir, sulamadır vesaireye yönelik, sektörlerle yönelik farklı bir düzenleme de var Avrupa Birliği müktesebatında. Bu kanun çıkarılırken ben de o dönemde bürokrat, çalışanlardan biriyim. Orada geçici madde konmasının temel nedeni de ikinci bir kanunun çıkarılması gerektiği yönünde çünkü AB müktesebatına uyum çerçevesinde, normal alımlar dışında sektörlerle yönelik bir mevzuatın çıkarılması yönünde bir karar söz konusu idi.

Ben, Osman Bey'e söz veriyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir şey söyleyebilir miyim müsaade ederseniz?

BAŞKAN – Tabii buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim.

Dediğiniz durum tespitinden sonra, bizim Plan ve Bütçe Komisyonu olarak, yasama organı olarak o zaman yürütmeye “Zaman içerisinde tespit ettiğimiz şöyle bir aksamanız var, bununla ilgili şu şu hususları düzeltin.” diye bir uyarıda bulunalım. Kamu İhale Kanunu'nda bir çalışma yapsınlar getirsinler yani. Kamu İhale Kanunu'nu da, Kurumunu da reforma tabi tutalım o zaman.

BAŞKAN – Katılıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Dediğiniz gibiyse, ki ben de katılıyorum, öyledir, o zaman düzelsin bu iş.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Soracağım sorunun cevabının bir kısmını verdiniz ama bir kere daha sorayım.

Şimdi, 13 milyon TL limit çerçevesinde açtığınız bir sağlık ihalesine Ankara Ostim Sanayi Bölgesi'nden bir KOBİ girebilir, Sincan'dan girebilir, Maraş'tan girebilir, Malatya'dan, Gaziantep Organize Sanayiden girebilirler. Burada birden fazla dosya var; bürokrasi çok fazla. Dolayısıyla bunları toplulaştıracaksınız, 13 milyon çıkacak. Dediniz ki: “1,6 milyar TL'ye çıkacak.” Dolayısıyla tek bir ihalede bunu alacaksınız. 1,6 milyara çıktığı zaman sizin şartnameniz değişecek. Bunun karşılığını verebilecek, bu yükümlülüğü yerine getirebilecek büyük şirketlere yöneleceksiniz. Dolayısıyla bu OSTİM'den, Sincan'dan, efendim, Gaziantep'ten, Maraş'tan İstanbul'a, Çorlu'ya gidecek. Oradaki şirketler bundan yararlanacak. Yani dolayısıyla bunun bir artı tarafı var, bir eksi tarafı var yani bunu nasıl dengeleyeceksiniz, sorun bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Zannedersem Osman Bey'in bir söz talebi vardı.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim de vardı Sayın Başkan.

BAŞKAN – Söz vereceğim efendim size. Sizin ve 2 arkadaşımızın daha söz talebi var.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Çok kısa bir katkıda bulunmak istiyorum Mücahit Bey'in söylediklerine bir örnek olarak. DMO'yu devletin satın alma departmanı gibi düşünmemiz gerekiyor uzmanlık açısından. Benim KİT olarak bir tercih hakkım var; ya gidip KİK üzerinden ihale açabilirim kendim şu kalemi almak için veya DMO'ya gidip DMO üzerinden alabilirim. Şimdi KİK üzerinden gidersem bu kalemi bana satmak isteyenler arasında bir kuruş fark varsa o kalemi almak durumundayım. DMO ise o önerilen kalemi “Bir dakika, şu olmadan da olabilir

bu, fiyatı şuna inebilir.” diyecek uzmanlıklara sahip. O uzmanlık KİK üzerinden olmayabiliyor. Her zaman olmuyor demek doğru olmaz ama olmayabiliyor. Burada sonuçta devlet kazanıyor. DMO’nun uzmanlığı bu yönde. Ben bir KİT olarak bu kalemi belki iki yılda bir kere alıyorum, DMO bu kalemi muhtelif kurumlar için yüz kere alıyor. Bu bir uzmanlıktır.

BAŞKAN – Evet, bu da bir tespit.

Şimdi, efendim, soruları alacağım.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam da Kamu İhale Kanunu çerçevesinde alınsın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şimdi 3 arkadaşımızın sorusu var, o soruları alıp daha sonra Sayın Genel Müdüre, Mücahit Bey’e söz vereceğim.

Sayın Yılmaz’ın da bir sorusu var idi.

Sayın Paylan, buyurun lütfen, sizin sorunuzu alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, biz buradaki meramımızı umarım anlatabilmişizdir: Biz KOBİ’lerin korunması taraftarıyız yani her şeyin, bütün derelerin nehirlerle doğru akmasını istemiyoruz. KOBİ’ler ayakta kalsın ki rekabet devam etsin. KOBİ’leri öldürürsek, tek bir firma kalırsa, tek bir oyuncu kalırsa inanın onlar daha güçlü olurlar ve belki devletimiz 10 liraya alacağı şeyi adam daha güçlü olduğu için 12 liraya alır. Yani ben Rekabet Kurumunun görüşünü merak ediyorum mesela bu maddeyle ilgili.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir dakika...

Rekabet Kurumundan görüş alındı mı Sayın Başkan, burada var mesela?

BAŞKAN – Rekabet Kurumu yok burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben Rekabet Kurumundan görüş alınması taraftarıyım bununla ilgili.

Bakın, 13 milyonluk şartı koymanın bir mantığı vardı değil mi? 13 milyonluk şart koymuşuz. Ne demişiz: 13 milyon lira. Niye koymuşuz bu şartı? Çünkü bu “ölçek ekonomisi” denen şeyi şimdi buraya yediriyoruz ama ölçek ekonomisinin zararları da var KOBİ’leri yok eden. Yani süpermarket bir mahalleye gidiyor, açıyor kardeşim -A101, BİM- 20 tane bakkal kapatıyor. Bunun sosyal faydasını düşünmek zorundayız. 20 tane bakkal kapandığında onun yanındaki işçisiyle 40-50 kişi işsiz kalıyor. O market yalnızca 4 tane işçi çalıştırıyor.

BAŞKAN – Ama burada Sayın Paylan, şöyle bir durum var, onu da...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani bizim meramımız şu...

BAŞKAN – Anladım ben sizin dediğinizi ama şöyle bir durum var: Burada sadece akaryakıt, taşıt ve ilaca yönelik.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Tamam, akaryakıtla ilgili de...

BAŞKAN – Bir müsaade edin lütfen.

Bunlar da zaten büyük firmalardan alıyorlar. 3-4 firma var zaten burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, tamam, evvallah ama bakın, öyle demeyin, yerel firmalar da vardır, biz bunların bilgisini almadık. Akaryakıtla ilgili de yerelde bazı akaryakıt firmaları var, biliyoruz. Onlar da ihaleye giriyor, diyelim ki Diyarbakır’da giriyor, Trabzon’da giriyordu, şimdi giremeyecek. Bakın, ben size söyleyeyim, adım Garo Paylan, iki ay içinde göreceksiniz, akaryakıt ihalesini Demirören kazanacak arkadaşlar. Bu kadar net; nasıl Türk Hava Yollarının ihalesi ona

gitti. Eğer aksi olursa hepiniz beni kınarsınız. İki ay içinde ihaleye çıkılacak diyorum ve Demirören kazanacak. Şart da konulacak: “Depo hacmi şundan küçük olursa...” Depolar hazırlanıyordur zaten şu anda, aynı Kombassan hisselerinde olduğu gibi.

BAŞKAN – Ama bakın, yanlış yapıyorsunuz. Bakın, kurumu itham ediyorsunuz. Yani böyle bir şeyi nasıl yaparsınız siz, lütfen ya!

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama öyle, “göreceğiz” diyorum, ben öngörümü söylüyorum. Öyle olacak.

BAŞKAN – Eğer böyle bir yanlışlık yaparsa gideceksiniz cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Benim önerim şu...

BAŞKAN - Burada herhangi bir olay olmadan böyle ithamda bulunamazsınız ki buradaki bürokratlara.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu milletin Meclisi de bunun önüne geçmeli. Böyle bir akış var, böyle bir gidişat var. Bu gidişatı tersine çevirmemiz lazım. 13 milyon şartı gerekiyorsa biraz yükseltelim ama tamamen kaldırmak olmaz arkadaşlar. Tamamen kaldırırsanız ihale Demirörene gider.

BAŞKAN – Şimdi, değerli arkadaşlar, buradaki arkadaşlara, Sayın Genel Müdüre, ekibine böyle bir ithamda kesinlikle bulunamazsınız, bunu kınıyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bulunmuyorum, bu maddeyi biz çıkarıyoruz. Milletvekilimiz getirdi, biz milletvekilimizle görüşüyoruz. Ben kurum başkanına ithamda bulunmuyorum. Biz bunu böyle geçirirsek ihale Demirörene gider.

BAŞKAN – Kime ithamda bulunuyorsunuz? Kim o ekip? Kim karar verecek? Oradaki ekip karar verecek buna.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, biz el kaldıracacağız ya.

BAŞKAN – Hayır, ihaleyle ilgili süreci söylüyorum ya, lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, vekilimiz getirmiş öneriyi, ekiple ne ilgisi var? İmzada genel müdürün imzası mı var?

BAŞKAN – Kim yapacak bu uygulamayı beyefendi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ya, ihaleye çıkacak işte.

BAŞKAN – İhaleye çıktığında kararı kim verecek? Altına imzayı kim atacak?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Ölçek” dedi, bakın, ölçek...

BAŞKAN – DMO Genel Müdürü atacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Ölçek ekonomisi” dedi.

BAŞKAN – İdare atacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O da Cumhurbaşkanına bağlı. Siyasi sorumlu Cumhurbaşkanı.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Ya, amaç, Devlet Malzeme Ofisini kâra geçirmek değil mi?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her şey kâr! Sosyal devletiz, sosyal devletiz.

BAŞKAN - Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Her şey kâr değil, sosyal devlet.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

Sayın Hamzaçebi'nin sorusunu alacağım.

Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sorum şu: Maddeyle ilgili değerlendirmelerimi ifade etmiştim. Şimdi, Devlet Malzeme Ofisi kuruluş kanunu hâlen 6400 sayılı Kanun zannediyorum. Değişti mi o?

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR -Ana statüde KİT.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ana statüde KİT oldu, evet. Peki, ana statüsü KİT statüsü, evet. 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye tabi. Şimdi, bu konularda yetkili olacak ama bu konularda, örneğin akaryakıt alımında kamunun bütün alım yetkisi size mi geçmiş oluyor? Öyle yorumlamıyorum. O, herhâlde bir başka genelgeyle düzenlenecek yani bir Cumhurbaşkanlığı genelgesi veya kararıyla Devlet Malzeme Ofisi tüm kamu kurumlarının akaryakıt alımında yetkili kılınacak. Oysa şu anda böyle bir düzenleme yok, her kurum kendisi alıyor. Dolayısıyla, tüm kamunun akaryakıt ihalesi tek bir şirkete verilecek. Bunun ölçek ekonomisi avantajı falan yoktur. Bu, doğrudan doğruya tek bir kişiye, firmaya yönelik bir ihale olacaktır. İdarenin ihtiyacından, devletin ihtiyacından asla kaynaklanmıyor. Muhtemelen akaryakıt şirketlerinin bazılarının talebinden kaynaklanan bir düzenlemedir. Ben bu akaryakıt alımıyla ilgili yetki durumu nedir, esasen onu soracaktım, ona ilişkin açıklamamı yaparken sizden teyidi de almış oldum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Bekaroğlu, sizin herhâlde bir sorunuz var.

Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, biz bunları söylerken Devlet Malzeme Ofisinin Genel Müdürünü, böyle, bireysel olarak onları suçlamıyoruz, öyle bir şey söylemiyoruz. Örnek olarak belki laf çıkarken “Filan kazanacak.” diyoruz ama şunu anlatmaya çalışıyoruz: Eğer siz Kamu İhale Kanunu'nun dışına çıkarsanız, kuralları gözetmezseniz böyle şeyler olabilir. Zan altında kalıyorlar, aslında koruyoruz biz o arkadaşları; o arkadaşlara bir ithamda bulunmuyoruz, koruyoruz. Zan altında kalabilirsiniz. Gerçekten, biraz evvel de ifade edildiği gibi, o zat alırsa bu ihaleyi, arkadaşlarımız zan altında kalırlar; bunu söylemeye çalışıyoruz. Kuralları savunuyoruz. Yoksa kişilerle hiçbir problemimiz yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Mücahit Bey, buyurun lütfen.

DMO GENEL MÜDÜRÜ MÜCAHİT ÖZDEMİR – Şimdi, KOBİ'lerle çözüm Avrupa Birliğinin de çok üzerinde durduğu bir konu, bizim de hassas olduğumuz bir konu. Toplulaştırmanın asla KOBİ'lerle çözüm bulmaya mâni bir şey olduğunu düşünmüyoruz. Şartnamelerde bunları şart koşacağız. Yine, orada mesela diyelim ki araç bakım ihalesine de çıkacağız yani sadece akaryakıt değil, peşinden lastik, akü gibi şeyler gelecek. Tedarikçisi tek olabilir, bunun kim olacağını ben asla şu an bilemem ama onun ilgili bayi sisteminden o ilgili şehirdeki KOBİ bundan istifade etmeye devam edecek Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. 40'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 40- 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 31- 5 inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı için, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere, Bakan ve Cumhurbaşkanlığı tarafından artırılan net borç kullanım tutarına yetmiş milyar Türk lirası ilave edilerek uygulanır.”

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

2020-2022 Yeni Ekonomik Programı’nda yer alan bütçe büyüklükleri ve bütçe dengesi çerçevesinde oluşan finansman ihtiyacının karşılanması ve hazine nakit rezerv düzeyinin artırılması amacıyla sene başında yılı bütçe kanunuyla belirlenen net borç kullanım tutarının 70 milyar lira artırılması öngörülmektedir.

Bu konuda Mustafa Turan, Borçlanma Genel Müdürü açıklama yapacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu, Borçlanma Genel Müdürlüğünden daha siyasi bir konu...

(Oturma Başkanlığına Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, değerli hazırlar; 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’un 5’inci maddesi, yılı bütçe kanununda belirtilen başlangıç ödenekleri toplamı ile tahmin edilen gelirler arasındaki fark miktarı kadar net borç kullanımını hükme bağlamaktadır. Yine, 16’ncı maddede “Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir.” şeklinde hükme bağlanmıştır. Dolayısıyla diğer kanunlarda bu kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler bu kanunun uygulamaları açısından geçersizdir. Bu çerçevede limitin sadece 4749 sayılı Kanun’da belirlenmesi gerekmektedir. Vedat Bey’in, Sayın Vekilimizin bahsettiği gibi 2018 yılı Eylül ayında hazırlanan 2019-2021 dönemine ilişkin YEP’te bütçe açığı yüzde 1,8 olarak öngörülmüşken yine bu yıl eylül sonunda açıklanan 2020-2022 yılı YEP’te söz konusu bütçe açığı yüzde 2,9’a revize edilmiş ve bu söz konusu artış da bir ek finansman ihtiyacı doğurmuştur. İlâveten borç yönetiminde karşılanması muhtemel risklerin bertaraf edilmesi adına özellikle 2020 yılının ilk beş ayındaki görece yüklü itfa profilinin dengelenmesini teminen, bunu göz önünde bulundurarak kasa çıkışımızın optimum düzeyde olmasını hedefliyoruz. Tüm bu gelişmeler ışığında borçlanma limitinin 70 milyar TL artırılması gerekmektedir.

Arz ederim efendim.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu kadar mıdır verilecek izahat?

BAŞKAN – Evet.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, bu çok özel bir düzenleme. Bilmiyorum, cumhuriyet tarihinde daha önce kaç defa bu uygulandı ama şöyle bir durum var: Biliyorsunuz 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun bu konuyla ilgili olarak geçerli, bunda düzenleme yapıyoruz. Her sene bütçe kanunuyla kamunun, iktidarın, hükümetin, yürütme erkinin borçlanmasıyla ilgili bir düzenleme yapıyoruz. 4749’a göre şu ifadeler var, bakın: “Borçlanma limiti değiştirilemez. Her sene bütçe kanunuyla tayin edilen borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin

ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar, ancak Cumhurbaşkanlığı kararı ile artırılabilir.” Şimdi, ben önce sorayım, Değerli Başkanım, sizin delaletinizle önce sorayım Genel Müdürüme: Bu limit yüzde 5 artırıldı, ondan sonra da Cumhurbaşkanlığı kararıyla bir yüzde 5 daha artırıldı mı? Yani bu prosedüre bir kere uyuldu mu da biz şimdi böyle bir düzenleme yapıyoruz, önce bunu bir sorayım. Bunlar yerine getirildi mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – O aşılmış zaten.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, prosedürü var ama bunun. Önce yüzde 5 artırıyorsun, sonra bir yüzde 5 daha Cumhurbaşkanlığı kararıyla... Bu Cumhurbaşkanlığı kararını görmedik henüz. Var mı böyle bir karar?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Efendim, sene başındaki limitimiz 81,7 milyar TL, bu yıl başındaki bütçeden gelen rakam. Yüzde 5 artı 5 onay limiti de 8,2 milyar TL yapıyor, bu da 89,9 milyar TL rakamına ulaştırıyor. Şimdi, efendim, bizim bu limitimiz öncelikle günlük bir limit değil, onu ben arz etmek isterim. Şimdi, bu limit net borçlanma limiti yani yılın herhangi bir günü limiti aşp aşmadığınızın kontrolü söz konusu değil efendim. Şöyle arz edeyim: Bu bir tavan limiti değil yani brüt tavana bakılmıyor çünkü malumunuz, yıl içerisinde geri alım ihalelerimiz oluyor...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sorduğum soru farklı Sayın Başkanım.

BAŞKAN – O zaman sorunuzu tekrar alalım Bülent Bey.

Anlaşılmadı mı soru?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani prosedür uygulandı mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Şu an itibarıyla borçlanma miktarımızı söyleyeyim efendim ben size.

BAŞKAN – Hayır, “5 artı 5 uygulandı mı?” diyor Bülent Bey?

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Eskiden Hazine Müsteşarı yapıyordu, ondan sonra da...

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Anladım efendim.

Yüzde 5 artı 5 onayları alınmıştır efendim, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cumhurbaşkanlığı kararı var mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Var efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi tarih, ne zaman yayınlandı o?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Ezberimde yok efendim, bir arkadaşlara danışalım.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Resmî Gazete’de yayınlandı mı?

HAZİNE VE MALİYE BAKANLIĞI BORÇLANMA GENEL MÜDÜRÜ MUSTAFA TURAN – Tarihine bakalım efendim Cumhurbaşkanlığı onayının.

BAŞKAN – Peki, siz bakın.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bu da uzun yıllardan beri ilk defa olduğu için belki de...

BAŞKAN - Sayın Kuşoğlu, devam edecek misiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Edeceğim Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bunun Cumhurbaşkanı kararıyla yayınlanması gerekiyor yani kamuoyunun da bilgileneceği gerekiyor, tabii ki onu getiriyorsunuz herhâlde, bir.

İkincisi, şu var: Şimdi, Sayın Genel Müdür “Bu aşım yılın herhangi bir döneminde olabilir birikimli olarak. Yani yıl içerisinde tutup da 81 borçlanması gerekiyor ya kanuna göre, 181 borçlanır ama 31/12’de bunu makul limitler içerisine getirirse sorun yok. Yani 31/12’de onu denkleştirirsen sorun yok, yıl içerisinde 180 borçlanır, 200 borçlanır ama yıl sonunda denkleştirdin mi sorun yok.” diyor, öyle anladım, geçen sene öyle yaptılar zaten. Sorun da burada, bu yanlış zaten. Yıl içerisinde borçlanacaksınız, borçlanacaksınız, yıl sonunda bir yerden bir kaynak bulup onu kapatacaksınız, kayıtlara göre ödemiş görüneceksiniz, sonra da bunun 4749’da, Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun’a uygun olduğunu söyleyeceksiniz. Bu çok yanlış bir yorum Sayın Genel Müdürem. Geçen yıl da bu böyle yapıldı, doğru değildir. Yıl içerisinde borçlanması gereken tutar en fazla bu kanunda zikredilen rakamdır, limit budur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Siz 80 küsur milyarı geçtiğiniz zaman limiti aşmış olursunuz. Yanlış bir yorum bu. Böyle bir yorumla değil 80 milyon yani hiçbir zaman zaten bu kanuna da ihtiyacınız yok. Eğer yıl sonunda para bulma, kapatma ihtimali görüyorsanız zaten bunu yapmazdınız, geçen sene de yapılmadı bu. Bir yerden bir kaynak bulup bir günlüğüne 31/12’de bunu kayıtlara bu şekilde geçme ihtimaliniz olsa bu kanunu getirmezsiniz. Hâlbuki borçlanma limiti yılın herhangi bir döneminde, ilk altı ayında, ilk gününde veya son gününde bu limitleri aşmamak durumundadır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 5’inci madde olduğu için, 5’inci maddeyi aşmışlar. Şimdi, kanunla bunu düzeltmek istiyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, hayır, yıl içerisinde bu limitin aşılmamış olması lazım yani herhangi bir dönemde. Yıl sonunda kapatarak bu yorumlanamaz. Yani yıl içerisinde 80 milyar borçlanmaları gerekiyorken 150 milyar borçlanmışlar ama yıl sonunda bir şekilde o borcu bir miktar kapatıp tekrar 80’e getirmişlerse 31/12’de bu doğru bir yorum değil, böyle bir şey olmaz diyorum. Bu yanlış, bu kanunsuzdur, böyle yapıyorlar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kanuni düzenleme getiriyorlar, ben öyle anlıyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Geçen sene de bu şekilde yaptılar, yanlış yapıldı, bu sene de bu limitler aşıldı. Birikimli olarak bakarsanız bu limitler aşıldı, şu anda limitlerin çok üzerinde bir borçlanma söz konusu.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Zaten geçici bir madde getiriyorlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Cemal Bey, anlamadınız, yok, farklı bir şey söylüyorum, şu anda limitler aşılmış vaziyette.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Borç olmuş zaten o anlamda.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, borçlanma yapılmış, olmuş bitmiş, bununla da kapanmayacak bu borç. Bununla da kapanmayacak ama yapılan yorum yanlış, onu ifade ediyorum. Anladınız mı onu bilmiyorum Sayın Başkanım. Yani yıl içerisinde...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ben de demek istiyorum ki bunu zaten 1/1/2019’dan geçerli olmak üzere getirdiği için bu geçici 38’inci maddeyi, o açığı kapatmak için geliyor gibi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben de onu kapatmıyor diyorum yani yapılan yoruma göre onu da kapatmıyor diyorum yani yapılan yorum yanlış.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, siz bitirince devamını alalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Size 10 lira borçlanma yetkisi tanıyor, siz tutuyorsunuz 20 lira borçlanıyorsunuz, yıl sonu itibarıyla 10'unu kapatıyorsunuz. Siz yıl içerisinde 20 lira borç almışsınız, 10'unu yıl sonu itibarıyla kapatsanız bile 20 lira borç aldınız.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – O dönem borçlanma yetkisi yoktu zaten, yetkisi olmadan borçlanmış, kanunsuz yapmış yani.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yetkisi olmadan borçlanmış, evet. Yetkisi olmadan zaten borçlanılmış şu anda. Şimdi fiili duruma uydurmaya çalışıyorlar ki bu da yetmeyecektir, böyle bir sıkıntı var.

Sayın Başkanım, aynı zamanda -Sayın Genel Müdürden ya da Vedat Bey'den istiyoruz tabii teklif sahibi olarak- ne oldu da şimdi bu borçlanma limitinin ilave olarak 70 milyar liraya ihtiyacı oldu? Yani gelirler nedir, giderler nedir? Bu, Bütçe Kanunu'yla ilgili bir hüküm, bir madde olduğuna göre onu bir görebilir miyiz? Bütçe Kanunu'nda ne oldu? Ne kadar gelirimiz, giderimiz vardır, onu bir detaylandırabilir miyiz lütfen?

BAŞKAN – Bülent Bey, soru-cevap olarak mı gideceğiz? Devam edecek misiniz siz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz nasıl uygun görüyorsanız tabii, moderatör sizsiniz, Başkan sizsiniz.

BAŞKAN – Bitiriyorsanız ona göre bir diğer arkadaşla geçmeden önce alalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yalnız bunu bilebilirsek yani ne kadar gelirleri, giderleri vardır, ona göre tabii ...

BAŞKAN – Yok, usul açısından sordum ben.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii, siz nasıl uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun Vedat Bey.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Değerli Vekilim, yasada ülkemizde uygulanan limit, borçlanma tutarına tavan koyan bir limit olmayıp ana para ödemelerini de dikkate alan net borçlanma limitidir. Net borçlanma olduğuna göre -yıl içerisinde yükseldi, arada tekrar geri ödendi- en son sene sonu rakamının net borçlanma olduğunu söylüyor yani burada yükseldi, ödendi ama mühim olan son andaki şeydir yani 31/12'deki...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani bu yanlış bir yorum, kesinlikle yanlış bir yorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani ne olacak 2019 yılı sene sonunda, 31 Aralıkta net borçlanma ne olacak?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 120 küsur civarında olacak, 125 civarında.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – “87” dedi galiba Genel Müdür, 70 de buradan gelirse 150; 5, 5 de kullandı, 8 de oradan geliyor; 168.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hepsini kullanmayacak, şu anda kullanılan 113 civarında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hayır, yıl içerisinde 160 küsur borçlandılar, geçtiler bu limiti zaten.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, ilk gün -mutlaka hatırlarsınız- sene sonu hedefimizi 125 milyar TL olarak burada tekrar beyan etmiştik, hatta Bülent Bey bunu zikretmişti. Burada ek olarak gelen -gene Genel Müdürün söylediği gibi- parça, 2020'nin ilk dört ayında yüklü geri ödememiz var devlet olarak. Bu geri ödemelere karşılık hem nakit pozisyonumuzu -siz benden daha iyi biliyorsunuz- optimumda tutmak hem de olası faiz dalgalanmalarına karşı bir yerde “hedging” demeyeceğim ama kendimizi garanti altına almak için önceden borçlanma yetkisini alıp buna göre pozisyon almak için bu ek parayı istiyoruz yoksa bunun hepsini harcamak durumunda değiliz. Efendim, bunu yaparsak hedeflediğimiz ve Bakanımızın beyan ettiği yüzde 2,9'luk bütçe açığını aşarız zaten.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, gelecek hafta çarşamba günü biliyorsunuz bütçeyi görüşeceğiz. Yaklaşık bir ay Komisyonunda gece gündüz çalışacağız yani herhâlde 500, 600, 700 saat mesai yapacağız, geçen sene öyle bir mesai yapmıştık, hatırlarsınız. Bütün bakanlarımız gelip sunum yapacaklar. Biz bakanlıklara ayrılan bütçeler için azdır, çoktur, fazladır, eksiktir diye yorumlar yapacağız, sayın bakanlar cevaplar verecekler. Sonra Komisyonumuzun iradesi gözükecek, oylayacağız bunu -kabul edenler, etmeyenler- sonra yirmi gün de Genel Kurulda bütçeyi görüşeceğiz “Ya, bu bakanlıklara az verilmiş ya da çok verilmiş, şöyle olmuş, böyle olmuş.” diye konuşacağız arkadaşlar. Meclis yine yüzlerce saat mesai yapacak, yüzlerce saat konuşmalar yapılacak. Ben size bir şey söyleyeyim mi? Bunların hepsi boş yani hiç bu görüşmeyi... Bu maddeyi eğer ki Meclis kabul ediyorsa bunları konuşmanın hiçbir anlamı yok çünkü torba yasaya konulan bir maddeyle Hükûmet bize “Arkadaş, bu Meclisin bütçe hakkı yoktur.” demiş olacak eğer bu torba yasadaki maddeyi kabul edersek. Yani “Size bazı rakamlar ben gönderirim, derim ki 500 lira gelirim olacak, 550 lira giderim olacak, 50 lira açığım olacak ama ben yıl içinde istediğim gibi o rakamları değiştiririm, tercihlerimi değiştiririm, istediğim bakanlığa aktarmalar yaparım, sonra bütçe açığı bir anda 50 lira değil de 150 lira olabilir, ben size yıl sonuna doğru -gelecek 2020 yılında da- bir torba yasaya 1 madde daha koyarım, siz de bunu kabul edenler, etmeyenler- onaylarsınız ve geçer gider.” demiş oluyor. Bakın, bu, Meclisin bütçe hakkına yapılmış çok büyük bir -doğru sıfatı bulayım- saldırı olmuş olur arkadaşlar. Yani, bütçe hakkı, milletin hakkı. Hepimiz yerellerden geliyoruz, ben Diyarbakır Vekiliyim, Rize Vekili, İstanbul Vekili, oranın vekili, buranın vekili buraya geliyor, niye? Vatandaşlarımızın bütçe hakkını savunmak için buraya geliyor. Birinci görevimiz bu, bütçe hakkını savunmak. Ve bütçe hakkı zarar gördüğünde meclisler ayağa kalkarlar, biliyor musunuz?

Şimdi, mesela ABD’de duymuşsunuzdur, hükûmet kapanır. Hani “shut down” denir ve hükûmet kapanır çünkü Parlamente’ye, oradaki kongreye borç artırma yetkisiyle gelen hükûmet büyük tartışmalara yol açar. Büyük müzakereler olur, hükûmet saatlerce ter dökerek hesap verir. “Arkadaş, ben şu konuda borç artırma yetkisi istiyorum, şunu yapacağım, bunu yapacağım.” diye hesap verir ve senatörler, kongre üyeleri de pazarlık yaparlar hükûmetle bir daha olmaması ve yerelleriyle ilgili belli avantajlar sağlanması şartıyla o borç artırma yetkisini verirler.

Açıkça söyleyeyim arkadaşlar, eğer ki bu maddeyi kabul ederseniz gelecek hafta başlayacağımız, o elli gün boyunca yapacağımız bütçe görüşmelerinin hiçbir anlamı olmayacağını düşünüyorum. Sonuç olarak şöyle bir madde gelebilir yani 800-1000 saat görüşme yapmayalım, Hükûmet desin ki: “700 milyar gelirim olacak, 900 milyar giderim olacak. Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmiştir.” deyip geçsinler, böyle olsun çünkü bunun dışında herhangi bir şekilde kendisi aktarmalar yapabilecekse, öngördüğü

80 milyar açık yerine 180 milyar açık verebilecekse, istediği bakanlığa istediği kadar aktarabilecekse, bunu da bir torba yasada bir maddeyle geçirip kabul ettirebilecekse ne anlamı var? Bakın, bu madde niye kondu? Bütçe disiplini için kondu. AK PARTİ 2001'deki o büyük krizden sonra "Bütçe disiplini oluşsun." diye bu maddeyi koydu. Bütçe disiplini çok önemli. Ya, AK PARTİ'nin övündüğü tek şeydi bütçe disiplini yani "Biz belki para politikasında gevşegiz ama bizim mali disiplinimiz inanılmaz güçlü." diye hem ulusal kamuoyunda hem uluslararası kamuoyunda böyle anlatırdı. Şimdi bütçe disiplinini yok etmiş oluyoruz, bütçe hakkını yok etmiş oluyoruz bu şekilde, Meclisin bütçe hakkını yok etmiş oluyoruz ve açıkça söyleyeyim, Hükûmete keyfiyet veriyoruz "İstedğin gibi davranabilirsin, istediğin gibi harcayabilirsin, bir torba yasayla geçirebilirsin." şeklinde bir hak veriyoruz. Bu çok ciddi bir sıkıntı arkadaşlar. Bakın, Meclis 81 milyar açık yetkisi verdi Hükûmete, bunun üzerine de yüzde 5 artı 5; 9 milyar daha bir esneklik verdi. Şimdi 9 milyarın yerine -zaten onu kullanmış olacak- 70 milyar daha açık verme hakkı veriyoruz, borçlanma yetkisi veriyoruz. Bununla beraber ne olacak?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Paylan, toparlayın lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) - Bu 9 katlık bir artış demek yani onun üzerine de 7 kat daha bir artış veriyoruz. Bu, bütçe disiplini yok demektir. Büyük bir halel getirir arkadaşlar. Ben bu anlamda bu maddeyi, bu Komisyonun geçirmemesini umuyorum. Eğer illa bir şey olacaksa bakın şu olabilir, ben size söyleyeyim, çok önemlidir bütçe hakkımız için: Bence Hükûmet buraya -keşke Milliyetçi Hareket Partisi bu yönde çağrı yapsaydı- ek bütçeyle gelseydi... Yani şu anlamda söylüyorum: Olağanüstü durum olmuş olabilir yani denebilirki... Biz bu olağanüstü durumu da geçen yıl anlattık, Berat Bey'e burada "Arkadaş, bak bir kriz şartlarından geçiyoruz, sen hâlâ dolaylı vergi alacağını düşünüyorsun, piyasada ciddi bir durgunluk var, dolaylı vergilerle bu açığı kapatamazsın, bu vergiyi toplayamazsın." dedik. Ne oldu? Vergi gelirlerinin bir yıllık artışı yüzde 4 veya 5, bakın. Enflasyon artışı belli, vergi gelirleri yüzde 4 ya da 5 artmış. Gelir kalemlerinde ciddi bir düşüş var, gider kalemlerinde de ciddi artışlar var belli bakanlıklarda özellikle. Ya bir ek bütçeyle gelseydi şuraya, bu ek bütçeyi Meclis birkaç gün içinde çözebilirdi. "Arkadaş, ben şu kalemlerde beklediğimden daha az gelire sahip oldum, şu kalemlerde de daha fazla giderim oldu." Bakın, bunun da hesabını verirdi milletin temsilcilerine. "Sizlerden de özür diliyorum." derdi. "Ben bu hatayı yaptım, geçen yıl bu bütçeyi getirdim ama yanlış yapmışım, şimdi bu kanunda sizlerden tekrar ek bütçe yetkisi istiyorum."la gelirdi. Ama bakın ne diyor: "70 milyar lira bana yetki verin, ben istediğim yere harcayayım." Ya, bu, bütçe hakkını gasbetmektir arkadaşlar, bu kabul edilemez.

Sayın Başkan, size de önerim, bu maddeyi çekelim, Hükûmet ek bütçe getirsin, biz bu ek bütçeyi üç beş gün içinde görüşürüz ve ona göre ek bütçe hakkını da Hükûmete gerekirse veririz. Bu yönde önerim var bütün arkadaşlarıma. Umarım, bu maddeye bu Komisyon cevaz vermez.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Cemal Öztürk, buyurun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Değerli arkadaşlar, tabii önemli bir konuyu müzakere ediyoruz. Ben birkaç hususu dile getireceğim. Bir defa devlet niye borçlanır? Aramızda değerli iktisatçılarımız var, Merkez Bankası Başkanlığı yapmış milletvekili arkadaşımız var; hepiniz konunuzda tecrübelisiniz. Devlet ya bütçe açığı ya açık finansmanı için ya da daha önce alınan borçların geri ödenmesi yani borç servisi için borçlanır. Türkiye

de borçlanıyor, her yıl bütçemizde açık ilan ediliyor. Geçen seneki bütçe sunumunda ortaya koymuştı, Sayın Berat Albayrak'ın bütçe sunumunu getirdim, oradaki bütçe açığı 80,6 milyarlık bir öngörüydü, sonra bunu Bütçe Kanunu'yla beraber de hepimiz gördük.

Dün de yine Hazine üç aylık borçlanma yani Kasım-Ocak dönemine ilişkin borçlanma stratejisini açıkladı. Hazinemiz Kasım 2019 ile Ocak 2020 döneminde 56,7 milyar TL'lik iç borç servisine karşılık 56 milyar lira da iç borçlanma planladığını ilan etti.

Tabii, borçlanılır, devletler de borçlanır, hane halkı da borçlanır, şirketler de borçlanır ama önemli olan bu borçların maliyetinin ne olacağıdır. Biraz önce Sayın Paylan Amerika'dan örnek verdi, önümde kayıtlar var, bunu özellikle çıkardım. Amerika Birleşik Devletleri'nde hazine, borç stoku için konulan limite “borç tavanı” diyor. Onlarda bir borç tavanı var, biz de borç tavanı demiyoruz, borç limiti diyoruz buna. Amerikan Anayasası'na göre Hazinesin borçlanmasına izin verme yetkisi Kongreye aittir. 1776 yılından 1917 yılına kadar Hazinesin yapacağı, yaptığı bütün borçlanmalar için tek tek Kongreden yetki alınmıştır, daha doğrusu Kongreden kanun geçirilmiş. Birinci Dünya Savaşı'nın gerektirdiği harcamaların karşılanabilmesi amacıyla daha esnek bir sistem arayışı sonucu 1917 yılında Kongre borçlanma için bir tavan belirlemiş. Bakın ne diyor burada? Birinci Dünya Savaşı'nın gerektirdiği harcamaların karşılanabilmesi amacıyla Kongre borçlanma için bir tavan belirlemiş ve bu tavana ulaşınca kadar yapılacak borçlanmalar için de Kongre Hazineye onay vermiş, yetki vermiş.

Şimdi, devamında, Amerikan örneğini niye anlatıyorum, geleceğim biraz sonra, 1941 yılında çıkarılan Kamu Borçlanma Yasası gereğince söz konusu tavana ulaşıldıktan sonra bu tavanın artırılması için yeniden Kongreden yasa geçirilerek izin alınması gerektiğine karar vermiş Amerika. Eğer izin alınmazsa, bu acil durumlar için ayrılan fonlar da tükenirse bu durumda kamu çalışanlarından acil işlerde çalışanlar dışındaki kişiler işten çıkarılıyor ve Amerika Birleşik Devletleri'nde de devletin önemli faaliyetleri duruyordu. Nitekim biz bunu 2017'de gördük. Amerikan şeyi kapatıldı, daha sonra da Kongre buna çözüm buldu.

Değerli arkadaşlar, tabii, bu 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanun önemli bir kanun, hepimiz bunu biliyoruz. 2008 yılı 16 Temmuz tarihinde bu 5'inci maddede bir hüküm getirilmiş. Ne getirilmiş? Denilmiş ki: “Borçlanma limiti değiştirilemez.” Ne zaman? 2008. İktidarda kim var? AK PARTİ. Demek ki bu borçlanmayla ilgili konuya AK PARTİ Hükümeti o gün bile çok önem vermiş, bugün de önem veriyoruz, bugün de önem veriliyor yani Hükümet adına konuşmuyorum burada, Hükümetin partisiyiz ama. Bunu şunun için anlatıyorum: Bugün de olağanüstü bir dönemden geçiyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O tarihte 57'nci Hükümet vardı, yanışınız olmasın, 4749 sayılı Kanun.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Hayır, 2008'deki değişiklik diyorum ben. Değişikliğin yapıldığı tarih, bendeki şeyde öyle.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır ama değişiklik öncesi nedir? Değişiklik sadece “Cumhurbaşkanı” ibaresi eklendi.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bakın, şimdi, (2)'nci fıkra, 16/7/2008 5887/3'üncü madde “Borçlanma limiti değiştirilemez. Ancak borç yönetiminin ihtiyaçları ve gelişimi dikkate alınarak, bu limit yıl içinde en fazla yüzde beş oranında artırılabilir. Bu miktarın da yeterli olmadığı durumlarda, ilave yüzde beş oranında bir tutar...” 2008'de AK PARTİ iktidardı.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, dipnota bakın, dipnotta “borçlanma ve garanti limiti” ibaresi “borçlanma limiti” olarak değiştirilmiş. “Borçlanma limiti değiştirilemez.” hükmü 57’nci Hükûmet döneminde kamu mali yönetiminde reform anlayışı çerçevesinde getirilmiş olan bir hükümdür, size mahsus değil, sizle ilgisi yok.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, siz açıkladınız, Cemal Bey bitirsin, zaten söz talebiniz var, onu sizden alacağız.

Sayın Öztürk, siz bitirin, anlaşıldı konu.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Siz şimdi deliyorsunuz onu.

BAŞKAN – Siz konuşmanızı tamamlayın, Sayın Hamzaçebi’ye vereceğim ben.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Sayın Başkanım, demek istediğim şudur: AK PARTİ, bugün 1 Kasım 2019, 3 Kasım 2002’de AK PARTİ seçimi kazanarak iktidara geldi. Önümüzdeki 3 Kasım’da yani pazar günü on yedi yılı bitirmiş olacağız. AK PARTİ’nin hükûmetlerinin, bugünkü Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin de en değer verdiği alanlardan birisi bütçe disipliniydi, hâlâ öyledir. Ama biraz önce, Amerika’daki borçlanmayla ilgili kuralları anlattım, nitekim bunun sebebi de Sayın Garo Paylan’ın örnek vermesiydi, oradan atıf yaptım. Sebebi şu: Bugün eğer bu borçlanma limiti, tavanı aşıyorsa yani yüzde 5 yüzde 5 aşılp da bir yetki isteniyorsa Türkiye’nin de olağanüstü şartlardan geçtiğini ifade etmek içindir. Birleşik Devletler’de de bu yapılmış, Kongre o gün 1917 savaş şartlarında bu yetkiyi Hazineye vermiş, 1945’ten sonra bunu yine disipline etmiş. Ha “Bizim için örnek mi?” diyeceksiniz, elbette örnektir. Bugünkü şartlarla 2018-2019 yıllarında da Türkiye olağanüstü dönemden geçiyor. Ama gönül ister ki Türkiye Bütçe Kanunu’nda öngördüğü limitleri aşmasın ama bu geçici bir durumdur, inşallah tekrar daha gündeme gelmez.

Ben hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim, sağ olun.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, “bütçe hakkı” kavramını hepiniz biliyorsunuz ama tekrar etmekte yarar var. Demokrasilerde, halktan toplanacak vergilere, bu vergilerle yapılacak harcamalara, vergilerle, gelirler ile giderler arasında bir fark olması hâlinde yapılacak borçlanmaya halkın temsilcileri olan milletvekilleri, seçilmiş temsilciler yani parlamentolar karar verir. Bütçe hakkı millettir, milletvekilleri milletin temsilcisi olarak bu hakkı kullanırlar. Bütçe kanunları ile yürütme organına yani Cumhurbaşkanına vergilerin toplanması konusunda izin, harcamaların yapılması konusunda yetki verirler. Şimdi, Bütçe Kanunu çıkmazsa ne olacağı Anayasa’da yazılı ama hiç Bütçe Kanunu diye bir düzenlemenin Meclisten çıkmadığını kabul edelim, tek bir kuruş vergi toplanamaz, tek bir kuruş harcama yapılamaz ve görüşülme usulü Anayasa’da düzenlenmiş olan tek kanun görüşülme usulü Anayasa’da düzenlenmiş olan tek kanun bütçe kanunudur. Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevleri sayılırken kanun yapmak, vesaire, vesaire sayılır, bir de “Bütçe kanunu yapmak” diye sayılır. Bakın, bütçe kanunu diğer kanunlardan farklı bir statüye sahiptir. Anayasa’nın ilgili hükümleri bütçenin ne zaman yürütme organından Parlamente’ye sevk edileceğini, komisyonlarda ne zaman görüşüleceğini, Genel Kurulda ne zaman görüşüleceğini, Genel Kurulda hangi önergelerin verilemeyeceğini düzenler. Şimdi böyle bir kanunda değişiklik öngören bir düzenlemeyle karşı karşıyayız.

Borçlanma Genel Müdürlüğümü dinledim. Öyle anlaşıyor ki Kamu Finansmanı Genel Müdürlüğünden Borçlanma Genel Müdürlüğüne olan dönüşümde o genel müdürlüğün kurumsal kültürü kaybolmuş. Genel Müdürün açıklamalarından bunu hissedemedim.

Şimdi Sayın Genel Müdür, bir açıklama yaptınız, teşekkür ederim ama bilin ki bu açıklamalarınızı burada tartacak çok değerli Komisyon üyeleri vardır. Efendim, kamu finansmanı, 4749 sayılı Kanun'un 5'inci maddesindeki "Borçlanma limiti değiştirilemez." hükmünü yine "Bu değişiklikler bu kanunda yapılır." hükmüne dayanılarak buraya bir geçici madde ilave ederek değiştiriyoruz. Hayır, öyle değil. Değiştirdiğiniz, 2019 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'nun 3'üncü maddesidir. Ne yetki verilmiş orada Hükûmete, yürütme organına? 81 milyar liralık borçlanma yetkisi verilmiş. 4749 sayılı Kanun'un 5'inci maddesiyle bu limiti yüzde 5'e kadar Hazine ve Maliye Bakanı artırabilir, eder 85 milyar TL. Bir yüzde 5 de Cumhurbaşkanı artırır, eder 89,9; 90 diyelim. Limit budur, bu limiti değiştirmek için bütçe kanunda değişiklik yapmak lazım. 4749 sayılı Kanun'a geçici madde ekleyerek bunu değiştiremezsiniz. Lütfen, aşağıdaki diğer uzman arkadaşlarınıza sorun, size bu cevabı vereceklerdir. Bu o genel müdürlüğün oturmuş kurumsal kültürüdür, zamanında o genel müdürlükte yıllarca çok yakın beraber çalıştık. Siyaseten burada yapamayacağınız açıklamalar olabilir, ona bir şey demem ama bu açıklamanız doğru bir açıklama değil.

Yapılması gereken nedir? Evet, Hükûmetin, yönetimin Cumhurbaşkanının, ülkeyi yöneten iktidarın borçlanma ihtiyacı değişmiş olabilir. Mümkündür, elbette hesaplar tutmayabilir, gelirler hedeflerin gerisinde kalır; gelir hedefleri tutabilir, harcama hedefleri tutmayabilir, öngörülemeden harcamalar olabilir. Her iki hedef de tutmayabilir, gelir hedefi beklenenin altında, harcama hedefi de tahmin edilenin üstünde gerçekleşebilir, borçlanma ihtiyacı artabilir. Yapılması gereken, ek bütçe kanun teklifini Türkiye Büyük Millet Meclisine getirmektir. Bütçe kanununun 3'üncü maddesini burada istediğiniz gibi değiştiremezsiniz, herhangi bir yasayı görüşür gibi değiştiremezsiniz. 3'üncü maddeyle 70 milyar TL ilave borçlanma yetkisi aldığınız anda bütçenin bütün geliri ve harcama kalemleri, A Cetveli ve B Cetveli değişecek demektir. Yeniden bir A ve B cetveli yapmak lazım. Bu ancak ek bütçe kanunuyla mümkün olur. Buraya Sayın Cumhurbaşkanının ek bir bütçe kanun teklifini getirmesi gerekir. Doğru olan budur. Bunun dışındaki bütün yollar yanlıştır, demokrasiye aykırıdır, bütçe hakkına aykırıdır.

Geçen yıl, 2018'de iç borç çevirme oranı yüzde 98'lerde. Bu sene, şu anda yüzde 124'te. Böyle...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 89-90 milyar TL borçlanılmış durumda, 70 milyar daha borçlanma demek 160 milyar TL borçlanma demektir. Borç çevirme oranı olağanüstü yüksek seviyelerde. İşler de iyi gitmiyor arkadaşlar, işler de iyi gitmiyor. Başka bir şey lazım memlekete, başka bir şey lazım. Bakın, Sayın Hazine ve Maliye Bakanı sürekli paketler açıklıyor. Olumlu sonuçlar yaratmasını dilerim, üretimin ayağa kalkmasını, ülkenin yeniden üreten bir ekonomiye sahip olmasını gönülden dilerim. Hepimiz bunu arzu ederiz. Ama, bakın, geleceğinden kimse emin değilse, geleceğe yönelik beklentiler olumlu değilse, burada sürekli İhale Kanunu'nu değiştirip birtakım özel ihaleler yapıyorsanız, öngörülebilirliği ortadan kaldırıyorsanız bu paketler de işe yaramıyor, yaramayacaktır. Bu da mali disipline vurulan bir darbedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Hamzaçebi.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Sonra ben size söz vereceğim.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Kamu borç yönetimi reformu 2002 yılında gerçekleşmiştir ve 5'inci maddesinde de net borç kullanımıyla ilgili limit ortaya konulmuştur. Bütçenin başlangıç ödenekleri toplamıyla tahmin edilen gelir arasındaki fark olarak borçlanılabileceği ifade edilmiştir. Aynı şekilde yüzde 5 bakana, yüzde 5 Bakanlar Kuruluna yetki verilmiştir ve “Borçlanma limiti değiştirilemez.” denmiştir 2002’de çıkan kanunda. 2008 yılında yapılan değişiklikte takdim tehir yapılmış. Öncekinde “Borçlanma limiti değiştirilemez.” ifadesi paragrafın sonundayken başına alınmış. Uygulamada belki kafa karıştırdı ama özü aynı. Onu öncelikle ifade edeyim.

Evet, baktığımız zaman 4749 sayılı Kanun’un geçici maddelerinde de yer alıyor. 2017 yılında böyle bir düzenleme yapmışız, geçici 29’uncu maddesi 37 milyar lira ek borçlanma yetkisi vermişiz.

Yine baktığımız zaman, 2009, geçici 22’nci madde. Orada limitleri 5 kat artırma yetkisi vermişiz. Yani bakana ve Bakanlar Kuruluna verilen yetkileri beşer kat kullanabilme imkânı tanınmış. Yani bu yıl da Sayın Hamzaçebi’nin de dediği gibi gelir tahminlerinde ya da harcamalarda, giderlerde öngörülen rakamlar tutturulamadı ki bu başlangıç ödenekleri açısından ortaya çıkan farkta değişim söz konusu. Daha önce yapılan düzenlemelere benzer bir düzenleme yapılıyor. Açıkçası biz bu düzenlemeyi, daha önceki düzenlemeleri de dikkate alarak destekliyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Kalaycı.

Sayın Bekaroğlu...

Sayın Bekaroğlu yok.

Sayın Kuşoğlu son konuşmacı.

Buyurun efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben yorum yapan arkadaşlarıma sormak istiyorum. Şimdi ben şunu söylesem sizlere: 10 lira borçlanabilirsin yıl sonuna kadar, buradan anladığınız 20 lira borçlanmak mıdır, 20 lira borçlanıp yıl sonunda 10 liraya getirmek midir? 10 liraysa 10 lira. Bu kanun diyor ki: “10 lira borçlanabilirsin.” Yani...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şöyle söyleyeyim: Hazine Nakit Gerçekleşme Raporu’na bakarsak -ekim ayı raporu en son yayınlanan- net borç kullanımı 114 milyar 883 milyon. Yani biraz önce verilen rakamı aşmış durumda. Yani size katılıyorum. Yani onu aşmadan önce bu limitin artırılması...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Brüt nedir?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tabloyu internetten aldım. Dağılımını aldım yani net borçlanma 114.883; 24.957’si net dış, 89.926’sı net iç borçlanma. İnternette var. Detayına...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Borçlanma aslında onu da aşmış vaziyette. O şeyler ödendikten sonra kalan kısım.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Net, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tabii nete geliyor.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Kanunda da “Net borçlanma limiti” diyor ya...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bence yanlış yapıyorlar onu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şeye katılıyorum, bu yetkiyi daha önce çıkarmamız lazımdı. Yani şu an ekim raporuna göre limiti aşmış durumdayız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yani biz şu anda kılıf buluyoruz bir yapılmış bir limit aşımına. Allah size sabır versin, 2020 bundan da çok kötü olacak. 700 milyarın yüzde 50’ye yakını yeniden...

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, siz devam ediyor musunuz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, sizin dalaletinizle sormuştum. Sayın Hamzaçebi’nin dediği gibi aslında bunun bütçe kanunuyla gelmesi lazım ama maalesef bu alışkanlık hâline geldi. Bu şekilde bir kanun olarak getiriliyor bu. Basite indirgendi bu konu. Fakat hiç olmazsa şimdiye kadarki gelirler ve giderlerle ilgili bilgi alalım. Neden aksadı, gelirler mi aksadı, giderler mi aksadı, ikisinde de mi aksama var, harcamalar mı sıkıntı çıkardı? Bunları bilmemiz lazım. Bu konularla ilgili bilgi versinler. Şimdi, Sayın Bakan Yardımcısı Vedat Bey de yok.

BAŞKAN – Şimdi bunu not alalım, hepsinin cevabını alacağız birazdan.

Sizin konuşmanız bitti mi?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir de brüt... Cumhurbaşkanlığı kararını da sormuştum bir de. Teşekkür ederim tekrar.

BAŞKAN – Siz notunuzu alın. Birazdan...

Evet, Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu maddenin iki yönden üzerinde tartışılması gerekiyor. Bir: Usul. Yaptığınız şey nedir? İkincisi de bu madde, bu 70 milyar ek borçlanma talebi ne anlama geliyor? Bunların üzerinde konuşmak lazım.

Bakın, kanunun gerekçesinde ne yazmışsınız? 2020-2022 Yeni Ekonomi Programı’nda yer alan bütçe büyüklükleri... 2019 yılı için 70 milyar daha ek borçlanma talep ediyorsunuz Sayın Vekilim ama 2020-2022 için hazırlanan Yeni Ekonomi Programı’na gönderme yapıyorsunuz ya. Daha işin başında ciddiyetten uzak olduğunuzu yani yaptığınız işin ne anlama geldiği üzerinde düşünmediğinizi çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. 2019’u konuşuyoruz. Biraz evvel -Sayın Bakan Yardımcısı iyi ki geldi buraya- Sayın Bakan Yardımcısı şöyle bir şey söyledi: Yani bizim 160 milyar TL’ye çıkacak borçlanma yetkimiz. 160 milyar TL alıyoruz ama 2019’daki YEP’in koyduğu hedef 125 milyar TL’dir. Arada kalan fark 35 milyar TL, bunu da 2020’nin ilk aylarında birtakım problemler falan olacak... Sayın Bakanım, çocuk mu avutuyorsunuz, oynuyor muyuz burada Sayın Bakanım? Etmeyin ya, 2019 yılı bütçesi bitti, 31/12/2019...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Emanete alacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, kardeşim yani devlet yönetiyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, ben, 10/9/2019’da, bu borçlanma şeylerine baktım, ağustos sonu borçlanmalar ki o zaman 104 milyar TL’ydi net borçlanma, şimdi 114 milyar 800 milyon yani 115 milyar TL borçlanmışız. Buradan hareketle o zaman 10/9/2019’da sordum “Yani bu borçlanmayla ilgili 5018 ve 4749, kanunlar açık, ne yapacaklarımız açık net yazıyor; bunları sırasıyla yaptınız mı?” diye. Yani Bakan yüzde 5 artırdı mı? Daha sonra Cumhurbaşkanı yüzde 5 artırdı mı? Eğer o artırırmışsa 81, 85 oldu, Cumhurbaşkanı artırınca da 90 milyar TL borçlanma limitimiz var. Borçlanma 104 milyar TL yani ağustos sonu itibarıyla 104 milyar TL borçlanmıştık arkadaşlar. Yani aylık borçlanmayla ilgili raporlar var. Şu an yani eylül sonu itibarıyla 114 milyar 883 milyon, 115 milyar TL borçlanmışız. O zaman sordum ve dedim ki: “Böyle olmaz. Siz acil bir şekilde Türkiye Büyük Millet Meclisini

toplantıya çağırıp ek bütçe yapacaksınız.” Arkadaşlar kanun çok açık, net ortada. Kanuna aykırı bir şey yani. Ne ortada? Yani 5018 sayılı Kanun’un 19’uncu maddesi ne diyor? “Merkezî yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerinde ödeneklerin yetersiz kalması hâlinde veya öngörülmeven hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla kanunla ek bütçe yapılır.” Ya, anayasal bir devlet değil mi bu devlet? Yani şu anda bizim beğenmediğimiz, ret oyu verdiğimiz Anayasa geçerli değil mi değerli arkadaşlar? Keyfi mi bu iş yani? Gerçekten devlet değil miyiz yani? Yaptığınız işin tutacak hiçbir tarafı yok. Ek bütçe kanunu getirmeniz gerekiyor sayın milletvekilim. Ya, bir torba yasaya... “Daha evvelde de yapmıştık.” Bir torba yasaya bir tane geçici madde koyacaksınız.

Bakın, ne diyor geçici madde 31: “4749 sayılı Kamunun Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. 5’inci maddede düzenlenen net borç kullanımı tutarı 2019 yılı, 1/1/2019 tarihinden geçerli olmak üzere Bakan ve Cumhurbaşkanı tarafından artırılan...” Demek ki artırıldı Bakan ve Cumhurbaşkanı... Hâlâ belirtmediniz onu. Ne zaman oldu? Artırılan net borç kullanım tutarına 70 milyar daha... Yani siz 90 artı 70 milyar istiyorsunuz. Bu kadar açık net yaptığınız şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, yaptığınız şey yasayla, Anayasa’yla, hukuk devletiyle, devlet olmakla izah edilebilecek bir şey değil yani kurallar olması gerekiyor, bu bir. Ek bütçe kanunu getirilmeden bunu buradan geçiremezsiniz, yaptığınız işin hiçbir şekilde yasal tarafı olmaz.

Peki, ne anlama geliyor içerik olarak? Değerli arkadaşlarım, 2018 yılında 2019 bütçesi yapılırken hiç öngörülmeven, bilinmeven, beklenmeven gelirler geldi bütçeye. Öyle mi? Merkez Bankasına ne kadar geldi? 45 milyar TL geldi. Efendim, imar affı geldi, tam ne kadar, söylemiyorlar, 20 milyar TL geldi. Bedelli askerliklerden dolayı geldi. Efendim, vergi ve prim afları getirdiniz -kaçıncı kere getirdiniz- onlardan dolayı geldi. Bir de varlık barışı diye bir şey çıkardınız, nedir, ne değildir? Varlık barışı demediniz ama “Dışarıdan para bir şekilde getirmek isteyenlere sorgu sual yok.” dediniz, para geldi. Bu paraların toplamı -yuvarlak söylüyorum, bilmiyorum bu paraları. Ben defalarca sordum, hiç cevap vermediler- muhtemelen 100 milyar TL’dir. Yani 100 milyar TL girdi. Ne kadar? 80 milyar TL açık öngördüğümüz şeye 100 milyar TL para girdi, 100 milyar TL değerli arkadaşlar. Buna rağmen bütçemiz 10 milyar ekledikten sonra 70 milyar daha... 80 yani öngörülen. Daha ne olacak, tam bilmiyoruz. 80 milyar TL daha açık verdi. 80+80, 160 milyar TL. 100 daha koyun, 260 milyar TL bu...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, varlık barışının parasını bütçeye almıyoruz ki ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tamam almıyorsunuz, varlık barışını çıkardım. Ya, herkes bir şey koyuyor çıkıyor, ben de çıkardım. Varlık barışını çıkardım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Öyle bir heyecanla anlattı ki...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ya, onu mu yakaladınız? Merkez Bankasının aldığı mı koymadınız mı? İmar affını koymadınız mı? Nereye koyuyorsunuz?

BAŞKAN – Neyse efendim, şimdi siz cevap vereceksiniz.

Evet, tamamlayalım lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Neyse. 260 milyar TL 2019 yılı bütçesi açık vermiştir değerli arkadaşlarım, biz tel tel dökülüyoruz. Yani başınızı kuma gömmekle bir yere gidemezsiniz.

Peki, 2020 bütçesinde ne öngörüyorsunuz? 139 milyar TL, öyle mi? Gülünür işte, bakın, burada gülün.

BAŞKAN – Bunları açıklayacak arkadaşlarımız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye? Çünkü bir 100 milyar TL yok 2020’de. Öyle bir 100’ü nereden bulacaksınız? Bitti, deniz bitti. Böyle bir şey yok, 100 milyar TL yok. Başka gökten bir şeyler yağmazsa 2020’de en az 300 milyar TL açık verecek. Bu rakamlardan projeksiyon yaparak çıkardığımız şeyler bunlar değerli arkadaşlar.

BAŞKAN – Evet, Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum, son cümleler.

Üzerinde konuştuğumuz bu kısa ek madde öyle basit bir ek madde değil; Türkiye’nin çöktüğü, Türkiye’de hukuk devleti diye bir derdin, kimsenin böyle bir derdinin kalmadığı, Hükûmetin, Adalet ve Kalkınma Partisinin hukuksuz bir şekilde, kanunsuz bir şekilde devleti yönettiği, kanun çıkarmadan bütçe üzerinde oynadığı açık net bir şekilde ortada.

Mustafa Bey, sizin de bu işte ufak tefek sorumluluğunuz var.

Teşekkür ederim efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Hiç dediğiniz gibi değil Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Dediğimiz gibi olmasa keşke.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Çok kısa, ben de bu maddeyle ilgili birkaç noktaya değinmek istiyorum. Aslında rakamlardan çok bahsedildi. Rakamlara fazla boğmadan biraz usulle ilgili endişelerimi dile getirmek istiyorum ben. Bu maddeye geçmeden önce yaklaşık iki üç saat Kamu İhale Kanunu hakkında tartıştık, bu kanunun nasıl bugüne kadar çok fazla delindiğiyle ilgili, artık kullanılamaz hâle geldiği... Hatta “Artık bu kanunu kaldıralım.” noktasına bile gelindi.

Şimdi bu tartışmanın üzerine yeni bir borçlanma maddesiyle aslında çok önemli bir konuyu tartışıyoruz. Bu 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlemesi Kanunu’nda bir değişiklik yapıyoruz. Aslında 5’inci madde çok açık ve bu maddeye göre yüzde 5, yüzde 5 borçlanma zaten yapılmış, 81 milyarın üstüne bu borçlanmayla birlikte 90 milyar, üzerine şimdi 70 milyar. Aslında mesele 70 milyar meselesi değil yani evet, ülkeyi kötü yönettiğinizi söyleyebiliriz, “Bu borçları siz çıkardınız.” diyebiliriz yani 70 değil, 100 verelim borçlanma hakkını; bu da değil ama.

Şimdi, Sayın Akif Hamzaçebi çok güzel, zaten konunun usule uygun olmadığıyla ilgili açıklamalarını yaptı. Ben onun üzerine aynı şeyleri tekrar etmeyeceğim ama... Şimdi, bizler burada Türkiye Büyük Millet Meclisinde milleti temsil eden milletvekilleriyiz ve kanunlar üzerine çalışma yapmaya çalışıyoruz. Bu borçlanma yetkisiyle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinden borçlanma yetkisi almadan bu Komisyonla böyle bir geçici ek maddeyle bu konuyu nasıl görüşüyoruz? Ben bunu temsil ettiğim yurttaşlar adına size yeni bir milletvekili olarak sormak zorundayım. Sayın Kalaycı’nın “Bundan şu kadar yıl önce bunu zaten yapmışız, daha önce 2011’de daha önce 2017...” Yani bir şeylerin geçmişte yanlış yapılmış olması, bugün de bu yanlışların devam etmesini gerektirmiyor. Yani ben şimdi, temsil ettiğim millet adına soruyorum: Borçlanmayla ilgili şimdi anlatacaksınız, rakamlar üzerine konuşacaksınız ama bunun dışında, bu yanlış uygulamanın altından biz Komisyon olarak, Meclis olarak nasıl kalkacağız? Bir de onu açıklarsanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Kalaycı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum.

Öncelikle şunu ifade edeyim: Ben “Bir yanlış işlem yapılıyor, daha önce de bunun örneği var.” anlamında söylemedim yani “Bu tür durumlarda daha önce de düzenlemeler yaptık, şimdi de aynısını yapıyoruz.” dedim. Şimdi, 5018 sayılı Kanun’un ek bütçeyle ilgili hükmüne bakarsak “Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeleyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir.” diyor.

Bir de şunu söyleyeyim: Ödenek üstü bir harcama hâlinde Sayıştay ne yapar? Demek ki ihtiyaç yok yani şu anda kamu idarelerinin bütçeleriyle ilgili harcama anlamında ödenek sıkıntıları yok demek ki ek bütçe ihtiyacı olmadığına göre. Bunu görmek lazım yani “Niye ek bütçe gelmedi...” Sayıştay yarın raporu önümüze getirecek zaten, eğer ödenek üstü harcama varsa onunla ilgili bizim onayımıza sunuyor. O tespitlerini yapacak. Sanki “Ödenek bitti de ödeneksiz harcama yapıyor idare, ek bütçe lazım.” demek bence doğru değil.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Demiröz, söz sırası teklif sahibinde.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Değerli Başkanım, öncelikle, bakan onayı yüzde 5’lik yükselme 16 Temmuz 2019’da yapılmış, Cumhurbaşkanının yüzde 5’lik artırımı işi de 9 Ağustos 2019 tarihinde Cumhurbaşkanımız tarafından imzalanmış.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yayınlanmış mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yayınlanmamış, henüz Resmî Gazete’de yayınlanmamış.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tarih kaç?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 9 Ağustos 2019.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bakanın artırışı mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bakanın artırışı 16 Temmuz 2019.

Şimdi, ek bütçe deniyor, tabii ek bütçeye Sayın Mustafa Bey de değindi, ek bütçe yapabilmek için öncelikle 4749 sayılı Kanun’da değişiklik yapmamız lazım. Bunu yapmadan ek bütçe yapamıyoruz çünkü önce bir kaynağı bulacağız ki bütçeyi yapalım. Ne diyeceğiz? “4749 sayılı şu yasadaki değişiklikle biz 70 milyar aldık, 70 milyara karşılık da bütçe şu, şu, şu.” diyeceğiz. Onun için öncelikle bu maddenin geçmesi lazım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Borçlanma” diyeceksiniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İşte bunun yapılması lazım ki ondan sonra o yapılsın.

4749 sayılı Kanun’un 16’ncı maddesinde “Bu Kanun kapsamında yer alan hususlara ilişkin her türlü değişiklik, ancak bu Kanuna hüküm eklemek veya bu Kanunda değişiklik yapılmak suretiyle yapılabilir. Diğer kanunlarda bu Kanunda yer alan hususlara ilişkin olarak yapılan düzenlemeler, bu Kanun uygulamaları açısından geçersizdir.” hükmü yer almaktadır. Bu yüzden limitin sadece

borç yönetiminden sorumlu birimin uhdesindeki 4749 sayılı Kanun'da belirlenmesi gerekmektedir. Yani 4749 sayılı Kanun'da bu kadar artırılması öngörülerek onaylanacak, Genel Kuruldan geçecek, yayımlanacak, ondan sonra da gerekirse ek bütçe de yapılabilir o zaman.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ek bütçe mi yapıyorsunuz şu anda?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, şu anda öncelikle bu, birinci aşama bu.

BAŞKAN – Arkadaşlar, buradaki mesele şu: Ödenek üstü harcama yapılması hâlinde böyle bir ek bütçe ihtiyacı doğar. Burada mevcut, cari yasalarımızda borçlanmayla ilgili yüzde 5 ilgili bakana, yüzde 5 Sayın Cumhurbaşkanımıza yetki verilmiş. İlave bir borçlanma yapmanız gerekirse yasal bir düzenleme yapmanız gerekiyor, burada yapılan da bu benim anladığım. Doğru mu efendim?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet.

31/12/2019'u da görmek lazım, net sonuçlar da orada belli olacak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, bu konuyla ilgili bir tespit yapabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Değerli arkadaşlarım, 5018 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi "Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin bütçelerindeki ödeneklerin yetersiz kalması halinde veya öngörülmeleyen hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, karşılığı gelir gösterilmek kaydıyla, kanunla ek bütçe yapılabilir." diyor. Peki, yine hazırlamış olduğunuz 2020 Yılı Bütçe Gerekçesi'nde diyor ki: "Yeni Ekonomi Programı/Orta Vadeli Programda (2020-2022) 2019 yıl sonu itibarıyla bütçe açığının 125 milyar TL, bütçe açığının GSYH'ye oranının ise yüzde 2,9 olarak gerçekleşeceği tahmin edilmektedir. Diğer taraftan faiz dışı açığın 21 milyar 909 milyon TL, GSYH'ye oranının ise yüzde 0,5 olarak gerçekleşeceği beklenmektedir." Açık bir şekilde söylüyor zaten yani ödeneklerin yetersiz kalacağını zaten itiraf ediyorsunuz burada. Dolayısıyla, 5018 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre siz buraya ek bütçe getirmek zorundasınız. Bunun dışında yapacağınız işlemler yasalara, Anayasa'ya aykırıdır. Ha, "Yaptık, oldu." Zaten "Yaptık, oldu." oluyor, ona söyleyecek bir şeyim yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Borçlanmanın daha 1'inci aşamasındayız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaçınıcı aşaması ya, kaç borç... 115 milyar TL borçlanmışsınız ağustos sonu itibarıyla.

BAŞKAN – Sayın Emecan, buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bütçe hakkı çerçevesinde ek borçlanmayla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinden yetki alınması gerekmiyor mu?

BAŞKAN – Borçlanmayla ilgili yasal düzenleme gerekiyor.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Burada önce bu geçici maddeyi mi eklemek gerekiyor? Şimdi burada bir karışıklık, bir anlaşmazlık var yani aramızda.

BAŞKAN – Peki efendim, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Vedat Bey, diyorsunuz ki: "Ek ödenek ihtiyacı doğmadı, onun için de ek bütçe yapma ihtiyacımız yoktur."

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ek borçlanma tutarını şu anda göremiyoruz, 31/12'de göreceğiz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, bu gördüğünüz nedir?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O ne demek?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu an ihtiyacın tam ne kadar olacağını bilemiyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani ek bütçe 31/12’de mi yapılır, oradaki rakamlara göre mi yapılır?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Peki, devlet kâğıdı, nedir bu, bunu niye yayınlıyorsunuz? Eylül sonu itibarıyla 115 milyar TL borçlanmışsınız, bu nedir yani? Niye göremiyorsunuz, herkes görüyor siz niye göremiyorsunuz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu azalacak mı yani 31/12’de?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yeni Ekonomi Programı’nda Bakan görmüş, 125 milyar TL olacak diyor, siz niye göremiyorsunuz? Burada çocuk mu avutuyorsunuz!

BAŞKAN – Tamam Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan görmüş, diyor ki: “125 milyar TL olacak.” Yok böyle bir şey arkadaşlar ya! Olmaz efendim böyle bir şey ya, böyle devlet filan yönetilmez ya!

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu, heyecanlısınız biliyorum ama Sayın Kuşoğlu’na müsaade edin.

Buyurun efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, sizin delaletinizde tekrar soruyorum, talep ediyorum: Şimdi, ek ödenek ihtiyacı doğmamışsa 2019’la ilgili gelir-gider durumu nedir, neden bir borçlanma ihtiyacı doğmuştur? Bunu görelim. Yani ek ödeneğe ihtiyaç yok. Peki borçlanma ihtiyacı nereden doğuyor? Bunları görelim, o rakamları verin.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yapılan bir planlamayla, projeksiyonla yıl sonu itibarıyla 2,9’a çıkacağını...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – O projeksiyonu görebilir miyiz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Olur.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir o projeksiyonu görelim, bir de Cumhurbaşkanlığı kararının bize de bir fotokopisini gönderebilir misiniz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bir de bu karar Resmî Gazete’de yayımlanmış değil.

BAŞKAN – Osman Bey, sizi dinliyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, Cumhurbaşkanlığı kararının da Resmî Gazete’de yayımlanması gerekirdi.

BAŞKAN – Bir saniye Osman Bey...

Sayın Paylan, Sayın Akif Hamzaçebi ve Sayın Öztürk’ün de kısa kısa sorularını alalım ve daha sonra siz cevaplandırın.

Siz devam edecek misiniz?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkanım, sizin delaletinizle tekrar soruyorum: Bir tablo olarak bu projeksiyonu -gelirler, giderler, borçlanma ihtiyacı- alalım, bir.

İkincisi, Cumhurbaşkanlığı kararının Resmî Gazete’de yayımlanması gerekiyordu. Bir de onun örneğini alalım istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, onu lütfen temin edelim arkadaşlar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Üç: Kanundaki borçlanmanın 4749 sayılı Kanun’a göre net olması gerekiyor. Yani yıl içerisinde örneğin 80-81 milyar borçlanma yetkisi verilmiş. 150 milyar borçlanılmış ya da 200 milyar borçlanılmış, yıl sonunda bu borç kapatılmış 31 Aralık itibarıyla, bu, doğru bir yorumlama değil. Net olarak bu kadar borçlanılması gerektiğini söylüyor. Yıl sonunda kapatılması durumunda, o gün için kapatılması durumunda borçlanma limitleri aşılmıştır. Bir de onunla ilgili yorum almak istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, sorunuzu alalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, benim sorum, Plan ve Bütçe Komisyon Başkanımız olarak size, aslında siz burada yoktunuz.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, biz siz yokken geçen yıl burada yüzlerce saat mesai yaptık, bütçe çıkardık. İnanın, yüzlerce saat, sabahlara kadar çalıştık, sonra Genel Kurulda çalıştık. Meclisin bütçe hakkını kullandık ve Hükûmete bir yetki verdik. Biliyorsunuz, bu yetki çok önemlidir demokrasilerde. Meclis der ki: “Bu kadar harcayabilirsiniz. Şu kaleme şu kadar harcaysın.” Hükûmet de o çerçevede kalır. Şimdi, bu yaptığımız şey buna halel getirmiyor mu? Bunu size soruyorum. Yani biz bir yetki vermişiz, bu yetkinin dışına çıkmış. Olağanüstü şeyler olabilir. Daha az geliri olmuş vergi olarak, daha farklı harcamalar yapmış ama bu harcamalarla ilgili hesap vermeden Hükûmet şimdi diyor ki: “Siz bana yetkiyi verin, gerisine karışmayın arkadaş.” Bu, Meclisin bütçe hakkına halel getirmiyor mu? Size net bir şekilde soruyorum.

BAŞKAN – Ben bunun cevabını vereceğim.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında söyleyeceklerimi söyledim de Sayın Demiröz bir şey söyledi, onu bir düzeltmek lazım herhâlde.

Dediniz ki “Önce borçlanmayı alacağız, bu yetkiyi alacağız, ondan sonra ek bütçe yapılabilir. Bari bir geri alın da bu düzenlemeyi, bu cümleyi. Bakın, Anayasa’nın 161’inci maddesi der ki: “Merkezi yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek tutarın sınırını gösterir.” Siz bu borçlanma yetkisiyle harcama sınırını aşacaksınız, buradan elde edeceğiniz gelirle daha çok harcama yapılacaktır. Siz Anayasa’nın 161’inci maddesini ihlal ediyorsunuz ek bütçe kanun teklifi getirmemiş olmakla. Söyleyeceğim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Şimdi, değerli arkadaşlarım, bu borçlanma limiti nedir? Cari yıl bütçe kanunundaki başlangıç ödenekleri ile cari yıl bütçe kanununda tahmin edilen gelirler arasındaki miktardır borçlanma limiti. Nitekim geçen seneki bütçe kanunumuzda da var bu ama bütçe sunumundan ben gideyim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başlangıç ödenekleri...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ha, başlangıç ödenekleri olarak, Kanun’da aynen... O zaman bütçe kanunundan söyleyeyim...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Öyle öyle, başlangıç ödenekleri yıl sonunda ne olacak değil, yani başlangıç ödenekleri...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Bütçe kanununda başlangıç ödeneklerini 949 milyar 25 milyon olarak Resmî Gazete’de gördüm, inceledim. Tahmin edilen gelirler de 867 milyar 296 milyon... Bu durumda yaklaşık 82 milyarlık bir borçlanma limiti ortada, bu Bütçe Kanunu’yla Hükûmete verilmiş ama bugün geldiğimiz noktada görülüyor ki bu limit aşılmış. Aşılmasının nedeni, arkadaşlar diyor ki: “Bunu, borçlanmayla ilgili bir kanun çıkararak, bugünkü teklif edilen kanunu düzenleyerek değil de, bütçeyle yapalım.” ama benim gördüğüm –ki soru olarak soracağım bunu- ek bütçeye gerek kalmıyor. Niye? Çünkü harcamalardan ziyade, harcamalarda aşım var mı yok mu, onu bilmiyoruz, henüz gerçekleşmedi.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ama gelirlerde bir eksiklik mi var ki bu borçlanma limitini biz aştık da 125 milyara doğru gidiyor bu?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 47 milyar Merkez Bankasından aldık.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Harcamalarda da aştık.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Çok özür dilerim, bunu ben soru olarak soruyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İki de var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin ya.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Diyorum ki: Bizim harcamalarımızda bütçeyle verilen miktarlarda mı bir aşım var, yoksa tahsil edilecek gelirlerde mi yani bizim 2019 yılı için 880 milyar civarında öngörülen bütçe gelirlerinde mi bir eksiklik var? Henüz bu 31 Aralık gelmemekle beraber, belli ki gelirlerde de bir şey gözüküyor ama ben bu cevabı merak ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok, onu Merkez Bankasıyla kapattı. Eksik vardı.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Değerli arkadaşlar, biraz önceki konuşmamda da söyledim, eski köye yeni âdet getirmiyoruz. Bu başka ülkelerde de olmuş, olağanüstü dönemlerde Birleşik Devletler’de de olmuş bir durum. İşte 2017’de bütçe kapandı yani hükûmet kapandı, sonra kongre yetki verdi. Bizde öyle bir durum yok. Bizde bütçe tavanı yok kanunda. Bu 4749 sayılı Kanun’da “bütçe tavanı” diye bir şey yok ama limit şartını biz getirmişiz. Burada ne var? “Borçlanma limiti değiştirilemez.” diyor. Şimdi bunu neyle değiştiriyoruz? İşte, kanunla değiştiriyoruz yoksa başka türlü şey...

Ben de teşekkür ediyorum. Soruma bu şekilde son vermiş oluyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan Yardımcımız, buyurun lütfen.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Vekilim, önce sizin sorduğunuz projeksiyon sorusuna sözlü olarak tekrar birkaç rakam vermekle başlamak istiyorum. Sene başındaki bütçede öngördüğümüz borçlanma rakamımız 81 milyar liraydı, biliyorsunuz. Üzerine 5+5, 10 milyar TL daha kullandık Bakan onayı ve Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle, 90 milyara geldi yaklaşık olarak.

Şimdi, bu yıl sonunda -mutlaka içinde çok iyi bilenler vardır, devlet muhasebesi nakit bazda tutulur- dolayısıyla hedeflediğimiz bütçe açığı yaklaşık olarak bizim nakit ihtiyacımızı gösteren bir rakamdır, biliyorsunuz. 125 milyar lirayı hedefliyoruz yıl sonunda bütçe açığı olarak. Bu “cash basis”, nakit bazla yakın gittiğiniz zaman o civarda bir şeye nakit ihtiyacı olacağını tahmin edersiniz. Bu bağlamda 80+5+5, 90. Şu anda bunu kullanmış durumdayız ve bütçe açığımızın da 125 milyar lira civarında olacağını düşünüyorsak onu aşmamamız gerekiyor çünkü şu anda Bakan Bey’in taahhüt ettiği oran 2,9, buna tekabül ediyor. Bunu tutturmak için uğraşıyoruz, tutturacağız bunu.

Böyle baktığınız zaman istediğimiz ek para 125 milyarı aşan bir rakam. Bunun da niye olduğunu söylemiştim. Bir vekilimiz benim sözümü yanlış anlattı ama bu parayı... 2020 yılının ilk dört ayında önemli miktarda yapacağımız geri ödemeler var, bu itfalar var. Bu itfalara karşı hazırlıklı olmak için elimizde bir yetki bulunsun istiyoruz. Bu parayı emanete koymak olabilir, bu parayı en kötü ihtimalle çekip nakit olarak bir yerde değerleriz. Çok basit şeyler söylüyorum, kusura bakmayın, esnaf ağızıyla konuşuyorum ama yeni yıla girerken...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Borçlanma yetkisi 2020’den sonra devam etmez ki. Nasıl yani?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – İşte efendim, bakın, ben de onu demek istiyorum. Yetkiyi 2019’da...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi alıp emanete koyacaksınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ben şu anda sadece kendi, naçizane, basit aklımla söylüyorum efendim. En kötü ihtimalle parayı kullanıp faize yatırırız, en basiti. Daha nasıl söyleyeyim efendim? Bunun daha şeyi yok. 2020 yılının ilk üç ayında...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir cümle ilave edebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Osman Bey, bir saniye... Bir cümlesini alalım Sayın Hamzaçebi’nin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nu 2003 yılı Aralık ayında iki partili Türkiye Büyük Millet Meclisinde oy birliğiyle çıkardık -AK PARTİ, Cumhuriyet Halk Partisi- bir reform kanunuydu ve o kanunun ek bütçe hükmünü AK PARTİ 19/11/2003 tarih ve 5004 sayılı Kanun’la uygulamaya koydu. AK PARTİ bu kanunla ek bütçe yaptı. Ben bunu hatırlıyorum, Maliyeci arkadaşlara sordum “2003 yılında ek bir bütçe olmalı.” dedim, onlar da emin olmadı. Yanılmamışım, böyle bir ek bütçe çıkmış. Sonra bu kültür oluşacakken bir tarafa bırakıldı. Doğru bir adımdı, vazgeçildi, bunu bilginize sunuyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, son olarak size söz vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben teknik olarak sormak istiyorum: Şimdi, kanun çok açık, borçlanma limiti değiştirilemez ve şu kadar borçlanılır diyor. Şimdi, ilave olarak biz gelecek yıl için borçlanabiliyorsak zaten devlet iç borçlanma senetleri yoluyla yani yılı aşan borçlanma yapılabilir, o da buna dâhil değil. Rakamları vermiyorsunuz, gelirimizi, giderimizi, bütçe rakamlarını vermiyorsunuz, böyle bir talepte bulunuyorsunuz, borçlanma istiyorsunuz, talepte rakamları da vermiyorsunuz, ne olduğunu bilmiyoruz. Demin Cemal Bey de söyledi, gelir nedir, gider nedir, sıkıntı nedir, sorun nedir bilmiyoruz hakikaten. Ve diyorsunuz ki bu senenin ihtiyacının üstünde bir 35 milyar, muhtemelen 90’lık bir borçlanma limiti var, onu kullandık, bu 125’e gelecek, 35 bu sene için, 35 de gelecek sene için borçlanacağız. Şimdi, böyle bir talep olur mu? Bunun bir tutarlı tarafı yok ki. Hangi kanuna uyar, hangi mevzuata uyar? Bu sene için 35 istiyoruz, gelecek sene için şimdiden bir 35 daha istiyorsunuz. Hakikaten bunun mantığı yok. Yani, kanuna da uygun değil ama mantığı da yok yani.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, şimdi, biliyorsunuz, Hazinemizin optimum kasa limiti olması gerek yani kasada bir para olması gerekiyor. Bizim, 2020’ye girerken, 2019 yıl sonunda 2020 yılında yapacağımız irtifalara hazırlık olarak belli bir yere kadar kasamızda belli bir parayı optimize etmemiz gerekiyor. Bu çok basit bir nakit yönetim tekniğidir, bunu bilirsiniz.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 31 Aralık gelmedi henüz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, bu en kötü ihtimal. Dedğim gibi, şunu biliyoruz, önümüzdeki dört ay çok yüklü itfalarımız var 2020 yılında, bu belli. Paranın piyasaya nasıl gideceği konusunda 2020’de şu anda bir öngörümüz yok, kimsenin öngörüsü yok.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Borç servisi için düşünüyorsunuz ama değil mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – 2019’da daha iyi olur da demiyorum, bakın, sadece yetkiyi almak istiyoruz diyorum. 2019 yılı biterken kasamızda belli bir parayla girmek istiyoruz, dediğim gibi bu çok temel bir işletme mantığıdır.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Osman Bey, şunu söyleyebilir misiniz: Bizim borç kullanımımız belli mi? Yani bunun hepsini siz harcama için kullanmayacaksınız, borç servisi için kullanacaksınız.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Tabii efendim.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Dolayısıyla cari yıl içinde yapılan iç ve dış borçlanmalarla cari yıl içinde vadesi gelen borçları da düşeceğiz ki net borç servisimiz ortaya çıksın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Doğru.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şu anda 115 milyar.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Borçlanmaların tamamı cari harcamaların içinde kullanılacakmış gibi bir şey...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 35’i öyle diyor. 35’i öyle, 35’i böyle.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Hayır efendim, şu anda da var ödemelerimiz, şu anda itfamız var, şu anda yok değil.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

Lütfen siz tamamlayın.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan benim sözüm bitmedi.

BAŞKAN – Pardon.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Siz devlet umuru görmüş birisiniz. Şimdi Sayın Bakan Yardımcısı “Biz 70 milyar borçlanma limiti istiyoruz ilave olarak, bunun 35 milyarı bu sene için, 35 milyarı da gelecek seneki borçlanmamız için şimdiden istiyoruz.” diyor. Bunun neresi uygundur? Bu kanuna mı uygun, mantığa mı uygun? Burası işletme değil ki, bizim işletmemiz değil ki, böyle olur mu, bu kanuna uygun mudur bu?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Vekilim, ben öyle bir şey demedim.

BAŞKAN – “Ben öyle bir şey demedim.” diyor.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ben öyle bir şey demedim efendim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl dediniz? Bakın Osman Bey, dediniz ki: “80’di, 10 da 4749’a göre 90. Bizim tahminimiz YEP’te de var, 125’tir. Ne kalıyor? 35 bu sene için borçlanıyoruz, Geri kalan, 70’in 35’i de gelecek sene için. Gelecek senenin ilk aylarında da önemli, yüklü ödemelerimiz var, onlar için bunu kullanacağız”

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, ben diyorum ki -tekrarlıyorum- yılın sonunda, yeni yılda, 1 Ocağa belli bir nakit pozisyonuyla girmemiz gerekiyor. Bu, temel işletme mantığıdır, biliyorsunuz. Ben size 35 milyarla gireceğiz demiyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Sayın Bakanım, o zaman bir bütçe getirirsiniz, geliri, gideri, hesabı ortaya koyarsınız, biliriz bunu, ona göre konuşulur, bu yetki ona göre alınır ya. Siz diyorsunuz ki benim böyle bir durumum var, bilmenize de gerek yoktur.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Estağfurullah, öyle bir şey demedim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, benim soruma cevap verecek misiniz?

BAŞKAN – Elbette vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Verir tabii ki, olabilir, iktidarın çoğunluğu vardır, verebilir ama bunun kanuna, hukuka uygun bir tarafı yoktur.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkan, Anayasaya uygunluk konusunda sorular vardı.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Devlet mantığı bunu gerektirmez yani, böyle olmaz.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Efendim, 2017 yılı için net borç kullanımı tutarının Hazine Müsteşarlığının -o zamanki- bağlı bulunduğu Bakan ve Bakanlar Kurulu tarafından artırılan net borç tutarına 37 milyar ilave edilmesi Anayasa Mahkemesine götürülmüş; 2017’de bu yetki kullanılmış ve bu, mahkemeye götürülmüş. Anayasa Mahkemesi kararının sadece ilgili kısmını okuyacağım: “Bütçe kanunlarında o yıla ait başlangıç ödenek miktarları ile tahmin edilen gelirler düzenlenmekle birlikte, gelir elde edilmesi sonucunu doğurduğu gerekçesiyle net borç kullanımı limitinin belirlenmesine ilişkin genel ve soyut nitelikteki kuralların bütçe kanununda yer alması zorunlu değildir. Bu itibarla, 2017 yılı için geçerli olmak üzere, net borç kullanımı tutarlarının artırılmasını öngören kuralın Anayasa’nın bütçeyle ilgili kurallarına aykırılığından söz edilemez. Diğer yandan, kamu idareleri tarafından yapılan her türlü iç ve dış borçlanma -feşmekân- tarih ve sayılı Sayıştay Kanunu’na göre Sayıştay denetimine tabidir. Bu konuda herhangi bir değişiklik getirmeyen kuralın hesap verilebilirliği önlediği ve keyfi harcamaları teşvik ettiği de söylenemez. Açıklanan gerekçelerle, kural Anayasa’ya aykırı bulunmayarak iptal talebinin reddine karar verilmiştir.”

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, Sayın Paylan’ın da bana bir sorusu vardı.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şunu söyleyeceğim: Birincisi, Hükûmet, Sayın Demiröz’ün getirdiği kanun teklifiyle benim ilave borçlanmaya ihtiyacım var, şu kadar kadarlık borçlanmaya ihtiyacım var şeklinde bir teklifle geldi. Bu nasıl bir düzenlemeyle yapılır? Yasal bir düzenlemeyle yapılır. Dolayısıyla öyle bir yasa geldi. Bu yasal düzenlemeyi de şu anda müzakere ediyoruz. Burada Komisyon Başkanı olarak benim bunu reddetme gibi herhangi bir yetkim yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Arkanızda “Plan ve Bütçe Komisyonu” yazıyor.

BAŞKAN – Evet, onu da söyleyeceğim.

İkincisi: Bütçeye yönelik olarak, Sayıştay Meclisimiz adına denetim yapıyor, eğer ödenek üstü bir harcama söz konusuysa zaten bizim önümüze gelecek bu, burada biz bu denetimi yapacağız, o zaman da o soruları, o hesabı da soracağız, bu kadar basit.

Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu kadar basit değil, bu kadar basit değil.

BAŞKAN – Benim açıklamam bu kadar basit, onu yanlış anlamayın yani, konu itibarıyla elbette basit bir konu değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu ağır bir şey, bütçe hakkının gasbı bu.

BAŞKAN – Yok, hayır, hiçbir şekilde. Tabii, benim şahsi kanaatim bu, düşüncelerim bu, tabii ki teklifi yapan milletvekilimiz burada, Hükümet yetkilileri burada, onlar da gerekli açıklamaları yaptılar.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, o zaman gelecek hafta bütçeyi görüşmeyelim, tek madde yapalım 1 milyar toplarsın, istediğin kadar da borçlanırsın diye bir madde geçirelim bitsin.

BAŞKAN – Ben maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

41’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 41- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 79 - 5434 sayılı Kanunun mülga 64 üncü maddesi, bu Kanunun 47 nci maddesinin sekizinci fıkrası ile 2330 sayılı Kanun veya 2330 sayılı Kanun hükümleri uygulanarak aylık bağlanmasını gerektiren kanunlara, 1005 sayılı Kanun, 3713 sayılı Kanunun ek 3 üncü maddesine, 17/7/2004 tarihli ve 5233 sayılı Terör ve Terörle Mücadeleden Doğan Zararların Karşılansması Hakkında Kanuna ve 24/6/2008 tarihli ve 5774 sayılı Başarılı Sporculara Aylık Bağlanması ile Devlet Sporcusu Unvanı Verilmesi Hakkında Kanuna göre aylık bağlanmış olanların kendilerine veya bunlardan ölenlerin hak sahiplerine, bu kapsamda maddenin yürürlük tarihine kadar yapılan ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz ödemelere ilişkin borç çıkarılmaz, çıkarılmış borçların ödenmemiş olan kısımları terkin edilir, maddenin yayımı tarihinden önce tahsil edilmiş tutarlar iade ve mahsup edilmez.

2330 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının üçüncü, dördüncü, beşinci ve altıncı cümlelerine aykırı olacak şekilde ödenen ve bu Kanunun 96 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında olduğu Kurumca tespit edilen fazla veya yersiz olarak yapılan ödemeler hakkında da birinci fıkra hükümleri uygulanır.”

BAŞKAN - Evet, bu maddeyle ilgili olarak Sayın Demiröz’e, daha sonra SGK Başkanına söz vereceğim.

Buyurunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Evet, bu maddeyle şehit yakınları ve gaziler ile başarılı sporculara verilen yersiz ödemelerin terkininin sağlanması öngörülmektedir.

Diğer açıklamayı Sayın Başkanımız yapsın.

BAŞKAN – Buyurun.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Başkanım, sizi ve yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, malumunuz bizim şehit yakınları ve gazilere ilişkin, tabii, statüler farklı olduğu için çok farklı kanunlarda düzenleme yapılmış. Emekli Sandığı Kanunu’nda düzenleme var, Terörle Mücadele Kanunu’nda düzenlemeler var, 5510’da düzenleme var, 5223’te düzenleme var. Bu düzenlemeler dolayısıyla bazen idareden kaynaklanan nedenlerle ya da karşı tarafın evrak temininden kaynaklanan nedenlerle fazla ödemelere sebebiyet verilebilmektedir.

Müsaade ederseniz ben hep örnekler üzerinden gideyim. Örneğin 6'ncı derece maluliyette bir maaş bağlanıyor ve iki yıl içerisinde mutlaka bir muayene kontrol şartı koyuyoruz iyileşme var mı yok mu diye. Daha sonra gidildiğinde iyileşme olduğu tespit ediliyor; rapor ya zamanında bize gelmiyor ya da geldiğinde bir şekilde raporun intikalinde sorun yaşanmışsa iki ay veya üç ay maaşının kesilmesi gerekirken, aylığının kesilmesi gerekirken aylık ödediğimiz vakıa, bu tip olaylar yaşanabiliyor. Ayrıca, hastanedeki raporlar bize intikal ediyor, intikalde sorun yaşanıyor veya hak sahiplerinden biri vefat etmiş ama kimlik paylaşım sisteminde MERNİS'e zamanında işlenmediği için sistemde göremediğimiz için ödemeler yapılmış olabiliyor. Sonuçta 700-800 kişiye yakın bir fazla ödemededen bahsediyoruz. Tam sayıyı arz edeyim efendim.

BAŞKAN – Tutarı ne kadar?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – 868 kişiye 35 milyon 745 bin 366 TL ödenmiş.

Tabii, bunlar şehit yakınları ve gaziler olduğu için, kişi borcuna çıkıp ilgililer hakkında 6183 kapsamında icrai işlem yapmak, takdir ederseniz ki yüce Meclis tarafından da çok hoş görülmez diye düşündüğümüz için, şu ana kadar işlem yapmadık ama bunun bir şekilde tahsil edilmesi veya terkin edilmesi gerekiyor. Onun için, terkin takdirlerinize arz ediyoruz efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ben bir soru soracağım.

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkanım, birkaç ay önce de buraya gelmiştiniz, size “Bu istihdam istatistiklerini niye yayınlamıyorsunuz?” diye bir soru sormuştum, “En kısa sürede yayınlayacağız.” diye söylemiştiniz. Benim gördüğüm kadarıyla hâlâ yayınlamadınız bu istatistikleri...

BAŞKAN – Bak, hiç unutmuyor Garo Bey.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Unutmam da yani biz bu istatistiklere daha zamanında niye ulaşamıyoruz, niye aylık olarak yayınlamıyorsunuz bu istatistikleri?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Cevap vereyim mi Sayın Başkan?

BAŞKAN – Buyurun.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, yüce Meclise belirttiğimizden iki hafta sonra sanırım bizim web sitesinden istatistikleri yayınlamaya başladık ve...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama gecikmeli geliyor.

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Efendim, gecikmeli şöyle: Yani bizim istihdam istatistikleri zorunlu olarak iki ay gecikmeli gelir çünkü ağustos ayındaki istihdamın bildirgesini...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – En son hangi ayı yayınladınız?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Ağustos yayınlanmıştır çünkü ağustosun bildirgesini 23 Eylülde alırız, 1 Ekimde bunu netleştirip web sitesine koyarız.

İki ay gecikmeli gelme nedeni, bildirgelerin bir ay gecikmeli verilmesi efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42- 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumuna ilişkin hükümler

EK MADDE 5- (1) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan ve üyeler, görevlerinin devamı süresince görevlerini tam bir dikkat, dürüstlük ve tarafsızlık ile yürüteceklerine, ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair Yargıtay Birinci Başkanlık Kurulu huzurunda yemin eder. Yemin için yapılan başvuru Yargıtay tarafından acele işlerden sayılır. Başkan ve üyeler, yemin etmedikçe göreve başlamış sayılmaz.

(2) Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda Başkan Yardımcısı, Daire Başkanı ve Grup Başkanı kadrolarına atanacaklarda aşağıdaki şartlar aranır:

a) 657 sayılı Kanunun 48 inci maddesinde sayılan genel şartları taşımak.

b) En az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak.

c) Kamuda ve/veya sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmak kaydıyla uluslararası kuruluşlar ile özel sektörde veya serbest olarak en az beş yıl çalışmış olmak.

(3) Başkan ve üyeler ile Kurum personeline; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 11 inci maddesi uyarınca belirlenmiş emsali personele mali ve sosyal haklar kapsamında yapılan ödemeler aynı usul ve esaslar çerçevesinde ödenir. Emsali personele yapılan ödemelerden vergi ve diğer yasal kesintilere tabi olmayanlar bu Kanuna göre de vergi ve diğer kesintilere tabi olmaz. Başkan ve üyeler ile Kurum personeli emeklilik hakları bakımından da emsali olarak belirlenen personel ile denk kabul edilir.

(4) Başkan ve üyeler ile Kurum personeli sosyal güvenlik açısından 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılır. 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan bu görevleri sona erenler veya bu görevlerinden ayrılma isteğinde bulunanların bu görevlerde geçen hizmet süreleri kazanılmış hak aylık, derece ve kademelerinin tespitinde dikkate alınır. Bunlardan bu görevleri sırasında 5510 sayılı Kanunun geçici 4 üncü maddesi kapsamına girenlerin bu görevlerde geçen süreleri makam tazminatı ile temsil tazminatı ödenmesi gereken süre olarak değerlendirilir. Kamu kurum ve kuruluşlarında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamında sigortalı iken Başkan ve üyeliğe atanarlardan, önceki kurum ve kuruluşları ile ilişkilerinin kesilmesi kendilerine kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesini gerektirmez. Bu durumda olanların kıdem tazminatı veya iş sonu tazminatı ödenmesi gereken hizmet süreleri, Başkan ve üyelikte geçen hizmet süreleri ile birleştirilir ve emeklilik ikramiyesi ödenecek süre olarak değerlendirilir.

(5) Başkan ve üyeliğe atanarlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.

(6) Kurum 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 25 inci maddesi hükümlerine göre personel görevlendirebilir.

(7) Kurumda, 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 6 ncı maddesinde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli olarak bilişim personeli çalıştırılabilir. Söz konusu maddenin üçüncü fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde yer alan şartlar Kurum için aranmaz.

(8) Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalar için izin verme yetkisi; Başkan ve üyeler için ilişkili Bakana, Kurum personeli için ise Başkana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin görevleri ile ilgili olarak iştirak halinde işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin soruşturmalarda Kurum personeli hakkında soruşturma izni verme yetkisi ilişkili Bakana aittir. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, görevden ayrılması

olsalar dahi, görevleriyle bağlantılı olarak işledikleri iddia edilen suçlardan dolayı başlatılan soruşturma ve kovuşturmalar, ilgili üye veya personelin talebi halinde, Kurum tarafından görevlendirilecek bir avukat tarafından takip edilir. Söz konusu davalara ilişkin dava giderleri ile Türkiye Barolar Birliğince açıklanan asgari ücret tarifesinde belirlenen avukatlık ücretinin onbeş katını aşmamak üzere belirlenen avukatlık ücreti Kurum bütçesinden karşılanır. Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin, kovuşturma sonucunda mahkumiyetine karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, Kurum bütçesinden karşılanan avukatlık ücreti, ilgili Başkan ve üyeler ile Kurum personelinin genel hükümlere göre tahsil olunur.

(9) Başkan ve üyeler, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanununa tabidir.

(10) Başkan ve üyeler, görevlerinden ayrılmasını izleyen iki yıl içinde Kurumun denetlemekle ve düzenlemekle yetkili olduğu sektör ve alandaki özel kuruluşlarda görev alamaz. Bu fıkra hükmüne uymayanlar hakkında 2/10/1981 tarihli ve 2531 sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanunun 4 üncü maddesi hükmü uygulanır.

(11) Kurumun malları, varlıkları, hak ve alacakları Devlet malı hükmündedir, haczedilemez ve rehnedilemez.

(12) Aşağıdaki gelirler Kurumun gelirleri arasında yer alır:

a) Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurtdışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.

b) Sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlardan indirilmek suretiyle Kuruma aktarılan katılma payları.

c) Kurumca belirlenen tescil, izin ve ruhsat hizmet bedelleri.

(13) Onikinci fıkra uyarınca katılma payı olarak tahsil olunacak tutarlar, söz konusu fıkranın (a) bendinde belirtilen kuruluşların bir önceki yıl bilanço toplamalarının onbinde beşini, (b) bendinde belirtilen tutarın ise beşte birini geçemez.

(14) Kurum kadrolarına atanan ve haklarında 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 12 nci ve geçici 16 ncı maddeleri hükümleri uygulananların mali hakları hususunda söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam olunur.”

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ederiz.

Bu maddeyle sigortacılık ve özel emeklilik düzenleme ve denetleme kurumu ile diğer düzenleyici ve denetleyici kurumlardaki uygulamalarla farklılık yaratmayacak şekilde, başta personelin mali hakları olmak üzere kanunla yapılması zorunlu olan hususların düzenlenmesi öngörülmektedir.

Bu konuda daha geniş açıklamayı Sayın Başkanım yapacak.

BAŞKAN – Sigortacılık Kurumu Genel Müdür Vekili mi diyoruz, ne diyoruz Ahmet Bey?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Kurum henüz oluşmadı.

Şu anda geçiş dönemindeyiz, Hazine Sigortacılık Genel Müdür Vekiliyim.

BAŞKAN – Ahmet Bey, Sigortacılık Genel Müdürlüğü yaptı, daha sonra Müsteşar Yardımcılığı yaptı, şu anda sigortacılıkla ilgili konuları koordine ediyor.

Buyurun Ahmet Bey.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Sayın Başkanım, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Belki uzatmamak açısından, hepinizin bildiği üzere, finans sektörü dediğimizde 3 tane temel sacayağı var, bankacılık, sermaye piyasası ve sigortacılık şeklinde. Tabii burada Merkez Bankası ve Hazine de finans sektörü denilebilir ama 3 sacayağı içerisinde sermaye piyasası, 1980’li yıllarda bir kurul oluştu, idari ve mali bakımdan özerk bir yapıya kavuştu. 1990’lı yılların sonunda da BDDK kuruldu. O tarihte de sigortacılıkla ilgili bir kurum oluşturulması tartışıldı ama bankacılık sektörünün sorunları daha ön plana geldiği için ertelendi. Daha sonra çeşitli zamanlarda bu konu gündeme geldi ve Türkiye’yle ilgili FSAB incelemeleri çerçevesinde de hep idari ve mali bakımdan özerk bir yapının oluşturulması tavsiyeleri geldi hem 2011’de geldi hem 2016’da geldi. 2011’de bir düzenleme hazırlamıştık, yeniden yapılanıyordu devlet teşkilatı, yine olmadı; en son, 47 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle 18/10/2019 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlandı bu, teşkilat kuruldu ama tabii Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle teşkilatın her şeyini düzenleyemiyoruz, özellikle -tabiri caizse- sektöre yapacağımız salmalar için bir tavan yetki almamız gerekiyor.

Maddedeki diğer fıkralar da zaten şu anda o kuruma Hazine ve Maliye Bakanlığından götüreceğimiz personelin özlük haklarıyla ilgili mevcut maaşlarında bir değişiklik olmadan geçebilmelerini sağlamaya yönelik düzenlemelerdir.

Diğer konular da yemin var mesela, kurula atanacak üyelerin yemin etme yükümlülüğü var, Başkan yardımcıları, daire başkanları ve grup başkanları için aranacak şartlar var, Başkan, üyeler ve kurum personelinin mali, sosyal hakları var, sosyal güvenlik yönünden durumlarına ilişkin referanslar var, dışarıdan görevlendirilecek personele ilişkin hükümler var yani bunların içinde bizim yeni getirdiğimiz hiçbir şey yok, tamamen burada bulunması gerektiği şekilde mevcut düzenlemelere referans yapılıyor. Soruşturma izniyle ilgili hükümler var, görev yasakları var. Burada en önemli husus da sektörden alınacak katılma paylarıyla ilgili azami sınırlar konusunda yetki maddesi var.

Arz ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bu arada, tabii şunu da söylememiz lazım Ahmet Bey: Hazine bünyesindeki sigortacılıkla ilgili birimlerin de tüm yetkileri bu üst kurula aktarılıyor bu şekilde, değil mi?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Sayın Başkanım, Sigortacılık Genel Müdürlüğü ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığı olarak iki birim var. Buradaki personel de belirlenen şartlar çerçevesinde bu yeni kuruma aktarılacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Maddeyle ilgili söz talebi var mı?

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sektör temsilcisi var mı?

BAŞKAN – Bu üst kurul işi sektörün de ısrarla istediği bir şeydi.

Sektör temsilcisi olarak Mehmet Akif Bey, buyurun.

TÜRKİYE SİGORTA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERİ MEHMET AKİF EROĞLU – Sayın Başkanım, değerli vekilleri; biz sektör olarak bunu uzun zamandan beri talep ediyorduk çünkü sigorta ve emeklilik sektörü kendine özgü sorunları olan bir sektör, kompleks bir finansal sektör. Dolayısıyla, idari ve mali açıdan özerk kurulun “dedicate” olduğu bir kurumun sektörümüzün sorunlarını etkin ve efektif bir şekilde çözeceğine inanıyoruz. Bu yüzden de uzun yıllardır bu kurumun kurulmasını

talep ediyorduk aslında çünkü ülkemizde sigorta ve emeklilik penetrasyonu oldukça düşük, şu anda gayrisafi millî hasılaya oranı yüzde 1,5; gelişmiş ülkelerde, dünya ortalaması yüzde 6'larda. Gayrisafi millî hasılaya sektörümüzün konsolide finansal büyüklüğünün oranı yüzde 5'lerde. Bunun, Avrupa Birliğinde, Avrupa ortalaması yüzde 60'larda. Dolayısıyla, sigorta, emeklilik sektörünün büyütülmesini istiyoruz, çok da faydası var. Geçen yıl 36 milyar tazminat ödedik, bu anlamda devletin yükünü alıyoruz, kişi ve kurumları koruyoruz. Yine, ekonomiye geçen yıl 167 milyar orta ve uzun vadeli fon arz ettik. Dolayısıyla bu sektörün büyütülmesi kişiye, kuruma, ülke ekonomisine çok ciddi faydalar sağlayacaktır, ihtiyaç duyduğumuz altyapı yatırımlarının finansmanını sağlayacaktır çünkü aynı zamanda fon arz eden bir sektör.

Dolayısıyla, bu noktada özellikle şunu da belirtmek isterim: Çok ciddi iklim değişikliği gibi riskler var hâlihazırda. Şu anda her 5 evden 4'ünde bir konut sigortası yok, her 4 araçtan 3'ünde bir kasko sigortası yok. Bu noktada biraz iletişim tarafı da zayıf, vatandaşta sigorta bilinci eksik. Sigorta sektörünün gelişmesi, vatandaşımızda sigorta bilincinin artırılması anlamında da çok fayda sağlayacaktır, kişileri ve kurumları koruyacaktır, devletin yükünü alacaktır. Bu yönüyle baktığımızda, özerk bir kurumun, tamamen "dedicate" bir kurumun buradaki çabalarıyla penetrasyonun daha fazla artacağına inanıyoruz, kronik sorunlarımızın daha etkin şekilde çözüleceğini düşünüyoruz. Dünya uygulamasına baktığımızda, bu tip otoritelerin bağımsız olarak örgütlendiğini görüyoruz. Yine ülkemizde de diğer kompleks sektörlerin -Ahmet Bey'in de arz ettiği üzere- sermaye piyasasının, bankaların özerk kurumla düzenlendiğini ve denetlendiğini de dikkate aldığımızda bizim sektörün de böyle bir kuruma ihtiyacı var ve çok olumlu bir şekilde karşılıyoruz açıkçası.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim.

Hayaller gerçek olsaydı Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu bayağı özerk bir kurum olurdu, öyle hayallerle kurulmuştu ama son derece bağımlı bir kurum hâline geldi. Maalesef dediğiniz gibi olmayacak, yine bağımlı bir kurum, kurulmuş olacak.

Benim sorularım var. Bu kurumun yönetimi nasıl seçiliyor? Kimlerden oluşuyor? Bunu atlamış olabilir, kusura bakmayın eğer bilgisini verdiyseniz. Nasıl olacak, bu kurum, personelini kim atayacak, Cumhurbaşkanı mı atayacak, Meclis mi seçecek, orantısı nasıl olacak? Eğer ki Cumhurbaşkanı atayacaksa özerklik nasıl sağlanacak? Bu regülasyonlar nasıl sağlanacak? Regülasyonlar çok önemli buradaki sektör için de çünkü vatandaşın ciddi şikâyetleri var. Trafik sigortasında, iki yılda bir anda 3 kat, 4 dört rakamlar yükseldi, biliyorsunuz, özellikle trafik sigortasıyla ilgili çok ciddi şikâyetler var, belli sigortalarla ilgili ciddi regülasyon sıkıntıları var yani bunlar denetlenmiyor.

Bir şey daha var: Sektörün ciddi bölümü özel sektörde yani ciddi bir özelleştirme oldu. Bu sektörün çok ciddi bir bölümü -yüzde kaçydı, bilgi verirseniz- sanıyorum yüzde 80'inin üzerinde bir özel...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yabancı sermaye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yabancı sermaye yani özel sektörden öte bir de yabancı sermayede yani yerli ve millî iddiasında olan bir iktidar döneminde sektörün çok ciddi bir bölümü yabancı sermayenin elinde. Tamam, uluslararası oyuncular, belki olabilir ama bir partnerlik boyutuyla bile değil, pek çok şirketin neredeyse tamamı yabancı sermayenin elinde. Bu anlamda biz yani kime çalışmış olacağız? Yani o sektörü büyütelim ama yerli ve millî olma iddiasında olan yerli bir reasürans

şirketi de kuran bir iktidar bu anlamda ne tip tedbirler düşünüyor? Hükûmetin temsilcisi, bir bakan yardımcısı da buradayken belki bunlarla ilgili öngörülerini de alabiliriz Hükûmet temsilcilerinden veya teklifi getiren arkadaşımızdan. Bu sorularımıza cevap vererseniz sevinirim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Yılmaz, buyurun, lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Yeni kurulan bu kamu kuruluşunun ülkemize hayırlı olmasını ve iyi hizmetler vermesini temenni ediyorum.

Tabii, kurulma aşamasında bazı belirsizlikler olabilir, bunu arkadaşımız gündeme getirdi. Atamalar nasıl olacak ve kimin tarafından yapılacak ve dolayısıyla bu düzenleyici ve denetleyici kurum ne kadar bağımsız olacak? Tabii, bunları zaman içerisinde göreceğiz.

Ülkemizin şu anda karşı karşıya olduğu en önemli sorunlardan bir tanesi bildiğiniz gibi tasarruf oranlarının düşük olması. Dolayısıyla sigortacılık sektörünün gelişmesi bu tasarruf açığının kapatılmasında önemli bir rol oynayacak. Bu rolü oynarken, tabii, tasarrufçunun hakkının titizlikle korunması gerekiyor. Yani geçmişe baktığımızda Türkiye’de tasarrufla ilgili olarak kamu tarafından birtakım düzenlemeler yapıldı, 1960 ihtilalinden sonra tasarruf bonosunun satılması, daha sonra konut edindirme yardımı vesaire arkasından da şu anda BES gibi bir sistem uygulamaya konuldu. Şu anda geldiğimiz nokta itibarıyla İşsizlik Fonu’nun bakiyesinin tutarı 130 küsur milyar TL; BES, 108 milyar TL. Dolayısıyla bunlar şu anda Türkiye’nin ihtiyaç duyduğu tasarruf oranlarını karşılamaya yetmiyor. Ayrıca tabii bunların kullanımı da çok farklı.

Umarım bu bağımsız kurum bu yatırımcının hakkını korur. Son birkaç yıl içerisinde, özellikle son yıllarda özellikle BES’le ilgili olarak bankaların yeniden sermayelendirilmesiyle ilgili olarak diğer iki dediğimiz sermaye benzeri tahvil satışları çerçevesinde baktığımızda, İşsizlik Fonu’na kamu bankaları için yapılan yeniden sermayelendirme de piyasanın çok altında bir faiz oranıyla sermayelendirildi ve dolayısıyla kamu bankalarına bir kıyak çekildi ama öbür taraftan da çalışanlardan alınan ve onların işsiz kaldığında alacakları getirileri bir miktar azalttı. Yani piyasanın 5 puan, 6 puan altında faiz oranlarıyla buralara özel tertip tahvil ihraç edildi.

Aynı şekilde, özel BES’le ilgili olarak bankaların bu fonlara ihraç ettikleri sermaye benzeri tahvillerde de aynı şey yaşandı. Burada teknik olarak “swap” oranlarının orta noktasındaki faiz oranlarının, getiri oranlarının alınması lazım fakat bunların çok altında bir faiz oranıyla buralardan sermaye benzeri tahvil ihracı yapıldı ve dolayısıyla da bankaların sermayesi güçlendirildi. Biz bu bankaların şu anda kim olduğunu bilmiyoruz ama İstanbul Menkul Kıymetler Borsasında bununla ilgili olarak genel olarak birtakım kotasyonlar verildi.

Dolayısıyla söylemek istediğim şey şu: Hayırlı olsun, inşallah görevini bihakkın yapar ve dolayısıyla da küçük yatırımcının hakkını bihakkın korur diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Yılmaz.

Sayın Öztürk...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bu, geç kalınmış ama son derece yerinde bir karar. Biraz önce Ahmet Bey’in de ifade ettiği gibi, finansman sacayağının bir ayağı eksikti. Doğrudur, Türkiye, tasarruf açığı olan bir ülke ve sigorta fonları da dünyada tasarrufun en kolay ve güçlü olduğu sektörler. O bakımdan, bireysel emeklilik

alanında olsun, diğer normal sigortalarda olsun Türkiye'nin çok daha mesafe kat edecek bir potansiyeli var. Bu fonların doğru yönetilmesi, doğru kontrolü, denetimi çok önemliydi. Bu Düzenleme Denetleme Kurumuyla beraber bu denetim de eksiklik giderilmiş olacak, bunu destekliyoruz.

Sigorta sektöründe ben de uzun yıllar sayılabilecek dönem yöneticilik yaptım yani ismini de söyleyeyim, bir zamanlar “Başak Sigorta” olarak Türkiye'nin en büyük sigorta şirketinde Denetim Kurulu ve Yönetim Kurulu üyelikleri yaptım. Sonrasında da onları alan Fransız sermayeli, ismini vermeyeyim, şirketler grubunda da Genel Müdürlük yaptım bir müddet. Sektörün sorunlarını biliyorum, Ahmet Bey de bizim duayen arkadaşımız, bu konuda son derece büyük emekleri var. Ama geç kalınmış gerçekten. Mesela BES'te son aldığım bilgilere göre 105 milyar civarında bir birikim var, ciddi bir birikim. Bunun daha mazisi çok yeni. O bakımdan alacağı epey de mesafe olduğunu düşünüyorum ama her şeyden önce bir kanunun olması, Düzenleme Denetleme Kurumunun olması çok yerinde bir karar olacak. Bu kanunu destekliyoruz, eminim sizler de destekliyorsunuz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Katırcıoğlu...

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, bu kanunla oluşturulmak istenen kurum bir regülasyon kurumu ve piyasasını da sigortacılık olarak düşünebiliriz. Doğrusunu isterseniz deminki konuşmamda da biraz değinmiş olmuştum, 1980 sonrası serbest piyasa ekonomisinin popüler olduğu dönemlerden itibaren biliyorsunuz serbestleştirme, özelleştirme gibi işlemlerle serbest piyasa görece olarak devletin kontrolünden uzaklaştırılmış oldu ve böylelikle de kararlar, ekonomiyle ilgili kararlar piyasadaki aktörler tarafından alınır hâle getirilmeye çalışıldı.

Şimdi, arkadaşlar, bunlar yapılırken bu kurumlar bir ihtiyaçtı çünkü burada devlet ve özel sektör sayılabilecek olan kurumları bir araya getirmek onların özerkliğiyle ancak mümkün olabilirdi. Daha doğrusu, başka biçimde ifade edecek olursam, kamusal bir görev üstlenmek durumunda olan bu kurumların gerçekten özel sektöre bağımlı hâle gelmesini önlemek üzere bu kurumlar özerk, mali bakımdan özerk ve bağımsız kurumlar olarak oluştu, bizde de bunun çok örneği var. Fakat arkadaşlar, yani 2011'den sonra hepiniz biliyorsunuz, bu kurumlar, bu bağımsız kurumlar Rekabet Kurumu, Tütün Kurumu, Şeker Kurumu, BDDK her neyse bütün bu kurumlar ilgili bakanlıklara bağlandı daha doğrusu bakanların denetimine tabi hâle getirilerek bakanlara bağlı kurumlar hâline geldi.

Şimdi, dolayısıyla da ben buradan giderek çok sıklıkla söylüyorum, Adalet ve Kalkınma Partisinin perspektifinde Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi her nereye denk düşüyor bilemiyorum ama bildiğim bir şey varsa, o da bağımsız olması gereken bu tür piyasa kurumlarının esasında devlete bağlı olması yani devlete ait olması gereken bu kurumların Hükümet kurumları hâline getirilmiş olduğu gerçeğidir.

Geçen dönem bütçe konuşulurken Ticaret Bakanı burada kendi bütçesini açıklarken arkasında mesela Rekabet Kurumu Başkanı oturuyordu. Hâlbuki Rekabet Kurumunun kanununda onun bağımsız olduğunu ve dolayısıyla da hem özel sektör hem devlete bağımsız durması gerektiğini yazar ama öyle değil, öyle olmadığını biliyoruz. Her neyse bu zaten hani herkesin genel kabul ettiği bir şey oldu. Çünkü bugünün dünyasında, bugünün Türkiye'sinde gerçekten de bir şaşılık var, bu şaşılığı da görmemeye devam ediyoruz. Yani devlete ait olması gereken kurumlardan kast ettiğim, bütün toplumdaki bireylerin iradelerini yansıtmaması gereken kurumlardan söz ediyoruz ve bu kurumlar şu anda Hükümet kurumları hâline gelmiş vaziyette.

O sebeple ben birkaç tane soru soracağım arkadaşlar, bunlardan bir tanesi şu: Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunda görev alabilmek için en az dört yıllık yükseköğrenim mezunu olmak şart olarak getirilmiş.

Şimdi, arkadaşlar ben Rekabet Kurumunu yakından biliyorum. Mesela ziraat mühendisi bir arkadaş bir dönem başkanlık yaptı. Rekabet Kanunu ve rekabet ekonomisi çok uzmanlık isteyen bir alan olmasına rağmen, o günün siyaseti... Bu arkadaş ziraat mühendisi asla hayatında serbest piyasa ekonomisiyle iktisadi tartışmamız bir arkadaş uzun zaman burada görev yaptı. Şu andaki görevli de, benim yine bildiğim kadarıyla, pazarlama profesörü olan bir arkadaş. Yani rekabetle doğrudan bir bağı olmadığı gibi, hukukla da bir bağı yok doğrusunu isterseniz. Dolayısıyla da ben bunun belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Ne demek bu, yükseköğrenim mezunu olmak? Mesela ziraat mühendisi de burada görev alabilecek mi veya başka bir dal olabilir?

İkinci olarak, sorum şu: “Başkan ve üyeliğe atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların, istekleri halinde bu kurumlara bağlılıkları devam eder ve bunlar hakkında beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.” Bunu anlamak istiyorum, ne demek istiyorsunuz burada?

Bir de 12’nci maddede bir katılma payları meselesi var. Bunun da ne anlama geldiğini anlamadı. Şöyle diyor: “Türkiye’de kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketleri ile yurtdışında kurulmuş sigorta, reasürans ve emeklilik şirketlerinin Türkiye’deki teşkilatlarından ve sigorta ve reasürans brokerlerinden tahsil edilen katılma payları.” Bu ne demektir? Nasıl bir şeydir? Bunu da açıklamanızı rica ediyorum.

Tabii, her şeyden önemlisi, demin sigortayla ilgili konuşan arkadaşın özerklikle ilgili söylediği cümleler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Bir saniye...

Sayın Katırcıoğlu, buyurun, tamamlayın.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Bitiriyorum zaten.

Özerklikle ilgili olarak şöyle bir soruyu sormak durumundayım: Mali bakımdan özerk olmayan bir kurum gerçekten özerk olur mu? Ve siz hangi bakanlıkla ilişkili kurum olacaksınız? Bunu da öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, Sayın Demiröz...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben bir şeyler söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sorulara kimler...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Sorularla ilgili değil, ben üye olarak bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN – O zaman, yerinize gelin.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Yerimden mi söylemem lazım?

BAŞKAN – Evet, lütfen, usulen böyle.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – O zaman, sonra söyleyeyim.

BAŞKAN – O zaman, sorulara cevap vermek üzere...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Genel Müdürümüz...

BAŞKAN – Ahmet Bey, buyurun.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Sayın Başkan, değerli üyeler; öncelikle Sayın Vekilimiz Paylan’ın sorularına cevap vermek istiyorum.

Bu kurulda farklılık, diğer kurullarda 7 üye var, burada 5 kişi olarak öngörülüyor. Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bu 5 kişiyi Cumhurbaşkanlığı atıyor, kararnameyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne güzel, bağımsız! Tam bağımsız!

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Ancak bununla beraber, hükümleri çok kısa olarak okursak “İlgili mevzuatla kendisine verilen görev ve yetkileri kendi sorumluluğu altında, bağımsız olarak yerine getirir ve kullanır. Kurumun kararları yerindelik denetimine tabi tutulamaz. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi kurumun kararlarını etkilemek amacıyla emir ve talimat veremez.” Bunlar diğer kurullarda olan hükümler, koruduk bunların hepsini.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bütün kurullarda var o, bütün kurullarda var.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Bunları arz etmek istiyorum.

Diğer bir konu: Trafik sigortasıyla ilgili şikâyetler...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Görevden alma yetkisi var mı Cumhurbaşkanının?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Burada bir düzenleme yok.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ana KHK’de var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var yani atama da var, görevden alma yetkisi de var.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Kararnamede bir düzenleme yok Sayın Vekilim.

Trafik sigortasıyla ilgili şikâyetler özellikle 2016 yılında zirveye çıkmıştı. 2017 yılı Nisan ayında bütün basamaklar ve araç kategorileri itibarıyla tavan fiyat uygulaması geldi, şikâyetler o çerçevede minimize oldu o günden sonra. Fakat, tabii, çok kaza yapan özellikle büyük araçlara, çok kaza yaptıklarından onlara zamlı prim geldiği için onların şikâyetleri devam edebilir ama 2017 Nisan öncesine göre minimize olmuş vaziyette. Tavan fiyat uygulaması devam ediyor Sayın Vekilim.

Ağırlığın yabancı sermayede olduğu doğrudur; yüzde 70 civarında, prim üretimi veya sermaye bakımından yüzde 70. Ama bizim de yeni kamu şirketleri de kuruluyor, Türk Reasürans da kuruldu; kapasite de artacak. Tabii ki bankacılıktaki kadar kamu ağırlığı yok ama burada da yavaş yavaş yükseliyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yükseltme hedefi vardı.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Şu şekilde: Mesela Tarım Kredi Kooperatifinin Güven Sigortası vardı, satılmıştı; şimdi tekrar kendisinin 2 tane sigorta şirketi var. Kamu tarafı yeniden bu paylarını artırmaya devam ediyor.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Ziraat Sigorta...

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Ziraat, Başak Sigortayı satmıştı; Ziraat Sigorta ve Ziraat Emeklilik kuruldu. Zaten şu anda diğer, Halk Bankasının ve Vakıflar Bankasının da şirketleri var ikişer tane, hayat ve hayat dışı olmak üzere.

Sayın Durmuş Yılmaz'ın açıklamaları çerçevesinde, esasında bu getiri konusu ağırlıklı olarak devlet kâğıtlarına yatırım yapıldığı için piyasadaki borçlanma faizlerindeki gelişmeye bağlı olarak dalgalanıyor. Bu konuda biz son bir yıldır SPK'yle yakın çalışıyoruz. Bu, portföy yöneticilerinin performansı ile ilgili birtakım düzenlemeler yapıyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Burada bankalar ile bankaların yatırım birimlerinin, sigortacılık birimlerinin arasındaki ilişki çok önemli. Yani burada organik bağ belki yok ama banka kendi yan kuruluşuna tahvil ihraç ediyor. O zaman, sigorta ucuzdan tasarrufçunun kredisini sermaye olarak alıyor.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Başkanım, o konuyu da SPK'yle görüştük. Bundan sonra daha sıkı denetime tabi olacak o konular.

Sayın Vekilimiz Katırcıoğlu'nun sorularını cevaplamak istiyorum.

“Bu, genel olarak yüksek okul mezunu, uzmanlık alanı istemiyor musunuz?” diyorsunuz. Genel düzenlemeler var Sayın Vekilim. Mesela 3 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi var, üst kademe yöneticileri ile ilgili atama usulü var. Biz kendimiz hiçbir şeyi değiştirmedik. Yani yapılan genel düzenlemeleri benimsedik. Mesela Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usullerine Dair Kararname var, 3 no.lu. Oralarından kopya edilerek alınmış hükümlerdir bunlar Sayın Vekilim. Oradaki ifade şu Sayın Vekilim: 4/A, 4/B, 4/C var, biliyorsunuz. Hani, atanan kişi, dışarıda mesela 4/C'li olmayabilir, başka bir şeye bağlı olabilir, “Ben 4/C'ye geçmek istemiyorum, memur olmak istemiyorum.” diyebilir, o şekilde devam etmek isteyebilir, onlara verilen bir hak bu. Diğer kurullarda da var bu hak. İfade yalnız “diğer sosyal güvenlik kurumları” olarak... Tek çatı altında toplandığı için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Katılma paylarından kasıt şu Sayın Vekilim: Bankacılıkta da bankaların aktif toplamaları üzerinden on binde 3 kesinti yapılıyor.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Kaç?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – On binde 3. Sigorta sektörü biraz daha küçük, biz burada on binde 5 gibi bir yetki aldık Sayın Vekilim. Bu, sigorta şirketleri, reasürans şirketleri ve emeklilik şirketleri ile brokerlerin bilanço... Bu, yetki; hesaplama usulü farklı olabilir. Bir de acenteler ve eksperler var, bu bizim hitap ettiğimiz sektör olarak; onların da TOBB'a ödedikleri aidatların beşte 1'ini alıyoruz. Bu şekilde bunun bir hesabı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Beşte 1 biraz yüksek değil mi?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Sayın Vekilim, 85 lira aidat ödüyorlar yıllık, biz bunun beşte 1'ini istiyoruz yani onu da acenteden almıyoruz, TOBB'a giden payın beşte 1'ini alıyoruz. Normalde TOBB'un itiraz etmesi gerek.

BAŞKAN – Sayın Kalaycı, açtım mikrofonunuzu.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Tam konuya gelince söyledim.

BAŞKAN – Buyurun.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani bu, şu anda 16 bin civarında acente var, işte, 1.250 civarında da eksper var bende rakamlara göre.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Yani yıllık 85 lira aidat ödüyorlar bugün itibarıyla...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Beşte 1’ini alıyorsunuz.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Bu 85’in yüzde 20’sini alacağız. Yani zaten 85’i ödeyecek, ilave bir şey ödemeyecek acente, TOBB’un payı azalmış olacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – TOBB açısından, evet.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Hangi kurumla ilgili olduğu...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Yani “onda 1’i” desek daha uygun gibi, daha düşük tutarsak, sektör açısından.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Zaten yekûn tutmuyor. Çoğunluk sigorta şirketlerinden geliyor Sayın Vekilim.

Kurum, Hazine ve Maliye Bakanlığıyla ilgili.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – TOBB temsilcimiz bu konuda bir şey...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu sektörün başarısı için...

BAŞKAN – Sayın Yılmaz, söz vereyim birazdan size.

Sayın Kalaycı, bir şey mi dediniz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – TOBB temsilcimizin de bu konudaki görüşünü alalım.

BAŞKAN – Görüşünüzü alalım.

Buyurun.

TOBB HUKUK MÜŞAVİRİ AV. BURKAY ARAZ – Efendim, burada sigorta acenteleri ve sigorta eksperlerinden birliğimiz tarafından levha kayıt ücreti veya aidat olarak tahsil edilen tutarlar indirilmek suretiyle kuruma aktarılan katılma paylarından beşte 1’ini geçemeyecek şekilde, kurulan kuruma aktarım yapılmıştır. Efendim, şu an acentelerde kayıt ücreti 20 bin TL’dir, bu 2019 için, bu 1 kere yapılıyor; yıllık kayıt ücreti de 85 liradır. Aynı şekilde, eksperler için 1.200 TL kayıt ücreti, 600 TL de aidat vardır. Zaten topu topu, sektörde 1.250 eksper, 16 bin acente vardır; toplamda 20 bin kişi bile değiller, 20 bin şirket bile değiller. O yüzden biz bu tutarın düşürülmesini istiyoruz.

Teşekkür ederiz. Komisyonumuza arz ederiz efendim.

BAŞKAN – Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Ben birkaç konuya dikkat çekmek istiyorum.

Öncelikle, şunu söyleyeyim: Bu Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun kurulması yerinde bir karar, onu onaylıyorum, oyluyorum.

İkinci olarak da: “Bu trafik sigortalıları 2016 yılında tavan yaptı.” diye konuşuldu. Hazır sektör temsilcileri buradayken hem de kurum temsilcileri buradayken söyleyeyim: Benim on yıl kadar da sigortacılık tecrübem var elementer bazda. Trafik sigortalılarında polis tarafından, kolluk kuvvetleri tarafından tutanak tutulması iptal edildikten sonra, tutanak tutulma işi geldikten sonra, trafik sigortası olmayan kişiler sigortası olmayan araçlara sigorta yaptırdıktan sonra anlaşarak, alkollü kişiler yerine başka birisini koyup 2 taraf anlaşarak, ehliyetsiz kişiler de aynı şekilde, bu sigorta şirketlerini zarara uğrattıyor, eksiye götürüyor; haksız bir kazanç sağlamış oluyor kaza yapan kişiler. Bununla ilgili bir önerim: Sigorta Garanti Fonuna poliçe başına maktu bir ücret konarak bu kolluk kuvvetlerindeki istihdamı artırıp bu konunun yine... Kaza yapmış araç ama mutlaka kolluk kuvvetleri tarafından veya başka bir sistem tarafından tutanak tutulması lazım. Yani öbür türlü, burada çok büyük bir kayıp kaçak

var ve kazalar da bu şekilde çok oluyor. “Ehliyetsiz kaza yaparsam maddi hasarlı olduktan sonra nasılsa bir şekilde trafik sigortasıyla hallederiz.” diyor veya kaskoyla... Kaskodan da faydalandıkları oluyor. Birinci dikkat çekmek istediğim konu bu.

İkincisi de: Tarımda sigorta mecburi olmalı, aynı deprem sigortası gibi, DASK gibi, hatta trafik sigortası gibi mecburi olmalı. Burada sigorta şirketlerinin de yalnız TARSİM’in değil, bütün şirketlerin bu işe kafa yorup ellerini taşın altına koymaları lazım. Bu şekilde çiftçi de rahat uyumalı, ÇKS’si varsa, kayıtlı bir çiftçiye sigortası mecbur olmalı, yapılmalı yani otomatik olmalı. Burada sigortacı sürümden kazanacak. Primlerin de düşeceğine inanıyorum yani öngörüm bu. Yalnız bu konuda bütün sigorta şirketlerinin de bir kafa yorup çalışma yapmaları lazım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Bu 5 üyeyi Sayın Cumhurbaşkanını atayacak. Arkadaşlar, daha önceki örneklerde olduğu gibi bu bağımlılık yaratıyor. Benim önerim: Bir yerden başlayalım, Cumhurbaşkanını önersin, Meclis hiç yoksa bir onay mekanizması hâline gelsin bu anlamda. Hani, normal demokratik ülkelerde olduğu gibi bir “hearing” yapıp burada dinlenilebilir başka bir komisyonda bu üyeler, hedeflerini, hayallerini anlatırlar, milletin vekillerini de ikna ederler ve böyle atansınlar diye öneriyorum. Umarım buna Komisyonumuz cevaz verir.

Değerli arkadaşlar, tamamına yakını özel sektörün elinde olan bir sektörden bahsediyoruz ama biz sosyal bir devletiz. Şimdi, sosyal devlet ile özel sektörün kâr çıkarları biliyorsunuz çakışır. Bu kurumun bunu dengelemesi lazım, regüle etmesi lazım yani kâr maksimizasyonunun yanında bir görevi daha olmalı. Ben bu görev tanımını bu maddelerde görmedim, bunu soruyorum. Yani mesela daha bilinçli vatandaşımız veya genelde hâli vakti yerinde olanlar deprem sigortasını yapıyorlar ama garibanlar yapamıyorlar çünkü bu primleri ödeyemiyorlar. Bu konuda bu kurumun bir sorumluluk alma ihtiyacı var yani sosyal devlet olma anlayışı anlamında, mademki kamu kurumu. Veya tarım sigortası anlamında; çiftçilerimiz sonuç olarak para kazanamadıkları için bu sigorta meselesini, tarım sigortası meselesini es geçebiliyorlar çünkü girdi o da bir maliyet getirdiği için. Burada da sosyal devlet olarak bu noktalarda, deprem sigortası gibi, tarım sigortası gibi meselelerde bu kuruma bir görev düşer diye düşünüyorum. Aynı zamanda, kamunun yönettiği, diyelim ki sigorta şirketlerine veya özel sektöre de belli bir sosyal sorumluluk boyutuyla, sosyal devlet sorumluluğu yüklenme boyutuyla kanuna bir ifade dercetmemiz gerektiğini düşünüyorum. Böyle bir derç görmedim ben, herhangi bir sosyal sorumluluğu tanımlamamış bu madde. Sayın Vedat Demiröz, teklif sahibi olarak size söylüyorum yani bir kamu kurumunun sosyal sorumluluğu yok mudur sosyal bir devlette? Niye böyle bir ifade dercetmediniz buraya?

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfi Elvan geçti)

BAŞKAN – Sayın Demiröz...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, burada kanun hükmünde kararnamedeki diğer seçimle ilgili şartlar konuşuluyor. Önümüzdeki günlerde herhâlde kanunla ilgili bir düzenleme de yapılacak, gelecek karşınıza. Orada da onu tekrarlarız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sosyal sorumluluk ama kanunda yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şimdi, ikinci bir düzenleme daha gelebilir.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama kanunda olmayan...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Kanunda bütün kurumların sorumlulukları belli.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama burada yok.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – O niye olmasın? Var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yok.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Meslekleri sigortacılık olanlar da dâhil mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Var tabii.

EROL KATIRCIOĞLU (İstanbul) – Mesela ziraat fakültesi mezunları üye olabilecek mi?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ahmet Bey, buyurun.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Sayın Başkanım, şimdi, bu düzenlemeler yalnızca teşkilatı kuran ve görevleri Hazine ve Maliye Bakanlığından bu teşkilata veren düzenlemeler yani Bankacılık Kanunu’nda olduğu gibi sektörel düzenlemeler burada yok. Sigortacılıkla ilgili, sektörel piyasa düzenlemeleri 5684’te var, Bireysel Emeklilik Kanunu’nda var, Karayolları Trafik Kanunu’nda var, Afet Sigortaları Kanunu’nda var. Zaten Sayın Vekilim, sosyal sorumlulukta deprem sigortasında yıllık ortalama prim 120 TL.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Onu ödeyemeyen de var.

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – Doğrudur ama bu olabildiğince düşük bir rakam.

Tarım sigortasında da prime yüzde 50 genel devlet desteği var. Don riski dâhil olduğunda yüzde 66’ya çıkıyor bu destek. Kuraklık riskinde de...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yüzde kaç katılım var tarım sigortasında?

SİGORTACILIK GENEL MÜDÜR VEKİLİ AHMET GENÇ – 2006’da başladığımızda yüzde yarımdaydı, şu anda yüzde 20 oldu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddede bir redaksiyon yetkisi isteyeceğim.

Birincisi: (5)’inci fıkrada son cümlede “Beşinci fıkra hükmü uygulanmaz.” ifadesi var, aslında o “dördüncü fıkra hükmü” olacak, zaten (5)’inci fıkra. Orada bir yanlış yazım söz konusu olmuş, bir bakarsanız eğer sizler de. (5)’inci fıkradaki “beşinci fıkra” değil “Dördüncü fıkra hükmü uygulanmaz.” Olacak.

Bir de aslında bu mevcuttaki kalsa da olur ama daha iyi anlaşılması açısından yine bu fıkrada, (5)’inci fıkrada “Başkan ve üyeliğe atananlardan atama yapılmadan önce kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kurumlarına bağlı olanların” ifadesi yerine “sosyal güvenlik yönünden diğer statülere tabi olanların” ifadesinin kullanılması gerekiyor.

Bu redaksiyon yetkisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, dün görüşmelerine başladığımız ancak yarım bıraktığımız bir konu var, tapuyla ilgili 2 maddemiz var biliyorsunuz 31’inci ve 32’nci maddeler. Bu maddelere tekrar dönüyoruz. Daha sonra konuyla ilgili maddeye geçeceğiz.

MADDE 31- 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden az olmamak üzere, beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere, gerçek” şeklinde, dördüncü fıkrasında yer alan “emlak vergisi değerinden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya beyan edilen” ibaresi “emlak vergisi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden daha düşük bir bedel üzerinden harç ödendiğinin veya” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 32- 492 sayılı Kanuna bağlı (4) sayılı tarifenin “I-Tapu işlemleri” başlıklı bölümünün (20) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci paragrafında yer alan “gayrimenkulün beyan edilen devir ve iktisap bedelinden az olmamak üzere emlak vergisi değeri üzerinden” ibaresi “gayrimenkulün emlak vergisi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş bir değer bulunması durumunda bu değerden az olmamak üzere gerçek devir ve iktisap bedeli üzerinden” şeklinde ve bendin son paragrafında yer alan “vergi değerleri” ibaresi “harca esas değerleri” şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Dün Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüz aramızda yoktu, Genel Müdür Yardımcımız aramızdaydı, bugün Sayın Genel Müdür aramızda. Önce Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüzden 31 ve 32’nci maddelere yönelik bir bilgi istiyoruz.

Zeki Bey, buyurun.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Sayın Başkanım, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun çok değerli üyeleri; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Konunun anlaşılması için müsaade ederseniz kısa bir özet yapmak isterim bizim kadastro sistemiyle ilgili. Bizim Kadastro Kanunu’muz 1924’te çıkmış. Bu çıkarılırken sadece mülkiyet belirleme amaçlı kurgulanmış, çok amaçlı bir kadastro düşünülmemiş. Fakat geldiğimiz nokta itibarıyla bu çağda, artık “kadastro” deyince çok amaçlı yani bunun birçok ihtiyaca cevap verecek yapıda olması ihtiyacı doğmuştur. Gelişmiş ülkelere baktığınız zaman, buralarda da mesela Almanya’da aslında kuruluş amacında vergilendirmeye ilgili boyutu da var ve ta o günden, ta asrın başından beri kadastro, mülkiyet belirlerken bunun yanında vergi esas olacak değerleri de koymuşlar ve hâlâ o sistem devam ediyor dolayısıyla vergi esaslı bilgiler de ellerinde mevcut.

Tabii, biz, Türkiye’de mülkiyet kadastroğunu bitirdik yani “ilk tesis kadastro” dediğimiz mülkiyet belirleme çalışmaları Türkiye’nin tamamında bitti. Aşağı yukarı 53 bin köy ve mahallede bu çalışmalar tamamlandı, toplamda ana parsel olarak 57 milyon 500 bin ana parselimiz var, bağımsız bölüm olarak da şu anda cins değişikliği yapılmış 20 milyon civarında da bağımsız bölümümüz var. Tabii, bu genel çalışmalar bittikten sonra, artık bizim dünyanın geldiği noktada insanlarımızın ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde kendimizi yenilememiz ve çağa ayak uydurmamız gerekiyor, gelişmiş ülkelere ayak uydurmamız gerekiyor. Bu noktada da bizim Genel Müdürlük olarak attığımız birçok adım var yeni projeler bazında. Mesela, biz şu anda 3 boyutlu kadastro çalışması yapıyoruz. Bununla artık bağımsız bölümlerinizi yani dairelerinizi şu anda isterseniz de göremiyorsunuz, böyle bir bilgi yok; artık, dairenin içine girip dairenin cephesini, katını, içini dahi görebilecek şekilde çalışma başlattık, şu anda o çalışmamız devam ediyor. Tabii bunun ötesinde, gayrimenkul alım satımında gayrimenkulle ilgili bir değer yok yani alıcı da gittiği zaman hakikaten onun yaklaşık piyasa değeri nedir, bilinmiyor ve biz bunun en bariz sıkıntısını da yabancılara gayrimenkul satışında yaşadık. Yabancılar ülkemize geliyor ve tabii birtakım insanlar bunları yanlış yönlendiriyor ve değerinin çok üzerinde gayrimenkul

satıyorlar ve bundan dolayı da insanlar mağdur olunca bu sefer de gayrimenkul alma noktasında imtina ediyorlar, gayrimenkulü almıyorlar; böyle sıkıntılar kulağıımıza geldi. Mesela, biz değerlendirme boyutunu yabancılara gayrimenkul satışında başlattık altı ay kadar önce ve şu anda o sistem gayet güzel yürüyor.

Gayrimenkul değerlendirmeyle ilgili çalışma bir Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle bize verildi, bu yetkiyi Genel Müdürlük olarak aldık. Biz, tabii, kurguyu, projeksiyonumuzu şu şekilde kurguladık açıklası: Bu yetkiyi aldıktan sonra biz yönetmelik hazırlığımızı yaptık, gönderdik; bir taraftan da SPK, ki bu değerlendirme uzmanlarının bağlı olduğu, lisanslayan kurum SPK'dır, SPK'yle öbür tarafta da değerlemecilerin yani gayrimenkul değerlendirme uzmanının bağlı oldukları, "TDUB" dedikleri gayrimenkul değerlendirme birlikleri var. Bunlarla -işte Merkez Bankası, Ziraat Bankası- bu işle ilgili birçok kurumla müştereken yönetmelik çalışmamızı bitirdik ve Cumhurbaşkanlığına sunduk. O da herhâlde yakında çıkar diye bekliyoruz. Bu yönetmeliğimiz çıktığı andan itibaren önce biz iki yerde pilot uygulama yapmak istiyoruz üç aylık bir süre içerisinde. Bu pilot uygulamanın hemen arkasından, bir altı ay içerisinde Türkiye'nin genelinde artık alım ve satımla ilgili her türlü işlemin değerlendirme sistemi yani değerlendirme raporu alınarak yapılmasını planladık, kurguladık, projeksiyonu bu şekilde oluşturduk. Burada, özellikle bu değerlendirmeyle ilgili vatandaşın mağdur olmaması için de değerlendirme noktasında vatandaş herhangi bir uzman arayışına girmeyecek; sistemden yani e-devlet kapısından veya bizim "web" sitemizden veya bizim herhangi bir birimimize girdiği zaman, başvurusunu yaptığı an sistem onu otomatik olarak atayacak yani vatandaş değerlendirme uzmanıyla muhatap olmayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kimse görmeyecek yani.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Direkt sistem belirleyecek bu değerlemeyi kimin yapacağını, kimse görmeyecek yani vatandaş değerlendirme yapanı görmeyecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerleme masrafını kim ödeyecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Masrafla ilgili de Maliye Bakanlığıyla görüştük, onunla ilgili değişik alternatifler var. Biz normalde vatandaş ödeyecek şekilde ayarladık ama Maliye Bakanlığında şu anda bir harç alınıyor biliyorsunuz alım satımlarda, bu harçların tahsiliyle ilgili de bir fikir var ama tabii ne olacağını bilemiyorum. Sayın Maliye Bakanlığımızın belirleyeceği bir husus olduğu için o konuyu onlar cevaplarlar.

BAŞKAN – Biraz önce Garo Bey de odadaydı, bu konu gündeme geldi, konuştuk, şöyle bir husus konuşuldu: "Bu değerlendirme için ödenecek miktarın harçtan düşülmesi evin, konutun satışı esnasında olabilir mi acaba?" diye. Bu konuyla ilgili Maliye Bakanlığımız bir çalışma yapıyor, o çalışmanın neticesine göre gerekirse Genel Kurulda bir düzenleme yapılabilecek ama hem Gelir İdaresi Başkanlığımız hem Bakan Yardımcımız, böyle bir şeyin olabileceğini ancak bunun çalışmasının yapılması gerektiğini ifade ettiler. Genel Müdürlüğümüzle birlikte Sayın Paylan da aramızdaydı o arada, bir konuştuk.

Buyurunuz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Dolayısıyla biz kurguyu bunun üzerine kurduk. Şu anda Türkiye'de 9 bine yakın değerlendirme uzmanı var, bunlar SPK tarafından lisanslandırılmış değerlendirme uzmanı. Ayrıca, 140 tane de şirket var yine SPK lisanslı. Dedğim gibi, vatandaş başvuru yaptığı andan itibaren sistem üzerinde bu paylaşım yapılacak, değerlemesi yapılacak ve değerlendirme raporu da yine tamamen bizim Genel Müdürlüğümüzün, Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün sistemine aktarılacak ve orada gayrimenkulle ilişkilendirilecek bu rapor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Rapordaki değer sisteme aktarılacak.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Tabii, rapordaki değer gayrimenkulün adasıyla, parseliyle ilişkilendirilip artık o...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani harç matrahını özel bir şirket belirleyecek.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Üstat, tabii, bunlar devletin lisanslandığı, bu konuda ehil yetkililer tarafından belirlenecek. Dediğim gibi, SPK çok ciddi sınavlarla bu uzmanları belirliyor ve lisanslandırılıyorlar. Şu anda da biliyorsunuz, bankalarda, kurumsal şirketlerde bu değerlemelerin hepsi bunlar tarafından yapılıyor.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bunlar sistem üzerinden mi olacak yoksa değerlendirme şirketinin elemanı gelip sahada onu gezip bakacak mı? Yani İstanbul’da bir şirketin adamı Diyarbakır’da mal satacak, gayrimenkul satacak, derenin kenarında bir yer veyahut da Adana’da Çukurova’da bir yeri...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Başkanım, şöyle arz edeyim: Tabii, bu değerlemeyle ilgili birçok kriter var. Her hâlükârda tekil değerlemeler, bire bir zemine gidilip zeminde inşaatın cinsinden, hastaneye yakınlığından, alışveriş merkezine yakınlığından, ana caddeye yakınlığından, binanın, dairenin cephesinden vesaire... Birçok yani 20-30 tane parametre var, bu parametreler dikkate alınarak belirleniyor ve bire bir zemine gidilerek çalışılıyor. Artı, projesine bakılıyor, binanın yaşına bakılıyor, kullanılan malzemenin cinsine bakılıyor vesaire.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu durumda, şu anda olduğu gibi aynı gün müracaat edip devir teslim yapmak birkaç günü alacak.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Efendim, şöyle: Normalde biz tabii, SPK’yle görüştüğümüzde iki gün içerisinde halledilecekti ancak bu sistem hayata geçmeye başladığı andan itibaren biz bunu duyuracağız. Duyurduğumuz anda gayrimenkulü satmayı düşünen insanlar önceden bunu yaptırabilecek ve dolayısıyla yaptırdığı anda zaten değer bilgisi direkt bizim sisteme de gireceği için müşteri bulup da satacağı zaman, geldiği zaman hiç beklemeyecek, otomatikman yapacak. Ki biz bu konuda, mesela tapu işlemlerinde ciddi rahatlıklar da getirdik. Şu anda bir tek T.C. kimlik numarasıyla başvurup işleminizi yaptırabiliyorsunuz yani fotoğrafı kaldırdık, diğer evrakları kaldırdık.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sonradan değer artışı ya da değer düşüşü olursa ne olacak?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Efendim, bunların hepsinin kriterleri var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir daha, bir daha mı yapılacak?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Hayır. Normalde bizim projeksiyonumuz şöyle: Biz üç yıl içerisinde bu tekil değerlemeyle yola çıkacağız, üç yılın sonunda topladığımız tekil değerlemelerden istifade ederek değer haritalarını, Türkiye’nin genelinin değer haritalarını çıkaracağız, değer haritalarını çıkardıktan sonra artık o değer haritaları üzerinde işlem yapacağız. Tabii ki biliyorsunuz, Türkiye’de gayrimenkul sürekli değişkendir, imar planıyla bir şeyi değiştiriyor vesaire... Tabii, bu bilgiler bize sürekli akıyor zaten. Mesela, imar planı değişiklikleri, uygulama yapıldıktan sonra kontrol için bize geliyor, her hâlükârda bizim kurumun haberi oluyor ve biz o anda o bölgeyle ilgili değer haritasını yenileyeceğiz. Dolayısıyla bu çalışma tamamen...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sabit bir değeri yok yani?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Sabit bir değer değil, o sürekli değişken olacak ve periyodik olarak da bu değerler değişecek, sürekli canlı bir yapı olacak yani böyle bir kurgu.

İSMAİL FARUK AKSU (İstanbul) – Şunu da sorabilir miyim: Dediniz ki “yola yakınlığı vesaire” diye; mesela, çok ortaklı olması, müşterek mülkiyet olması, bunlar da değeri etkileyecek şeyler...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Efendim, değeri etkileyen her şey var burada. Dedim ya, bakın, bu parametreler uluslararası belirlenen parametreler. Bu parametrelerin hepsi yani değeri etkileyen her türlü parametre...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sürekli nasıl değişecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Şimdi, bakın, şöyle: Diyelim ki bir yerde bir imar planı geçti, daha önce orada hiçbir hareket yokken bir hastane geldi, alışveriş merkezi geldi, o bölgedeki yapılar bir anda değer kazanacak, ister istemez değeri artacak. Biz hemen orada... Çünkü kuruma yetki verildiği için yetkili olarak bizim kendi değerlendirme uzmanlarımız da var yani SPK lisanslı kendi elemanlarımız da var. Bu tür şeylerde kendi elemanlarımız gidecek, o bölgede yeniden o değer bilgilerini toplayacak ve ona göre o değerlendirme haritalarını güncelleyecek. Yani böyle bir kurguyu biz çok detaylı düşündük. Çünkü bunlar aylarca hatta yıllarca... Aşağı yukarı 2007’de başladı bu düşünce. 2007’den sonra uluslararası sempozyumlar yapıldı, yurt dışına gidildi gelindi, uzmanları gönderdik. En son işte, tabii, bir ara sekteye uğradı, bir duraklama dönemi oldu, tekrar gündeme gelince dolayısıyla olgunlaştırdık ve yani böyle ayaküstü verilen bir karar değil; bu, yılların araştırmaları sonucu aldığımız bir karar.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şimdi, bu yasa Meclisten geçip, Genel Kuruldan geçip Kasımın 20’sinde Resmî Gazete’de yayımlandıktan sonra siz ne kadar zamanda bunu, sistemi “update” edeceksiniz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Altı ay içerisinde efendim, tüm Türkiye genelinde uygulanmaya başlayacak. Yani bizim projeksiyon...

BAŞKAN – Altı ay içerisinde yapabilecek misiniz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, efendim, bakın, altı ay içerisinde derken altı ay içerisinde artı, bize alım satıma gelen herkesten bu raporu isteyeceğiz. Sadece altı aya kadar iki ilde pilot uygulama yapacağız.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Altı aya kadar mevcut sistem devam edecek.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Mevcut sistem devam edecek.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şöyle değil o zaman yani: Tüm Türkiye’yi değerlemeyeceksiniz, sistemi kuracaksınız, alım satıma gelen kişiye diyeceksiniz ki: “Git, değerlendirme raporunu al, gel.”

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Evet, şimdi, efendim, işte, üstat, onu üç yıl boyunca böyle yapacağız -bizim projeksiyonumuz- ama üç yıl sonunda biz, biliyorsunuz, senede aşağı yukarı 3 milyona yakın alım satım oluyor Türkiye’de. Üç yıl boyunca bunu topladığınızda 9 milyona yakın taşınmazın değer bilgisi elimizde olacak. Bu değer bilgisini aldıktan sonra biz, artık Türkiye’nin genelinin değer haritasını çıkarma imkânımız doğacak. Eksiklikleri biz, tabii, kendimiz tamamlamak suretiyle veya belki yine destek almak suretiyle bu çalışmayı yapacağız. Üç yılın sonunda elde ettiğimiz değer haritalarıyla da artık vatandaşın gidip gelmesine gerek olmadan biz o değer haritalarından istifade ederek bu tür talepleri karşılayacağız. Dedğim gibi, bu, sadece alım satımla ilgili değil. Bu yaygınlaştığı zaman kamulaştırmalarda istifade edilecek, emlak vergilerinde istifade edilecek, gelir vergisi toplamında, işte, emlakle ilgili, harçlarda yani Türkiye’nin birçok alanında şu anda bu konuda ciddi bir boşluk var ve bu çerçevede de bir yeknesaklık yok. Yani bakıyorsunuz,

emlak vergisi, ana caddede 100 lira değer konulurken arka sokakta 200 lira da olabiliyor, 10 lira da olabiliyor yani birbiriyle bir şeyi yok, değeri yansıtan bir şey yok. En azından bu çalışma yapıldığı zaman bir hakkaniyet de doğmuş olacak.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şu ana kadar ben harita kadastro mühendisi görmedim. Onların değeri bundan sonra daha da artacak. Yani üniversitede harita kadastro mühendisliğimiz çok popüler hâle gelecek bir anda.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Sayın Başkanım, sadece harita kadastro mühendisleri yapmayacak bunu. Bunu SPK lisanslı... Şimdi, SPK’de dört yıllık okul mezunlarının hepsi SPK’ye gidip sınava girmek suretiyle bu lisansı alabiliyorlar. Lisansı aldıktan sonra bunun meslek ayrımı değil, önemli olan SPK’den lisanslı olması. Yani harita mühendisi şartı yok burada.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Onlar şu anda gayet kıymetli de bundan sonra daha da kıymetlenecek.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Dedim ya, şey değil, böyle bir, yani kurgumuz bu çerçevede efendim.

Ben bunu arz edeyim. Sorular varsa da alabilirim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Şimdi, Genel Müdürüm, değerlendirme yapıldıktan sonra, ne kadar süre geçecek? Altı ay sonra...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, efendim, bizim şu anki kurgumuz, değerlendirme raporundan sonra bir yıl o değerlendirme raporu geçerli olacak. Bir yıldan sonra, eğer bir yılı geçiyorsa bu sefer yeniden değerlendirme oranıyla...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Başkanım, sıcağı sıcağına bir de şeyi öğrenebilir miyim? Vatandaşa maliyeti ne olacak değerlendirme yapınca?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, efendim, bakın, şu anda eğer bankaların veya vatandaşın bağımsız olarak şeyi 650 civarında ama bizim kurgumuz 400 ila 500 lira arası çünkü biz bunu da standartlaştıracamız yani keyfiyete bırakmayacağız. Bunu da bu değeri de matbulaştıracamız. Yani değerlendirme, firmaların takdirinde olmayacak.

BAŞKAN – Evet, Sayın Güneş...

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Tabii, bu yeniden değerlendirmenin yapılması, aslında yani normalde gerçek yaşam ile resmî yaşamın örtüşmesi en büyük arzumuz. Türkiye’de yıllardan beri resmî yaşam ile gerçek yaşam arasında bir fark var ve dolayısıyla da vatandaş evini mesela 500 bin liraya alıyor ama alım satımda 100 bin lira gösteriyor ve genelde de vergide de aynı şekilde, belediyelerde de resmî tutarlar oldukça düşük, gerçek değerler yüksek.

Şimdi, bunu yapmak doğru bir şey ama şimdi, bunu yaptığımız zaman biz, birden alım satımlarda olsun, belediye vergilerinde olsun vatandaş çok yüksek vergilerle karşılaşacak. Belki bu Avrupa standartlarında normal olabilir ama birden diyelim ki yılda 100 lira ev vergisi veren bir kişi, bu sefer 500 lira vermeye başlayacak ve dolayısıyla da bu problemle karşılaşacağız biz. Bunun yanında biz normal gerçek değerleri araştıralım ve onu yazalım, bunda haklıyız ama vatandaşın en azından bu geçiş süresinde bu sisteme alışması açısından da hem emlak alım satım vergileri hem de diyelim ki belediyeye emlak vergisi oranlarında da bir düşüş yaparsak belki vatandaş bunu daha iyi anlayabilir

hem de kayıt dışılığı da önleyebiliriz biz. Yani burada Türkiye’de işte, bir ev satıyor, satan adam diyor ki: “Şundan fazla bunu gösteremezsin çünkü benim öbür türlü vergi vermem gerekir.” Ve alan da bunu mecburen oradan göstermek zorunda kalıyor. Diğer taraftan da, mesela kendinden çıkan paranın tamamını gösteremiyor veya kendine aldığı paranın tamamını gösteremiyor. Dolayısıyla da bu vergide büyük bir kaçağa da neden oluyor.

Biz şunu arz ediyoruz: Hem alan için hem satan için yani resmiyette ve gerçekte ne alıp sattıysa bu aynı şekilde yansısın, kimse buradan kaçmasın. Bunu yapabilmemiz için de benim düşüncem, bu kanunu çıkarırken aynı zamanda da yani biz burada alım satım oranlarını şimdi, işte, alandan yüzde 1,5; satandan alım satım oranları ve diğer taraftan da emlak vergilerini -o da yanlış hatırlamıyorsam- normalde dairelerde binde 1, iş yerlerinde binde 2’yi herhâlde. Bunlarda belli bir azaltıma gitmemiz lazım ki bu kanunu çıkardığımız zaman bizim gelir vergilerimiz kısmen artsa da vatandaşın bundan çok etkilenmemesi lazım. Öbür türlü vatandaş bundan çok etkileneceği için uygulamakta da çok sıkıntı çekebiliriz gibi düşünüyorum ben.

Teşekkür ederim, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Şimdi, bu tabii, Sayın Güneş’in ifade ettiği husus önemli. Özellikle şu anda normal değerinin altında gösterilmesinin en temel nedeni -dünkü konuşmalarda da ifade edildi- vergi oranlarının yüksekliği. Bu konuda da aslında Hazine ve Maliye Bakanlığımız bir çalışma yapıyor ve bu tapuyla ilgili değerlendirme çalışmasına paralel bir çalışma yürütüyor. Bu konuda, isterseniz, Osman Bey’dan, Bakan Yardımcımızdan bir bilgi alalım.

Buyurun efendim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, Sayın Vekilim, bu konuda haklısınız. Bu, çok doğru bir endişe. İnşallah, bu sistem layıkıyla hayata geçince zaten önemli bir sorun ortadan kalkacak ve bu sorun ortadan kalktığı zaman değerler gerçek değerlerle gösterildiğinde bizim şu anki oranlara ihtiyacımız kalmayacak. Burada bir çalışma yapılıyor şu anda. Gelir İdaresi bunu çok detaylı çalışıyor. Bunu hayata geçireceğiz inşallah uygun bir şekilde.

BAŞKAN – Yani “Oranları bu çalışma neticesinde bir miktar aşağı çekeceğiz.” diyorsunuz öyle mi?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Evet efendim, oranları aşağı çekeceğiz.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, Vedat Bey, değerli Tapu Genel Müdürüm, değerli arkadaşlar; yıllardır şu çağırını yapıyoruz AK PARTİ iktidarlarına, diyoruz ki: Herkes ranta doğru koşuyor arkadaşlar ve AK PARTİ iktidarlari döneminde, benim yaptığım bir hesaplama göre 1 trilyon dolarlık bir rant yaratıldı ve bunun hiçbir tanesi vergilendirilmedi. İşletmelerde para kazanan veya kazanmayan insanlar, bir şekilde orada yani imalat sektöründe olan vatandaşlarımız orada kazandığı parayı götürüp “Hadi bir arsa alayım, onu müteahhide vereyim, daire çıkayım.” diye hep bütün tasarruflar konuta doğru, inşaata doğru aktı. On binlerce müteahhit yaratıldı, rantlar yaratıldı, yüz milyarlarca dolarlık rantlar yaratıldı ama bunun hiçbirisi vergilendirilmedi ve gerçek anlamda da değerlendirilmedi. Yani alım satımlarda diyelim ki kayıt

dışı para kazanan bir kişi, maliye için çok önemli, bunu çok iyi bilir, diyelim ki bir yıl siz 2 milyon lira kazandınız, 200 bin lira kâr bildirdiniz. Geriye kalan 1,8 milyonla gidiyordu, piyasadan ev arıyor, tamam mı? Ama evi 200 bin liradan gösteriyor 2 milyonluk evi ve 1,8 milyonluk kayıt dışı kazandığı parayı böylece aklamış oluyor. Bunun gibi, aslında vergisiz kazancın amlandığı mekanizmaya doğru gitti kayıt dışı olarak işlendiği için bu kaynaklar. Yani ev alırken tersi uygulamalar da oluyor ama alan kişi eğer ki yüksek gözükmemesini istemiyorsa, yani o kadar kâr belirtmemişse düşük gözükmemesini istiyor, bu ama düşük gösterme baskısı söz konusu olabiliyor veya tersinden, satan kişi de bazen daha önceki aldığı kişiden düşüğe aldıysa, diyelim ki 2 milyonluk bir daireyi 500 bine aldıysa değer artış vergisi ödememek için “Ya arkadaş, ben bunu 500’e aldım, ben bunu ancak 500’e satarım yoksa benden devlet değer artış vergisi alacak.” diye bu sefer de tersten düşük göstermeye çalışıyor. Bunun farklı farklı örnekleri de var. Mesela kredi alacak bir kişi, yani krediyle ev alacak bir kişi ekspere “Aman arkadaş, benim evin değerini yüksek göster, 100 liralık evi 120 lira göster ki ben 100 lira kredi alayım.” diye bir baskı yapıyor. Tersinden, nakit alacak bir kişi de “Ya, düşük göster be, aman bunu düşük göster ki harcım düşük gözüksün.” diye söylüyor. Yurt dışından gelene 250 bin dolara vatandaşlık veriyoruz ya kişiye, 150 bin dolara bir daire buluyor ama “Ya, arkadaş, benim vatandaş olmam için gel bunun harcını da ben ödeyeyim, 250 bin dolardan bunu gösterelim.” diye maalesef yükseltiyor. Ya, bunun için arkadaşlar, büyük bir oyun oynanıyor aslında tapuda, bunu çok iyi biliyoruz.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – “Evet” demeniz lazım o zaman buna.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Eleştirilerimi de söyleyeceğim. Tapu genel müdürlüklerinin dairelerinin kapısına bakın, insanlar bavulla parayla gelirler. Ya, arkadaş, bankadan 100 bin lira transfer ediyor, 500 bin lirayı elden veriyor kapıda, orada sayıyor, tapu müdürünün hem de yanında sayıyor parayı biliyor musunuz? Bunun hep görüntüleri var, kamera kayıtlarında vardır, tapu genel müdürlüklerinin kamera kayıtlarına bakın, Maliye idaremiz bunların hepsini yakalasın, hepsinde kamera var çünkü. Kapısında paralar sayılıyor, bankadan 100 bin lira gönderiliyor, 500 bin lira orada elden teslim ediliyor. Ya, bu gerçekten bizim için kara bir düzen yani ve bunu, bu düzenin arkadaşlar bir reformla ihtiyacı var Sayın Başkan, reform. Reform bir torba yasayla olmaz. Ya, bunun bütün boyutlarıyla... Bakın, ya, belediyelerde bir rayiç gözükecek, siz değerlendirme yapacaksınız, belediyede 100 bin lira rayiç gözükecek, değerlemeyle gidecek “1 milyon lira aslında bu rayiç.” diyecek, tapuda 1 milyon lira harç ödeyecek, belediyedeki harcı ne olacak, emlak vergisi ne olacak? Hemen eşleşecek. Yan dairesi ne olacak?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Bir süre sonra hepsi tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, bir dakika.

Arkadaşlar, 1 milyon liradan daireyi sattım, yan komşum 100 bin liradan hâlâ değerlendiriyor, 100 bin liradan vergi ödemeye devam edecek...

BAŞKAN – Öneriniz nedir Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Önerim reform.

BAŞKAN – Nasıl bir reform?

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Reform yapıyoruz işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bunu iki gün oturup çalışmamız lazım. Mesela, arkadaşlar, bugüne kadar çok ciddi mağduriyetler şöyle olacak, Maliyeyi uyarıyorum bu konuda, Tapu Müdürlüğümüzü de: Şimdi, diyelim ki ben 1 milyon liralık daireyi satan kişi değer artış vergisi ödememek için 100 bin liraya almak zorunda kaldım. Ya, arkadaş, gel şunu 1 milyon gösterelim, “Yok, 100 bin göstereceğim.” Dün aldım, bu kanun çıktı, altı ay sonra da satmaya karar verdim, değerlendirme elemanı geldi, 1 milyon

lira değer biçti. “Yıllardır her yıl 3 milyon satış yapıyorum.” diyor. Bakın, mağduriyetlere bakın. 100 binden aldı, değerlendirme elemanı “1 milyondan satış göstereceksin.” dedi. 1 milyondan sattı, değer artış vergisinden yüz binlerce lira o vatandaşımız mağduriyet... Çünkü niye? Satan kişi düşük göstermiş. Ya, bir geçiş Sayın Başkanım, ben bunu tamamen destekliyorum ama bir geçiş dönemiyle ilgili vatandaşımızı koruyacak, yani iyi niyetli olma şartı vardır ya, koruyacak hükümler içermiyor.

BAŞKAN – Anladığım kadarıyla “üç yıllık bir süreç” diyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama değer artış vergisi ödeyecek.

BAŞKAN – Bir de kanunda şöyle bir ifade var, “varsa” diyor. Mesela 1 Ocak itibarıyla uygulamaya giriyor.

Zeki Bey size soruyorum: 1 Ocak itibarıyla ben evimi satmak istesem, anladığım kadarıyla, orada “varsa” diye bir ibare koymuşsunuz, ben illa değerlendirme “Bu konutunun değeri nedir?” diye belirlemek zorunda değilim değil mi satmak için?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Ona başlamadık.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne zaman? “Altı ay içinde başlayacağız.” dediniz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Altı ay sonunda başlayacağız,

BAŞKAN – Altı ayda pilot uygulama yapacaklar, altı ay sonunda... Ama üç yıl...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Üç yılın sonunda Türkiye’nin tamamı...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı ay sonra başlıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Siz de onu istiyorsunuz işte.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Altı ay sonra başlıyor ama ciddi mağduriyetler olacak çünkü bugüne kadar gelmiş bozuk çarkın mağdurları söz konusu olacak, iyi niyetli veya kötü niyetli, bakın...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Reform başladı. Kervan yolda düzülür.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kervan yolda düzülmez, kervan reformla düzülür arkadaş yani, böyle olmaz yani, Allah’ınızı severseniz, burası Meclis lütfen Sayın Erim ya... Kervan yolda düzülmez, kervan reformla düzülür ya. Ya hep böyle diye diye hep torba yasa getiriyorsunuz, hep bozuk düzeni düzeltmiyoruz.

Sonra arkadaşlar, bakın, şu önemli...

BAŞKAN – Sayın Erim, bakın, uyarıyorum, eğer konuşacaksanız buraya oturacaksınız.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Şimdi, 100 bin liralık bir dairenin değeri değerlendirilmeyle 1 milyon liraya çıktı. Bu vatandaşımız satarken harcı 1 milyon lira üzerinden ödeyecek. Alan da yüzde 2 verecek, satan da yüzde 2 verecek. 100 bin lirayken 4 bin lira veren şimdi 40 bin lira verecek. Büyük rakamlar. Diğer boyutu: Emlak vergisiyle ilgili de oranlar var. Şimdi, bakın, arkadaşlar, Tapu Genel Müdürlüğüne soruyorum: Memlekette birkaç bin tapusu olan vatandaşımız var mı, binlerin üzerinde tapusu olan? Benim bildiğim var, benim tanıdığım da var. Binin üzerinde tapu sahibi var. Şimdi, bir tapusu olan vatandaş ile bin tapusu olan vatandaş -reformu onun için söylüyorum- aynı oranda emlak vergisiyle değerlendirmek bu Meclis için arkadaşlar vicdansızlıktır. Bunu mutlaka reforma tabi tutmamız lazım. Yani bunun dünyada uygulamaları var. Emekliliği bir tek koruyoruz ama çalışan vatandaşımız bir ev almış, o kişiyi korumamız lazım. Ondan belki binde 2 değil, binde 1 vergi almamız lazım ama bin

tapusu olandan da yüzde 1 vergi almamız lazım arkadaş, yüzde 2 vergi almamız lazım, artan oranlı bir vergilendirmeye tabi tutmamız lazım. Bunun için arkadaşlar bir reforma ihtiyaç var, bunu bütün boyutlarıyla tartışmaya ihtiyaç var.

Diğer bir mesele, son olarak şunu söyleyeyim Sayın Başkan, bitiriyorum, özür dilerim: Ya, bunun arkadaşlar Batı’da örnekleri var. İlla şirketlere havale etmiyor, bunu da sordum, Amerika’da başka bir uygulama var, Avrupa’da başka uygulamalar var, en iyi uygulamayı seçtiğinize emin misiniz? Yani, bir şirkete havale ettiğimizde çünkü şirket üzerinde basınç olacak. “Ben kredi alıyorum, yüksek göster.” “Teminat göstereceğim, yüksek göster.” “Aman harcı düşük olsun, düşük göster.” basınçları olacak. Arada yolsuzluklar söz konusu olabilir. Yine bir kamu kuruluşunun, bir regülatörün, özerk bir yapının bu değerlemeleri yapmaları daha doğru olmaz mı? Bu konuda bu şirketlerden illa vermek değil, kamunun yine bir otoritesinin belki istihdam yapıp böyle bir kuruma dönüşüp, özerk bir yapıya dönüşüp bu değerlemeleri yapması belki bu heyette yerelden de insanların bulunması şeklinde uygulamalar var, yerel yönetimleri de katarak bu işe bunu öneriyorum ben hepinize.

Gelin arkadaşlar reform yapalım, kervanı yolda düzmeyelim, kervanı baştan düzgün düzelim diyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun lütfen.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Şu anda asgari ücretlinin enflasyon sepetindeki harcamalarının ağırlığı 3 ana kalemden oluşuyor temel olarak. Bunlardan bir tanesi gıda ve içecekler, o da yüzde 23-24 civarında ağırlığı, konut yüzde 16 civarında ve ulaşım, o da yüzde 8-9 civarında. Dolayısıyla, asgari ücretlinin veya düşük gelirli kesimin enflasyonu bizim hesapladığımız manşet enflasyonun çok üzerinde. Şimdi, 250 bin TL değerinde bir apartman dairesini bin liraya kiraya verse on iki ayda 12 bin TL kira geliri olacak, eğer ikinci dairesi varsa, kendisi oturmuyorsa beyanname verecek, onun üzerinde bir miktar kira geliri vergisi ödeyecek. Eğer bu 250 bin TL değerindeki apartman dairesi reel olarak değerlendirilir, 500 bin liraya çıkar ve bunun üzerinde harç öderse ve de emlak vergisini buna göre öderse, bu kişinin yıllık 12 bin liralık olan kira gelirinin önemli bir kısmı, belki de 2-3 bin lirası otomatik olarak bu harcamalara gidecek. Dolayısıyla, acaba böyle bir düzenleme enflasyonun yükselmesine, kiralara artmasına sebep olabilir mi? Bu çok önemli bence çünkü özellikle düşük gelirli kesimlerin harcama sepetindeki konutun oranı –biraz önce söylediğim gibi- yüksek. Dolayısıyla ben Merkez Bankasında bu işin altyapısının olduğunu düşünüyorum, orada yetişkin kadroların olduğunu düşünüyorum. Bu konuyu da onlarla birlikte bir gündeme getirip çalışabilir misiniz?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı, siz vaz mı geçtiniz?

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bir soru soracağım.

BAŞKAN – Buyurun efendim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Madalyonun tersinden bakarak, 400 bin lira değer biçtiğiniz bir evi satmak istedi adam, 300 bine anca müşteri buldu, ne olacak yani harcı 400 bin üzerinden mi alacağız?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Harcı 400 bin üzerinden ödeyecek.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tapu senedine yansıyan...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – E satamadı. Bari alım garantisi versin Tapu ve Kadastro, satamayandan o fiyattan alsınlar diyorum yani!

BAŞKAN – Evet, Sayın Kırkpınar, buyurun lütfen.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) – Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, burada yeni bir sektörün oluştuğu açık, özellikle değerlendirme uzmanlarının, 9 bin kişinin var olması yeni bir sektörün oluştuğunu bize gösteriyor ama şöyle bir şey var: Toplu değerlendirme üç yıl sonra olacak Türkiye genelinde ve bu tekil değerlendirme de altı ay sonra başlamış olacak. Burada şöyle bir şey olsaydı, bu toplu değerlendirme bittikten sonra bu sisteme geçilmiş olsa çünkü yeni bir sistemi oturtmak kolay bir şey değil, milyonlarca konutun olduğu bir yerde çünkü bu zaman kaybı, hızlı satışlar için bir zaman kaybı söz konusu olacak burada. Tabii, düzenlemeyi destekliyoruz, düzenleme güzel bir düzenleme, belki de geç kalınmış bir düzenleme ama bu geçiş sürecini üç yıllı sabitlesek ya da öyle o şekilde olmuş olsa mağduriyetlerin önüne geçmiş oluruz diye düşünüyorum, zaman kaybının da önüne geçmiş oluruz. Çünkü birdenbire, altı ay sonra biz bu tekil değerlendirme sistemine geçtiğimiz zaman çok ciddi manada mağduriyetler söz konusu olabilir. Bu tekil değerlendirmelerde hatalı değerlendirmeler olabilir, bunlar dava konusu olabilir. Dolayısıyla üç yıllık ya da bir buçuk yıllık belirleyeceğimiz bir süreç bütün bu olası sıkıntıların da önüne geçebilir.

Başka bir önerim var ya da soru şeklinde de bunu ifade etmemiz mümkün. Yeni yapılacak yapılaşmalarla ilgili, özellikle tapulama ve ruhsatlama döneminde bunların yeniden değerlendirme oranının da özellikle tekil olarak belirlenmesi yani ayrıca, işte vatandaş dairesini satarken bir daha değerlendirme talebinde bulunmasına gerek kalmamasın. Özellikle bundan sonra yeni yapılaşmalarda ruhsatlama ya da tapulama süreci yaşanırken o süreçte otomatik olarak değerlendirme sisteme kaydedilmiş olsun ve hem zaman kaybı olmaz hem de vatandaşla yük getirmemiş olur. Son önerim de bu.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

31 ve 32'nci maddelerle yapılmak istenen düzenlemenin hiçbir tarafına katılmıyorum, yanlış buluyorum; ülkenin, vatandaşın gerçeklerine aykırı buluyorum. Öyle tahmin ediyorum, öyle sanıyorum ki bu teklifi yani bu maddeleri özellikle, bu 31 ve 32'nci maddeleri AK PARTİ'nin iktidardan gitmesini isteyen AK PARTİ içindeki gizli CHP'liler hazırladı! Ancak bu kadar olabilir! Evet, yani gerçekten AK PARTİ'nin iktidardan gitmesi büyük bir reform olacaktır, herhâlde bu reformu böyle yapacaksınız.

Şimdi, arkadaşlar yani oturulmuş, vergi gelirlerini nasıl artırırız hesabı yapılmış. Stokta, elde kolay ne var? Emlak var. En kolay emlaktır, iktidarların aklına bu hep gelir. Vakit olsa size anılarımı anlatırım ben ama vakit yok. Ne zamanki bir iktidar emlake yönelmiş, oradan vatandaş mağdur edecek şekilde bir vergi almaya çalışmışsa o hükümet iktidardan gitmiştir arkadaşlar. Anlatırım ileride.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çıksın o zaman Akif Bey.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, benim görevim milletvekili olarak doğruyu savunmak, doğruyu anlatmak; bir tasarı, teklif var ise susup “Aman, bu yanlışlı yapsınlar.” demek değildir, düzeltmeye çalışırım, karar elbette çoğunluğundur.

Şimdi arkadaşlar, zamanında 4369 sayılı Kanun çıkmıştı, 1999 yılında, tapu harcı oranlarını binde 1'e indirmişti; binde 1 alan, binde 1 satan. O zaman vergi oranı, harç oranı yanlış hatırlamıyorsam binde 4,8'di; maliyeci arkadaşlar burada, bakarlar, yanlış hatırladığımı sanmıyorum ama yanlış da hatırlıyor

olabilirim. Binde 4,8'den binde 1'e indirdi ki insanlar tapuda gerçek alım-satım bedelini beyan etmeye yönelsinler. Teşvik edici bir düzenleme. Amaç, ev satan, inşaatından daire satan müteahhidin kazancını yakalamak, vatandaşın o korkusunu üzerinden atmasını sağlamak, amaç buydu. Sonra zaman içerisinde değişiklikler oldu. 2009 yılında yine bu maddede değişiklik yapıldı, Harçlar Kanunu'nun 61 ve 63'üncü maddesi ve Harçlar Kanunu'na ek 4 sayılı Tarife'nin ilgili bendinde. Emlak vergisinden az olmamak üzere tapuda beyan edilen değer esas alındı. Benim Gelirler Genel Müdürlüğü dönemimdir. Bunu Bakanlar Kuruluna ben önerdim, kimse benden talep etmedi, Bakanlar Kurulu da uygun gördü, Meclise geldi, yasalaştı. Vatandaşın beyanına bağlıyız. Emlak vergisi beyanından az olmamak üzere, tapuda beyan edilen değer. Amaç yine satıcının inşaattaki kazancını yakalamak. Alıcı ile satıcının menfaatini zıtlatacaksınız ki satıcı düşük gösterse bile satışı bir vergi incelemesi sırasında alıcı "Evet, 100 bin liradan fatura kesildi ama ben bunu 500 bin liraya aldım." diyebilsin, bunu dediği için de bir ceza görmesin. Onu sağlamıştık. 2007 veya 2008'de bu değişti. "Tapuda muazzam kaçak var, herkes düşük gösteriyor." Olayı nasıl tarif ettiğinize bağlı. Bu anlayıştan hareketle 2008'de değişti, şimdi bir adım daha ileri gidiyor. "Tapuda muazzam kaçak var." Arkadaşlar, kaçak yok tapuda, kaçak gelir ve kurumlar vergisinde var. Vatandaşın satın aldığı bir dairenin değerinin ne olduğu önemli değil tapu harcı açısından. Harç, devletin sunduğu bir hizmetten doğrudan yararlanan vatandaşın o hizmet karşılığında devlete ödediği bedeldir. Bu bedelin gayrimenkulün değeriyle bir ilgisi yoktur. Devlet tapu kaydını tutuyor, tapu bir güven kurumudur, bu güven kurumunun bir bedeli olacak, sen de bunu ödeyeceksin. Bu gayrimenkul 100 bin lira olabilir, 1 milyon lira olabilir, 5 milyon lira olabilir, 200 bin lira olabilir, hiç önemli değil bu arkadaşlar.

Şimdi, diyorsunuz ki: "Gerçek değer ne, bunu bulalım, muazzam kaçak var." Kaçak yok arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ne zaman oranı yükseltirseniz, oran ne kadar yükselirse kaçak olarak tarif edilen rakam o kadar çoğalır, oran düşük olursa kaçak olarak tarif edilen rakam azalır. Bu, yanlış.

İkincisi. Matrahı kime belirletiyorsunuz? Değerleme şirketine. Vatandaş evini satacak, "Git rapor al gel." Böyle bir vergi sistemi olmaz arkadaşlar, böyle kepezelik olmaz.

Bir de Türkiye'nin her yerinde aynı zamanda başlamayacak. Benim bildiğim, bir vergi kanunu çıkar, 1/1/2020 tarihinden itibaren yürürlüğe girer. Burada "Hayır, bir dakika, ben önce Beşiktaş'ı belirledim, Çankaya'ya sıra gelmedi." Beşiktaş'ta bu uygulanmaya başlamış, Çankaya daha henüz yok, böyle bir şey olur mu? Efendim, olmaz, değerlendirme yapacak da vesaire.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Aynı anda yapacak, otomatik olacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Asla olmaz, yapmayın ya.

Üç: Vergi bir kamu hukuku kavramıdır, bunu özel sektöre emanet edemezsiniz. 140 değerlendirme şirketini ilan edeceksiniz "Bunlar değerlendirme yapabilir." diyeceksiniz herhâlde veya belki ayrı kriterler getirir misiniz bilemiyorum. Ya, kim düşük belirliyor bunu? Bu çıkacak piyasada, olacak bu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Otomatik olacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ya, bırakın Allah aşkına.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, Tapu Kadastro kendisi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ne kendisi? "Değerleme şirketine yaptıracağım." diyor. Kendisi yapamaz bunu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tamam da atamay! o yapacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ya, bırak Allah aşkına, bırakın.

Matrahı özel sektöre belirleteceksiniz; Anayasa'ya aykırı. Vergi, kamu hukukunun kavramıdır, karşılıksız olarak vatandaştan alınan bedeldir; bunun matrahını daima idare belirler. Matrah, özel sektöre, bir başka şirkete belirtilmez; mükellef beyan eder -beyan sistemiye- bu beyanı idare kendi ölçülerini kullanarak kontrol eder. Değerleme şirketinden hizmet alabilirsiniz, buna aykırı bir şey yok ama bir takdir komisyonu olacak, bir şey olacak, idare bunu belirleyecek. Nasıl takdir komisyonları Vergi Usul Kanunu'na göre bilirkişiden rapor alıp sonuçta kendisi bir karar veriyor ise siz de değerlendirme şirketlerinden rapor alabilirsiniz ama kararı siz vereceksiniz. Genel Müdürlük olarak bunu tüm Türkiye'de koordine edeceksin; bir dakika, şu değerlendirme şirketi şöyle diyor, şu şöyle diyor, siz onu dengeleme görevine sahip olacaksınız.

Bir diğer husus, bu gayrimenkul piyasasında değerler hep artacak mı? Kriz olunca düşmüyor mu bunlar aşağıya? Bugün yüksek değerden değerlendirildi, ee, bir daha bunun altına inemez arkadaşlar. İki sene sonra git bir daha, üç sene sonra... Böyle bir şey olmaz arkadaşlar. Baştan sona yanlış. Bakın, baştan sona yanlış ama “Biz iktidardan gitmek istiyoruz, CHP buna niye itiraz ediyor?” diye şaşırabilirsiniz. Ben sizi uyarıyorum.

Hayırlı olsun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkanım, bu yasa teklifinin hayırlı olmasını istiyorum ama Genel Müdürlüme bir sorum olacak Vedat Bey aracılığıyla.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, siz bu çalışmayı yaparken daha önce herhangi bir böyle pilot bölge falan seçtiniz mi? Yani buralarda özellikle Tapu Kadastro Genel Müdürlüğünün gerçekten şu anda Türkiye'deki bütün ada, parsellere hâkim olduğunu biliyoruz ama tabii, Türkiye'de binlerce konut var şu anda. Diyelim ki, örnek olarak söylüyorum, işte Ankara'nın Çankaya'sını veya Keçiören'ini bir pilot bölge olarak seçtiniz mi? Elemanlarınız buna yeterli mi? Eğer buna ilişkin bir veriniz varsa elinizde keşke bize burada daha önce bir sunum yapsaydınız, ondan sonra bu maddelere geçseydik.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Erim, buyurun.

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Hem belediyelerde hem de tapu dairelerinde bu işin mutlaka güncellenmesi lazım, yapılması lazım. Vatandaş da bundan rahatsız, vicdanen insanlarımız da rahatsız. Rahatsız olmayan da oluyor ama genel olarak rahatsızlık var. Mesela, Amerika'da, Miami'de bir villa 11 Şubat 2000'de 160 bin dolara satılmış bu internet sitesinde, emlak sitesinde; villanın taa, imalatından satışına kadar ve ne kadar el değiştirdiyse hepsinin fiyatları var çünkü ekspertizi yapılmış. Aynı villa 3 Ocak 2003'te satılmış 275 bin dolara, 21 Ocak 2004'te satılmış 305 bin dolara, 28 Nisan 2005'te satılmış 385 bin dolara aynı yer ve bunu alan kişi de görüyor, şeffaf. Alan kişi de görüyor, burada vergileri de yazıyor, belediyenin aldığı...

İBRAHİM AYDEMİR (Erzurum) – Enflasyon var demek ki!

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – O zaman için öyle, yüzdesini de göstermiş. Neyse, demek istediğim, hani biz burada hem reform yapalım diyoruz hem reforma karşı çıkıyoruz. Bu da büyük bir reform. Tapu ve Kadastro'nun zaten başarılı çalışmaları var. Şu anda çoğunuz biliyordur, internetten başvuru yapabiliyorsunuz tapuya, tapuya gitmeden başvuru yapabiliyorsunuz ve tapu dairesine bir tek imza atmaya gidiyorsunuz. Başka şehirlerden başka bir şehre tapu, emlak alım satımı yapabiliyorsunuz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Başka ülkelerden de...

BEKİR KUVVET ERİM (Aydın) – Başka ülkeden de yapabiliyorsunuz; bu kanun da çıktı.

Tapu Kadastro başarılı işler yapıyor, takdir ediyoruz. Şimdi, iyi yapılan şeyi takdir etmek lazım; bence yapılması lazım. Tamam, tapu harcı güncellenebilir, emlak vergisi güncellenebilir belediyelerdeki ama mutlaka bu işi gerçek rakamlara çekmemiz lazım hem şeffaf olması açısından gelir vergisinin ve bir de vatandaşın aldanmaması açısından yani alım satımlar açısından da.

Onun dışında söylenecek çok şey var ama zaman sınırlı, daha sonra inşallah.

Peki, teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, 31'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, sorularımıza cevap alabilir miyiz?

BAŞKAN – Pardon, yine unuttum bakın.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Vergi Usul Kanunu'nun mükerrer 49'uncu maddesi 3 Nisan 2002 tarihli ve 4751 sayılı Kanun'la kabul edilmiştir. Arkadaşlar, bakın, orada bile diyor ki: "Arsa ve arazi metrekare değerleri -büyükşehirler için örnek vereyim- ona ilişkin takdir komisyonu kararı büyükşehirde gider, büyükşehirde yani büyükşehir merkezinde kurulan, vali tarafından görevlendirilecek bir komisyon tarafından gözden geçirilir uyumsuzluklar varsa ve ondan sonra bunlar kesinleşir; kesinleşen kararlar aleyhine de istenirse yargı yoluna gidilebilir." Bir kontrol müessesesi var, kontrol yani büyükşehirde biri kontrol ediyor, bir merkezi komisyon. Burada kontrol yok, bir şey yok, bir tane değerlendirme uzmanı bir rapor takdir edecek her şey ona göre yürüyecek.

Teşekkür ederim

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bir sorum daha var yani netleşmesi için.

BAŞKAN – Hemen soruyu ekleyin lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Genel Müdürüm, ben az çok anladım da netleşmesi için soruyorum.

Şimdi, siz değerlemeleri yapıyorsunuz ama bir tek satıştan yapacaksınız yani resen yapmayacaksınız ilk etapta, ilk etapta satışlardan. Diyorsunuz ki üç yılda 9 milyon olacak, 15 milyon değerlendirilmemiş olacak. Fiyat farklılıkları olacak; dedim ya, aynı apartmanda bir daire 1 milyondan değerlendirilecek, bir daire 100 bin liradan değerlendirilecek. Hangi aşamada yani bu üç yılın sonunda mı bütün değerlemeleri yapıp... Belediye sistemine entegre edilmesini bu kanun emretmiyor yani satış oldukça çünkü belediye sistemine hani 100 binlik daire 1 milyon olarak eklenecek, diğeri 100 binde kalacak.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Öyle değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu söylüyorum: Bütün değerlemeleri yaptık, en sonunda vergi adaleti için de... Yani bir daire 1 milyon liradan vergi veriyor üç yıl boyunca, öbür daire 100 bin liradan vermeye devam ediyor satış olmadığı için. Vergi adaleti için ben Komisyonumuza soruyorum veya Vedat Bey'e soruyorum siz de teklif sahibi olarak, nasıl bu adaleti sağlayacağız? Diyelim ki hiç satmadı o kişi, o 100 binden kalmaya devam eder, diğeri 1 milyondan vergi vermeye devam eder.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır o nereden çıktı 1 milyon lira üzerinden vergi diye?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çünkü satış...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Vergiyle alakası yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Var.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Emlak vergisiyle ilgisi yok.

BAŞKAN – Evet, arkadaşlar...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – O zaman ama öyle bilgi vermedi. 1 milyondan satış olduysa emlak vergisi...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Harçtan bahsediyor. 1319'a göre...

BAŞKAN – Tamam, sorunuzu sordunuz Sayın Paylan.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır, şunu söylüyorum: Satış 1 milyon liradan olduysa alıcı beyanname verirken...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Beyanname yok, bildirim diye bir şeyimiz var; sadece "Ben burayı aldım." diyor. Belediye, kendisindeki neyse o bu defa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama olur mu o öyle şey? Öyle mi olacak?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Öyle, öyle.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok yanlış, çok yanlış.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu anda öyle, iki ayrı kanun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Çok yanlış.

BAŞKAN – Şu anda öyle efendim.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1319'a şamil değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ne zaman eşitlenecek bu rakamlar?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hepsi tamamlandıktan sonra eşitlenebilir.

BAŞKAN – Tamam.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Ayrı Kanun, vergiyle ilgisi yok bunun.

BAŞKAN – Arkadaşlar, tamam.

Zeki Bey, buyurun.

Soruları lütfen teker teker cevaplayalım.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Şimdi, efendim, Garo Bey'in sorularından başlayayım.

Önce, "Şirketlere yaptırılması doğru olur mu?" şeklinde bir sorusu oldu.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani kamu eliyle...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – “Kamu eliyle niye yapılmıyor da şirketlere yaptırılıyor?” diye...

Şimdi efendim, şunu söyleyeyim, konuşmamın başında şunu arz etmiştim: Almanya gibi ülkeler sistemin başından itibaren değer vergisini koydukları için şu anda Almanya’da kadastro birimlerinin altında değerlendirme yapan bir birimi de var ve onlar onu yapıyor ancak biz sıfırız. Biz sıfır olduğumuz için şu anda bizim elimizde hiçbir veri yok. Hiçbir veri olmayınca bizim şu anda bunu kamu eliyle yapma şansımız da yok.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – İleride var mı?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –İleride... Zaten dedim yani üç yılın sonunda değer haritaları çıkacak Türkiye genelinde. Değer haritaları çıktıktan sonra, kamunun kontrolünde veya kamunun kendi imkânlarıyla bunu yapma imkânı olacak. Çünkü kendi bünyemizde de şu anda biz değerlendirmeyle ilgili durmadan eleman yetiştiriyoruz ve şu anda yurt dışında da 3 arkadaşımız ihtisas yapıyor bu konuda, yurt dışına gönderdik, oradan da şey alsın diye. Geleceğe hazırlık yapıyoruz biz bu çerçevede. Burada bir problem yok ama bizim sistemi oturtmamız için ilk başlarda biz bu hizmeti özel sektörden, daha doğrusu lisanslı olan, kamu tarafında lisanslandırılan insanları da almak zorundayız çünkü böyle bir işi yapacak şu anda hazırda bir gücümüz yok. Bunu arz etmiş olayım.

BAŞKAN – Burada şunu söylüyorlar Zeki Bey yani ben Sayın Hamzaçebi’nin ve Garo Bey’in konuşmasından anladığım şey şu: Yani böyle bir değerlendirme fiyatına yönelik dışarıya yaptırabilirsiniz ama kamu olarak sizin, ne bileyim, bir grup mudur veyahut bununla ilgili karar verici bir yapının teker teker bunları gözden geçirip nihai kararı onların vermesi gerekir şeklinde anladığım kadarıyla bir düşünceleri var. Ne diyorsunuz buna?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, efendim, bakın, bizim kurgumuz şu şekilde Sayın Başkanım, Değerli Bakanım: Normalde bu değerlendirme raporunu aldıktan sonra vatandaşın bir itirazı varsa tekrar değerlendirme talep edebilir ve hatta üçüncüyü dahi talep edebilir. İlk ikisi ücrete tabi, üçüncüsünde ücret de alınmayacak çünkü vatandaşın ikna olması gerekiyor. Yani vatandaşın zaten ikna olmadığı, itirazı olan bir hususu bizim kabul etme şeyimiz yok, biz kabul etmeyeceğiz ve vatandaş sonuçta...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Üçüncüsünde geçince mi kabul ediyorsunuz?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Eğer ikinciden de tatmin olmazsa, üçüncüyü talep ederse üçüncüdeki rapor her hâlükârda... Biliyorsunuz, genelde raporlar birbirine uyumlu ilk ikisi...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Yargı yolu açık olacak mı buna?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Gayet tabii, yargı yolu her zaman açıktır.

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – İtiraz süresi var mı?

BAŞKAN – Şimdi, anladığım kadarıyla şöyle: Var, itiraz süresi var. Diyelim ki A şirketi bir fiyat belirledi, ben itiraz ettim, benim konutum için itiraz ettim. Bunun üzerine siz...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – İtirazı tapuya yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Tapuya yapıyoruz. Bunun üzerine, siz bir başka şirkete gönderiyorsunuz, bir başka şirketten rapor alıyorsunuz, ikisinin oranlarına bakıyorsunuz. Eğer bir itiraz varsa, farklılık söz konusuysa üçüncü bir şirkete gönderiyorsunuz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Yapıyoruz, ondan sonra o farkı kapatıyoruz yani dolayısıyla bu sistemi bu şekilde kurguladık. Bir haksızlık, bir mağduriyet söz konusu olmasın diye kurgumuz bu şekilde efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Vatandaşa bir yazı tebliğ ediyor musunuz?

BAŞKAN – Tebliğ edecekler tabii.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Üstat, şöyle: Mesela, şu anda bu 5 milyon ve üstüyle ilgili değerlendirme kısmı biraz bu sistemin dışında işleyen bir şey ve bu vatandaşa tebligat yapılacak. Zaten diğerleri...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerli konut vergisiyle ilgili sormuyorum, tapu harcı...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Tapu harcı zaten vatandaşın bilgisi dâhilinde olacak.

BAŞKAN – Hayır, hayır, şunu söylüyor, Sayın Hamzaçebi şunu söylüyor...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerli konut vergisinde tebligat var, burada tebligatla ilgili hiçbir hüküm yok.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Üstat, bunu zaten vatandaşın kendisi talep ediyor, biz tebligata...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir saniye...

Ortada bir idari işlem var ve bu idari işlemi vatandaşa tebliğ etmiyorsunuz.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Ediyoruz, rapor gidiyor, rapordan vatandaşın haberi var.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Nasıl rapor gidiyor?

BAŞKAN – Şöyle: Bu soruyu ben içeride sordum Zeki Bey'e, askı usulü mü olacak yoksa bizatihi vatandaşa tebligat yapılacak mı diye. Vatandaşa tebligatın yapılacağını ifade ettiniz siz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama kanunda görmüyorum onu ben.

BAŞKAN – Evet, Zeki Bey...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Değerli konut vergisinde var tebligat, burada yok.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, üstat, buradaki bizim şeylerde, dedim ya, burada tekil değerlendirme ile...

BAŞKAN – Bir saniye... Tutanaklara...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Maddenin o kısmını Gelir İdaresi hazırladı herhâlde. Onlar mı cevap verecek?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Tabii, bu vergi kısmını ben bilmiyorum, vergi kısmıyla ilgili cevap verecekler.

BAŞKAN – Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, şu anda tapuya gittiğinizde bir tebligat mı var? Siz beyan ediyorsunuz “Ben şu kadara satıyorum.” bir de emlak değerini gösteriyorsunuz, gerçek bedelini söylüyorsunuz, o arada size yazıyor, veriyor, bir tebliğ o arada oluyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hayır, hayır.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bunda da aynı şekilde olacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tapudaki olay şudur: Tapuda daha önce arsa asgari metrekaresi ve bina metrekaresi inşaat bedellerinin belirlenmesine ilişkin süreç Vergi Usul Kanunu’na göre işlemiş, yargıya gidenler gitmiş, kesinleşmiş değerler var. Ona tekrar itiraz diye bir şey olmaz ki.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tapuda değil o, belediyelerde onlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim, belediyeye tapu yazıyor “Bunun emlak değeri nedir?” diye öğreniyor. Emlak vergi değerine ilişkin süreç Vergi Usul Kanunu’na göre yürüdü daha önce.

Şimdi, burada bu süreç başlamadı. Değerleme uzmanının verdiği rapor adama veriliyor, değer bu.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bir konu daha var.

Yani, Sayın Vekilim, üstadım, daha önce, sözünüze ilk başladığınızda “Gerçek rakamlar olmayınca gerçek nasıl olacak?” diye bir cümle kullandınız. Yani şu anda Garo Bey, Sayın Paylan diyor ki: “1 milyonluk şey 100 bine satılıyor, 900 bine orada sayılıyor.” Bu gerçek oluyor da sizin niyetinize göre, bu doğru oluyor da 1 milyondan biz almaya kalkınca neresi yanlış oluyor?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Demiröz, bakın, vergi hukukunun temel kavramları vardır. Bakın, rica edeyim, siz mali müşavirsiniz, bunları biliyor olmanız lazım.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Biliyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, bakın, değerli konut vergisindeki vergi değerlerini kendinize göre ilan ediyorsunuz. Emlak vergisinde bina metrekaresi inşaat maliyet bedelleri, arsa metrekaresi değerleri ilan edilir. Burada bir ilan yok, kapalı bir devre var burada. Değerleme uzmanı bir rapor düzenliyor. Böyle bir şey olmaz. Nerede, hangi değeri tespit ettiyseniz buna ilişkin bir ilan kesinleşme itiraz süreci olacak.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Efendim, Sayın Başkanım, herkes bu değerleme raporuna göre satış yapmayacak. Gelecek diyecek ki: “Değerleme raporunda 500 bin lira yazıyor, ben bunu 700’e satıyorum.” 700 üzerinden ödeyecek yani hep o 500’e takılıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar, bir müsaade edin, Zeki Bey’e bir söz verelim.

Buyurun Zeki Bey.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Şimdi, efendim, ben herhâlde kurguyu anlatamadım. Bu tekil değerlemeyle ilgili kurgumuz, dediğim gibi, vatandaş gayrimenkulü satmaya niyetlendiği zaman talepte bulunacak ve talepte bulununca da sistem otomatik olarak SPK tarafından lisanslandırılmış olan büroya gönderecek ve vatandaş bu büronun hangi büro olduğunu bilmeyecek. Sadece hesap numarasından, direkt maliye ödeyecekse zaten böyle bir şey olmayacak, vatandaş kendisi ödeyecekse de hesap numarasına para gidecek, o sistem üzerinden akacak. Ancak büro yani bu lisanslı ekip bu değerleme raporunu hazırladıktan sonra değerleme raporu bizim sisteme otomatik geçtiği gibi, vatandaş da tebliğ edilecek, bildirilecek. Vatandaşın eğer buna bir itirazı varsa...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Tebligata ilişkin bir şey yok, ilan, tebligat...

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI –Üstat, bunları biz...

BAŞKAN – Evet, Gelir İdaresi Başkanımıza söz veriyoruz.

Arkadaşlar, tebligatı konuştuk.

Zeki Bey, müsaade edin, konuştuk tebligatı içeride ama ısrarla şey yapıyorsunuz.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Şuradan belki biraz kafa karışıyor benim gördüğüm kadarıyla: Şu anda tapunun daha bu yapacağı işlemlerle alakalı düzenlemeleri yapılmadığı için “Altı ay sonra yürürlüğe girecek.” diyor ya...

Aslında, üstat, sizin dediğiniz şeylerin hepsini onlar yönetmeliklerinde, tebliğlerinde, belki gerekirse kanuni düzenlemelerinde yapacaklar yani itiraz nasıl yapılacak, bunun değerlemesi nasıl yapılacak? Şu anda burada yazmıyor ama onlar yaparken o işleri yazacaklar yani.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 492 sayılı Harçlar Kanunu’nu konuşuyoruz, siz diyorsunuz ki: “Tapu yapacak.” Yapma, sen Gelir İdaresi Başkanısın, senin görev alanında bir şey. Onlar böyle isteyebilir, sen bunu düzelteceksin. Gözünü seveyim.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – O düzenlemeler yapılacak.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Onlar yapacak.” diyorsun, olur mu öyle şey?

BAŞKAN – Hayır, hayır şöyle...

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Bu aşamadan sonra da bunlar...

BAŞKAN - Sayın Hamzaçebi, içeride görüştük, şimdi, Gelir İdaresi Başkanlığı şunu düşünüyor: Tebligat yapılması gerektiğini düşünüyor. Bu konuyu aktardılar ve bununla ilgili yönetmeliklerde gerekli şeyleri yapacaklardır, değil mi?

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – Usulleri belirlenecek.

BAŞKAN – Sayın Cora, buyurun.

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım, benim bu konudaki görüşüm, mevcut düzenlemedeki maddelerin uygulamada birçok sakıncası olabileceği çekincesi bende de var ancak bu konuyu daha önceden de ifade etmiştim, bizim bu alanda ciddi bir yük var yani belirsizlik var, hukuksuzluk var, usulsüzlük var. Bunları gidermek için bir kanuni düzenlemeye ihtiyaç vardır. Ancak benim önerim bu konuda şöyledir: Genel anlamda, bizim, esasında, Türkiye olarak bir gayrimenkul değerlendirmesi noktasında bir gayrimenkul affı gibi bir şey olup ondan sonra vatandaşın ihtiyari olarak kendi tercihi bırakırsak bence bu konuda bir düzenleme daha sağlıklı olur diye düşünüyorum.

Şu anda birçok şirkette veya görüştüğümüz kişiler şunu ifade ediyorlar: Şirketlerde gayrimenkullerin ekspertiz değerlerinin düşük gözükmesi özellikle onların sermayesi anlamında birçok alanda sakınca oluşturmaktadır. Kendileri diyor ki: “Biz bunu gerçek miktarında göstermek istiyoruz.” Ama bunu gerçek miktarında gösterdikleri zaman şirketlerin de sermayesine katkı sağlayacaktır. Bunun ülke genelinde geniş bir kavramla ele alınarak bu düzenlemeyi getirmemiz ve gayrimenkullerin gerçek değerlerinden hem satışının önünü açmış oluruz hem de tapu işlemlerinde de gerçek değerinde gözükabilir. Bunu mevcut düzenlemeye ek olarak farklı bir bakış açısı olarak sunmak istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Garo Bey, ne söyleyeceksiniz?

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Değer artışı vergisiyle ilgili çekincelerim vardı ya Sayın Başkan.

BAŞKAN – Evet.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani hep düşük gösterme eğilimi vardı bugüne kadar, bir anda 200 bin liralık daire 1 milyon olacak ve düşük almak zorunda kalmış vatandaş bir anda çok büyük bir vergiyle karşı karşıya gelecek -iyi niyetli vatandaş için bahsediyorum- bununla ilgili bir tedbir alamaz mıyız? Ciddi mağduriyetler olacak, bu bir.

İkincisi: Belediye sistemine nasıl entegre olacağına dair bilgi rica ediyorum.

BAŞKAN – Bu vergi kısmı yok burada.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Emlak vergisiyle ilgisi yok bunun.” diyor.

BAŞKAN – Doğru ama zaman içerisinde tabii bunların...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Hayır ama nasıl olacak bu?

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, lütfen tamamlayalım artık.

En son Sayın Yılmaz’a vereceğim, bir de Sayın Kalaycı’ya vereceğim.

BAŞKAN – Buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Bu konuyla ilgili pilot uygulama yapılacak olan ilçeler belli mi? Bunları şu anda öğrenebilir miyiz?

BAŞKAN – Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkürler.

Sayın Genel Müdürüm, biliyorsunuz, genelde konut satışları vatandaşlarımız tarafından krediyle yapılıyor ve bankalar da bir değer biçiyor, onun üzerinden kredi veriyor ve yaptığı o ekspertiz işleminin parasını da vatandaştan alıyor. Bu uygulama devam edecek mi? Sizinle ilgili değer çatışması olursa ne olacak? Yani bankaları da bağlayıcı bir hüküm getirsek vatandaş çifte şey ödemiş olur hem.

BAŞKAN – Zeki Bey, buyurun.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Şimdi, efendim, bu, tabii, vergiyle ilgili birçok şey var. Garo Bey’in dediği de 1 milyon lirayı da Bekir Bey cevaplar bunu. Biz çünkü kendi aramızda da konuştuk, gelirlerle ilgili özellikle beş yıl dolmadan el değiştirirse doğabilecek olan gelir vergisinden dolayı ne olacak diye. Onunla ilgili çalışma yapıyorlar bildiğim kadariyle ama Bekir Bey o konuya cevap verir.

Durmuş Bey’in dediği pilot uygulamayla ilgili doğrusunu sorarsanız, biz İstanbul’da, Ankara’da birer ilçe belirledik ama bunu henüz netleştirmedik için isim vermem çok doğru olmaz fakat biz geçmişte küçük çapta da olsa pilot uygulama yaptık. Mesela, İstanbul’da Beşiktaş’ta yaptık, Ankara’da Çankaya’da yaptık; bir de Fatih ve Mamak’ta yaptık. Burada hem konutlar hem iş yerleriyle ilgili değişik pilot uygulamalar yaptık ve burada bizim gördüğümüz, gerçek değere göre, mesela, iş yerleri olarak sekizde 1 oranında gösterilmiş ortalama.

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Vedat Bey “Önce harçla başlayacak.” dediniz, emlak vergisine ne zaman geçilecek, nasıl bir süreçle geçilecek?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bütün tapu kadastronun yurt genelindeki işlemleri bittikten sonra... Tahakkuklar ilgili devam eden dört yılda bir değerlendirme yapılıyor ya yeniden, şu anda emlak vergisinde öyle. Bütün değerlemeler tamamlandıktan sonra emlak beyanlarının da onun üzerinden alınması gerekiyor.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Satış olmayacak mı?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Satışı değil.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emin misin?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Hayır, onun, şu anda 1319’la bunun hiçbir ilgisi yok. Beş yıldan sonra muaf biliyorsunuz. Beş yıl içinde gayrimenkulünü satarsa aldığı sattığı arasındaki farkı endeksleme var çünkü yüzde 10’u geçiyor şeyler. Dört yıl değerlendirir dördüncü yıl satıyorsa, bir de bir muafiyet var 13-14 bin lira civarında, onu da koyacak, aradaki farkın değer artış kazancını vermesi lazım. Şirketlerde farklıdır, şahıslarda farklıdır.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – “Emlak vergisinin hiçbir etkisi olmayacak.” dediniz.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu anda olmayacak.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Emin miyiz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu anda olmayacak.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Bankalar değerlemeye yapmaya devam edecek mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Zaten şu anda biz bankalarla ortak çalışıyoruz.

BAŞKAN – Edecek mi, etmeyecek mi?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Etmeyecek.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sizin raporunuzu yazacak?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Hayır, biz onlarınkini veya onlar bizimkini onaylayacak yani ikisi olmayacak, tek olacak.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

31’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

32’nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

33’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 33-29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununa 41 inci maddeden sonra gelmek üzere kısım başlığıyla birlikte aşağıdaki maddeler eklenmiş ve mevcut maddeler buna göre teselsül ettirilmiştir.

“DÖRDÜNCÜ KISIM

Değerli Konut Vergisi

Konu ve istisna:

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlar değerli konut vergisine tabidir. Ancak bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk Lirasının altında olan mesken nitelikli taşınmazlar bu vergiden müstesnadır.

Vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi:

MADDE 43- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce ilgili mevzuat kapsamında yapılan veya yaptırılan değerlendirme sonucunda belirlenen ve değeri 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazlar, ilgilileri tarafından ulaşılabilecek şekilde Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sitesinde ilan edilir ve ilgisine ayrıca tebliğ edilir. Tebliğ tarihinden itibaren on beşinci günün sonuna kadar Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edilmeyen mesken nitelikli taşınmaz değeri kesinleşir. Süresinde yapılan itirazlar, on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer, aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir. Bu değer, değerli konut vergisi uygulamasında Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer olarak kabul edilir.

Bu vergi uygulamasında, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen bir değer bulunmaması durumunda, bina vergi değeri esas alınarak vergilendirme işlemleri yapılır.

Bina vergi değeri, bu Kanunun 29 uncu maddesine göre belirlenen vergi değeridir.

Matrah ve nispet:

MADDE 44- Verginin matrahı, bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değerden yüksek olanıdır.

Değerli konut vergisine tabi mesken nitelikli taşınmazlardan değeri;

5.000.000 TL ile 7.500.000 TL arasında olanlar (Binde 3)

7.500.001 TL ile 10.000.000 TL arasında olanlar (Binde 6)

10.000.001 TL'yi aşanlar (Binde 10) oranında vergilendirilir.

Paylı mülkiyette ve elbirliği mülkiyette, matrahın hesabında mesken nitelikli taşınmazın toplam değeri esas alınır.

42 nci maddede yer alan istisna tutarı, ikinci fıkrada yer alan vergi oranlarına esas mesken nitelikli taşınmaz değerlerinin alt ve üst sınırları ile Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen ve 42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazların değeri her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan tutarların 10.000 Türk Lirasına kadar olan kesirleri dikkate alınmaz (Şu kadar ki; Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen taşınmaz değeri, değer tespitinin yapıldığı yıl yeniden değerlendirme oranında artırılmaz).

Mükellefiyet:

MADDE 45- Değerli konut vergisini mesken nitelikli taşınmazların maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa mesken nitelikli taşınmaza malik gibi tasarruf edenler öder.

Bir mesken nitelikli taşınmaza paylı mülkiyet halinde malik olanlar, hisseleri oranında mükelleftirler. Elbirliği mülkiyette malikler vergiden müteselsilen sorumlu olurlar. Değerli konut vergisi mükellefiyeti;

a) Mesken nitelikli taşınmazın değerinin, bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığının belirlendiği tarihi,

b) 33 üncü maddenin (I) ila (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulduğu tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi, takip eden yıldan itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muafık şartlarını kazanan mesken nitelikli taşınmazlardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer.

Muafıklar:

MADDE 46- Aşağıda yazılı mesken nitelikli taşınmazlar, değerli konut vergisinden muafır.

a) Genel ve özel bütçeli idarelerin, belediyelerin ve üniversitelerin maliki veya intifa hakkına sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar.

b) Türkiye sınırları içinde mesken nitelikli tek taşınmazı olan kişilerden; kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup onsekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan

ibaret bulunanların sahip olduğu mesken nitelikli taşınmazlar (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) (Bu hüküm, belirtilen kişilerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır).

c) Yabancı devletlere ait olup elçilik ve konsolosluk olarak kullanılan mesken nitelikli taşınmazlar ile elçilerin ikametine mahsus mesken nitelikli taşınmazlar ve bunların müstemilatı (karşılıklı olmak şartıyla) ve merkezi Türkiye’de bulunan milletlerarası kuruluşlara, milletlerarası kuruluşların Türkiye’deki temsilciliklerine ait mesken nitelikli taşınmazlar.

ç) Esas faaliyet konusu bina inşası olanların işletmelerine kayıtlı bulunan ve henüz ilk satışa, devir ve temlike konu edilmemiş yeni inşa edilen mesken nitelikli taşınmazlar (arsa karşılığı inşaat işlerinde sözleşme gereği taahhüt işini üstlenen müteahhide kalan mesken nitelikli taşınmazlar dahil) (bu taşınmazların kiraya verilmesi veya sair surette kullanılması halleri hariç).

Verginin beyanı, ödeme süresi ve ödeme yeri:

MADDE 47- Mükellef tarafından, mesken nitelikli taşınmaza ilişkin bina vergi değeri ve Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değer, buna ait vesikalarla, mesken nitelikli taşınmazın bulunduğu yerdeki Gelir İdaresi Başkanlığına bağlı yetkili vergi dairesine, mesken nitelikli taşınmazın değerinin 42 nci maddede belirtilen istisna tutarını aştığı yılı takip eden yılın Şubat ayının 20 nci günü sonuna kadar beyanname ile beyan edilir ve vergi, yetkili vergi dairesince yıllık olarak tarh ve tahakkuk olunur. Müteakip yıllar için mükellef tarafından aynı şekilde yıllık olarak beyanname verilir ve vergi ilgili vergi dairesince tarh ve tahakkuk olunur.

Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek beyanname verebilecekleri gibi, münferiden de beyanname verebilirler. Paylı mülkiyet halinde ise beyanname münferiden verilir.

Vergi dairesi tarafından tarh ve tahakkuk ettirilen vergi, ilgili yılın Şubat ve Ağustos aylarının sonuna kadar iki eşit taksitte ödenir.

Yıl içerisinde mükellefiyetin başlamasını gerektirecek durumun meydana gelmesi halinde, mükellef tarafından takip eden yılın beyanname verme süresi içerisinde ilgili vergi dairesine beyanname verilir.

Bu Kanunun 37 nci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri, değerli konut vergisi bakımından uygulanmaz.

Değerli konut vergisi hasılatı:

MADDE 48- Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli İdarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.

Yetki:

MADDE 49- Bu verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, muafiyetlerin uygulanmasında aranacak belgeleri tespit etmeye, 47 nci maddede yer alan beyanname verme ve ödeme sürelerini üç aya kadar uzatmaya, beyannamenin verileceği yetkili vergi dairesini, beyannamenin şekil, içerik ve eklerini belirlemeye ve verginin beyanname aranmaksızın tahakkuk ettirilmesine Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Vedat Bey, bu konuda bir açıklama yapacak mısınız?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - Kısa bir açıklama yapacağım.

BAŞKAN – Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’na göre Türkiye sınırları içerisinde yer alan binaların emlak vergi değeri üzerinden meskenlerde binde 1, diğer binalarda binde 2 oranında belediyeler tarafından emlak vergisi alınmaktadır. Bu oranlar büyükşehir belediyesi olan yerlerde yüzde 100 olarak artırılmış uygulanır yani binde 2 ve binde 4, arsalarda da binde 6, arsa burada konumuza girmiyor. Bu durum servet değeri yüksek binaların gerçek servet değerleri üzerinden bir vergileme yapılması bakımından yeterli bulunmamaktadır. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’nda yapılan düzenlemeyle Türkiye sınırları içerisinde bulunan ve emlak vergisine esas bina değeri veya ilgili mevzuatın verdiği yetkiye istinaden Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne yapılan veya yaptırılan değerleme sonucu belirlenmiş değeri 5 milyon lira ve bu tutarı aşan mesken nitelikli taşınmazlardan değerli konut vergisi alınması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda Emlak Vergisi Kanunu’nda eklenen 42’nci maddede değerli konut vergisinin konusu ve istisnası, 43’üncü maddede vergiye ait değerlerin tespiti, ilanı ve kesinleşmesi, 44’üncü maddede verginin matrahı ve oranı, 45’inci maddede verginin mükellefi ve mükellefiyetin başlama ve sona ermesi, 46’ncı maddede vergiden muaf olanlar, 47’nci maddede verginin beyanı, tarh ve tahakkuku ile ödeme süresi ve ödeneceği vergi dairesi, 48’inci maddede değerli konut vergisinin genel bütçe geliri olduğu ve hâsılatından mahalli idarelere pay ayrılmayacağı, 49’uncu maddede de verginin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, konusuyla ilgili beyanname ve ödeme sürelerine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanlığına yetki verilmesi hususları düzenlenmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Demiröz.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, görüş bildirmek isteyen Belediyeler Birliğinden bir arkadaşımız var, isterseniz önce onu dinleyelim, ben sonra konuşayım.

BAŞKAN – Yani biz o görüşleri alırız birazdan. Siz o görüşü konuşmanızda şey yapacak mısınız?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Tabii, duysak iyi olur yani.

BAŞKAN – Peki.

Kendinizi tanıttın.

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. MUHAMMED ALİ MERMEROĞLU – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Düzenlemenin yeterince açık olmadığını düşünüyoruz Sayın Başkanım. Şöyle ki: Değeri 5 milyon Türk lirasının üzerindeki bu konutlardan emlak vergisinin alınmaya devam edilip edilmeyeceği hususunda bir netlik yok. Eğer devam edilecekse esasen isimleri farklı da olsa konusu aynı olan iki ayrı vergiden söz ediliyor demektir, bunun da mükerrer vergilendirme olacağını düşünmekteyiz. Mükelleflerden aynı anda bu mükerrer verginin tahsil edilmesinin uygulamada ciddi sorunlar doğuracağını, konunun yargıya taşınması durumunda vergilerden birinin iptal edilmesiyle sonuçlanacağını düşünmekteyiz. Çünkü ülkemiz çifte vergilendirmenin önlenmesine ilişkin birçok uluslararası anlaşmaya imza atmış bulunmakta. Diğer yandan eğer söz konusu meskenlerden emlak vergisi alınmayacaksa, sadece değerli konut vergisi alınacaksa durum belediyeler açısından daha vahim bir boyut almakta.

1319 sayılı Kanun belediyelerin en önemli öz gelirleri arasında yer alan emlak vergisini düzenleyen bir kanundur. Yerel yönetimlerin öz gelirlerini düzenleyen kanuna merkezî idareye ait bir gelir dercedilmesini biz uygun görmemekteyiz.

Söz konusu düzenlemeyle belediyelerin emlak vergileri daraltılmakta, değeri 5 milyonun üzerinde olan konutlar bina vergisi kapsamında çıkarılmakta ve değerli konut vergisi kapsamına alınmakta. Oysa belediyelerden iletilen taleplerde 1981 tarihinde yürürlüğe giren 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun güncellenmemesi nedeniyle bu kanundan beklenen faydanın sağlanamadığı, kayda değer gelir olarak 1319 sayılı Kanun'da düzenlenen emlak vergisinin kaldığı sadece, bu vergi yönünden de emlak vergisine esas tespit döneminin dört yıl olmasının sürekli gelişen ve değişen şehirlerimizde güncel vergi değerlerinin tespitini geciktirdiği, verginin taşınmazların rayiç değeri üzerinden alınmaması, organize sanayi bölgeleri, serbest bölgeler, endüstri bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri ve sanayi sitelerine getirilen daimi ve 6360 sayılı Kanun'la getirilen geçici muafiyet hükümleri nedeniyle ciddi gelir kayıpları yaşadıklarını belirterek sorunlarının giderilmesini bizden talep etmekte belediyelerimiz. Bu duruma ilave olarak genel bütçe vergi gelirlerinden belediyelere ayrılan payın genel bütçe içerisindeki oranı, vergi tahsilatlarındaki düşüş, birçok belediyemizin geçici sığınmacılar nedeniyle katlandığı maliyet, öz gelirlerin genel ekonomik durum ve mevzuattan kaynaklanan sebeplerle yeterli seviyede olmaması eklendiğinde belediyelerle ilgili mali tablonun hizmet üretmeye, hatta borçları karşılamaya yeterli olmadığı görülmekte. Hâl böyleyken genel bütçeye aktarılması öngörülen değerli konut vergisi belediyelerle ilgili mali tablonun daha da ağırlaşmasına yol açacağını değerlendirmekteyiz. Aynı zamanda düzenlemenin mevcut hâliyle değerli konut vergisinin 5779 sayılı Kanun'a istinaden genel bütçeden belediyelere aktarılan payın hesabına dâhil edilmemesi 5 milyon TL üzerindeki binaların emlak vergisi olarak kabul edilmesi gereken bu gelirin dolaylı olarak da olsa belediyelere döndürülmesini engellemektedir. Bu nedenle bu verginin genel bütçe geliri olmaktan çıkarılarak belediyelere bırakılması hususunu Komisyonumuza takdim ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Emecan, buyurun lütfen.

EMİNA GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Bence faydalı oldu önce dinlememiz çünkü bu konuya ben de değinecektim konuşmamda. Şimdi, değeri 5 milyon Türk Lirasını aşan mesken niteliğindeki taşınmazlardan değerli konut vergisi alınması öngörülüyor. Prensipte değerli konut vergisi alınmasına karşı değiliz yani önce onun altını çizeyim. Ancak düzenleme bazı sıkıntılı durumlar var, bunların giderilmesi gerektiğini düşünüyorum; giderileceğini de düşünüyorum açıkçası çünkü teknik konular. Birincisi: Belediyeler Birliğinden gelen arkadaşımızın da değindiği gibi emlak vergisi yanında aynı gayrimenkullerden ilave değerli konut vergisi alınmasının bir mükerrer vergi oluşturma gibi endişesini taşıyoruz hepimiz. Bu kanun teklifi görüşülmeye başlandığından beri başka maddelerde de bu konuyu tartışmıştık yani ilk defa tartışmıyoruz, böyle bir sıkıntı var. Bu maddede de böyle bir sıkıntının olduğu görülüyor.

İkinci sıkıntı, değerli konut vergisi vergi mükelleflerinin sahip olduğu toplam varlık değerine bakmıyor yani tek bir konut üzerinden gördüğümüz kadarıyla bir değerlendirme yapıyor çünkü bunun da sıkıntılı olduğunu görüyoruz. Sonuç olarak aslında burada bu o zaman bir değerli konut vergisi gibi algılanmıyor açıkçası. Ben bir örnek vermek istiyorum, kamuoyunda da çok tartışıldı bu, önemli olduğunu düşünüyorum. Örneğin benim 4 milyon değerinde 3 tane konutum var, ben hiçbir şekilde değerli konut vergisi ödemeyeceğim bu koşulda ama 5 milyon değerinde 1 tane konutum var, 2 tane konutum var, o zaman yüksek miktarda yaklaşık herhâlde 30 bin TL değerinde konut vergisi ödemek durumunda kalacağım. Burada da bir adaletsizlik olduğunu görüyoruz, düzeltilmesi gereken hususlar olduğunu düşünüyorum.

Bir de yine paylı konut, pay değerleri yerine toplam değere bakılması sebebiyle de paydaşların sahip oldukları değerler kanunun belirlemiş olduğu sınırın altında kalmasına rağmen vergilendirmeye sebep olmuş olacak. Hâlbuki kişisel olarak 5 milyon değerinde bir konuta sahip olmamış olacak, o 5 milyon değerindeki konutun 2 milyonluk ya da 1 milyonluk kısmına sahip olacak ama bu vergiye tabii olacak. Bunlar sıkıntılı olarak gördüğümüz şeyler.

Şimdi, diğer bir konuya değinmek istiyorum. Madde 48, değerli konut vergisi hasılatı. Şimdi “Tahsil edilen değerli konut vergisi genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.” Sanırım bu teklifin en önemli maddesi bu çünkü dün de bir madde görüştük. Biliyorsunuz değerli arkadaşlar, madde 9’da da konaklama vergisini konuştuk ve bu konaklama vergisi de genel bütçeye pay olarak ayrılıyor. Burada da belediyelere bu bütçenin ayrılmadığını gördük, bu konuyu da dün tartıştık. Şimdi karşımıza ikinci bir maddeyle değerli konut vergisi geliyor. Bu değerli konut vergisinin de belediyelere pay olarak bırakılmadığını görüyoruz ki altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısıyla yürütülen hizmetler olduğundan aslında haklı olarak bu paydan almak istiyorlar, almak hakları. Biraz önce Belediyeler Birliği temsilcisi arkadaşımız da çok güzel, teknik bir şekilde, çok da detaylı bir şekilde bu konuyu anlattı ama bu değerli konut vergisinin genel bütçeden gitmeyeceğini de görüyoruz yerel yönetimlere. Şimdi şöyle düşünebiliriz. Hani işte paraya ihtiyaç var, borçlanıyoruz, devletin paraya ihtiyacı olduğu için yerel yönetimlerin bütçesinden kısararak genel bütçeye bu payları aktarıyor ama ben açık söylemek istiyorum. Bu alınan kararların siyasi olduğunu düşünüyorum. Açıkçası bu Komisyonunda çok fazla siyasi konuşma, böyle bir teknik bir kanun teklifinin görüldüğü bir komisyonunda siyasi konuşma yapmak istemiyorum ama görüntü bu. Bakın, şimdi bu arada 2960 sayılı Boğaziçi İmar Yasası gündeme geldi, İstanbul Büyükşehir Belediyesinden yetkiyi alıp Çevre ve Şehircilik Bakanlığına aktarılıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, sözünüzü tamamlayın.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Devam etmek istiyorum izninizle, bitiriyorum şimdi.

Şimdi, bu 3 tane şeyden bahsettim, dün 9’uncu maddedeki paylardan, bugün bu 48’inci maddedeki paylardan, İstanbul Büyükşehir Belediyesinin elinden alınan yetkiden. Şimdi hiç kimse bu kadar şeyin bir araya tesadüfen geldiğini iddia edemez. Kesinlikle ben bu kararın siyasi bir karar olduğunu düşünüyorum. Neden yerel seçimlerden önce bu kararlar alınmadı? Niçin yerel yönetimlerden bu paylar alınıyor? Niçin bu Boğaziçi İmar Yasası yetkisi Çevre Şehircilik Bakanlığına bırakılıyor? Aslında belki bunun açıklanması lazım. Bir iyi niyet görmüyorum ben burada, bunun altını çizmek istiyorum, bu maddenin kesinlikle buradan çıkarılması lazım. Bunun çok yanlış olduğunu düşünüyorum yani bu bir Cumhuriyet Halk Partisinin kazanmış olduğu belediyelerde Cumhuriyet Halk Partisini cezalandırmak için yapılmış bir uygulama gibi görünse de halk cezalandırılıyor, vatandaş cezalandırılıyor; bunun da altını çiziyorum ve tutanaklara geçmesini istiyorum.

Teşekkür ederim.

Başka bir şey söylemiyorum, başka bir yorumum yok. İlk bölümde bahsettiğim teknik konuların da düzeltilebileceğine inandığımı tekrar belirtmek istiyorum, tartışılması gerekir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Emecan.

Sayın Paylan, buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Hepimiz yorulduk, biliyorum ama iki şey söyleyeceğim. Değerli arkadaşlar, hani reform yapmadığımız için bütün bunlarla karşı karşıya kalıyoruz. Hep diyeceğim, bakın hep bir yerinden tutuyoruz, deveyi hep bir tarafından tutuyoruz. Kuyruğundan tutuyoruz, bacağından tutuyoruz, hörgücünden tutuyoruz, boynundan tutuyoruz ama bütününden kavrayamıyoruz. Yapmamız gereken reform, üçüne de burada dokunuyoruz. Yani bir dokunduğumuz nokta emlak vergisi, diğer mesele rant vergisi, mesela burada yok yani rant yaratılan durumlarda onun vergilenmesi. Üç, servete duyarlı vergileme. Bu servete duyarlı vergilemeyle ilgili madde ama reform değil. Yani ciddi adaletsizlikler yaratacak yani düşünün ki bir vatandaşın bir tane babadan kalma 10 milyon liralık dairesi varsa veya bir yalısı her neyse varsa ondan her yıl 100 bin TL alacaksınız, her yıl. Ama benim dün örneğini verdiğim gibi babadan kalma bir arazisi olup yalnızca 300 dönümlük tarlayken orası şehrin içinde kalıp rantla buluşup müteahhite verip 2 bin tane daire sahibi olup 1,5 milyar TL gibi bir servete kavuşmuş ve 1 lira vergi vermemiş kişi 2 bin tapuyla tek 1 lira vergi vermeyecek. Yani düşünün 10 milyon lira serveti var, onun 1,5-2 milyar lira serveti var, ondan 1 lira vergi almayacağız. İşte burada büyük bir adaletsizlik var. Yapmamız gereken servete duyarlı vergilemeyle artan oranlı vergi sistemini getirmek. Bunun için de Tapu Müdürlüğümüzün yaptığı çalışma çok önemli. Bütün Türkiye'deki servet unsurlarını kayıt altına alıp yani bir TC numarasıyla girdiğinizde bir vatandaşın kaç tapusu olduğunu siz görüyorsunuz, öyle değil mi? Yani TC numarası yeterli. Onların değerleri de eğer ki yerine oturursa toplam 1 kişinin 1 dairesi varsa, 500 bin lira serveti olduğunu, öbürkünün bin dairesi varsa 1 milyar lira serveti olduğunu görebileceğiz. Bütün bunlara da şöyle bakmamız lazım, servet adaletsizliğini giderelim diyoruz ya, yüzde 1'in elinde servetin yüzde 55'i var diyoruz. Bunu tersine çevirmenin yolu nedir? Vergi sistemini değiştirmektir. Artan oranlı servete duyarlı vergilendirmeye o bin tapusu olandan daha çok vergi alıp artan oranlı vergi alıp bu servet adaletsizliğini gidermek gerekir. Tersine de tek bir tapusu olan bakın, 10 milyonluktan bahsetmiyorum, hani vatandaş zor bela 1 tane daire almış, o da "mortgage" taksiti ödüyor, ondan ya hiç vergi almayayım ya da çok düşük bir vergi almaktır bu adaletsizliği gidermenin yolu. Burada bu adaletsizliği gideren herhangi bir durum yok.

Diğer bir mesele arkadaşlar, ya bu kaynakların hani yerel yönetimlere aktarılması çok önemli, belediyelerimiz çok zor durumda. Ben de bunun yerel yönetimlere aktarılması, illa alınacaksa yerel yönetimlere aktarılması gerektiğini düşünüyorum.

Diğer bir mesele, değerli konut vergisi var da değerli iş yeri vergisi niye yok? Yani bu da servet unsurudur sonuç olarak. Ben atıyorum -cadde ismi vermeyeyim, orada şey olacak- bir caddede bir iş yeri biliyorum yani 10 tane konuttan, 100 tane konuttan daha değerli biliyorsunuz belli iş yerleri, hani 100 milyon lira değerinde iş yeri var. Tek bir AVM sahibi kaç yüz milyon dolarlık servete sahip. Tek bir tapusu olan insanlar var, şirketler adına belki ama bunların bazıları da şahıs adına olan dükkânları, iş yerleri var, değerli iş yeri vergisi, burada yok. O açıdan konut olarak bakmayalım yani toplam servet olarak bütün vatandaşlarımızın kayda girip bunların etkin bir şekilde değerlendirilip bu servetin de artan oranlı vergilendirilmesi lazım. Bu gelirle ilgili de önerim şu: Yani bütün vatandaşlardan binde 2 vergi almayalım. Binde 2'yi belki belediyelerimiz alsın ama artan oranlı vergiyi merkezi yönetim bütçesinde bir fona aktarıp orada kentsel dönüşüm yani evi yaşanamayacak durumda olan, yıkılmak üzere olan vatandaşlarımızın, dar gelirli vatandaşlarımızın konutlarının dönüşmesi için bir fona çevirebiliriz yani servet transferini böyle yapabiliriz. Zenginden alıp fakire vermek böyle olur, zenginden o artan oranlı vergiyi alırız, bol serveti olandan alıp dar gelirli vatandaşımızın konutunu ihya etmiş oluruz. Bu şekilde ancak vergilerle servet adaleti, servetteki bu eşitsizlik giderilebilir. Dediğim gibi, bu, bir reform değil ve çok büyük mağduriyetler yaratacak.

Bir de şu muafiyet konusunda bence yanlış yapıyorsunuz. Düşünün ki bir vatandaşın bir miktar geliri varsa muaf olmayacak, 100 bin TL. Ben o vatandaşın yerinde olsam hemen işimden, çalıştığım yerden ayrılırim. Çünkü 100 bin lira ne demek biliyor musun? Yani her ay 6, 7 bin lira maaş demek. İşinden çıkar, kayıt dışı çalışmaya başlar, o vatandaşın geliri yok diye siz bu vergiyi almamış olursunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Bu anlamda bu da yanlış bir uygulama. Belki bir indirim olabilir ama tamamen bir vergi koyuyorsanız, onun geliri yok diye ondan muaf tutmak, öbürüsünün küçük bir geliri var diye ona 100 bin lira vergi koymak da saçma geliyor bana. Yani bunun adaleti, bu şekilde tamamen muaf tutmak veya tamamen vergiyi almak şeklinde de olmaz diye düşünüyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Paylan.

Sayın Hamzaçebi...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; 8 maddeyi birlikte görüşüyoruz tahmin ediyorum.

BAŞKAN – Doğrudur.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – O nedenle, izninizle 5X8, kırk dakika değil ama konunun önemini belirtmek açısından biraz geniş bir değerlendirme yapmak istiyorum.

Servet vergisiyle ilgili bir düzenlemeyi görüşüyoruz. Maddenin teknik yazımına ilişkin görüşlerimi bu genel değerlendirme sonrasında ifade edeceğim. Herhâlde Thomas Piketty bu teklifi görseydi gözleri yaşardı, 2013 yılında yazmış olduğu Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital isimli kitabında kapitalizmin eşitsizliklerini gidermek için artan oranlı bir servet vergisi önermiştir. Belki de Thomas Piketty'nin bu önerisi ilk kez Türkiye'de uygulanıyor bilemiyorum, dünyada başka ülkede uygulandı mı duymadım, bilmiyorum ama bilgim eksik olabilir, bilgi varsa sizden almaktan memnun olurum. Artan oranlı servet vergisi... Thomas Piketty Fransalı bir iktisatçı, bunu asla Türkiye'yi gözeterek önermiş değil. Elbette Türkiye alabilir, bunu uygulayabilir ama o, kapitalist ekonomileri, gelişmiş ülke ekonomilerini, onların kamu harcamalarını, kamu gelirlerini, sosyal devlet anlayışını, sosyal devlet uygulamalarını, refah devletinde meydana gelen sorunları görerek böyle bir şeyi öneriyor; küreselleşmenin vergi oranlarında meydana getirmiş olduğu, âdeta ülkelere dayattığı vergi rekabeti sonrasında oran düşüşleriyle birlikte vergi sistemlerinin ne kadar zorlukla ayakta kaldığını ve azalan vergi gelirlerini telafi etmek üzere dolaysız vergilerden oran düşüşleriyle kaynaklanan vergi gelirleri azalışını dolaylı vergilerdeki artışlarla telafi etmek durumunda olan gelişmiş ülke ekonomilerinin kamu harcamalarına daha yeterli kaynak bulabilmesi amacıyla ve gelir dağılımındaki adaleti sağlamak amacıyla artan oranlı servet vergisini öneriyor. Bu ülkelerin OECD rakamlarına göre ortalama vergi yükü, sosyal güvenlik primleri dâhil yüzde 35'ler seviyesindedir. Türkiye'deki vergi yükü, yine OECD rakamlarına göre, sosyal güvenlik primleri dâhil yüzde 25'ler seviyesindedir. Sosyal güvenlik primlerini belki ayrıca değerlendirmek lazım, o ayrı bir analiz gerektiriyor, başka bir zaman onu da konuşma imkânı buluruz.

Şimdi, arada onların vergi yükü ortalama yüzde 35 seviyesinde olduğu hâlde ki... OECD ülkeleri dediğimiz zaman çok geniş bir yelpazeden söz ediyoruz; Japonya'dan İsrail'e kadar, Brezilya'ya kadar, Amerika Birleşik Devletlerine kadar vergi gelirleri, sosyal güvenlik sistemleri çok farklı ülkelerin sistemlerinden söz ediyoruz.

AB ülkelerinin vergi yükü diye konuşursak, özellikle Kuzey Avrupa ülkelerinin vergi yükü diye konuşursak çok daha yukarılarda bir orandan söz ederiz. Yüzde 35'i esas alalım. OECD ortalaması yüzde 35, Türkiye ortalaması yüzde 25 seviyesinde. Türkiye'de vergi yükü neden o ülkelere kıyasla 10 puan daha aşağıda? Bunun analizine girmeyeceğim ama sonuçta böyle bir gerçek var. Dolaysız vergilerin toplam vergiler içerisindeki payı aşağıda. Size bir örnek vereceğim.

Bu sırada, Gelir İdaresindeki arkadaşlardan rica ediyorum, kaç kere size telefon ettim, şu rakamları bir set hâline getirip de bana vermediniz, eskiden bunları “tüketim vergisi trendleri” diye bir kitap yapıp dağıttırdık, bir şeyler yapardık, lütfen, sayfanıza bakın OECD rakamlarını da biraz çoğaltın, ben OECD'nin sayfasına gidip aldım, bir kısım istatistikleri, buna gerek yok, Gelir İdaresinin sayfasından ben tüm OECD istatistiklerini alabiliyim.

Şimdi, servet unsurları üzerinden alınan verginin gayrisafi yurt içi hasılaya oranı Türkiye'de yüzde 1,2'dir, OECD ortalaması 1,9'dur; Türkiye'de daha düşüktür. Servet unsuru deyince aslında emlak vergisi akla gelir. Motorlu taşıtlar vergisi de düşünülebilir ama motorlu taşıtlar vergisi giderek bir çevre vergisi özelliğini kazanan bir vergidir, belki ileride Türkiye bunu tamamen bir çevre vergisi olarak da tanımlamak durumunda kalabilir.

Kurum gelirleri üzerinden alınan vergilerin gayrisafi yurt içi hasıla payına bakıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – OECD ortalaması yüzde 2,9'dur, Türkiye 1,6'dır; çok aşağıda. Şöyle bir tablo göstereceğim size, şu kurumlar vergisi oranlarını gösteren bir tablodur: Türkiye'deki kurumlar vergisi oranı dünyanın en düşük oranlarından birisidir. Ama tek başına kurumlar vergisi oranı bir anlam ifade etmiyor, “Kâr dağıtımı hâlinde ulaşılan oran nedir?” ona bakmak lazım. Kâr dağıtımı hâlinde ulaşılan oran yüzde 35,65'tir tam mükelleflerde, bu teklifle yüzde 40'lık tarifeye beraber yüzde 37,6'ya çıkıyor. Uzun süre AK PARTİ iktidarı, kâr payı üzerindeki vergi yükünü düşük tutmakla ve yatırımcı çekmekle övündü. Fakat gelgelelim, toplam vergi gelirlerine baktığımızda bunun orada olumsuz etkisini görüyoruz. Gelir ve kâr üzerinden alınan vergilerin gayrisafi yurt içi hasılaya oranına baktığımızda, Türkiye'de bu rakamın yüzde 5,4 olduğunu, OECD ortalamasının yüzde 11,3 olduğunu görüyoruz. Türkiye OECD ortalamasının yarısı oranında gelir ve kârları vergiliyor. Şimdi, adaletsizlik bir kere buradan başlıyor. Daha çok örnek verebilirim, OECD rakamları, mal ve hizmetler üzerinden alınan vergiler... Türkiye, OECD'nin en yüksek ülkesidir, dolaylı vergilere yüklenmiştir. Özellikle özel tüketim vergisi oranıyla Türkiye, OECD'nin -yanlış söylemeyeyim- en yüksek ülkesidir diyebilirim.

Şimdi, böyle bir adaletsizlik var, bu adaletsizliği gidermenin yolu kayıt dışı ekonomiyi minimize etmektir, ortadan kaldırmak demiyorum, bu, imkânsızdır, her ülkede bir miktar kayıt dışı vardır. Ama ekonomisinin dörtte 3'ü ile üçte 1'i arasındaki bir orana tekabül eden kısmın kayıt dışı olduğu Türkiye'de, orayı vergileyemeyen iktidarların sürekli olarak “Kayıt dışını kayda alacağız.” diye programlar, stratejiler yayınlayıp da gele gele buradaki eksikliği servet vergisiyle telafi etmeye çalışması aslında politikaların iyi dizayn edilmediğini gösteriyor. Elbette, servet de mali gücün bir kriteridir. Gelir, tüketim, harcama; bunlar mali gücün kriterleridir. Her 3'ünün de uygun bir bileşimle vergi gelirleri yoluyla vergi sistemine yansımaları lazım. Temel problem burada. Kayıt dışını kayda alamayan iktidar... Haksız rekabete yol açan ve işletmelerin büyümesinin, küresel ölçekte işletmeler olmasının önündeki en büyük engel olan kayıt dışını iktidar kayda alamıyor. Kayıt dışının nedeni kayıtlı olmanın maliyetinin yüksekliğidir. O nedenle kayıt dışılık var. “Efendim, denetim az vesaire...” Bunlar ikincil unsurlar. Türkiye, ücret üzerindeki vergilerde -istihdam vergileri diyelim daha doğrusu- atılmış olan

adımlara rağmen -adımlar atıldı, prim indirimleri yapıldı, teşvikler verildi- hâlâ AB ülkeleri içerisinde, OECD içerisinde en yüksek yüke sahip ülkelerden biridir. Yanlış hatırlamıyorsam, şu an rakam önümde değil, 7'nci sıradadır, belki bir başka tarifile 10'uncu sırada olabilir, her neyse ama yüksek ülkelerden biridir. Önemli olan istihdamdaki vergi yükünü aşağı düşürmek, dolaysız vergilerin payını artırmak ve o şekilde bir vergi yükünün adil şekilde dağılımını sağlamaktır. Bütün bunların hiçbirini yapılmıyor. Bir anda, işte "Servetten vergi alalım." Alınsın tabii, bir şey demiyorum. Değerli konuttan, pahalı evi olan kişiden elbette bir vergi de alınsın.

Şimdi, maddeyle ilgili görüşlerimi söyleyeceğim. Arkadaşlar, bir kere çok büyük bir yanlışlığı şimdi bir önergeyle düzeltiyorsunuz onu gördüm. Doğrusu bu maddenin, bu şekilde yazılmış olmasından ben üzüntü duydum. "Bu madde nasıl yazılır buraya gelir?" diye. Bir tanım yapıyorsunuz "Türkiye'deki bütün konutlar değerli konut vergisine tabiidir." diyorsunuz sonra "5 milyon liranın altı istisnadır." diyorsunuz.

Bakın, bilgi veriyor herhâlde arkadaş.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Cumhurbaşkanının yetkisi vardı altında, onu...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim, ayrı konu. Bakın, bütün konutlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aklıma şu geldi: Her yıl bütçe kanununa bir vergi harcamaları raporu ekliyorsunuz. Bu böyle geçseydi, ben size önümüzdeki yıl bütçesinde buradan kaynaklı vergi harcaması tutarı nedir diye soracaktım. Böyle bir şey olur mu? "100 bin liralık ev de vergiye tabidir." diyorsunuz, sonra diyorsunuz "5 milyonun altı istisnadır." Neyse bir önergeyle onun düzeltildiğini gördüm. Bunun adı değerli konut vergisi. Arkadaşlar, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu bu. Kanun aslında, yerel yönetim geliri olan emlak vergisini düzenliyor, o kanunun içine siz merkezi yönetim geliri olmak üzere bir başka vergi ekliyorsunuz. Bunu daha önce söylemiştim, bir kez daha tekraren söyleyeyim. Götürüp bunu ayrı bir yerde düzenleyin, ayrı bir kanun yapın, bir şey yapın. İlla Emlak Vergisi Kanunu'na niye ekliyorsunuz? Bunun emlak vergisiyle en küçük bir ilgisi yok. Bunun emlak vergisiyle bir bağı yok arkadaşlar. Konut olunca bunun adı emlak vergisiyle ilgili diye bir şey yok. Anlatacağım.

Değerli konut vergisi, Emlak Vergisi Kanunu içinde yer alıyor. Emlak Vergisi Kanunu'nun neresinde "konut" diye bir kelime var bana söyleyin? Var mı? Yok, hayır. Mesken nitelikli binalardan söz eder, mesken nitelikli bina. "İş yeri" de demez "diğerleri" der. Meskenler binde 2... Binde 2 değil mi arkadaşlar?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Büyükşehirlerde binde 2.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Büyükşehirlerde binde 2 -iş yeri demez de hani biz konuşma dilinde iş yeri deriz- diğerleri binde 4'tür, mesken. Orada ne diyor? "Mesken olarak kullanılan binalar" diyor. Siz ne diyorsunuz burada "Mesken nitelikli taşınmazlar." "Bina" da demiyorsunuz, niye "taşınmaz" demişsiniz. Niye dediniz bilmiyorum, açıklama bekliyorum.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Rezidanslar...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir saniye, devam edeyim, hepsini cevaplarsınız. Sadece bunun adına "değerli konut vergisi" demişsiniz, maddelerin her yerinde "mesken nitelikli taşınmazlar" diyorsunuz. O zaman bunun adına "değerli mesken vergisi" deyin. "Konut" diye bir kelime yok hiçbir yerde arkadaşlar. Gelişigüzel kavramlar, gelişigüzel kullanılmaz.

Devam ediyorum, emlak vergisinde “mesken olarak kullanılan” der. Burada “mesken nitelikli” yani tapu kaydı... Bağdat Caddesi’nden örnek veriyorum: Bağdat Caddesi, tapu kaydı mesken ama iş yeri olarak kullanılıyor. İş yeri, yıllardır iş yeri -hatta imar barışına da baş vurdu herhâlde- siz onun tapu kaydına bakacaksınız. “Sen istediğin kadar iş yeri olarak kullan kardeşim burayı, bunun tapu kaydı meskendir, değeri de 5 milyon liranın üzerindedir, senden bu vergiyi alırım.” diyeceksiniz. Herhâlde bunu tartışmışsınızdır.

Devam ediyorum. Krediyle kişi bu evi aldı, krediyle aldı. 5 milyon liralık ev aldı, 5 milyon lira da kredi aldı bankadan, faiz ödüyor. Ya adamın 5 milyon liralık evi var da 5 milyon lira da borcu var. Bu kredi borcunu düşmeyecek misiniz? Bak, düşmezseniz bunun adı haraç olur, gasp olur. Ya krediyle aldım ben evi. Bir de konut piyasasını, inşaat sektörünü teşvik ediyordunuz siz, bankalara diyorsunuz ki “Aman kredi açın.” Şimdi diyorsunuz ki: “İstediğin kadar krediyle ev al, saymıyorum burada, çatır çatır ver bana. Sen zenginsin, 5 milyon liralık evin var, bana vereceksin.” Şimdi, bana diyeceksiniz ki: Efendim, gayrimenkul sermaye iradı olarak kendisi beyan ederse kredi faizini düşebilir orada. Kredi faizini, borcunu düşmüyorsunuz ayrıca adam aldı, kendisi oturuyor. Ya, servet vergisiyse bu arkadaşlar, bırakın, diğer borcunu alacağını, o binanın kredi borcunu buradan niye düşmüyorsunuz siz?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ –Krediyle araba alıyoruz ama MTV ödüyoruz.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Bakan Yardımcısı, krediyle araba alıyor... MTV bir servet vergisi değildir. Bakın, eğer o tartışmaya gireceksek girelim.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ama vergi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına Başkan Lütfü Elvan geçti)

BAŞKAN – Tamamlayabilir misiniz Sayın Hamzaçebi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, otomobil bir servet unsurudur ama ondan alınan motorlu taşıtlar vergisi bir servet vergisi değildir. Onun gerekçelerine bakarsanız görürsünüz. Bir ulaşım politikasının aracı olarak o vergi alınır. Son değişikliklerle de bu vergiyi çevre vergisi olmaya yakınlıktırdık demistir zamanın Hükûmeti, kanun gerekçesiyle. Lütfen, onlara bakın.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Üstadım, özün önceliğine göre vergi.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Efendim?

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Özün önceliği... Sizin ki şekil şartı. Ben özün önceliğinden bahsediyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – “Özür” mü dediniz?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Özün önceliği...”

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Özün önceliği...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Neyse aynı dili konuşmuyoruz herhâlde, siz o şekilde devam edin.

BAŞKAN – Tamamlayalım efendim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ama arkanızdaki arkadaşlara sorup bilgi alırsanız onlar sizi teknik yönden destekler zannediyorum.

Şimdi bir kere “taşınmaz” lafı olmaz, bina. Taşınmaz, Medeni Kanun kavramıdır, Emlak Vergisi Kanunu “bina” kelimesini kullanır. “Mesken nitelikli binalar” diyeceksiniz arkadaşlar, niye “taşınmaz” diyorsunuz? Terminolojide bir beraberlik sağlayın, mademki Emlak Vergisi Kanunu içerisinde yapıyorsunuz bunu ya da çıkarın başka bir kanuna koyun bunu.

Evet, devam ediyorum. Şimdi, tasarrufu kısıtlı binalar var Emlak Vergisi Kanunu madde 30 der ki: “Tasarrufu kısıtlı binalarda...” Tarihî eser, emlak tahakkuk eder onda 1’ini öder. Yani satmaya kalksa satamayabilir, alamayabilir, alan birisini bulamayabilir. Kolay değildir, tarihî eser, eski bir ahşap ev, köşk mesela, restorasyon masrafı, şusu busu dediğin zaman olağanüstü rakamlar çıkar ama değeri yüksektir, o bağı kurmamışsınız burada tasarrufu kısıtlı binalarla ilgili bir şeyi söylemiyorsunuz.

Kaç yılda bir değerlendirme yapılacak? Yok. Emlak vergisinde dört yılda birdir. Dört yılda bir ve her yıl o değerler yeniden değerlendirme oranının yarısı oranında artırılır. Bazen kanun numarası veriyorum, 2002 yılındaki 4751 sayılı Kanun bilin ki benim Genel Müdürlük dönemimdir. Bakın oraya, emlak vergisinde her yıl vergiler yeniden değerlendirme oranının yarısı oranında artar. Niye o zamanki Türkiye Büyük Millet Meclisi bunu böyle kabul etmiş? Çünkü emlak piyasasında değer otomatikman enflasyon oranında, yeniden değerlendirme oranında artacak diye bir şey yok, fahiş rakamlara çıkıyor. Yeniden değerlendirme oranının yarısı olsun ki makul olsun. Şimdi, rakamı belirliyorsunuz “Her yıl yeniden değerlendirme oranında artacak.” diyorsunuz ama bakmışsınız ki bu değerlendirme bu 5 milyondan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Toparlıyorum Başkanım.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, lütfen...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben konuşmayacağım Başkanım, Sayın Genel Müdürümüz konuşsun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bu değerlerin yeniden değerlendirme oranıyla ulaştığı değerler piyasa değerinin altında olacak.

Tecrübelere kulak verin arkadaşlar, bir şey yapıyorsanız kendi içinde tutarlı ve sağlam olsun.

43’ün madde başlığı “vergiye ait değerler” değil mi? Niye “vergiye ait değerler? Bu vergi. Peki, şeyde niye farklı bir kelime kullanmışsınız? Madde 44 son fıkrada “vergi oranlarına esas değer” demişsiniz. Yani ya “vergi oranlarına esas değerdir” ya “vergiye ait değerdir” iki tane farklı kavram olur mu?

Sayın Demiröz, herhâlde o dikkatinizden kaçtı.

44’ün üçüncü fıkrası “42 nci maddede yer alan istisna tutarını aşan mesken nitelikli taşınmazlar...” “Vergi oranlarına esas...” vesaire vesaire demeye gerek yok. “Tarifede yer alan...” Yukarıda bir tarife var çünkü, uzun uzun onu tarif etmeye gerek yok, onun adı tarifedir.

Kaç yılda bir değerlendirme yapılacak belli değil.

“Matrah kanunla belirlenir.” Yine burada değerlendirme şirketine belirletiyorsunuz. Bununla ilgili tartışmayı önceki maddelerde yaptığım için tekrar o konuya girmiyorum.

Son olarak söyleyeceğim de şu: Önceki maddelerle bağlantılı olarak veraset ve intikal vergisi kısmını tartınız mı yani kişi tapu harcının yüksekliği karşısında 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu’na göre “Ben evimi bağışlıyorum...” Çünkü 7338 sayılı Kanun’da değer, emlak vergisi değeridir. Dolayısıyla emlak vergisi değeri üzerinden... Diyeceksiniz ki: Bağışlamada tarife yüksektir ama öyle bir imkân orada var. Ben baktım, yüzde 20’lik orandan devrettiği zaman her şartta sizin tapu harcından daha düşük olacak ve bağışlar patlayacak.

Bir de arkadaşlar, burada yargı yolu kapalı. Değerler belirleniyor, yargı yolunu kapatmışsınız. Geçen arada “Hayır, yargı yolu açık.” falan dediniz, kesin diyorsunuz. Kesinleşen değerlere itiraz ediyor. Değerler Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün internet sayfasında ilan ediliyor, ilgisine tebliğ ediliyor. İlgilisi Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğüne itiraz edebiliyor. On beş gün içinde itiraz sonuçlandırılıyor ve verilen karar kesin. Yargı yolu kapalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, lütfen tamamlayın.

GELİR İDARESİ BAŞKANI BEKİR BAYRAKDAR – İtiraz edilmeyen değer kesinleşti...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bakın, süresinde yapılan itirazlar on beş gün içinde değerlendirilerek sonuçlandırılır ve kesinleşen değer aynı usulle ilan ve ilgisine tebliğ edilir.

Siz ilk cümleyi okudunuz Bekir Bey. Kesinleşen değer... Bakın Vergi Usul Kanunu’na, Emlak Vergisi Kanunu’na değerlemelerle ilgili “Vatandaşa tebliğ edilir. Bu tebliğe karşı şu kadar sürede dava açılır.” diye özel hükümler vardır. Yargı yolunu kapatmışsınız.

Benim görevim, bizim görevimiz uyarmaktır, uyardım, görüşlerimi ifade ettim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben teklifin “değerli konut vergisi hasılatı” başlıklı 48’inci maddesiyle ilgili kısa bir değerlendirme yapmak istiyorum. “Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer kanunlara göre mahalli İdarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz.” denilmektedir teklifte. Değerli konut vergisinden vergi alınması, kademeli vergilendirme açısından olumlu olsa da bu taşınmazlara hizmet götüren yerel yönetim paylarının verilmeyerek sadece merkezî bütçeye aktarılması bir eksiklikler. Çünkü bu nitelikteki taşınmazların bulunduğu mahaller aynı kalitede hizmet beklemektedirler. Bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleri ile kullanılmasını sağlamak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısıyla yürütülmekte olup buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin bütçesi muaf tutulması, hizmeti doğrudan sunan idareler açısından eşit ve adil değildir. Bu konu özellikle büyükşehir belediyelerinin il vergileri üzerinden aldığı paylar açısından da elzemdir. Onun için bu maddenin tekliften çıkarılmasını talep ediyorum.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Sayın Başkanım, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğümüz buradayken sormak istiyorum: Bir de ipotekli konutlar var. Bu değerlendirme sonucu bütün ipotekler de yeniden değiştirilecek mi yani değer üzerinden?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Yok, öyle bir şey yok.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Niye? İpotek değeri var. Tapunun belirlediği değer çok daha yüksek.

BAŞKAN – Bu soruyu da alalım.

Çok teşekkür ediyorum arkadaşlar.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Hamzaçebi üstadım olarak çok güzel açıklamalar yaptı, ben tekrar girmeyeceğim ama bir soru sormak istiyorum: Ne kadar gelir bekliyoruz buradan 2020 için? Bu kapsama giren ne kadar konut var ve bunlardan ne kadar bir gelir bekliyoruz 2020 için?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Vedat Demiröz, buyurun lütfen.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Bize bildirilen ilk rakam, 103 bin konut var yani bunlar içerisinde de tabii yüzde 1’den...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şu andaki değerlendirme esaslarına göre mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Evet. Şu anda emlak vergi değerleri ve diğer beklenenlerle 103 bin civarında.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Beklenen mi? Tapunun belirlemesine göre mi yoksa şey mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Tabii, daha tam bitirilmedi. Emlak vergi değerine göre ve elinde bazı veriler var Tapu ve Kadastro... 103 bin civarında olduğu söyleniyor yani ortalama binde 3, binde 6 ve yüzde 1’e göre bakınca yüzde 6-7 gibi hesaplanırsa...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 5 milyar mı yapıyor?

BAŞKAN – Yok canım, 500 milyon yapar. 100 bin konut, 5’le çarpalım; doğru, 5 milyar.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – 2,5-3 milyar civarında bir beklenti var.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yüzde 5’se...

BAŞKAN - Ortalama öyle alırsak 5 milyar olur.

Yüzde 1 alacaksınız, bir saniye arkadaşlar. 100 bin konut...

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Yüzde 1 ama 10 milyonun üzeri yüzde 1.

BAŞKAN – 100 bin konut, 5 milyon liradan hesaplayalım. Yüzde 1’i 5 milyar. 3 milyar falan oluyor işte minimum.

Sayın Demiröz, diğer arkadaşların sorularını da cevaplandıralım efendim.

Buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Sayın Başkanım, öncelikle, tabii, kanun metni yazımındaki eksikleri arkadaşlar not aldılar. Onlar için gerekirse yeniden yetki alarak o düzeltmeleri yaparız. Bazılarına da önerge verildi, önergeye göre zaten kabul edeceğiz. Önergede birinci paragrafı düzelttik. Bu bir başlangıç.

Tabii, niye Emlak Kanunu’nda yer aldı? Aslında mükerrer bir vergilendirme değil, gideceği kaynak da farklı, matrah da farklı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Şu anda Emlak Vergisi Kanunu’ndaki matrah ile bu değerler arasında hiçbir ilişki yok. Zaman içerisinde ileride olur mu bilemiyorum.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Çifte vergilendirmeye girmez mi?

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – “Etki analizi” diyorsun ya bir şey söylüyoruz işte yani.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Ama yanlış oldu işte. Bütçeye para gelecek zannediyor Gelir İdaresi Başkanımız, gelmeyecek.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyeceğim: İktisatta Laffer Teoremi diye bir teorem var, Laffer eğrisi diye bir eğri var. vergi oranları arttıkça vergi tahsilatı artmıyor bir noktadan sonra. Bakalım, bu bir laboratuvar olacak, göreceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

2 önergemiz var, okutuyorum efendim.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’nin 33’üncü maddesi ile Emlak Vergisi Kanunu’na eklenen “Değerli Konut vergisi hasılatı” başlıklı 48. fıkrasının “Tahsil edilen değerli konut vergisi, genel bütçe geliri olarak kaydedilir ve 2/7/2008 tarihli ve 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun ile diğer Kanunlara göre mahalli idarelere verilecek payların hesabında dikkate alınmaz” şeklinde düzenlenen maddenin tekliften çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Süleyman Girgin

Emine Gülizar Emecan

Bülent Kuşoğlu

Muğla

İstanbul

Ankara

Cavit Arı

Mehmet Bekaroğlu

Antalya

İstanbul

BAŞKAN – Sayın Girgin, gerekçeyi mi okutalım, yoksa konuşacak mısınız?

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Gerekçe...

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Bu taşınmazların tüm yapım ve denetim işlemleri ile kullanılmasını sağlamak amaçlı götürülen altyapı ve tüm hizmetler yerel yönetimlerin de katkısıyla yürütülmekte olup buradan elde edilen vergi gelirlerinden yerel yönetimlerin muaf tutulması hizmeti doğrudan sunan idareler açısından adil değildir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Kanun Teklifi’nin çerçeve 33’üncü maddesiyle 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’na eklenmesi öngörülen 42’nci maddenin başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde; 43’üncü maddenin birinci fıkrasında yer alan “istisna tutarını aşan” ibaresinin “tutarı aşan (bu tutar dahil)” şeklinde; 44’üncü maddenin dördüncü fıkrasında yer alan “istisna tutarı” ibaresinin “tutar”, “istisna tutarını aşan” ibaresinin “tutarı aşan (bu tutar dahil)” şeklinde; 45’inci maddenin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan “istisna tutarını aştığının” ibaresinin “tutarı aştığının (bu tutar dahil)” şeklinde; 47’nci maddenin birinci fıkrasında yer alan “istisna tutarını aştığı” ibaresinin “tutarı aştığı (bu tutar dahil)” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“Konu

MADDE 42- Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan bina vergi değeri veya Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünce belirlenen değeri 5.000.000 Türk Lirası ve üzerinde olanlar değerli konut vergisine tabidir.”

Cemal ÖztürkUğur Aydemir

Giresun Manisa

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, teklifle 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu’na eklenmesi öngörülen değerli konut vergisinin muhtelif maddelerine ilişkin olarak teklifte yer alan düzenlemelerle aynı sonuçları haiz olmak üzere teknik ibare revizyonları yapılmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43’üncü maddeyi okutuyorum...

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Başkan, bir şey var, onu değerli hazırunla paylaşmak son derece faydalı olacak. Eğer izin verirseniz onu Zeki Bey’e sorayım.

BAŞKAN – Buyurun.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Sayın Genel Müdürüm -içeride milletvekilimizle konuşuyorduk da bir konuyu açıklamak için size hatta sormuştum- satış veya alış olmasa da ben gayrimenkulümün değerini saptamak için sizden değerlendirme raporu istetebilir miyim?

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Efendim, değerlendirme raporu her zaman istenebilir yani orada bir sınırlama yok. İstendiği zaman değerlendirme raporu alınabilir ve o alınan sonuç da bizim sistemde entegre olup sisteme girer.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Orada bir harç söz konusu değil, herhangi bir harç... Alış-satış yok.

BAŞKAN – Ücretini alır.

TAPU VE KADASTRO GENEL MÜDÜR VEKİLİ MEHMET ZEKİ ADLI – Yok, alış-satış olmasa da ücretini ödeyecek ama harç yok.

HAZİNE VE MALİYE BAKAN YARDIMCISI OSMAN DİNÇBAŞ – Ücret ayrı.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

43’üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 43-27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 32 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“EK MADDE 32- Vergi Müfettişleri, en az dört yıllık yükseköğretim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadi ve idari bilimler fakülteleri ile yönetmelikle belirlenen yükseköğretim kurumlarından veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulunca kabul edilmiş yükseköğretim kurumlarından mezun olup, sınavın yapıldığı tarih itibarıyla otuz beş yaşını doldurmamış olan ve yapılacak özel yarışma sınavını kazananlar arasından, Bakan onayı ile mesleğe Vergi Müfettiş Yardımcısı olarak atanır.

Vergi Müfettiş Yardımcıları, fiilen üç yıl çalışmak ve yardımcılık döneminde performans değerlendirmesine göre başarılı olmak şartıyla yapılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yeterlik sınav konuları ile sınava ilişkin diğer usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir. Yapılacak yeterlik sınavında başarılı sayılabilmek için yeterlik sınavında alınan puanın yüz puan üzerinden en az altmışbeş puan olması şarttır. Yeterlik sınavında başarılı olanlar Vergi Müfettişi olarak atanırlar. Yeterlik sınavında başarılı olamayanlar ise Bakanlığında derecelerine uygun memur kadrolarına atanırlar.

Yardımcılık dönemi dahil Vergi Müfettişi olarak en az on yıl çalışan ve Vergi Müfettişliğine atanma tarihi sonrasında en az altı yıl performans değerlendirmesinde başarılı olanlar, Vergi Başmüfettişi kadrolarına atanırlar.

Performans değerlendirme sistemi, Vergi Müfettişlerinin mesleki yeterlik ve yetkinliklerinin objektif, nesnel ve mukayeseli bir şekilde değerlendirilmesi için görev yaptıkları süre içindeki sınavlarda elde ettikleri başarı derecesi, görev yaptıkları başkanlıkların Vergi Müfettişlerinin iş performansına ilişkin değerlendirmeleri, düzenledikleri vergi inceleme raporları hakkında rapor değerlendirme komisyonları tarafından yapılan değerlendirmeler, düzenledikleri diğer inceleme, araştırma, görüş, denetim ve soruştırma raporları hakkında yapılan değerlendirmeler, lisansüstü eğitim düzeyleri ve benzeri kriterler esas alınarak oluşturulur. Vergi Müfettişlerinin performans değerlendirmesi takvim yılı itibarıyla yapılır.

Performans değerlendirme sisteminin oluşturulması ve yönetimi ile Vergi Müfettişlerinin görev, yetki ve sorumlulukları, mesleğe alınmaları, yetiştirilmeleri, yeterlikleri, yükselmeleri, görevlendirilmeleri ve yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.”

BAşKAN – Maddeyle ilgili bilgi alalım efendim.

Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Çok değerli Komisyon yeleri; bu maddeyle vergi kaçakçılığıyla etkin mücadele ve vergi incelemelerinde sektörel ve fonksiyonel uzlaşma sağlanması amacıyla vergi müfettişi istihdamına ilişkin madde yeniden düzenlenmektedir. Bu konuda Vergi Denetim Kurulu Başkanımız Suat Sarıgl burada, açıklamalarda bulunacak.

BAşKAN – Suat Bey, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul)– zellikle bu uzmanlaşma eskiye göre nasıl sağlanıyor, o konuya da değinirseniz...

VERGİ DENETİM KURULU BAşKAN VEKİLİ SUAT SARIĞL – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, değerli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin ek 32’nci maddesindeki değişiklik teklifine ilişkin geçmeden önce Vergi Denetim Kurulu hakkında bir bilgi vermek istiyorum. şu anda Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı 8.187 vergi müfettişi ve vergi müfettiş yardımcısından oluşmakta ve Türkiye’nin en büyük denetim birimi olma özelliğini taşıyor. şu anda Vergi Denetim Kurulunda 4.756 vergi müfettiş yardımcısı bulunmakta. Söz konusu vergi müfettiş yardımcılarının, müfettişlerin yüzde 53’ünün hizmet süresi sıfır ile beş yıl arasında, yüzde 24’ünün hizmet süresi ile altı ile on yıl arasında yani bizim toplam vergi mfettişlerimizin yüzde 77’si on yılın altında görev yapan...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Yüzde 50’si sıfır ila beş yıl...

VERGİ DENETİM KURULU BAşKAN VEKİLİ SUAT SARIĞL – Yüzde 53’ sıfır ila beş yıl...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) - Yardımcılar dâhil...

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL - Dâhil. Yüzde 24'ü ise altı ila on yıl arasında. Yani, toplam mevcudun yüzde 77'sinin kıdemi on yılın altında bulunmakta.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yüzde 74 etti.

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL – 53 artı 24.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – 53 mü dediniz?

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL – Evet.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) - 53 dedi, evet.

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL – Şu anda Vergi Denetim Kurulu, örgütlenme modeli olarak, 9 ilde örgütleniyor; toplam 21 grup başkanlığımız var. Grup başkanlıklarımızdaki sınıflandırma hem fonksiyonel hem de ölçek bazlı sınıflandırma. (A) grup başkanlıklarımız Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlıkları, burada istihdam edilen müfettiş sayısı 7489; (B) grup başkanlıkları Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlıkları, burada istihdam edilen müfettiş sayısı 581; (C) grupları Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıkları, burada istihdam edilen müfettiş sayısı 70; (Ç) grup başkanlıkları ise Örtülü Sermaye, Transfer Fiyatlandırması ve Yurtdışı Kazançlar Grup Başkanlıkları, burada istihdam edilen müfettiş sayısı ise 47 olarak bulunmakta.

Dediğim gibi, ölçeklendirmeye göre bir sınıflandırma var; büyük-küçük ayrımına göre. Bir de (C) ve (Ç) gruplarında fonksiyonel bir örgütlenme modelimiz bulunmakta ancak (C) ve (Ç) gruplarımızda fazla vergi müfettişi istihdam edemediğimiz için fonksiyonel görevlerimizi icra edememekteyiz şu anda.

2018 yılında Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlığında düzenlenen vergi suçu raporu sayısı sadece 13. “Diğer vergi suçu raporları nerede düzenlendi?” dersiniz, (A) ve (B) grup başkanlıklarında düzenlenmiş bulunuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL - Bu da organize vergi kaçakçılığıyla mücadele için çok az bir rakam; müfettiş sayısı olarak az bir rakam istihdam ediyoruz, bunun göstergesi.

Düzenlemeye neden ihtiyaç duyuluyor, onu da kısaca açıklamak gerekirse Vergi Denetim Kurulunda istihdam edilen müfettişlerin yüzde 91,5'i küçük ve orta ölçekli mükellefler grup başkanlıklarında istihdam ediliyor. Büyük ölçekli yani (B) grup başkanlıklarında istihdam edilen müfettiş oranı yüzde 7; (C) ve (Ç) gruplarında ise yüzde 1,5 olarak karşımıza çıkıyor.

Ülkemizde vergi kaçakçılığı suçlarının büyük bir kısmını, karmaşık suç örgütleri tarafından oluşturulan ve yönetilen firmalar üzerinden yüksek tutarlarda vergi kayıp ve kaçığına neden olan işlemler oluşturmaktadır. Bu karmaşık işlemler ve örgütlerle mücadele için standart vergi inceleme usulleri yerine geniş bilgi ağı, yerinde denetim olanakları ve kısa sürede işlem yapabilen uzman örgütlenme modeline ihtiyaç duyulmaktadır. Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı bünyesinde toplam 8 binin üzerinde vergi müfettişi görev yaptığı hâlde Organize Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıklarında toplam 47 vergi müfettişinin görev yapması bu fonksiyonun icra edilmesini ortadan kaldırmaktadır.

Vergi denetiminde ölçeklerine göre mükelleflerin ayrımı yerine sektörel ve fonksiyonel bir ayrımın olması vergi incelemelerinde etkinliği daha da artıracaktır. Mevcut sistemde mükelleflerin hiçbir özel durumu, sektörel konumu, faaliyet konusu dikkate alınmamakta; belli ölçek sınırında “büyük” ya da “küçük mükellefler” diye adlandırılarak sektörler ihmal edilmektedir.

Sektörel ve fonksiyonel bir ayrımın alt kıvrımlarında yine ölçeklerine göre mükellefler belli bir ayrıma tabi tutulacaktır ancak temel çatıda sektörel ve fonksiyonel uzmanlaşma olmaması durumunda, sektörü kavrayamayan inceleme metodlarından verim alınamamaktadır. Şöyle ki: Hâlihazırda herhangi bir vergi müfettişine bir vergi incelemesi verildiği takdirde, sektörü tanımak için vergi müfettişi yaklaşık bir ayını harcamaktadır.

Ayrıca esnek bir yapı olabilmesi için kanun metninde belirtilen hususların ikincil düzenlemelerle yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Nitekim, söz konusu kamudaki tüm müfettişlerin istihdam maddesi 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin Ek 24’üncü maddesinde mevcutken vergi müfettişlerinin istihdam maddesi Ek 32’nci maddede düzenlenmiştir; bu da bizim kurul yapımızın esnek hâlini tamamen ortadan kaldırmaktadır çünkü çok detaylı bir şekilde düzenlenme mevcuttur.

Büyük Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlığınca, sayı olarak da yeterince vergi müfettişi bulunmaması nedeniyle son beş yılda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

VERGİ DENETİM KURULU BAŞKAN VEKİLİ SUAT SARIGÜL - ...büyük mükellef görevlerinin ortalama yüzde 46’sı yani büyük ölçekli mükelleflere ilişkin incelemelerin yüzde 46’si Küçük ve Orta Ölçekli Mükellefler Grup Başkanlıklarındaki müfettişlere verilmektedir. Yani, Vergi Denetim Kurulu, ölçeklerine göre bir sınıflandırmaya tabi tutulmuşken fiiliyatta bu durum mümkün gözükmemektedir.

Yeni oluşum nasıl olacaktır? Yeni oluşumda, sektörel grup başkanlıkları altında, ölçeklendirmeye ilişkin kriterler de dikkate alınarak mükellefler incelenecektir. Ayrıca Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıkları ve İade İncelemeleri Grup Başkanlıkları etkin bir şekilde incelemelerini devam ettirecektir.

Grup başkanlıklarında görevlendirilecek vergi müfettişleri belirlenirken objektif kriterler dikkate alınacak olup geçmiş deneyimleri, akademik kariyerleri, performans ölçütleri, bilimsel yetkinlik ve insan kaynakları envanterleri, kişisel özellikleri, kurumsal ihtiyaçlar ve denetim planları kapsamında tamamen objektif verilere dayalı bir şekilde belirleme yapılacaktır. Yapılacak düzenlemeyle hiçbir vergi müfettişinin özlük haklarında, pozisyonlarında, unvanlarında bir değişiklik yapılmayacaktır; kimseye ilave yetki verilmeyecek, kimsenin yetkisi alınmayacaktır; olan yetkiler aynen kendisini koruyacaktır. Teklifte, sadece kurumun işleyişine yönelik bir değişiklik öneriliyor.

Bu düzenlemedeki amaç, Vergi Denetim Kurulundaki iş yapma biçimindeki değişikliğe duyulan ihtiyaçtır; o yüzden, rakamın yüzde 5 yerine yüzde 20 veya yüzde 25 olması kalıcı çözüm olmayacak, iş yapma biçiminin değiştirilmediği ve esnek bir yapı kurulmadığı sürece etkinlik sağlanamayacaktır.

Kısaca, ekonomik aktivitelerde yaşanan değişimler, bilgi teknolojilerinde ve hukuk düzeninde meydana gelen gelişmeler, kaynak ihtiyacı, uluslararası politika ve ticarete yaşanan diğer gelişmeler ile ülkemizin makroekonomik hedefleri bu değişimi elzem kılmaktadır. Sıralanan bu nedenlerle, Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı, sektörel uzmanlaşma ve fonksiyonel örgütlenme modeliyle organizasyon

yapısını, iş yapma biçimlerini, eğitim ve oryantasyon süreçlerini, insan kaynakları politikasını günümüzün değişen koşullarına adapte ederek, ekonomimizin ihtiyaçlarına cevap veren etkin bir vergi denetimi birimi hâline gelmeyi hedeflemektedir.

Sektörel vergi incelemelerinde uzmanlaşmayla sadece vergi incelemesi yapmakla yetinilmeyip ayrıca ilgili sektörlerdeki ekonomik değişimleri izleyecek ve sürekli gözetim altında tutulacak, belirlenen sektörler ve mükellef grupları bazında cari denetime geçilecek ve yıllar sonra cezalı tarhiyatlara mükellefler muhatap olmayacaktır. Vergi Kaçakçılığı ile Mücadele Grup Başkanlıklarının yapısı değiştirilecek ve başta, sahte belge kullanma ve düzenleme incelemeleri olmak üzere, kriminal vergi incelemeleri bu başkanlıklar bünyesinde oluşturulacak özel inceleme ekipleri tarafından yürütülecektir.

Vergi İade İncelemeleri Grup Başkanlıkları bünyesinde vergi iade incelemeleri hızla ve doğru bir şekilde sonuca ulaştırılacak ve işletmelerin, finansman ihtiyacına kavuşmaları sağlanacaktır.

Sayılan sebeplerle düzenlemenin elzem olduğu düşünülmekte olup saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Suat Bey, çok teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, aramızda bulunan -arkadaşların bana aktardığı- Vergi Müfettişleri Derneği temsilcisinin bir söz talebi var.

Buyurun, sizi dinleyelim, daha sonra Komisyon üyelerimize söz vereceğim.

VERGİ MÜFETTİŞLERİ DERNEĞİ GENEL BAŞKAN YARDIMCISI ERTUĞRUL ÇAĞRI TOPAKTAŞ – Sayın Başkan, sayın Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; Vergi Müfettişleri Derneği adına söz aldım.

Öncelikle, söz konusu teklifle ilgili yapılan düzenlemeye Vergi Müfettişleri Derneği olarak destek verdiğimiz beyan etmek istiyoruz. Gerekçelerini ise Komisyonun değerli vaktini almadan kısaca izah etmek isteyeceğim.

Bu teklifle ilgili daha önceki görüşmelerde de pek çok kez üzerine değinildiği gibi, vergi kayıp kaçağının önlenmesinden bahsettik. Türkiye bu yolda...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Arkadaş vergi müfettişi mi?

Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet...

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Usul olarak bir şeye itirazım var.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Şimdi, Dernek Başkanımız vergi müfettişi.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Vergi Müfettişleri Kurulu Başkanı burada; yani, ayrıca “dernek” şemsiyesi altında bir görüş ifade etmeye gerek var mı? Zaten destek de verdiğini ifade ediyor.

BAŞKAN – Sayın Hamzaçebi, beni çok üzdünüz, inanın. Yani bugüne kadar sürekli olarak MEMUR-SEN’i aldık, bir sürü memur derneklerini aldık, siz talep ettiniz yani, böyle bir şey söylemeniz bizi üzdü.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Bir şey daha söyleyeyim, Maliye Bakanlığının, eski denetim organlarının başka dernekleri var, onları davet ettiniz mi acaba?

BAŞKAN – Bilemiyorum kimleri davet etti arkadaşlar.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Hesap Uzmanları Derneği davet edildi mi, Maliye Müfettişleri Derneği, Gelirler Kontrolörleri Derneği?

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, olumlu konuşan da olur, olumsuz konuşan da olur. Sayın Hamzaçebi, olumlu konuştu diye niye rahatsız oluyorsunuz?

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, o 3 dernek davet edilmemiş durumda.

BAŞKAN – Ama memur daha önce de geliyor, MEMUR-SEN’i konuşturuyoruz, MEMUR-SEN’in temsilcisi geliyor.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Ben o derneklerden birinin mensubuyum, o dernek neden davet edilmedi acaba, soruyorum.

BAŞKAN – Bir saniye arkadaşlar, bilmiyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Yani tek bir derneği davet edip diğerlerini etmezseniz bunun samimiyetini ben sorgularım, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Arkadaşlar, şöyle: Şimdi, burada davet edilen listede derneğimiz yok ama şunu ifade etmişler: “5.500 üyemiz var, 7 bin kusur müfettişten 5.500’ü bizim üyemiz, çoğunluğu bizim üyemiz. Dolayısıyla biz burada görüş ifade etmek istiyoruz” demişler Bütçe Başkanımıza.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Etsinler tabii ki.

BAŞKAN – Dolayısıyla ben de bunu uygun gördüm. Bundan rahatsız olmayalım yani destekler veya desteklemez, siz de görüşlerinizi beyan edin.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Benim söylemek istediğim, diğer 3 dernek neden yok?

BAŞKAN – Şimdi, bunların hiçbiri davet edilmemiş; bu arkadaşlarımız, bu dernek kendileri gelmişler, Bütçe Başkanımızla konuşmuşlar ve Bütçe Başkanımız şimdi bana aktardı, ben de “Konuşsunlar.” dedim.

Bir saniye, Bütçe Başkanımıza söz vereyim.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Belki de haber verilmemiş, nereden bilsinler.

BAŞKAN – Yok efendim. Bunlara da haber verdiniz mi böyle bir şey?

TBMM BÜTÇE BAŞKANI YÜKSEL KARADENİZ – Yok efendim, duyuru yapmadık.

BAŞKAN – Açıklayın o zaman neyse.

TBMM BÜTÇE BAŞKANI YÜKSEL KARADENİZ – Sayın vekillerim, bu dernekten katılım talebi oldu, diğer bahsedilen dernekler bize ulaşmadı efendim.

BAŞKAN – Peki.

Buyurun, siz devam edin efendim.

VERGİ MÜFETTİŞLERİ DERNEĞİ DENETİM KURULU BAŞKANI ERTUĞRUL ÇAĞRI TOPAKTAŞ – Biz destek vermemizin gerekçelerini açıklayacağız.

Bu kanun teklifinde, diğer maddeleri de konuşulurken pek çok kez üzerinde değinildiği üzere, vergi kayıp kaçağının üzerine gidilmesi amaçlanıyor ya da hedefleniyor. Türkiye bu yolda, vergi kayıp kaçağını engelleme yolunda çok önemli adımlar atmakla beraber, tüm dünya ülkelerinde olduğu gibi, bu bir kaçan kovalayan meselesi. Daha katedeceğimiz çok fazla yol var.

Kanun teklifinde değiştirilmesi öngörülen yüzde 5'lik dilim 2011 yılında yapılmış bir düzenleme. 2011 yılından bu yana takdir edersiniz ki gerek ekonomi alanında gerekse dijitalleşme alanında çok ciddi değişiklikler oldu. Artık dijital çağa giriyoruz; hani, sanayi çağını aştık, bilim çağını aştık, dijital çağa giriyoruz. 2011 yılında bu düzenlemeler yapılırken e-defter, e-fatura gibi süreçler yoktu. Ben o zaman hatırlıyorum, rahmetli Sayın Ertürk'le toplantıya katılmıştık, daha e-defter ve e-fatura süreçleri tartışılıyordu. Günler içerisinde yapılan ticaret işlemleri, ihracat, ithalat işlemleri bugün artık saniyeler içerisinde yapılabilir. Depolar dolusu saklanan veriler, belgeler artık bir harici diske sığabiliyor. Yani çok ciddi bir değişim var ve bu hızlı değişime, dünyada, ekonomide yaşanan bu hızlı değişime Vergi Denetim Kurulunun da uyum sağlaması lazım, denetimin yapısının da hızlı bir şekilde değişmesi lazım.

BAŞKAN – Lütfen toparlayalım.

VERGİ MÜFETTİŞLERİ DERNEĞİ DENETİM KURULU BAŞKANI ERTUĞRUL ÇAĞRI TOPAKTAŞ – Takdir edersiniz ki 2011 yılında yapılan sınırları belli, yüzde 5 düzenlemesi karar alıcıların elini bağlıyor, bu değişime ayak uydurmasını zorlaştırıyor. O yüzden biz de destek veriyoruz. Bu belirlemenin kalkmasını talep ediyoruz.

Teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, sizden başlayacağım.

Buyurunuz.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Şimdi, maliye müfettişleri, Hesap Uzmanları Kurulu, vergi denetçileri uzun geçmişi olan bir denetim organıydılar, denetim kuruluydular fakat bunların maalesef devamlılıkları sağlanmadı, bunlar ortadan kaldırıldı, yeni bir sisteme geçildi. Yeni geçilen sistemde de 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde denetim elemanlarında (A)'dan başlayıp (D)'ye kadar giden bir gruplandırma yapılmış. Bu gruplandırmanın mevcut, şu andaki uygulaması toplam 8 bini aşkın olan denetim elemanı yüzdeler hâlinde bu gruplara tahsis edilmiş, yani sıkı bir insan kaynağı israfı var burada. Dolayısıyla bu yeni düzenleme eskiye göre biraz daha esneklik getiriyor, dolayısıyla doğru bir düzenleme diye düşünüyorum, dolayısıyla da ben destekliyorum ama Hesap Uzmanları Kurulu, Maliye Müfettişleri Kurulu devam ettirilseydi bugün eminim çok daha iyi bir noktada olurduk diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Çelebi...

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Başkanım, bu yapılan düzenlemeye ben özellikle özlük açısından baktığımda -benim de eski bir personelci olmam hasebiyle- işin açıkçası bu vergi müfettişlerine baktığınızda...

BAŞKAN – Senin maliye kökenin yok ama bildiğim kadarıyla.

EKREM ÇELEBİ (Ağrı) – ...üç yılı aşmamak kaydıyla müfettişliklerde bana göre çok güzel de bir düzenleme yapılmış. Yani bunu kim yaptıysa gerçekten ellerine sağlık.

Tabii, buradaki asıl amaç 4.756 kişi alınıyor benim anladığım kadarıyla, yüzde 53, yüzde 24; yüzde 77'si belli bir kıdem yılının altında da kalıyorlar ama buradaki bana göre en büyük problemlerden bir tanesi -ki ben bu problemin çok büyük bir sıkıntı olacağını da zannetmiyorum- bunların özellikle

hizmet içi eğitimde iyi yetiştirilmeli. Burada anladığım kadarıyla bir ihtisaslaşma getiriliyor. Demin dernek başkanımızın da söylediği gibi, gerçekten bir dijital çağdayız. Buradaki özellikle genç kuşağın ben bu anlamda çok daha yeterli olacağına inanıyorum.

Yine, sektörel bazda bir müfettişlik getiriliyor ki bana göre bu da çok daha uygun oldu. Özellikle adli yargıya da baktığınız zaman, şu anda artık cumhuriyet savcılarımızda da hem mesleksel anlamda bir iletişim... Cumhuriyet savcılığı gibi yetkiler de çıktı. Ben bu teklifin uygun olabileceğini düşünüyorum ve bunu hazırlayanlara da teşekkür ediyorum. Hayırlı olmasını diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Hamzaçebi, buyurun lütfen.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, burada tartışılması gereken asıl konu bu madde değil. Daha önce yapılan düzenleme, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname de 703 sayılı KHK'yle yapılan değişiklikle oraya taşındı, 375'e taşındı. Eski düzenleme âdetâ bir yönetmelik düzenlemesi gibi aşırı ayrıntılı. “Yüze 5'i şuraya, yüzde şusu buraya, sözlü puan notu, yazılı puan notu, ikisinin ortalaması” vesaire vesaire yönetmelikle düzenlenmesi gereken konular maalesef yasaya taşınmış. Bu kadar ayrıntılı bir düzenleme o zaman yanlış. Ne demek? Yani bunlar idarenin ihtiyaçlarına göre her an değişebilir; oran bugün yüzde 5'tir, yarın yüzde 20 olur, bunları yasayla belirlemek esasen geçmişte yanlış.

Teklifle gelen düzenlemedeki şu içerik beni rahatsız etmiyor ama konumuz bu değil arkadaşlar, konumuz bu değil. “Bu böyle olsun; idare, ihtiyaçlarına göre elbette hangi grupta ne kadar kişi olacağına karar versin, transfer fiyatlamasında şunlar olsun, küçük orta boy işletmeleri denetleyen grupta şu kişiler olsun.” Bunun kararını idare verecek esnekliğe sahip olmalı, bunun sınırları asla kanunla çizilmez. Konumuz o değil arkadaşlar. Biraz eskiye gidelim. Şimdi, Maliye Bakanlığının her kademesinde görev yaptım, Maliye Teftiş Kurulu mensubuyum yani oradan yetiştim. Maliye Teftiş Kurulu gibi Bakana bağlı bir ikinci değerli grup vardı, Hesap Uzmanları Kurulu. Gelirler Genel Müdürü olarak gelirler kontrolörü arkadaşlarımla doğrudan çalıştım. Defterdar olarak vergi denetmeni arkadaşlarımla çok güzel görevler yaptık, çok güzel denetimler yaptık, çok değerli insanlar vardır. Bu 4 denetim grubunda da gerçekten çok değerli arkadaşlar vardır; hepsi çok değerli, böyle severek görev yaptım, severek. Yani özellikle Ankara, İstanbul Defterdarlığı görevlerimde –o zaman vergi daireleri defterdarlığa bağlıydı– denetmenlerle harikalar yarattık diyebilirim. Bu kadar güzel görevler yaptım. Hepsini teşekkürle, takdire layıktır. Hiçbiriyle ilgili hiçbir olumsuz değerlendirmem asla olmaz.

Yanlışlık, 2005 yılında 5345 sayılı Gelir İdaresi Başkanlığı Teşkilat Kanunu kurulmasıyla başladı. Bu, aslında, belki kendi içinde doğru, tutarlı bir adımdı. OECD ülkelerindeki, AB ülkelerindeki gelir idaresi yapılanmaları esas alınarak Türkiye'ye de benzeri modeli getirmek gibi bir amacı güdüyordu. Bu ülkelerde demokrasi son derece güçlüdür. Demokratik devlette yönetimin zor kullandığı en geniş alan vergidir. Bu kadar geniş bir alanı siyasi iktidarların kontrolüne tamamen bırakmak doğru değildir. İktidarın gücünü sınırlandırmak gerekir.

Nasıl ekonomide merkez bankası bağımsızlığıyla yürütmenin gücü sınırlandırılıyor ise vergi alanında da vergi uygulamasına siyasi iradenin müdahale etmesinin önüne geçmek için gelir idareleri, klasik maliye bakanlığı yapılanmasından kopararak yarı özerk bir yapıya kavuşturulur. Yarı özerk diyorum. Aslında uygulamada bağımsız ama hükûmete, yönetime hesap veren, hükûmetin onu performans yönünden denetlediği bir kurum. Bu niyetle yola çıkıldı. Yapı tam öyle kurulmadı ama bir adım olarak ben telakki ettim onu. Öyle bir yapı olabilmesi için kendisine bağlı arkadaşların atamalarını Gelir İdaresi Başkanının kendisinin yapabilmesi lazım.

Bütün gelirler kontrolörleri, vergi denetmeleri de bu yapıya bağlandı. Teftiş Kurulu ve Hesap Uzmanları Kurulu yine bakana bağlı olmaya devam etti. Sonra ne oldu arkadaşlar? Birden vergi denetimi bakana bağlandı. E, hedef neydi? Uygulamayı siyasi iktidarın kontrolünden çıkarmak değil miydi? Gelir İdaresinin kurulma nedeni buydu.

Bakın, OECD ülkelerine. Klasik maliye bakanlığı modelindeki gelir idaresi yapılanması giderek azalmıştır. Son sayıyı da arkadaşlar bana verirse memnun olurum. Bir ara 13 ülkeydi, en son baktığımda 17 ülkeye çıkmıştı, belki şimdi 20'yi de geçmiştir.

Şimdi, biz böyle bir ilkeyi takip ederken birden geriye dönüp uygulamanın kendisi olan vergi denetimini bakana bağladık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Sayın Başkan, toparlıyorum.

Bunu şey olarak düşünmesin hiçbir arkadaşım. Vergi Denetim Kurulunda maliye müfettişi arkadaşlarımız var, gelirler kontrolörleri var, hesap uzmanları arkadaşlarımız var, vergi denetmenlerinden gelenler var ve vergi müfettişi yardımcısı olarak sınavla giren arkadaşlar var. Hepsı takdire layıktır. Asla onların nereye bağlı olacağı konusunda kişisel, bireysel bir değerlendirme yapmıyorum. Modeli tartışıyorum ben. Uygulama bağımsızdır. Aslında daha ileride yapılması gereken, Gelir İdaresi Başkanını Türkiye Büyük Millet Meclisinin seçmesini sağlamaktır bakın. Oralara doğru gitmeli bu iş. Ve denetim onun içinde olmalı. Şu an bakana bağlı olmak elbette bu arkadaşlarımızın hepsini onore ediyor. Güzel bir şey. Biz de bakan adına görev yaptık. Bundan insanlar onore olur, güç alır bakan adına hareket ediyor olmaktan.

Bu yanlışlıklar yapıldı. Sonra bir Hazine ve Maliye Bakanlığı Teftiş Başkanlığı kuruldu. Yeni, 7 Ağustos 2019 tarihinde. Ya hani bu teftiş meftiş lüzumsuzdu bunlar, ne oldu birden? Yine bakana bağlı bir teftiş kurulu kuruldu ve müfettişler oraya atamayla geçti. Niye buna ihtiyaç duyuldu? Vergi müfettişini sadece vergide yetiştiriyorsunuz diye biliyorum. Oysa Hazine ve Maliye Bakanlığının görev alanı o kadar geniş ki. Bu görev alanının hepsinde yetişmiş kişiler lazım. Daha sonra bu kişiler orada genel müdür yardımcısı olacak, genel müdür olacak, grup başkanı olacak, daha yukarı çıkacak, gelir idaresi başkan yardımcısı olacak vesaire vesaire. Ama vergiyle sınırlandırdığınız zaman bütün bunların ihtisas alanını sadece vergide yetiştirirler.

Evet, böyle bir grup olacak tabii ki. İş vergi olan bir grup olacak ama teftiş kurulu kuruyorsanız o bakanlığın görev alanına giren bütün faaliyetleri bilen kişiler olacak. Kariyer, liyakat, bütün bu ilkeler gözetilecek.

Ve vergi denetimiyle ilgili bir şey söyleyeceğim. Hiçbir arkadaşım üzerine alınmasın. Şu anki yapıyı da tanımıyorum. Hepsı yeni arkadaşlar. Ama vergi denetimi, klasik maliye bakanlığı modelinde hiç olmadığı kadar siyasallaştı. Bunun örneklerini geçmişte gördük. Ben o kadar defterdarlık görevinde bulundum, Gelirler Genel Müdürlüğü görevinde bulundum. Bana hiçbir maliye bakanı “Şu mükellefin hesaplarına bir bak, bir denetle.” dememiştir arkadaşlar, aklından geçirmiş ise de... Bu benim şahsımla da ilgili değil. Benim yerimde benden önce de genel müdür üstatlarımız vardı, benden sonra da olmuştur. Öyle bir şey yoktu, yoktu. Ama şimdi bir bakıyoruz, ısmarlama raporlar yazılıyor, yargı bunları doğru dürüst denetleyemiyor. Bunun örneklerini gördük.

Şimdi bu yapı buna dönüşün ama önemli olan, bu vergi denetimini nasıl bağımsız kılacağız. Bunun güvencesi yok. Burada yapılması gereken, Gelir İdaresinin teşkilatlanmasını değiştirmektir. Bu maddede hiçbir sorun görmüyorum. Mesele bu değil ama buna takılıp kalırsak... Mesele bu değil. Vergi denetimini, vergi uygulaması- daha doğrusu sadece denetim değil, vergi uygulaması- yarı özerk gelir idaresi yapılanmasına uygun olmalıdır.

Bir de Maliye Bakanlığı bindiği dalı kesmiştir. Kendi eleman kaynaklarını yok etmiştir. Bırak yetişsin oradan insanlar geliyor işte, her şeyi bilerek geliyor, yetişiyor, son derece ciddi sınavlardan geçiyor. Ortalama 7 olmazsa, 100 üzerinden 70 alamazsa kimse yeterlik sınavından geçemezdi arkadaşlar. Yeterlik sınavı 1 kereydi, 1 kere hani. Olmadı, bir daha sınava gireyim... Yoktu böyle bir şey. Yeterlik sınavı 1 kere; kazandın kazandın, kazanamadın bitti. Yoluna başka türlü devam edersin. Bunları o kadar esnettiniz ki, o kadar esnetti ki hükümetler yani AK PARTİ hükümetleri, doğru bir yola gitmedik. Kapatalım, yok edelim...

2011’de ayrıntıyla bir kanun yazılıyor “Yüzde 5’i şuraya, yüzde 3’ü...” Şimdi “Ya, olmadı bu. Kanun elimizi bağlıyor.” Bağlar tabii. Her şeyi bilirim iddiasıyla o maddeleri yazarsanız böyle olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Sayın Hamzaçebi.

Sayın Kalaycı, buyurun lütfen.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Aslında düzenlemede bir sorun yok. Sayın Başkan da gerekçesini çok güzel ortaya koydu. Daha önce bana göre yanlış yapılmış düzenleme burada düzeltiliyor. Müfettişlik, malum, kariyer meslektir. Kariyer mesleğe giriş bir özel yarışma sınavıyla olur, sonra belirli bir dönem meslek içi eğitimden geçerler genelde üç yıldır, daha sonra da yeterlik sınavıyla yardımcılık biter, işte müfettiş olur ya da uzman olur.

Türkiye’de hiçbir kurumda daha sınava girerken “Bunun yüzde 5’ini şuraya ayır, bu gruba ver.” bu yok. İncelemedim ama dünyada da yoktur böyle bir şey. Çünkü tek sınavla kişileri farklı bir statüye sokmak bu meslek açısından doğru değil. O hükümler ayıklanıyor. Neticede denetim elemanlarının hangi gruplarda nasıl çalıştırılacağı, gerek denetim elemanının özellikleri gerekse kurumun ihtiyaçları bunlar, ikincil düzenlemeyle belirlenip gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Ben, Vergi Denetim Kurulunun da ülkemiz için çok önemli kişiler yetiştireceğine inanıyorum. Genç arkadaşlarımız çok. Daha sonra ülkenin değişik yönetim görevlerinde görev alacak vasıflı elemanlar yetiştireceğine de yürekten inanıyorum.

Evet, yeterlik sınavıyla ilgili aslında bazı kurumlarda bir ikinci hak veriliyor. Yani yeterliği veremeyene bir ikinci hak veriliyor.

Şimdi, Maliyede ben şunu biliyorum: Yeterlik süresince vergi inceleme yetkisi veriliyor ama yeterliği veremedin diye -imza atmış aslında- küt, boşa çıkarıyoruz. Yani bir ikinci hak vermenin ben bir mahzurunu görmüyorum. Çünkü o sınav günü değişik psikolojisi olabilir, bir sıkıntısı olabilir, verememiş olabilir. Bir tek o sınavla ölçmemek gerekir, ikinci bir hakkı ben savunurum.

Bir de, yine, arkadaşlarımızın içinde sorunu olanlar var. Malum, sınavsız yeminli mali müşavirlik için bir düzenleme yapmış idik, yardımcılarını kapsamamıştı, benim bildiğim, 500 civarında arkadaşımızın bu haktan yararlanmadığı gibi bir durum var. Bu konuda, Plan ve Bütçe Komisyonunda daha önce girişimler oldu, belli bir noktaya getirildi ama çıkmadı. Yani bence o mağduriyet de giderilse çok iyi olacak. 500 civarında... Arkadaşımız burada, biliyordur.

Yine benim karşı çıktığım, yıllardır Komisyonda da dile getirdiğim bir konu var, kariyer elemanın taşrası, merkezi olmaz. Şimdi, gelir uzmanlarına bakıyoruz, defterdarlık uzmanlarına bakıyoruz, onlar içinde de bir ayırım var yine bu 2011’de yapılan düzenlemeler nedeniyle özlük hakları farklı. Yani, şimdi, düşünün, Ankara’da çalışan biriyle bakanlıkta çalışan bir gelir uzmanı arasında fark var. Ya, bu olmaz, bu, kariyer meslektir. Sınava giriş şekli, yetiştirme şekli aynıdır. Yani bunlara “Sen taşradasın, sen merkezdesin.” diye ayırım yapmak da doğru değil. Bunun da bir an önce düzeltilmesi gerekir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, inanın yasanın detaylarıyla çok da ilgilenmiyorum çünkü ben özüne bakmamız gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Hep öze bakıyorsunuz siz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Öze bakmak gerektiğini düşünüyorum. Yani özünde maalesef denetim mekanizmamız hiçbir zaman siyasetten çok da bağımsız olmadı ama hiçbir zaman da bu kadar bağımlı olmamıştı. Ben bütün gelişmiş demokrasilerde olduğu gibi daha bağımsız, daha özerk bir vergi denetim mekanizmasına ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum, bunun için de bir reforma ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Yani dünyada ABD’den örnek verdim, Allah’tan korkmayan bile IRS’ten korkar. Böyledir yani orada. Burada vergi denetim mekanizmasından, eğer iktidara yakınsanız hiç kimse korkmaz, iktidara yakın olan bir kişinin, bir kurumun vergi denetim mekanizmasınca etkin bir şekilde denetlenmesi neredeyse imkânsızdır, vergi denetim elemanları o kadar kendilerini güçlü hissetmezler. Bir vergi denetim elemanının en az bir yargıç kadar kendini güçlü hissetmesine ihtiyaç vardır, tabii, Türkiye’deki yargıçtan bahsetmiyorum, şu andaki mevcut durumdan, demokrasideki yargıçlardan, olması gerektiği gibi yargıçtan.

Bu anlamda, denetim mekanizmasının özerkleşmesi, bağımsızlaşması olmadığı sürece istediğiniz tedbirleri alın, kaynaklar iktidara yakın gruplara akarken onları denetleyemeyen, denetleme gücü olmadığını düşünen denetim elemanlarının etkin denetim yapabileceğini düşünmüyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu maddeyle ilgili konuşacağım ama gerçekten kelime bulmakta zorlanacağım. Suat Bey, Vergi Denetim Kurulu Başkanı sözlerini tamamlarken “Düzenlemenin elzem olduğunu düşünüyorum.” dedi, çok doğru. Maliye Bakanlığında denetimle ilgili olarak bir düzenleme yapılması elzem, hakikaten elzem çünkü bir trajedidir, Maliye Bakanlığındaki bu kurumların yok edilerek denetimin bu duruma getirilmesi gerçek bir trajedidir. Gerçekten büyük bir trajedidir, günahı boynuna bu işi yapanların yani bunları o kadar söyledik buna rağmen bu yapıldı. Vebal, günah boyunlarıdır.

Maliye Teftiş Heyeti yüz elli senelik, yüz altmış senelik bir birikime sahipti, Hesap Uzmanları Kurulu seksen yıllık bir birikime sahip. Gelirler kontrolörleri öyle. Bunların düzeltilmesi gereken, reforma tabi tutulması gereken yerleri vardı ama bunlar çağa ayak uydurabilen, moral değerleri de yüksek kurumlardı. Çok iyi denetim yapıyorlardı, maalesef yok edildiler. Bugün biz bu duruma düştük. Yani şu anda Maliye Bakanlığında bu işi götürenler de o dönemden kalan arkadaşlarımız, o değerlere sahip olan arkadaşlarımız; onlarla beraber gidiyor ama bu duruma gelmesi gerçekten üzücüdür.

Şimdi, yeni bir ihtiyaçtan bahsediyoruz. Hakikaten var o ihtiyaç. Kararnameyle vergi teftiş heyeti... Sadece çok sınırlı olarak Bakanlık içerisindeki denetimi yapmak üzere herhâlde örgütlenecek, öyle görülüyor, öyle anlaşılıyor, öyle söyleniyor. Bu da vergi müfettişleri kurulu olacak. Yeni bir ihtiyaç var ama şöyle bir eksiklik var: Bu geçmişte kazanılan birikim olmadan yeni denetim kurulu... Yani sıfırdan olsaydı anlardım, bu getirileni de anlardım ama burada yüz yıllık, yüz elli yıllık bir birikim var. Bunları neden inkâr ediyoruz, dikkate almıyoruz da bunları yapıyoruz birdenbire, hiçbir şey yokmuş gibi getiriyoruz? Daha dün görüştüğümüz konular da, Gelir İdaresine yetki olarak vermeye çalıştığımız konular da “Şu araştırılsın, bu araştırılsın, Gelir İdaresi şunları, bunları, mükellefi çok iyi tanısin” denilen konular kurullar tarafından hep araştırılmıştı zaten, belli bir yere gelmişti. Denetimin nasıl yapılacağı, hangi kriterlerle yapılacağı, hepsi biliniyordu, hepsi de yapılıyordu, uygulamada da vardı. Çok iyi gelişmeler vardı, çok iyi araştırmalar vardı. Buradaki denetim elemanları yurt dışına gönderilirdi, orada yetiştirirdi. Sadece denetim elemanı olarak değil, devlet adamı olarak ve yönetici olarak yetiştirilirdi. Şu anda Türkiye’deki büyük firmaların yöneticileri hep buralardan yetişmiş insanlardır. Kamuda da öyle yani birçok başbakan, bakan -200’e yakın benim bildiğim kadarıyla- yetişti burada. Şimdi, burayı yok ettik, bu moral değerlere sahip kurulları yok ettik, şimdi yeniden kurmaya çalışıyoruz ve geçmişteki birikimi hiçbir şekilde dikkate almıyoruz. Bu düzenleme, 43’teki düzenleme yanlış değil ama eksik çünkü geçmişteki birikimi dikkate almıyoruz.

Biraz önce Sayın Hamzaçebi’nin söylediği gibi, burada diğer kurullardan da –şu anda dernek olarak faaliyetlerini devam ettiriyorlar- gelsin arkadaşlarımız görüşelim, yeniden bu kurulları ihdas edelim. Aynı şekilde yapalım ama doğru dürüst bir şey yapalım. Hiçbir şekilde geçmişte dikkate almadan, o birikimleri dikkate almadan sıfırdan bu işi, yani yeniden biz devlet kurmuyoruz ki bir denetim kurulu ihdas etmeye çalışıyoruz. Oradaki birikimleri de dikkate alalım. Gönüllü olarak buralarda çalışacak idealist arkadaşlarımız vardır inanın. Gelecek, bilabedel çalışacak arkadaşlarımız vardır. Ama bunları görmüyoruz, dikkate almıyoruz. Düzenleme elzem, hakikaten elzem.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maliye Bakanlığı dediğiniz devletten önce kurulur. Bir devlet kurulmadan önce Maliye Bakanlığı kurulur. Maliye Bakanlığı güç demektir, devlet demektir, egemenlik demektir, hegemonya demektir, devletin zor gücü demektir, güzel gücü demektir yani iyisiyle kötüsüyle. Bunu da orayı yönetenler oluşturur, denetim elemanlarıyla oluşur. Bunu yok ettik, nasıl kuracağız ya? Maliye Bakanlığının etkisi yok. Garo Bey’in dediği gibi, IRS en fazla korkulan. Her ülkede vergi en önemli konudur. Herkes vergi kaçakçılığından korkar, kaçırmaktan korkar; böyle ezer insanı Maliye Bakanlıkları, denetim sonucu yok ederler vergi kaçırmış olanları. Türkiye’de kimsenin artık şeyi yok. Geneli üzerinde okudum 2018 rakamlarını. Rezil vaziyeteyiz, çok kötü durumdayız. Onun için böyle bir düzenleme yapacaksa -çok önemli, hakikaten elzem, hayati bir konu- eski birikimi de dikkate alalım, eski arkadaşlarımızı da çağıralım, onlarla beraber yapalım. Yapmayalım demiyoruz, bunun muhakkak yapılması lazım ama bu kadar değil. Şimdi, burada yazmışsınız “Sınav yapılacak.” falan. Yok, böyle değil. Tek tek, usta-çırak ilişkisiyle bu iş yürür. Biliyorsunuz bunu siz de, usta-çırak ilişkisiyle yürür. Sadece bilgisi değil, ahlaki ondan daha önemlidir. Tavrı, davranışı, hareketleri bilgisinden çok daha önemlidir. Bunlar da öğretilir. Bunlar, özellikle o ahlaki değerler, oradaki kurum değerleri, kurumsal değerler çok önemlidir. Onları veremedikten sonra hiçbir şeye yaramaz. Bunları verebilmek için de usta-çırak ilişkisi içinde bire bir yürütmek gerekir. Her dönemde 10 kişi, 15 kişi alacaksınız en fazla ki bu işi yapabilesiniz, yürütebilesiniz. 50 kişi alırsanız olmaz, yürümez. 50 kişiyle ki burada en az 50-100 kişi alınır, 65’le çok kişi girecektir. Bunu yapamazsınız, yine, bir süre sonra büyük sıkıntılar olacaktır.

Geçmişteki denetimin gücü, bilgisiyle değildi, öncelik ahlaki yönüyleydi, kimse karışamazdı, Maliye Bakanlığı da karışamazdı, “Şunu denetleyeceksin, bunu denetleyeceksin.” demezdi. Bize en fazla bir konuda “Şunları denetleyin.” diye bir baskı gelmişse -ki çok nadirdir, bir şekilde doğrudan gelmezdi ama dolaylı olarak gelirdi- biz onun karşısındakini de alırdık, bütün sektörü incelerdik. Sadece bir kişiyi değil, orada o turnedeki ya da bulunduğumuz yerdeki o işle ilgili olan herkesi incelerdik, kimse karışamazdı. Denetim elemanına kimsenin karışamaması lazım, müdahil olamaması lazım, onun için de çok iyi yetişmesi lazım, birebir usta-çıkar ilişkisi içerisinde yetiştirilmesi lazım. Bunu yapabilmek için o geçmişin birikimini inkâr etmeyelim, onu da dikkate alalım. Bunu çekelim, bir süre sonra hemen arkasından getirelim, diğer arkadaşlarla beraber yapılması gerekeni yapalım ama bu şekilde olmayacaktır, sıkıntı olacaktır.

Vedat Bey, gerçekten bu benim için duygusal bir konu, kendi ocağımı da ilgilendiriyor, kendi mesleğimi de ilgilendiriyor, onun için bu konuda samimiyim. Çekerseniz elzem bir konuyu daha düzgün bir şekilde düzenleriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Sayın Demiröz, buyurun.

VEDAT DEMİRÖZ (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Özetlemiyoruz! Hem Sayın Hamzaçebi hem de Sayın Kuşoğlu’nun söyledikleri harfiyen doğru. Bu madde zaten sınırlı tutuluyor, açıklamaları çok detaylı olarak da yazılmamış. Geçmişten ders alacaklarını –ben kendileriyle birkaç kere görüştüm- hakikaten geçmişe yönelik yapılanları da dikkate alacaklarını ve üstatlarının görüşlerini, sizin bu temennilerinizi de her şeyi dikkate alarak daha çok liyakat, eğitim ve ahlaki yönlerini, hatta hatta eğitimci yönlerini de unutmadan inşallah bu kurulu yeniden yapılandırılacaklar. Benim inancım tamdır ama böyle bir yasal düzenlemeye de ihtiyaç vardır.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, ben de tabii, kariyer uzmanlıktan gelen birisiyim, usta-çırak ilişkisini yaşamış birisiyim. Belki sadece bir uzmanlık tezi için en az iki yıl çalışmış birisiyim yani o süreçleri çok iyi bilirim. Dolayısıyla burada ihtisaslaşma ve kurumsallaşmayı sağlamak son derece önemli. Özellikle burada yapacağınız, tabii, bu yasa çerçevesinde eğer bir ikincil düzenleme yapacaksanız mutlaka ve mutlaka bunlara dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Bir diğer husus, burada, tabii, bir derneğimiz düşüncesini aktardı, bunun dışında bazı derneklerimiz de varmış, onların da görüşlerini –burada kendileri yoklar ama- alıp özellikle genç arkadaşlarımızın yetişmesine imkân verebilecek, onları daha da geliştirebilecek güçlü bir yapıya mutlaka kavuşturulması gerekiyor. İhtisaslaşma önemli, katılıyorum. Sektörel bazda olsun, ölçek büyüklüğünde, fonksiyonel olsun, bunlar önemli konular ama mutlaka ve mutlaka belirli süreçlerden geçerek belirli bir noktaya ulaşılması son derece önemli. Çünkü o basamakları çıkmadan bir anda daha büyük bir sorumluluk vermeniz hâlinde çok daha kötü neticelerle karşı karşıya kalabilirsiniz, bunlara da dikkat edeceğinize ben inanıyorum.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Kısa bir şey ilave edebilir miyim Sayın Başkan?

BAŞKAN – Tabii, buyurun.

MEHMET AKİF HAMZAÇEBİ (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İşin esasıyla ilgili herhangi bir şey söyleyecek değilim ilave olarak, onları zaten ifade ettim. Burada asıl önemli problem şu: Vergi denetimi klasik Maliye Bakanlığı modeliyle de yapılabilir, Gelir İdaresi yapılanmasıyla da yapılabilir. Gelir İdaresi yapılanmasında vergi denetimi Gelir İdaresinin

içinde olmalı, Bakana bağlı olmaz. Klasik Maliye Bakanlığı modelinde biz görev yaptık, o zaman vergi denetimi daha bağımsızdı, söyleyeyim. Yani orada bu Gelir İdaresi yapılanmasının teorisine uygun bir anlayış vardı. Bu da çok köklü denetim kurumları olmasından gelir Maliye Teftiş Kurulu, Hesap Uzmanları Kurulu gibi bakana bağlı 2 kurul vardı. Diğerleri önemsizdir demiyorum, bakana bağlı kurumlar açısından diyorum yani bakan bir vergi denetimi için bu kurullara talimat vermeye çekinirdi, veremezdi yani kolay değildi o iş. Bize Teftiş Kurulu başkanı, Hesap Uzmanları Kurulu başkanı telefon edecek, “Şunu incele, denetle.” diyecek, çok zordu bu. Ben hatırlarım, bir gün Sayın Maliye Bakanı beni yanına çağırdı, Genel Müdürüm, yanında çok büyük bir iş adamı, bir vergi incelemesiyle ilgili yardım istiyor. Bakan da bana söylüyor: “Akif Bey, biz vergi incelemelerine bir şey yapamayız değil mi?” Evet, Sayın Bakanım, hiçbir şey diyemeyiz, dersek ters etki yaratır dedim. Bakın, öyle bir şeydi.

İkinci önemli konu şu: Bu kurullar Bakanlığın nitelikli eleman ihtiyacını karşılıyordu, sonra aşağıdan Gelirler Kontrolörleri çok sonra kuruldu, geldi, yetiştirdi. Vergi müfettişleri vergi denetmeniydi, yeterlilik sınavına tabi oldular, o aşamalarda hep ben vardım, Bakanlıkta görevliydim. Kariyer meslek oldu, güzel oldu tabii ki, onlar da devreye girdiler. Böyle zengin bir eleman kaynağı vardı Maliye Bakanlığının. Şimdi, hepsini vergi müfettişi unvanında eşitlediniz ve o kaynak kurudu, hâlbuki Hesap Uzmanları Kurulu vergi incelemesi yapardı ama mali analizden KİT’lerin analizine kadar, ne bileyim, devletin diğer görev alanlarına kadar her konuda denetim yapardı, Maliye Teftiş Kurulu o şekildeydi. Oralardan çok genel müdürler çıkmıştır, KİT genel müdürleri çıkmıştır, bakanlar, başbakanlar... Şimdi, sadece vergide ihtisaslaşan bir grup oldu bu, Maliye Bakanlığının geleceğini bu açıdan iyi görmüyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına dair bir önerge vardır, önergeyi okutuyorum.

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Uğur Aydemir

Cemal Öztürk

Nilgün Ök

Manisa

Giresun

Denizli

“MADDE - 28/3/2002 tarihli ve 4749 sayılı Kamu Finansmanı ve Borç Yönetiminin Düzenlenmesi Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan “Dış borcun tahsisi” tanımına “Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğüne” ibaresinden sonra gelmek üzere “Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığına” ibaresi eklenmiştir.”

BAŞKAN – Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Ülkemizin sağlık sektöründeki rekabet gücünü artırmak üzere yerli ve milli ürün geliştirmek amacıyla sağlık alanında AR-GE çalışmaları yapan Türkiye Sağlık Enstitülerinin finansman ihtiyacının karşılanabilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

BAŞKAN – Sağlık Bakan Yardımcımız burada, buyurun efendim, size söz veriyorum.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI MUHAMMET GÜVEN – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli hazırun; öncelikle hepinize saygı ve hürmetlerimi sunuyorum.

Çok kısa bilgi vermek istiyorum. Öncelikle birçok milletvekilimizin o dönemlerde de görev aldığını biliyorum. Malumları olduğu üzere Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı yani kısa adıyla TÜSEB 19/11/2014 tarihli ve 6569 sayılı Kanun’la kuruldu. Daha sonra Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişle birlikte 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’yle Sağlık Bakanlığının ilgili kuruluşu olarak tescil edildi, yeniden teşkilatlandırıldı. Görev ve misyonu sağlık, bilim ve teknolojileri alanında ülkemizin ileri teknoloji ve inovasyon ihtiyacını karşılamak, yeni ürünlerin üretimini ve var olanların gelişimini sağlamak, araştırmacılara bilimsel ortam temin etmek, kamu hukuku ve özel hukuk tüzel kişileriyle iş birliği yaparak bilimsel araştırmaları yapmak, yaptırmak ve bu araştırmaları koordine etmek, teşvik etmek ve AR-GE’lerine katkı sağlamaktır. Tabii ki böyle bir kuruluşun, özellikle Amerikan NIH gibi teşkilatlandırılmış olan bir kuruluşun -ki kuruluş amaçlarından birisi budur- özellikle sağlık teknolojilerinin desteklenmesi, projelerin desteklenmesi, araştırmaların desteklenmesi, tıbbi cihaz ve ilaçların ve malzemelerin yerleştirilmesi ve geliştirilmesi amacıyla düzenleyeceği ve geliştireceği projelere finansman sağlamak için ve bunun yanında çeşitli laboratuvar ortamlarında bunu gerçekleştirmesi için kaynaklara ihtiyaç olduğunu biliyoruz. Bu amaçla da verilmiş olan kanun teklifinin Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının belki de daha sonradan kurulmuş olduğu için -2008’den sonra- yer almadığı kanun maddesindeki eksikliği tamamlayacağını düşünüyoruz.

BAŞKAN – Evet, bir de ben somut bir açıklamada bulunayım arkadaşlara. Dünya Bankası ile TÜSEB arasında bir ikraz anlaşması olmuş bildiğim kadarıyla. Dolayısıyla Dünya Bankası bu parayı kullanabilmeniz için kanunda sizin, bizatihi TÜSEB’in adının zikredilmesini istemiş. Bu çerçevede getirilmiş olan bir düzenleme. Sağlık Bakanlığı var zaten bildiğim kadarıyla, değil mi?

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI MUHAMMET GÜVEN – Evet.

BAŞKAN – TÜSEB’i de oraya ilave ediyoruz.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI MUHAMMET GÜVEN – Sağlık Bakanlığının zaten bu imkânı var ama bu imkânı TÜSEB’in de...

BAŞKAN – İlgili kuruluş olması nedeniyle.

SAĞLIK BAKAN YARDIMCISI MUHAMMET GÜVEN – ...ilgili kuruluş olarak kullanmasını istiyoruz, evet.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Arkadaşlar, maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum efendim:

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemal Öztürk

İbrahim Aydemir

Giresun

Erzurum

“MADDE - 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“(3) Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan ve bu nedenle kamu görevinden çıkarılmış olan kişilerden, adli veya idari soruşturma veya kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.”

BAŞKAN – SGK Başkanımız burada, kendisini dinliyoruz.

Buyurun.

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; malumunuz, Sosyal Güvenlik Kurumu olarak bizim kamu görevlileri hakkında emeklilik işlemi yapabilmemiz için ilgilinin çalıştığı kamu kurumundan emekliye sevk işlemlerinin bize intikal etmesi gerekiyor. 15 Temmuz vakasından sonra özellikle tutuklu bulunan askerlerle ilgili yaşanan bazı sıkıntılar... İlk başta resen emekliye sevkler yapıldı. Daha sonra resen emekliye sevkler iptal edilip bu sefer ihraçlar yapıldı. Şimdi, bir taraftan birliklerden bunların emekliye sevk işlemleri bize intikal etmediği için biz bunların emeklilik işlemlerini yapamadık. Daha sonra kendi birliklerinden ihraçla birlikte emekliye sevk işlemleri geldiğinde özellikle valiler, hâkim-savcılar ve generallerle ilgili unvan ve sıfatlarının da refedildiğine ilişkin, kaldırıldığına ilişkin düzenleme vardı. Tabii burada bir hukuki ihtilafın içerisine düştük çünkü malumunuz emekli maaşı olarak bir prim karşılığı kamu görevlilerine ödediğimiz bir maaş var, aylık var, bir de makam ve temsil tazminatından kaynaklanan, bir nevi devletin o unvana tahsis ettiği ödeme var. Şimdi, bu unvanı kaybettikten sonra biz bunlara buna göre bir ödeme yapacak mıyız, yapmayacak mıyız, burada da bir ihtilafa düştük. Dolayısıyla bunların, özellikle tutuklu olanların -altını çiziyorum- yani tutuklu olan askerlerin emeklilik işlemlerinde bir gecikme söz konusu oldu. Daha sonra tabii İzmir’de mahkeme bu tutuklu olanların aynı zamanda kamu malına da zarara sebebiyetinden dolayı bir kısmına bu sefer tedbir koydu. Tedbir koyunca aynı durum Ankara’dakilerde de yani Akıncı davasındakiler için de geçerli mi, değil mi onları bir bekleyelim diye... Çünkü tedbir konulmuş olanların emekli maaşına haciz konulmuyor ama ikramiyelerine bloke konulabilir. Günün sonunda, cezaevinde olan 300-400 asker kökenli tutukluyla ilgili emeklilik işlemlerinde bir-bir buçuk yıl arayla bir gecikme söz konusu oldu hem hukuki durumun netleşmemesinden dolayı birliklerinden emeklilik sevk işlemlerinin gelmemesinden kaynaklı olarak bir de hukuki durumu netleştiremediğimiz için. Tabii, olağanüstü hâl bittikten sonra bu sefer sevk işlemleri geldi, kafamızda da olayı netleştirdik, tedbirli olanları sorduk, tedbirli olmayanları sorduk, dosyalarını ayırtırdık ve hepsinin emekli maaşları bağlandı ama geriye dönük olarak şimdi cumhuriyet savcılıklarına suç duyurusunda bulunuyorlar. Kamu görevlilerini, özellikle kurum başkanı, genel müdür, ilgili daire başkanı, şube müdürü, servis şefi 6-7 kişiyi ismen belirterek görevi kötüye kullanmaktan suç duyurusu. Tabii cumhuriyet savcısı bunu alıyor, memur suçlarına gidiyor, 4483’ten Bakanlığa geliyor, işte, bizimle ilgili bir soruşturma açılacak, Bakanlık “Soruşturma açmaya gerek vardı, yoktu...” Şu anda 36 tane suç duyurusu var. Bir tarafta adliye meşgul ediliyor, bir tarafta biz meşgul oluyoruz. Maaşları bağlandı ama o bir-bir buçuk yıl için çok ciddi bir şekilde hukuki ihtilaf söz konusu. Savcılıklarda da dosyalar birikmiş.

Durumu takdirlerinize arz ederim.

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Sayın Başkan, hukuk devleti olmanın birinci şartı, bir kişinin suçlu olduğu yargı tarafından kesinleşinceye kadar masum olduğunu kabul etmektir ama maalesef biz özellikle son dönemlerde hukuk devleti olmaktan gittikçe uzaklaştığımız için bunu kabul etmiyoruz, hemen birilerine yaftalar yapıştırıyoruz ve henüz yargı tarafından kesinleşmediği hâlde onları suçlu ilan ediyoruz.

Bugün Bülent Arınç'ın bir videosunu gördüm, izlediniz mi, bilmiyorum. Sayın Bülent Arınç “Utaniyorum; insanlar limon satıyorlar pazarlarda, onları hain ilan ediyoruz, terörist ilan ediyoruz.” dedi. Cumhurbaşkanlığı İstişare Kurulundaki bir kişi Bülent Arınç, sizin partinizin kurucularından birisi. Yani bu vicdana davet ediyorum herkesi. Bu anlamda herkesin hukuk devleti olduğumuzu kabul edip bütün yürütmenin, yürütmenin başındaki kişinin hiç kimseyi yargı tarafından kesinleşmeden hain, terörist ilan etmemesi gerekir. Bürokrasinin de ben bu konudan etkilendiğini düşünüyorum. O dönemdeki türbülansla anlıyorum ki bürokratlarımız da “Ya, bunlar hain, bunlar terörist, biz bunlara maaş bağlamayalım.” diye çekinmişler. Henüz tedbir kararı olmadığı hâlde... Bakın, tedbir kararı olmadan bir bürokratin bunu yapması imkânsızdır ama tedbir kararı olmadan bu tip beklemeye alınması görevi kötüye kullanma olarak değerlendirilmiş. Ben bürokratlarımızın da bu anlamda kendi başlarına bu kararı alabileceğini de düşünmüyorum. Muhtemelen siyasi iradeden bir şekilde “Bunları bekletin.” gibi bir telkinde bulunulmuş olabilir. Burada ben tabii ki bürokratımıza bu anlamda herhangi bir sorumluluk... Sorumluluğun daha büyüğünü iktidarda buluyorum. Tamam, bir türbülans yaşadık, 15 Temmuz türbülansı, büyük travmasını yaşadık ama üzerinden üç yıldan fazla zaman geçti, artık iyileşme, normalleşme zamanı, hukuka dönme zamanıdır. Bu anlamda, bu tip hukuk dışı uygulamalardan da artık geriye dönme ve hakları iade etme, rehabilite etme, iyileşme ve travmaları geçirme zamanıdır diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kuşoğlu...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, bir soru sormak istiyorum Sayın Başkana.

Başkanım, bu kişilerle ilgili hangi durumda maaş bağlanamaz yani ceza almış olsalar da maaşları devam eder, değil mi? Maaş bağlanıyor. Ne durumda maaşları kesilecekti ki yani...

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Üstat, malum, şu anda hepsinin maaşı bağlanmış durumda, orada bir sıkıntı yok. Bizim yaşadığımız problem şuydu: Bir, emeklilik sevk işlemleri zamanında gelmedi. Emekli sevk işlemi gelmeyince biliyorsunuz sayın vekilim, biz resen işlem yapamıyoruz. Emeklilik sevk işlemleri geldi, peşinden bu sefer ihraç kararlarında sıfat ve unvanlarının kaldırıldığı... Diyor ki mesela: “Orgenerallik sıfatı kaldırılmıştır.”, “Valilik sıfatı kaldırılmıştır.” Oradan şöyle bir ihtilafa düştük biz: Şimdi, valilik sıfatı kaldırıldıktan sonra 8000 ek göstergeye bağlı olarak makam temsil tazminatlarını ödeyecek miyiz yoksa çıplak, normal, düz memur olarak mı emekli maaşını bağlayacağız ve ikramiye neye göre hesaplanacak? Orada da bir çözüm bulamadık. Bir kısmında da tedbir vardı. Mahkeme tedbir vermişti. Bir kısmında da devam ediyordu; tedbir var mı yok mu diye mahkemelerle kendimiz yazışarak ancak tespit ettik. Bir yıllık bir gecikme ama bunların tamamının şu anda emekli maaşı bağlanmış durumda. Cezaevlerindeki kişilerden özellikle ihtilaf ortaya çıkmıştı çünkü birincisi onların sevk işlemleri zamanında gelmemişti, ikincisi bunların unvanları kaldırılmıştı ama şimdi o ilgili şahıslar -isterseniz isimlerini de vereyim- bizim hakkımızda görevi kötüye kullanmaktan suç duyurusunda bulunuyorlar.

BAŞKAN – Sayın Yılmaz...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

15 Temmuzdan sonra ortada tabii bir kaos durumu ortaya çıktı. Haklı olarak insanlar neyi yapıp yapmayacağı konusunda tereddüde düştüler, bu bir gerçek. Dolayısıyla, şu anda haklarında suç duyurusunda bulunulan Kurum başkanlarının da taciz edilmesini, ceza almasını ben şahsen doğru bulmam, uygun bulmuyorum. Fakat ortada bir durum var, durum şu: Kanun hükmünde kararnameyle işinden atılmış ama haklarında herhangi bir fezleke düzenlenmemiş, efendim bir iddianame düzenlenmemiş, olduğu yerde duran bir sürü işinden gücünden olmuş, mağdur olmuş insanlar var. Öbür tarafta, hakkında fezleke düzenlenmiş, iddianame düzenlenmiş, yargıya gitmiş, yargıda aklanmış gelmiş insanlar var. Bunlardan işlerine iade edilenler var, edilmeyenler var. Dolayısıyla, ben Sayın Genel Müdürün ve arkadaşlarının ceza almasını istemem yani onların bu işte kabahatleri, vesaireleri yok. Yani onun yerinde olsam ben ne yapardım ayrı mesele, fakat şu anda ortada bir durum var, o durum muvacehesinde mahkemeye verilmemiş, haklarında herhangi bir işlem yapılmamış, mahkemeye verilmiş ama yargıdan aklanmış gelmiş bu insanların tamamının durumunu normalleştirecek bir yasal düzenlemeyle gelirse bunun da ilgili birimlerden, kurumların genel müdürü, başkanları, daire başkanları arasında bunun içerisine konulur, bu sorun halledilir diye düşünüyorum.

Dolayısıyla, ben bu teklife “Hayır.” diyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, yaşadığımız olayları dikkate almadan yapacağımız değerlendirme doğru olmaz. 15 Temmuzda bir hain darbe girişimi yaşadık, 251 vatan evladı şehit düştü, 2 bin civarında gazimiz var. O süreci hep beraber yaşadık ve siyasi partiler olarak da Mecliste dimdik karşılarında durduk hepimiz. Şimdi, o süreçte tutuklu –işte başkanım anlattı- değişik sorunlar var maaş bağlama konusunda. Bundan dolayı, bu arkadaşlarımız hakkında inceleme başlatmak bile başlı başına sorgulanacak bir konu. Bırakın arkadaşlarımızı suçlamayı yani ben bu suç duyurusunda bulunan savcılarımız neye dayanarak böyle bir şey yaptı hakikaten sorgulanması gerektiğini düşünüyorum. Yani bu düzenlemeyi destekliyorum.

Maalesef, yani bu ülkeden maaş alıp da bu ülkeye hainlik yapanlar var, teröristler var. Yani şu anda hüküm giymiş terörist, yurt dışında, kaçak ve maaş alıyor, vekillikten maaş alıyor, PKK’nın bilmem ne şeyi. Aslında uluslararası kurallar gereği bunlar yapılıyor diyebiliriz ama yani insanın içi de sızlıyor. Öyle bir şey olabilir mi? Şimdi niye gecikti... Ya verilmiş işte maaşları, ikramiyeleri de verilmiş, o süreçteki karmaşadan dolayı gecikmiş yani burada arkadaşlarımızı suçlayacak ne var ya?

BAŞKAN – Doğru.

Evet, teşekkür ediyorum efendim.

Sayın Cora...

SALİH CORA (Trabzon) – Başkanım ben şunu sormak istiyorum: Burada düzenlemedeki maksadımız diyelim ki terör örgütüne mensup bir darbeciye yanlışlıkla bağlanan bir emekli maaşından dolayı kamu görevlisinin sorumluluğunu ortadan kaldırmak mı? Yoksa soruşturma bitene kadar emekli etmeme hâlinde kamu görevlisinin sorumluluğunu ortadan kaldırmak mı?

BAŞKAN – Sayın Cora hukukçu, avukat.

SALİH CORA (Trabzon) – Hangisi oluyor?

SGK BAŞKANI MEHMET SELİM BAĞLI – Burada özellikle birkaç şahıs var hukukçu kimlikli, bunlar bizim hakkımızda sürekli suç duyurusunda bulunuyorlar, 4483’e göre hakkımızda işlem yapılıyor. Yani bunların maaşları bağlanmış, şu anda cezaevinde asker ve bir kısmı da yargı kökenli

eski Hâkim ve Savcılar Yüksek Kurulunun 1. Daire Başkanı var, 1 korgeneral var. Dolayısıyla, bunların maaşlarının bağlanmaması söz konusu değil. Maaş bağlandı ama 16 Temmuz sabahı “Emekli maaşımı bağlamadın.” diye hakkımızda suç duyurusunda bulundu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz efendim.

SALİH CORA (Trabzon) – Nasıl bağlanıyor ki?

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Müteakip önergeyi okutuyorum:

Plan Ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/2312) esas numaralı Kanun Teklifi’ne aşağıdaki maddenin eklenmesini ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE - 14/3/2013 tarihli ve 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun geçici 8 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “31/12/2019” ibaresi “30/6/2022” şeklinde değiştirilmiş, fıkra “üretim faaliyeti durdurulamaz ve” ibaresinden sonra gelmek üzere “çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımların gerçekleştirilmemesi ve çevre mevzuatı açısından gerekli izinlerin tamamlanmaması nedeniyle” ibaresi ve ikinci cümlesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Ancak çevre mevzuatına uyuma yönelik yatırımlara dair yapım sözleşmesi ile iş termin planını 30/6/2020 tarihine kadar Bakanlığa sunmayan üretim tesisleri bu haklardan yararlanamaz. İş termin planı sunulan üretim tesisleri Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından bu iş termin planına uyum açısından 1/7/2020 tarihinden itibaren 4 ayda bir denetlenir. Yapılan her bir denetimde bu iş termin planına uygun olmadığı tespit edilen tesislere 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununda yer alan ilgili idari para cezaları yirmi kat artırılarak uygulanır. İş termin planındaki herhangi bir işin yapımının belirtildiği süreye göre bir yıl geciktirginin tespiti halinde üretim tesisinin faaliyeti durdurulur. Bu madde kapsamında verilen idari para cezalarına karşı dava açılması cezanın tahsil işlemlerini durdurmaz.”

BAŞKAN – Evet, değerli arkadaşlar, konuyla ilgili aramızda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakan Yardımcımız Sayın Tancan var.

Önce Sayın Tancan’a söz veriyorum, bu konu hakkında bizi bilgilendirmesi amacıyla.

Buyurun.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Başkanım, sayın vekillerim, değerli hazırun; öncelikle hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, çevre mevzuatına uyması gereken tüm tesisler gibi elektrik üretim santrallerinin de çevre mevzuatına uymakla ilgili yükümlülükleri var ve ülkemizde yeni yapılan tüm santraller bu mevzuata uygun olarak yapılıyor ve Çevre Bakanlığı tarafından da gerekli denetim ve varsa bir ihlalleri, yaptırıma maruz kalıyorlar. Ancak, daha önceden yapılmış yerli kömür santralleriyle alakalı, hepinizin yakından bildiği üzere 2019 yılı sonuna kadar bu çevre yatırımlarını tamamlamasıyla alakalı verilen bir süre söz konusuydu. Bu süre verildikten sonra da Enerji Bakanlığı ile Çevre Bakanlığı elemanlarından oluşan bir komisyon marifetiyle, yapılması gereken bu yatırımların belli periyotlarda takibi, ne aşamada olduğu takip ediliyor ve denetleniyor. Şimdi, yılın sonuna gelmiş olmamız hasebiyle, ekim ayında yapılan son komisyon değerlendirmesine göre bu santrallerin bir kısmının 2019 yılı sonuna kadar bu yatırımları gerçekleştiremeyeceği tespiti söz konusu. Kimisi yatırımlara başlamış durumda, belli bir aşamaya gelmiş ve fakat bu 2019 yılı sonuna kadar bu yatırımları tamamlayamayan santrallerin 1/1/2020’de çevre mevzuatı açısından kapatılması söz konusu olacağından bu santrallerin ülkedeki

elektrik enerjisinin yaklaşık yüzde 17-18'ini karşılamakta olduğunu dikkate aldığımızda bunlara ilave bir süre verilmesi ve fakat bu süreden yararlanabilmesi için belli bir tarihe kadar yapım sözleşmesi ve termin planını sunma koşulu getirilmesi, bunun da kâğıt üzerinde kalmamasını temin için her dört ayda bir, sundukları bu plana göre “Devam ediyorlar mı etmiyorlar mı?”yı Çevre Bakanlığının takip etmesi, eğer planda bir aksama söz konusuysa canlarını çok acıtacak şekilde, normal cezai müeyyidenin 20 katı gibi -ki hesap ediyoruz, her bir santral için hiçbir şey yapmadıkları takdirde yaklaşık 60 milyon TL'lik bir cezai yaptırıma kadar çıkabilen bir rakam söz konusu- hatta ve hatta bununla da yetinmeyerek, eğer bu sundukları iş termin planında herhangi bir yapılması gereken yatırım bir seneden daha fazla gecikmeye maruz kalmışsa artık o noktada da santralin enerjisinin üretiminin durdurulması yaptırımının getirilmesi suretiyle bu seferki verilen sürede termin planına uygun hareket edilmediği takdirde gerekli yaptırımların o anda yapılmasına yönelik bir tedbir düşünülerek bu metin hazırlandı. Bilgilerinize arz ederim. Tabii takdir Komisyonun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Paylan, buyurun.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İnanın çok şaşkıyım. Sebebi şu: Siyasi irade bir konuda gerçekten çok sağlam durmuştu yani pek çok konuda esnemişti, iş güvenliği meseleleri devamlı ertelenmişti. Biliyorsunuz, her yıl erteleme yasaları çıkardık, iş sağlığı, iş güvenliğiyle ilgili, işçi güvenliğiyle ilgili ama bu termik santral meselesinde çok sağlam durmuştu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, muhalefet şerhi için zamanımız olacak mı?

BAŞKAN – Tabii, salı günü akşama kadar.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çarşamba günü akşam yapalım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Defalarca bu konuda açıklamalar yapıldı, “Kesinlikle bu santraller eğer ki çevre mevzuatına uymazsa kapatılacak.” dendi ve bunu da Sayın Berat Albayrak defalarca söyledi, çeşitli kademelerde bunu duyduk. Geçen yıl bütçe görüşmesinde bu soruyu ben sordum, Çevre Bakanı “Kesinlikle uzatılmayacak.” diye tekrar burada söyledi, tutanaklarda var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Garo Bey, kusura bakmayın, muhalefet şerhini de konuşuyoruz.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Estağfurullah, beni de ilgilendiriyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sizi de ilgilendiriyor.

BAŞKAN – Salı akşamı yapalım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Başkanım, çarşamba yapalım.

BAŞKAN – Çarşamba sabah 10.00.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Tamam.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Kesinlikle uzatılmayacağı söylenmişti.

Değerli arkadaşlar, bakın, biz tekrar bir taviz vermiş olacağız ama bu tavizi verirken yalnızca sermayeye bir taviz vermiş olmayacağız yani bunu işletenlere; vatandaşlarımıza büyük bir zarar vermiş olacağız. Düşünün ki bu santrallerin etrafında yüz binlerce vatandaşımız yaşıyor ve her yıl burada yüzlerce vatandaşımız kansere yakalanıyor, çocuklar hasta oluyor, insanlar solunum yolu -burada doktorlarımız var- rahatsızlıklarına yakalanıyorlar ve aynı zamanda bunun etrafında yetişen ürünleri de 82 milyon vatandaşımız yiyor. O termik santralden çıkan kirlilik etrafında yetiştirilen suyu, doğayı,

gıdayı, her şeyi kirletiyor. Şimdi biz diyoruz ki sağlam durduk, hadi bir üç yıl daha erteleyelim. Bakın bir yıl da değil, üç yıl. Sayın Başkan, 2022 yılına kadar erteliyorsunuz. Bir plan sunması dâhilinde olacak ama 2022 yılına kadar...

BAŞKAN – Onu konuşmuştuk.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Biliyorum. Ben tarih anlamında üç yıl olduğunu...

BAŞKAN - Size 6 artı 24 diye...

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Konuşmuştuk ama ben muhalefet edeceğimi de söylemiştim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tabii, tabii, biliyorum, biliyorum.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Yani tamamen muhalifiz buna.

BAŞKAN – Muhafif olduğunuzu söylediniz ama bu bilgileri de size aktardım.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – Aktardınız tamam da ben de muhalifim bu bilgilere Sayın Başkanım.

Bakın, bu konuda çok sağlam durmuştuk. Benim önerim arkadaşlar: Bakın, Türkiye'nin enerji ihtiyacı şu anda yok. Yani enerji fazlamız var çünkü Türkiye yeterince büyümedi, son yıllarda hatta küçüldü. Santrallerimiz yeterli kapasitede çalışmıyor. Bu yüzden de enerji fiyatı gayet düşük. Yani fizibilite 8-9 sentten yapılırken şu anda 5 sentten enerji işlem görüyor, öyle değil mi? O yüzden belki de bu şirketler zor durumda kalmış olabilirler. “Bu yatırımı ne yapacağım arkadaş, zaten enerji 5 sent.” demiştir; bu yatırımı yapsam da şu kadar milyon doları harcayacağım. Bu enerjinin siz gelecek sene 6 sente, 7 sente çıkacağını mı bekliyorsunuz? Yok, öyle bir durum da gözüküyor. Gene 5 sente kalacaksa bu şirketler niye bu yatırımlarını yapsınlar. Yalnızca zaman kazanıyorlar. Yani şimdiye kadar hiçbir şekilde başlamamış bir şirket “Arkadaş, ben bir yıl daha çalışayım, şu kadar milyon dolar daha kazanayım, nasıl olsa zaman kazanmış olurum.” diye bakıyor. Şimdiye kadar başlamamış bir şirket, göreceğiz bu yatırımlarını yapmayacak.

BAŞKAN – Fiyatlar arttı ama.

GARO PAYLAN (Diyarbakır) – 5 sentte çakıldı kaldı. 4,5 sentti, 5 sent oldu yani gelecek sene de benim öngörüm 5 sentte kalması çünkü Türkiye’de enerji yatırımları çok ciddi anlamda arttı ama enerji talebi o oranda artmadı, Sayın Başkan. O yüzden ben bu yasanın halkımız için, insanlarımız için, hastalanma olasılığı olan insanlarımız için, doğa için, kuş, börtü böcek için, orman için bu Komisyondan geçmemesini talep ediyorum. “Ret” oyu vereceğimizi söylüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Paylan.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Bakan Yardımcısına bir iki konuyu sormak istiyorum.

Şimdi, biraz önce sizin de anlattığınız gibi, biz buradaki düzenlemeyle bu kapsamdaki firmalara -ki kaç tane firmadır, nerelindedir, onları anlatmadınız, onlarla ilgili bilgi verebilirsenez memnun olurum. Kaç firmayı ilgilendiriyor bu, hangileridir- bu yeni iş termin planına göre çok ağır cezalar getiriyoruz, dört ayda bir denetlenir, para cezaları, idari para cezaları 20 kat artırılır, bunlara rağmen bir iş planı ortaya çıkmazsa üretim tesisi faaliyeti durdurulur.

Şimdiye kadarki yaptırımlar yeterli değil miydi, bundan önceki yaptırımlar bunları bu bacaları yapmaya zorlayacak kadar yeterli değil miydi? Ki bundan sonra yapılması nasıl mümkün olacak? Yani çok önemli değildi, ödediler para cezalarını, bir sıkıntı olmaz dediler, geçiştirdiler. Şimdi bu seferkiler çok mu güçlü yaptırımlar, bu sefer yapacaklar diye düşünüyoruz?

BAŞKAN- Teşekkür ediyorum.

Sayın Yılmaz, buyurun.

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Gerçekten çok zor bir durum. Aşağı tükürsen sakal, yukarı tükürsen bıyık misali. Şimdi, bankadan kredi alıyor bir tüketici, bir iş adamı, 100 bin TL. Ödeyemezse bu krediyi alanın sorunu fakat aynı kapasitedeki bir kredi talepciisi 100 milyon TL bankadan kredi alsa ve ödeyemezse bu bankanın sorununa dönüşüyor yani şu anda sorun elektrik üreticilerinin sorunu değil, kamunun sorunu hâline dönmüş yani bu işleri yapmazlarsa elektrik kapanacak, üretim olmayacak, biz elektriksiz falan kalacağız. Dolayısıyla böyle bir tehdit altındayız. Fakat, biz bu düzenlemeyi yapsak da yapmasak da ne olacak da bunlar şu ana kadar yapamadıklarını yapabilir hâle gelecekler? Yani ekonomi yüzde 8-9 büyüyecek de bunların nakit akımları düzelecek, dolayısıyla kârları artacak, oradan ayıracakları kârlarla yapılması gereken yükümlülüklerini yerine getirecekler. Şu anda ekonomide böyle bir durum olmadığına göre, cüzi miktarda da bir büyüme olacağının varsayımından da hareketle bunlar bunu yine yapmayacaklar. Dolayısıyla zaman kazanmaktan başka bir şey değil. Yani çok zor bir durum. Dolayısıyla ben de bu öneriye “Hayır.” diyorum.

BAŞKAN – Peki.

Sayın Girgin, buyurun lütfen.

SÜLEYMAN GİRGİN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2013 yılında kömürlü termik santrallerinin özelleştirilmesinin ardından bu santrallerin çevre yatırımlarını tamamlamaları için 2019 yılının sonuna kadar süre tanınmıştı.

Ben -izininizle Başkanım- uzun yıllar Yatağan'da MADEN-İŞ Sendikası Başkanlığı yaptım. Yatağan'daki termik santral, Yatağan Yeniköy Kemerköy'deki termik santral ve onu besleyen kömür ocaklarında yıllarca Yatağan denildiği zaman akla “zehir” gelirdi. Hep Yatağan “zehir”le anılırdı ve biz buna üzülürdük. Sonra Bakanlığa gittik, ilgili yerlere gittik, çevresiyle, basın mensuplarıyla, çevreciler, kamuoyu, yerel yönetimler, sendikalar birleşti ve baca gazı arıtma tesisinin yapılması için bir kavga verildi. Hani, biz, termik santrallerimizi kamuoyunda gelinlik kızıma benzetirdik. Hangi anlamda? Bir anne baba gelinlik çağa gelmiş kızını kötüler mi dedik. Yani Yatağan'ın ekmek kapısı oldu bu ancak eksiklerini tamamlayalım yani baca gazı arıtma tesisi gibi eksiklerini tamamlayalım, üretim devam etsin dedik ama ondan sonraki süreçte de özelleştirme başımıza geldi ve özelleştirme belasından sonra da baca gazı arıtma tesislerinin ne kadar sağlıklı çalışıp çalışmadığı da tam belli değil.

Geçenlerde il çevre müdürümüzün yanına gittim. Yine inversiyon olayı meydana gelmiş Yatağan'da. Nedir bu dedim. İşletme yetkilileriyle de görüştük ve denen şu bize: “Altı yedi saatlik baca gazı devreden çıkmış.” Ve daha önce kamudayken burada belli noktalarda ölçüm cihazları olurdu, bu denetlenebilirdi ama bu ölçüm cihazlarının sağlıklı veri olmadığını ve halk zamanında tam takip edemediği için en ufak bir olayda ve baca gazı arıtma tesisleriyle ilgili çalışmadığı şeklinde algı meydana geliyor. Bu da hem madencilğe de zarar veriyor ve hani, süten ağzımız yandı yoğurdu üfleterek yiyoruz misali bu ve benzeri ihmaller ve hassasiyet oluşmadığı takdirde sağlıklı ve hukuksal çevreye uygun yatırımlara karşı da bir tepki meydana gelmeye başlıyor kendiliğinden. Onun için bu konu çok hassasiyetle tartışılmalı fakat bu konuda kaygımız var. O da şu: Mesela 4 Haziran 2016 tarihinde Elektrik Piyasası Kanunu'nda

yapılan bir değişiklik vardı ve EÜAŞ'ın sahip olduğu özelleştirilen termik santrallere üç buçuk yıl muaf tutulmuştu bu. Sonrasında santrallere baca gazı arıtma tesisi gibi en temel filtreler olmadan çevreyi kirletme hakkı verildi. Kamuoyunda bu nasıl algılandı? 2018 yılında dönemin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Berat Albayrak Çan Termik Santrali ziyaretinde santrallerin çevre için gerekli yatırımları yapması için verilen sürenin 2019 sonunda biteceği ve bir daha böyle erteleme olmayacağı sözü verdi. Şimdi bu söz niye tutulmuyor? Bu erteleme kimler için yapılıyor? Bu yılın başında torba yasayla getirilen ve 2021 yılı sonuna kadar çevreyi kirletme hakkı tanıyan yasa teklifi kamuoyunun baskısı ve siyasi parti gruplarının da ortak tavrıyla Meclis Genel Kurulunda geri çekilmişti. Şimdi ne oldu da yeniden bu teklif yapılıyor? Bunun açıklanması lazım. Şimdi, insan sağlığından tasarruf olur mu? Yani sürenin uzatılması demek aynı zamanda insan sağlığından tasarruf demek. Yani itibardan tasarruf olmuyor da sağlıktan mı olacak? Sağlık iki yıl daha beklemesayın Komisyon üyeleri.

Ben bu teklifin tercümesine de yapacağım. Bu teklifin tercümesi şudur: Santral sahibi şirketlere “Çevreyi istediğiniz kadar kirletip vatandaşı istediğiniz kadar zehirleyebilirsiniz hatta var olan baca gazı arıtma tesislerini de bu muafiyetten yararlanarak çalıştırmayabilirsiniz. Bu yolla daha fazla kâr elde edebilirsiniz.” demektir. Santrallerin iki yıl daha halk sağlığını tehdit etmesine izin vermeyelim. Hem enerjide dışa bağımlıyız hem pahalı enerji üretiyoruz hem temiz enerji üretmiyoruz hem de zehirleniyoruz diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Sayın Kalaycı...

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tabii, konu epeyce bir geçmişte olan konu. Kısa geçeceğim. Değerli hocamın dediği gibi sakal bıyık meselesi aslında.

Şimdi, 2013 yılında bir kanun çıkardık, Elektrik Piyasası Kanunu. 31/12/2018’de bunun tamamlanacağı öngörüldü. Bakanlar Kuruluna da üç yıl süre uzatımı verme yetkisi verildi. Fakat Anayasa Mahkemesi bunu iptal etti. Niye? Çünkü “Sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkından uzun süreli vazgeçmek doğru değil.” dedi. Daha sonra 2016’da bu süre 31/12/2019’a çıkarıldı. Şimdi de 30/6/2022’ye çıkarılıyor. Tabii, bir termin getirilmiş, bunu olumlu buluyorum yani böyle bir zorlama yapılmasını. Ama bugüne kadar niye gecikiyor bu yani kaç senedir niye bu baca gazı filtresi takılmıyor da Çevre Mevzuatı’na uyum sağlanmıyor da süre uzatmak zorunda kalıyoruz. Bunun asıl gerekçesi nedir? Yani bunu öğrenmek istiyorum.

Bir de tabii, termin güzeldi. Yani bu termine uymaksa da yine işletmeyi kapatacak mıyız, kapatamayacak mıyız? Yine sorun. Yani burada esas sorunu, bunun yapılmamasının nedenini tam da ortaya koymamız lazım. Yani keyfilik mi var, hakikaten firmaların da bir güçlüğü var da ondan mı yapamıyor? Bunu bilmemiz lazım. Çünkü önemli bir konu. Yani ben yıllarca azotu denetledim Sayın Başkanım. Gerçi açılan tazminat davalarıyla –o zaman devletteydi tabii- yapılmak zorunda da kaldı. Yani mecburen diyelim. Yapılması gerekiyordu, yapıldı. Yani burada, bilmiyorum, hiç tazminat davaları falan açılıyor mu? Baca gazından etkilenme durumu çevredeki vatandaşların söz konusu mu? O boyutunu da bilmiyorum. Yani öyle bir bilgi varsa onu da paylaşırsanız sevinirim.

BAŞKAN – Evet, Sayın Tancan, buyurun lütfen.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın vekillerim, belirtmiş olduğunuz hususlarla ilgili bir bilgilendirme yapayım: Öncelikle bu santraller 13 adet yerli kömür santrali. Sayısı 13 adet ve bunların toplam kurulu güçleri 9.077 megavat. Bunların

3 tanesinde aslında geçici faaliyet belgesi var ve bunlar, bu 3 tanesi 1 Ocakta kapanma riskiyle karşı karşıya değil. Çevre Bakanlığının mevzuatı şu: Çevre arıtmayla ilgili tesisleri yoksa hemen durduruyor, var fakat kendisinin belirlediği emisyon değerlerini sağlamıyorsa süreler vermek suretiyle ve para cezası vermek suretiyle bu değerlerin sağlanmasını temin ediyor. 3 tane santralimizde bu, geçici faaliyet belgesi izni var fakat geri kalan 10 tane santralimizde geçici faaliyet belgesi de yok. Dolayısıyla bu taslak yasalaşmadığı takdirde 10 tanesi kesinlikle kapanacak. Bu 10 tanesinin de kurulu gücü yaklaşık 8.300 megavat civarında yani çoğunluğu burada. Bunların hiçbirisi daha herhangi bu yapımla alakalı işe başlamamış durumda da değiller. Değişik değişik aşamada olanlar var. Dediğim gibi, Bakanlığımız ile Çevre Bakanlığı elemanlarından müteşekkil bir komisyon bunların hangi safhada olduğuna dair belli periyotlarda bu yatırımcıları da davet etmek suretiyle bilgileri alıyorlar. Çok detay bilgiler var. Vaktinizi almak istemiyorum.

Bunlar kimlerin, onu sordu vekillerimiz. 4 tanesi: Santral isimlerini de istiyorsanız söyleyeyim yoksa sadece şirket isimlerini söyleyeyim. Afşin Elbistan A, Seyitömer Termik Santrali, Tunçbilek Termik Santrali ve Orhaneli Termik Santrali Çelikler Holdinge ait. 2 tanesi Elektrik Üretim AŞ'ye yani kamuya ait ama bunlar bitmek üzere, onu söyleyeyim yani 2020'nin başında bunların tesisleri hazır oluyor. 1 tanesi Ciner Enerjiye ait, Çayırhan Park Termik Santrali. 2 tanesi Konya Şeker Enerjiye ait, Kangal Termik Santrali ve Soma Termik Santrali. 2 tanesi Limak Enerji ve İttaş Enerji ortaklığına ait Kemerköy Termik Santrali ve Yeniköy Termik Santrali. 2 tanesi Bereket Enerjiye ait Çatalağızı Termik Santrali ve Yatağan Termik Santrali.

Şimdi, Sayın Vekilimiz doğal olarak sordu: “Bunlar, bu zamana kadar da süre verilmişti, niye yapılmadı da şimdi ne değişecek de yapılacak?” Bugüne kadarki sürelerde kesinlikle bir cezai yaptırım, müeyyide yoktu, normal, üç yıl süre verilmişti ve faaliyetler durdurulamaz yani hâlihazırdaki metne bakarsanız öyle zaten. Faaliyet durdurulamaz, ceza verilemez. Bu kadar.

Şimdi, ne değişecek? Bir kere, diyoruz ki 2020'nin altıncı ayına kadar bu yapımla alakalı sözleşmeleri eğer bu santral sahipleri Bakanlığımıza arz etmezlerse ve yapımla ilgili iş termin programını bize arz etmezlerse bir kere, zaten kapatılacaklar yani bundan yararlanamayacaklar. Bunu yapmak zorundalar. Kâğıt üzerinde bunu yapıp “Ben zaman kazanayım.” diyemesinler diye bu plana uyup uymadıkları dört ayda bir Çevre Bakanlığı tarafından kontrol edilecek. Her uygulamada kontrol edildiğinde o, dört aylık plana uymamışsa, termin plana uymamışsa 20 katı ceza verilecek. Bu, aşağı yukarı yıllık 60 milyon TL'ye tekabül ediyor bütün şeyleri yapmadığı takdirde. En maksimumunu söylüyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Özür dilerim, daha önce ceza yoktu dediniz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Yoktu, evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Peki, neye göre bu 20 kat olacak yoksa?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdi, 20 kat ceza veriyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Neyin 20 katı?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Çevre Mevzuatı'nda cezalar var.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ama “Ceza uygulanmadı.” dediniz. Yine, 20 kat da olsa uygulanamazsa...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Sözleşmede yokmuş.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – İşte şimdi uygulanacak, kanun metni ona göre hazırlandı.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Daha önce uygulanamazmış.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Daha önce “uygulanamaz” diye yazıyordu, şimdi “uygulanacak” diye yazıyor hatta “20 kat uygulanacak.” diye yazıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Çevre Kanunu’nda yer alan -burada biraz yanlış yazdık herhâlde- ilgili idari para cezaları 20 kat artırılarak uygulanır.” Şimdiye kadar uygulayamadıysak şimdi de 20 kat artırsak da uygulayamayız.

BAŞKAN – Hayır, hayır, sözleşmede zannedersen...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Şimdiye kadar “uygulanamaz” diye, Sayın Vekilim, açık açık, bu, geçici 8’inci maddede hüküm vardı. Onun için uygulanamıyordu. Şimdi bilakis “20 kat uygulanabilir.” diye yazıyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Öür dilerim, şimdi, bir para cezası vardı, uygulanamazdı, öyle mi?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BAŞKAN – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bir para cezası vardı ama uygulanamaz diyorsunuz.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Evet.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Nasıl bir şey o öyle?

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Kanun metni öyle, “para cezası uygulanamaz” diye hüküm var yani mevcut metne bakarsanız...

DURMUŞ YILMAZ (Ankara) – Teşvik.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Süreyi uzatıyor ya...

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Bu kanunda.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Süreyi 2019’a kadar uzatıyor, para cezasında “Bu cezalar uygulanmaz.” diyor, “İşletme durdurulamaz.” diyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Önceki hükmü diyorsunuz “çevre mevzuatındaki” diyor, uzatmada değil, son durumda değil. Burada bunu sanki daha belirgin yazmamız gerekiyor.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Sayın Vekilim, mevcut metin şu şekilde: “İdari para cezası uygulanamaz.” diye yazıyor mevcut metinde.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Burada şöyle diyelim: “Çevre Kanunun’daki şu ceza 20 katı uygulanır.”

BAŞKAN – Tamam, redaksiyon yetkisi alalım.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKAN YARDIMCISI ABDULLAH TANCAN – Olur yani zaten öyle yazıldı da eğer bir eksiklik varsa redaksiyon yapalım.

BAŞKAN – Redaksiyon yetkisi alalım efendim.

Teşekkür ediyoruz Sayın Tancan.

Arkadaşlar, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Divana, bu maddeye yönelik redaksiyon yetkisini talep ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Son 2 maddemiz kaldı.

44'üncü maddeyi okutuyorum.

Yürürlük

MADDE 44- (1) Bu Kanunun;

a) 1 inci ilâ 7 nci maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen üçüncü ay başında,

b) 9 uncu ve 10 uncu maddeleri 1/4/2020 tarihinde,

c) 12 nci ve 13 üncü maddeleri bu Kanunun yayım tarihini izleyen ay başında,

ç) 11 inci ve 16 ncı maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

d) 14 üncü ve 15 inci maddeleri 1/1/2020 tarihinden itibaren başlayan vergilendirme dönemi gelir ve kazançlarına uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

e) 18 inci maddesi 1/1/2019 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

f) 19 uncu maddesi 1/1/2020 tarihinden itibaren verilmesi gereken yıllık gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerinde uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

g) 22 nci maddesinin 193 sayılı Kanunun geçici 72 nci maddesinde yer alan “31/12/2019” ibaresini “31/12/2023” şeklinde değiştiren hükmü yayımı tarihinde, diğer hükümleri 1/1/2020 tarihinden itibaren elde edilen gelirlere uygulanmak üzere yayımı tarihinde,

ğ) 24 üncü, 26 ncı, 28 inci, 29 uncu, 31 inci ve 32 nci maddeleri, 33 üncü maddesiyle 1319 sayılı Kanuna eklenen 44 üncü maddenin dördüncü fıkrası ve 36 ncı maddesi 1/1/2020 tarihinde,

h) Diğer hükümleri yayımı tarihinde, yürürlüğe girer.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 18'inci maddesi 1/1/2019'dan itibaren mi yürürlüğe giriyor, orada öyle mi, düzelttik mi onu?

BAŞKAN – Evet, 1/1/2019.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Şimdi, 2019 bitmek üzere olan bir dönem, bu dönemle ilgili olan...

GELİR İDARESİ BAŞKAN YARDIMCISI AYŞE DİLBAY – Beyanname, malumunuz, sonra verilecek.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Beyanname sonra verilecek ama bu bitmek üzere olan bir dönem, bu dönemle ilgili olarak kanun farklıydı, şimdi geçmişe yönelik bir kanun düzenlemesi yapıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, ben bununla ilgili arkadaşlara bir öneri sundum, Sayın Bakan Yardımcımız da biliyor, bunun 1/1/2019'dan değil de 1/1/2020'den itibaren uygulanması hususunda; onu kendileri müzakere edecekler. Uygun görmeleri hâlinde veyahut bu noktada teklif sahibiyle birlikte değerlendirecekler, Genel Kurulda eğer uygun görülürse bir değişikliğe gidebileceğiz ama ben bu hususu arkadaşlara aktardım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Doğru değil ama bu.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Emecan.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, ben bu maddeyle ilgili değil de Çevre Kanunu’ndan önce eklenmesini istediğimiz bir madde oldu, onunla ilgili bir görüş bildirmek istiyorum izinizle.

BAŞKAN – Madde geçti ama...

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Geçti ama ben yine de bir görüş bildirmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Çünkü bu maddenin bu Komisyona gelmesi ve görüşülüş şekli beni çok rahatsız etti.

BAŞKAN – Hangisi?

EMİNE GÜLİZAR EMECAN (İstanbul) – Bu 8/11/2016 tarihli ve 6755 sayılı Olağanüstü Hâl Kapsamında Alınması Gereken Tedbirler ile Bazı Kurum ve Kuruluşlara Dair Düzenleme Yapılması Hakkında Kanun.

Şimdi, tabii, 15 Temmuz süreci bizim için çok hassas bir süreç, “15 Temmuz” deyince akan sular da hep duruyor, hepimizin hassas olduğu bir konu yani 251 vatandaşımızın hayatını kaybetmiş olması, yaklaşık 2 bin civarında vatandaşımızın yaralanmış olması hepimizin yüreğini yarıyor yani o günün travmasını hep birlikte yaşadık ancak bunlardan dolayı 15 Temmuz sonrası yaşanan mağduriyetleri de görmezden gelemeyiz diye düşünüyorum. Şimdi benim burada asıl sorum 15 Temmuz konusunu tartışmak değil ama şimdi bu süreçte “İdari soruşturma ve kovuşturması devam edenlerin sosyal güvenlik haklarına ilişkin başvuruları hakkında 31/10/2019 tarihine kadar karar alan, bu kararları yerine getiren veya işlem yapmayan kamu görevlilerinin bu karar ve fiilleri nedeniyle, hukuki, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz.” diye bir maddeyi oyladık. Beni burada rahatsız eden şu: Şahsa yönelik bir kanun maddesi geçirdik, ben onu gördüm. 36 suç duyurusundan bahsetti kamu görevlisi arkadaşımız, bu 36 suç duyurusu 36 kişiyi mi kapsıyor onu o an tam anlayamadım, soramadım ama 36 suç duyurusu; burada bir kamu kurumuyla ilgili bir sorunu ya da kurumsal bir sorunu görüşmedik, şahıslara yönelik bir kanun teklifi çıkardık. Bunun ben doğru olmadığını düşünüyorum. Beni rahatsız etti. Teklif sırasında söz almadım, hatta alacaktım, almadım. Neden rahatsız etti? Buraya hakkında suç duyurusu yapılmış olan arkadaşımız geldi ve kendileriyle ilgili bir kanun maddesiyle ilgili öneride bulundu. Yani şimdi biz mahkeme miyiz? Burada yüzüne baka baka “Sizinle ilgili işlem yapılmasını...” “Biz bu maddeyi reddediyoruz/onaylıyoruz.” Ya da “Evet, onaylamıyoruz, reddedilsin.” Yani bizim böyle bir duruma düşürülmüş olmamızı ben açıkçası eleştiriyorum ve kınıyorum. Bu maddenin bizimle ilgili, Komisyonumuzla ilgili de sıkıntı yaratacağını düşünüyorum açıkçası. Tekrar görüşülmesini talep ediyorum her ne kadar oylanmış olsa da. Sonuç olarak bu kanun teklifi Genel Kurula inecek, ben Genel Kurula inmeden tekrar görüşülmesini teklif ediyorum, rica ediyorum.

Teşekkür ederim.

MUSTAFA KALAYCI (Konya) – Onlar önermedi yalnız, 2 milletvekilimizin önerisiydi.

BAŞKAN – Evet, milletvekillerimizin önerisi.

Teşekkür ediyorum.

Diğer maddeyi okutuyorum:

Yürütme

MADDE 45- (I) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, görüşülmekte olan teklif metninde kanun tekniğine uygunluğun sağlanması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve madde numaralarının yeniden düzenlenmesi, önergelerle yapılan değişikliklerin kanun sistematığına uygun olarak metne yerleştirilmesi, anlama açıklık kazandırılması amacıyla redaksiyona tabi tutulması, yürürlük maddesinin kabul edilen değişikliklere göre yeniden gözden geçirilmesi hususlarında Komisyon Başkanlık Divanına yetki verilmesini, ayrıca muhalefet şerhlerinin 6 Kasım 2019 saat 10.00'a kadar verilmesini, özel sözcüler olarak ise Uğur Aydemir, Nilgün Ök, Salih Cora, İbrahim Aydemir, Yaşar Kırkpınar, İbrahim Aydın, Cemal Öztürk, İsmail Güneş, Bekir Kuvvet Erim, Ayşe Keşir, Ekrem Çelebi, Sami Çakır, Şirin Ünal ve Abdullah Nejat Koçer'in özel sözcüler olarak belirlenmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değerli arkadaşlar, üç gün süren bir maratonda aşağı yukarı yirmi dokuz saat çalışmışız. Her bir Komisyon üyemize, teklif sahibi milletvekilimiz ve diğer vekillerimize, Bakan Yardımcımıza -ki hiç buradan ayrılmadı, Osman Bey'e özellikle teşekkür ediyorum- kamu kurum ve kuruluşlarımızın tüm temsilcilerine, özellikle bizi bu saate kadar bekleyen basın mensuplarımıza tüm Komisyon üyelerimiz adına çok teşekkür ediyor, iyi akşamlar diliyorum efendim.

Sağ olun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati. 21.10

